THE ASSASSINATION OF JESSE JAMES... ve 3:10 YUMA FİLMLERİNİN AFİŞİ

sinema

SAYI: 2007-11 5 YTL KKTC Fiyatı: 6.5 YTL

MERKEZ

ISSN 1304-5695 47

9 771304 569005

ANG LEE ASYA'YA DÖNDÜ
DİKKAT, ŞEHVET

VAHŞİ BATI'DAN İKİ FİLM BİRDEN
THE ASSASSINATION OF JESSE JAMES...

3:10 YUMA

DOSYA
DÜNDEN BUGÜNE WESTERN

FATİH AKIN SUNAR
YAŞAMIN KIYISINDA

10 PERFORMANSIYLA
BRAD PITT

BİR MODERN KLASİK
CHUNGKING EXPRESS

SÖYLEŞİLER
SEMİH KAPLANOĞLU
HANDAN İPEKÇİ

BÜTÜN İHTİŞAMIYLA
ELIZABETH:
ALTIN ÇAĞ

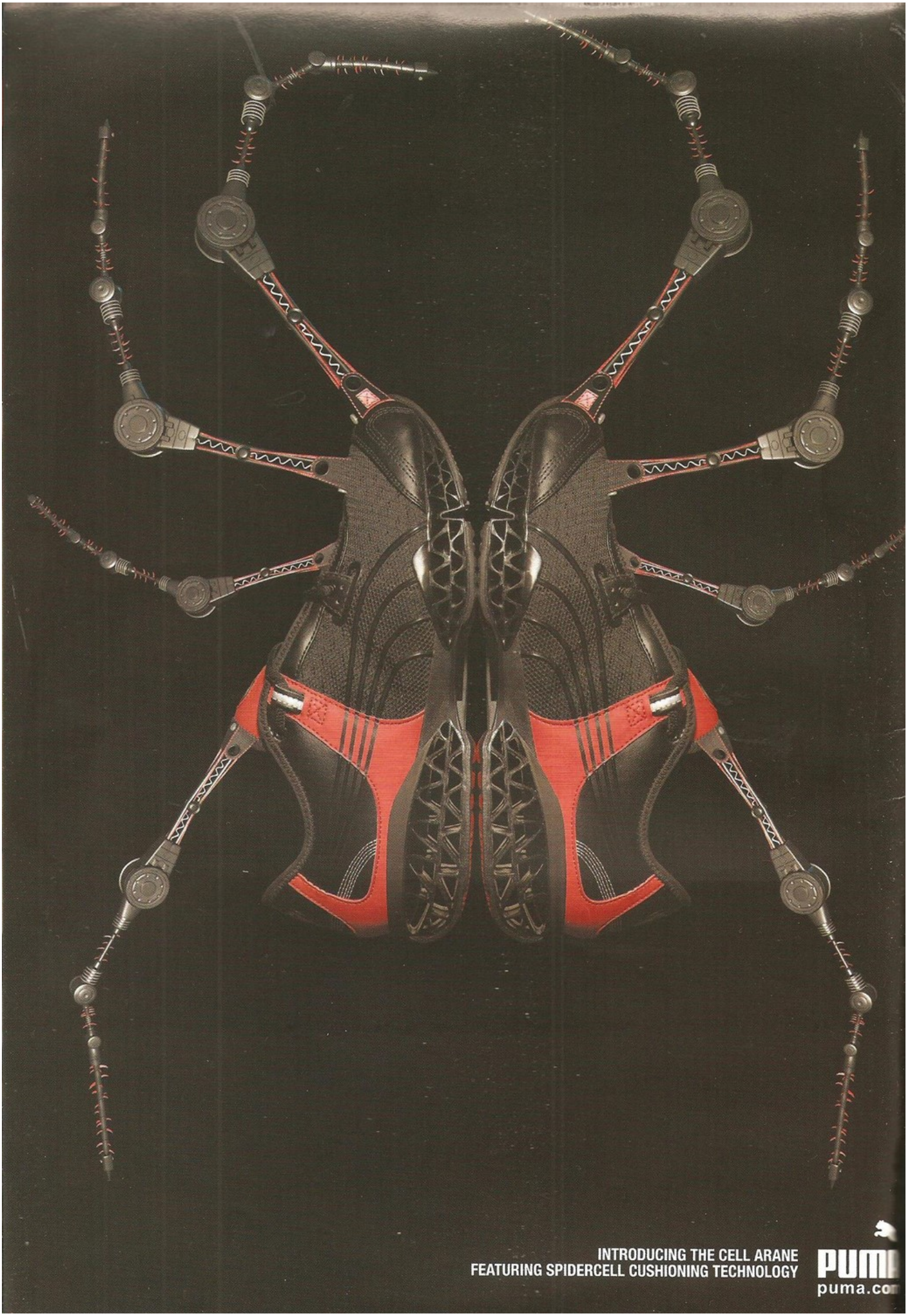
INTRODUCING THE CELL ARANE
FEATURING SPIDERCELL CUSHIONING TECHNOLOGY
PUMA
puma.com

İTALYA GİŞE REKORU
İtalya'nın en büyük 5 ödülü
60. CANNES FİLM FESTİVALİ
Özel bir bakış
Bir DANIELE LUCHETTI filmi
ELIO GERMANO RICCARDO SCAMARCIO
ANGELA FINOCCHIARO ile LUCA ZINGARETTI
BAZEN, BİZİ BİRARAYA GETİREN ŞEY, UĞRUNA MÜCADELE ETTİKLERİMİZDİR.
ABİM EVİN TEK ÇOCUĞU
mio fratello é figlio unico
SICAK BİR MİZAH, UMUTLU BİR MEYDAN OKUYUŞ.
CATTLEYA BABE FILMS 'MY BROTHER IS AN ONLY CHILD' A DANIELE LUCHETTI FILM ELIO GERMANO RICCARDO SCAMARCIO ANGELA FINOCCHIARO MASSIMO POPOLIZIO ASCANIO CELESTINI DIANE FLERI
VITTORIO EMANUELE PROPIZIO WITH THE PARTICIPATION OF ANNA BONAIUTO AND WITH LUCA ZINGARETTI STORY AND SCREENPLAY BY SANDRO PETRAGLIA STEFANO RULLI AND DANIELE LUCHETTI FROM THE BOOK IL FASCIOCOMUNISTA BY ANTONIO PENNACCHI
ARNOLDO MONDADORI EDITORE CASTING AND ASSISTANT DIRECTOR GIANNI COSTANTINO SET DESIGNER FRANCESCO FRIGERI COSTUME DESIGNER MARIA RITA BARBERA DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY CLAUDIO COLLEPICCOLO SOUND BRUNO PUPPARO EDITOR MIRCO GARRONE
LINE PRODUCER BRUNO RIDOLFI LINE PRODUCER FOR CATTLEYA MATTEO DE LAURENTIIS CO-PRODUCED BY FABIO CONVERSI PRODUCTION SUPERVISOR GINA GARDINI PRODUCED BY RICCARDO TOZZI GIOVANNI STABILINI MARCO CHIMENZ DIRECTED BY DANIELE LUCHETTI
cattleya
babe films
EURIMAGES
Kodak
THINKFilm INTERNATIONAL
www.denk.com.tr
30 KASIM'DA SİNEMALARDA

sinema
MERKEZ

Sahibi
Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.
Medya Grup Başkanı ve Tüzel Kişi Temsilcisi
İsmail Yavuz Onursal

Genel Müdür
Mehmet E. Demirel
Yayın Direktörü
Özge Sarıkadılar
Genel Yayın Yönetmeni
Senem İşmen
Sorumlu Müdür
Yusuf Yazıcıoğlu
Görsel Yönetmen
Uğur Güç
Editörler
Müjde Işıl
Ebru Çeliktuğ
Murat Emir Eren

Yönetim
Genel Müdür Yardımcısı
Yonca Ertürk
Üretim Planlama Müdürü
Gamze Cin Demir
Kreatif Direktör: Naci Yavuz
Fotoğraf Editörü: Mehmet Tel
Tanıtım Müdürü: Engin Erdem
Teknik: Engin Altuntaş
Ofset Hazırlık: Ercan Karaaslan

REKLAM SATIŞ PAZARLAMA
Genel Müdür
Rana Karlıdağ
Genel Müdür Yardımcısı
Hakan Yonsul
Reklam Koordinatörü
Gülcan Avuka
Reklam Müdürü
Elif Kulaoğlu
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65
Fax: (0212) 354 33 75
Ankara Bölge Reklam Müdürü: Elif Ezer
Tel: (0312) 292 51 53
Fax: (0312) 292 51 43

Yazı ve fotoğrafların tüm hakları SİNEMA MERKEZ Dergisi'ne, yayınlanan ilanların sorumluluğu ilan sahiplerine aittir.

Merkez Dergi Tel: (0212) 411 20 00
Fax: (0212) 354 47 85
Yazışma: Merkez Dergi Grubu
Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Caddesi, No: 24, 34295 - Sefaköy / İstanbul
Yönetim Yeri: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 153, 80700 Beşiktaş İstanbul
Yayının Türü: Yerel Süreli
Basıldığı Tarih: EKİM 2007
Dağıtım
Merkez Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.
(0216) 585 91 00 (PBX)
Basımcı: Apa Uniprint Basım Sanayii ve Ticaret A.Ş.
Adres: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 153, 80700 Beşiktaş İstanbul
Basıldığı Yer:
Ömerli Köyü Mevkii
34555 Hadımköy/İstanbul
İşletme Müdürü: Kemal Erginsoy
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

MERKEZ DERGİ ABONE HİZMETLERİ
Tel: 0216 651 5 651
e-mail: abone@merkezdergi.com.tr
(Hafta içi 09:00-18:00saatleri arası hizmet verilmektedir)
www.merkezabone.com

serdine@merkezdergi.com.tr

Festival sezonu açıldı

Son zamanların en fazla tartışılan konularından biri, geçtiğimiz on yılda dikkat çekici bir gelişme gösteren Türk Sineması'ndaki canlanma. Üretilen film sayısındaki artış ve yerli filmlerin gişede zaman zaman Hollywood yapımlarını bile geride bırakan bir performans göstermesi, ciddiye alınacak bir sektörün ve bir ulusal sinemanın oluşması yönündeki umutları güçlendirdikçe sinemamızın geleceği üzerine daha çok düşünülür, daha çok tartışılır oldu. Yılda bir-iki filmin zar zor çekilebildiği zamanlara kıyasla şu anda üzerinde konuşulacak bir şeyler var ortada en azından ne de olsa. Sözkonusu canlanma umut verici mutlaka; ama sinemamızı hayal ettiğimiz noktalara götürebilecek temeller üzerine oturup oturmadığı daha çok tartışılacaktır. Son yıllarda gişeyi hedefleyen filmlerin kalitesindeki çarpıcı düşüş, seyirciyi bir kez daha yerli sinemadan uzaklaştırma tehlikesi içermesi bakımından endişe verici bulunuyor haklı olarak. Öte yandan, sinema kültürünün gelişmesinde ve yerleşmesinde olduğu gibi sinema sektörünün güçlenmesinde de çok önemli rol oynayan film festivallerinin giderek çoğalması ve her yıl biraz daha gelişerek seyirciyle buluşması Türk Sineması'nın üzerinde yükselebileceği daha güçlü temellerin oluşması bakımından umut verici.

Bu yıl da festival sezonu açıldı. Ekim sonundan başlayarak yurdumuzun dört bir yanında festivaller birbiri ardına seyirciyle buluşacak. En önemli ulusal festivallerimizden biri olan Antalya Altın Portakal Film Festivali, üç yıl önce TÜRSAK'ın öncülüğünde uluslararası bir kimlik kazanmıştı biliyorsunuz. O zamandan beri, dünyanın hatırı sayılır festivalleri arasına girmek, yerli ve yabancı yapımcılarla, sinemacıları ve dağıtımcıları bir araya getiren bir film marketi kurmak ve kenti bir film platosu olarak dünya sinemacılarının ilgi gösterdiği bir merkez haline getirmek yolunda çok önemli adımlar atıldı. Siz bu satırları okurken 44. Antalya Altın Portakal Film Festivali sona ermiş, ödüller sahiplerini bulmuş olacak. Aynı tarihlerde İstanbul'daki festival takipçileri sezonun önemli filmlerinin ilk gösterimlerinin yapıldığı Filmekimi'nin merakla beklenen filmlerle dolu bu yılki programı sayesinde durgun geçen önceki sezonun acısını çıkarmış olacaklar. Hemen ardından 2. Kasım'da Gezici Festival, yani 13. Avrupa Filmleri Festivali Ankara'dan yolculuğuna başlayacak. Kars ve Samsun duraklarının ardından 25. Kasım'da Saraybosna'da sona erecek bu yılki festivalin en ilgi çekici etkinliklerinden birisi, Kars'taki kısa film çekimleri ve gösterimleri. Çeşitli Avrupa ülkelerinden sekiz genç sinemacının Orhan Pamuk'un Kar romanından esinlenerek festival sırasında çekecekleri kısa filmler son gün seyirciyle buluşacak. 3-9 Kasım tarihleri arasında 8. İzmir Kısa Film Festivali, 7-14 Aralık tarihleri arasında üçüncüsü düzenlenecek olan Bursa Uluslararası İpekyolu Film Festivali ve sayıları giderek artan irili ufaklı pek çok organizasyonla ülkenin dört yanında devam edecek festival maratonu.

Mesele festivallerin sayısının artması değil sadece diyorsunuz belki. Doğru, yalnız yeni başlayanların değil, en eski ve köklü festivallerimizin bile organizasyon sorunlarından tutun da doyurucu bir program sunmak ya da en önemlisi kendine özgü bir kimlik geliştirip farklı bir tavır ortaya koymak bakımından eksikleri var belki. Ama bunları, hepimizin bir ucundan tutup yapıcı eleştiriler ortaya koyarak ve çözümler önererek giderilecek eksikler olarak görmek gerek bana kalırsa.

Uğur Yücel, geçen sayımızda 13. yaşımızı kutlayan notunda "Sinemanın dergicisi, eleştirmeni, yazarı, makinisti, hepimiz aynı adamlarız biraz. Bu işler sevda olmadan yapılmaz" demişti. Meseleyi böyle görebilmek, aynı geminin içinde olduğumuzun farkına varmak, bu anlayış ve sorumlulukla hareket etmek çok daha olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Yeni sayılarda görüşmek üzere...

Senem İşmen

Herkesin bir ihtiyacı var, Akbank'ta kredisi var.
Otomobilden tatile, evlilikten, okul alışverişine... Cazip faiz oranları, özel ödeme seçenekleriyle her ihtiyaca cevap veren Akbank Kredileri. Sizin ihtiyacınız neydi?
smsKredi® | 4425 CepKredi® | 444 00 11 WebKredi® | www.akbank.com Tüm Akbank şubeleri
AKBANK

İÇİNDEKİLER

sinema@merkezdergi.com.tr

GÜNDEM

Zirvede ve yalnız 46

Shekhar Kapur, üçlemesinin ikinci filmi "Elizabeth: Altın Çağ"da Kraliçe'yi en güçlü döneminde, ilahi bir varlık olarak ele alıyor. Kraliçe Elizabeth rolünde bir kez daha Cate Blanchett'ı izlemeye hazırlanırken sinemadaki unutulmaz 1. Elizabeth portrelerine göz attık.

Sen de mi Brutus... 52

Ron Hansen'nin aynı adlı romanından sinemaya uyarlanan "Korkak Robert Ford'un Jesse James Suikastı", başrol oyuncuları Brad Pitt ve Casey Affleck'in üst düzey performanslarıyla dikkat çekiyor ve şimdiden Oscar için en güçlü adaylardan biri olarak gösteriliyor.

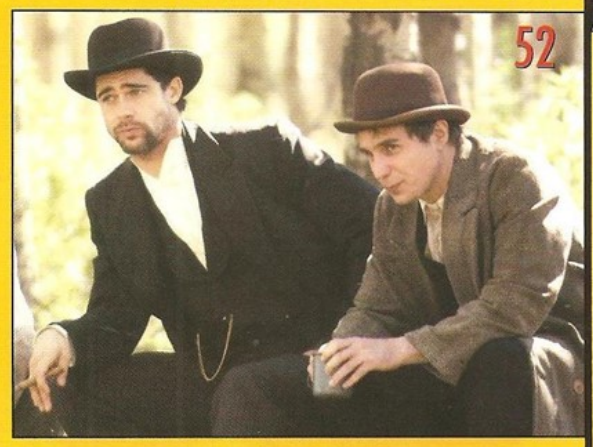

Altın çocukların sonuncusu 56

10 unutulmaz performansıyla Brad Pitt.

Ölürsem yazıktır, sana kanmadan... 60

Cannes'da En İyi Senaryo ödülünü kazanan "Yaşamın Kıyısında"yı yönetmeni Fatih Akın ve başrol oyuncusu Nurgül Yeşilçay'la konuştuk.

Sakıncalı ilişkiler 64

"Brokeback Dağı"nın ardından Uzak Doğu'ya kamerasını çeviren usta yönetmen Ang Lee'nin, Venedik'te Altın Aslan'ın sahibi olan yeni filmi "Dikkat, Şehvet", II. Dünya Savaşı sırasında Japon işgali altındaki Şangay'da geçen ve yoğun erotizmiyle dikkat çeken bir drama.

Çifte kavrulmuş western! 68

1957 yılı yapımı western klasiği "3:10 to Yuma" 50. yaşını bir yeniden yapımla kutluyor James Mangold'un çektiği modern versiyon, bu yılki Oscar'larda iddialı.

Anca beraber kanca beraber 72

"40 Yıllık Bekar" ve geçen ay izlediğimiz "Kaza Kurşunu"ndan tanıdığımız ekip, yılın ikinci komedi bombası "Çok Fena"da bu kez lise hayatını makaraya alıyor.

Köklere yolculuk 74

Semih Kaplanoğlu ile Yusuf adını verdiği üçlemesinin ilk filmi "Yumurta" üzerine...

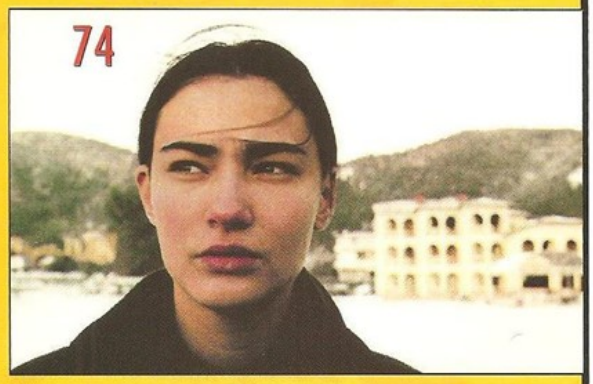

Namus bahane 78

Namus cinayetlerini konu alan üçüncü filmi "Saklı Yüzler" ile seyirciyle buluşmaya hazırlanan Handan İpekçi, ilk gösterimi geçen ayki Antalya Film Festivali'nde yapılan filmini anlattı.

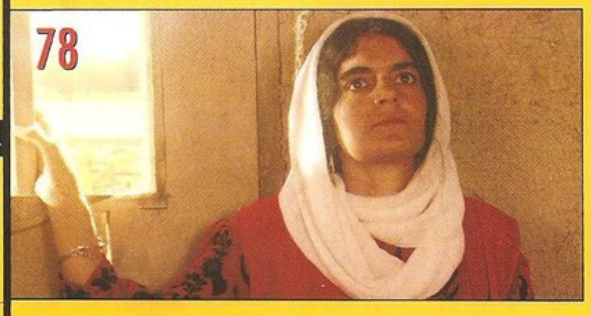

Estetik ameliyatla kalbinin şeklini düzelttirdi!

Yer aldığı defileler kadar yaptırdığı estetik operasyonlarla da tanıdığımız ünlü manken A.G. kalbinin şeklini değiştirerek bir ilke imza attı.

A.G. konu hakkında "Dış görünümüme zaten gereken yatırımı yapmıştım. Bir arkadaşım 'Önemli olan dış değil, iç güzelliktir' dediğinde kafamda yeni açılımlar oldu ve bu işe giriştim" şeklinde konuştu. A.G.'nin telefonla ulaştığımız doktoru T.U. haberi gülerek doğruladı ve ekledi: "Kendisi biraz daha dişi bir görünüm kazanmak adına kalbine saç ektirmeyi de talep etti, ancak biz bu operasyonu sakıncalı bularak müsaade etmedik."

YOK ARTIK!
DANKEK
MAGMA
BİZ DE ABARTTIK AMA ÇİKOLATASINI ABARTTIK, KEKİNİ KABARTTIK, DANKEK MAGMA'YI ÇIKARTTIK!
ÜLKER

İÇİNDEKİLER

sinema@merkezdergi.com.tr

DOSYA

Dünden bugüne western 80

Western'in geçmişten günümüze kat ettiği yolu, geçirdiği evrimi kronolojik bir bakışla masaya yatırdık. Bakalım Vahşi Batı'nın en hızlı silah çekenleri kimlermiş...

Binyıl sonu humması 88

Modern Klasikler bölümünde bu ay Wong Kar Wai'nin filmi "Chungking Express" var.

ARMAĞANLAR

Koleksiyon kartı: "The Apartment"
Afişetler: "Yaşamın Kıyısında", "Persepolis", "Kefaret", "Son Ültimatom".
Büyük boy afiş: "3:10 Yuma", "Korkak Robert Ford'un Jesse James Suikastı".

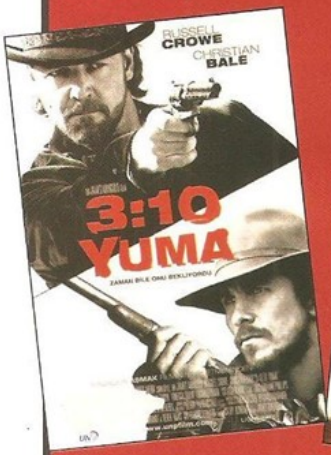

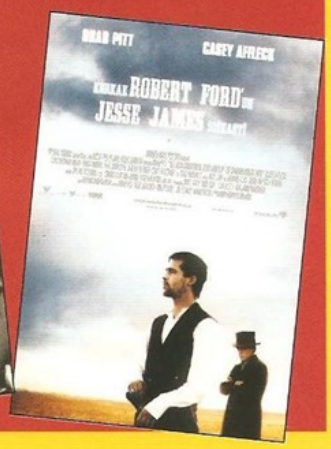

HER AY

24 Box Office ve Yıldız Tablosu

26 Seyir Defteri

28 Eleştiriler
İçindeki Yabancı, Yıldız Tozu, İstila.

32 Sinemadan Çıkmış İnsan
Yeni Ailem, Dehşet Odası, Günbatımı.

34 Özel Seans
Yeni projeler, festivaller, haberler...

44 Işık ve Gölge
Atilla Dorsay

94 TV Dizileri
"Entourage"

96 Soundtrack Analiz
"Suda Yaşam"

97 DVD Rehberi

112 Gömülü Hazineler
"Punishment Park"

114 Sinema Çıkışı
Füsun Demirel

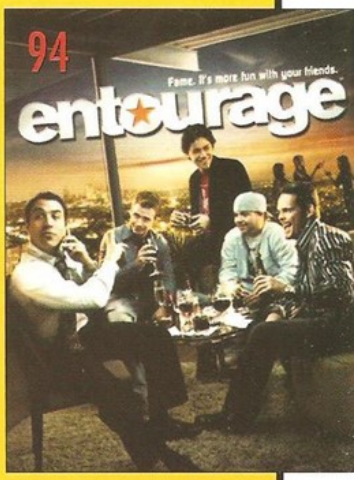

ayın filmleri

Nefes, Irina Palm, Şıpsevdi, Sıfır Dediğimde, Across The Universe, Anka Kuşu-Bana Sırrını Aç!, Dikkat Şehvet, Arslanı Kuzulara, 3:10 Yuma, Fikret Bey, Musallat, Çok Fena, Angel, Krallık, Garfield Geri Dönüyor, 30 Gün Gece, Yumurta, Suna, Kayıp Sırlar Adası, Korkak Robert Ford'un Jesse James Suikastı, Beyaz Melek, Avukat, Zeynep'in Sekiz Günü, Beowulf-Ölümsüz Savaşçı, Yargısız İnfaz, Şark Vaatleri, Elizabeth: Altın Çağ, Abim Evin Tek Çocuğu, Maradona: Tanrı'nın Eli, Saklı Yüzler.

Türkiye'nin en küçüğüyüz.

Türkiye'nin en küçük şubesi,
Garanti Cep Şubesi: wap.garanti.com.tr
Avrupa'nın en iyi internet şubesi artık cebinizde.

Üstelik tüm işlemler ücretsiz.* Herhangi bir uygulama yüklemeye gerek olmadan, tüm telefon ve operatörlerden anında girin, işlem yapmaya hemen başlayın, piyasa bilgilerine anında ulaşın.

Başka bir arzunuz?

Garanti
cep şubesi
wap.garanti.com.tr

*Garanti Cep Şubesi'nde hisse senedi işlemlerinize uygulanacak komisyon oranı Garanti İnternet Şubesi ile aynıdır. wap.garanti.com.tr'ye bağlantı, kullanmakta olduğunuz tarifeye göre operatörünüz tarafından ücretlendirilecektir.

AYIN FİLMLERİ

NEFES

SOOM

Yönetmen: Kim Ki Duk. Oyuncular: Park Ji-a, Chen Chang, Ha Jung-woo, Kim Ki Duk. Senaryo: Kim Ki Duk. Görüntü Yönetmeni: Sung Jong-moo. Kurgu: Wang Su-an. Müzik: Kim Myung-Jong. Yapımcı: Kim Ki Duk. Süre: 84 dk. Yapım: Güney Kore (2007). Dağıtımcı: Bir Film.

Gösterim Tarihi: 2 Kasım 2007

Eşinin kendisini aldattığını fark eden Yeon (Park Ji-a), kızının varlığına rağmen depresyona sürüklenir. Tesadüfen televizyonda izlediği bir haber, Yeon'un yaşamında bir dönüm noktası olur. Jang Jin (Chen Chang) adlı bir idam mahkûmu, intihara teşebbüs etmiştir. Haberden çok etkilenen genç kadın, Jang Jin'in tutuklu olduğu hapishaneye gider ve mahkûmun eski kız arkadaşı olduğunu söyleyerek içeri girmeyi başarır. Duvarların bahara ve yaza dönüştüğü hapishane ortamında aldatılmış bir kadın ile bir idam mahkûmu arasında sıra dışı bir ilişki başlar.

NOTLAR: "Soom" Güney Kore sinemasının medarı iftiharı Kim Ki Duk'un 14. filmi. Yönetmen, "Bin-jip / Boş Ev"de erkek kahramanını kısa süreliğine hapishaneye tıkmıştı. Tarzı, kadın kahramanı ve iletişimsizlik üzerine söylediklerileyle "Bin-jip"i hayli andıran "Soom"un ise neredeyse tamamı hapishanede geçiyor. Seul'deki Sedaemun Hapishanesi'nde çekilen ve 10 günde tamamlanan filmin maliyeti 400 bin doları bulmuş. Yönetmen bunun dörtte birini kendi cebinden karşılamış. "İnsan ve toplum ilişkilerinin, nefes almayı bile zorlaştıran sorunlarını ve Kore toplumundaki iletişim eksikliğini vurgulamak istedim. Aynı zamanda imkânsız gibi görünse bile anlatılamazı anlatmak istedim" diyor Kim Ki Duk "Soom" için. İzleyince görüyoruz ki, minimum diyalog ve dört duvar arasında hakikaten de amacına ulaşmış yönetmen. Koreli oyuncularla çalışmayı tercih eden yönetmen bu sefer değişiklik yaparak Tayvanlı aktör Chen Chang'i ("Crouching Tiger, Hidden Dragon"un karizmatik haydutu) kadrosuna dahil etmiş. Bu sene Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye için yarışan "Soom"da kendisi de rol almış yönetmen. Kim Ki Duk'u, adını dünyaya duyuran filmi "Spring, Summer, Autumn, Winter... and Spring"de izlemiştik sadece. "Soom"da ise sadece monitördeki yansımasını görebiliyoruz. Zira kendisi, aşıkları kontrol edip gözetleyen hapishane yetkilisi rolünde.

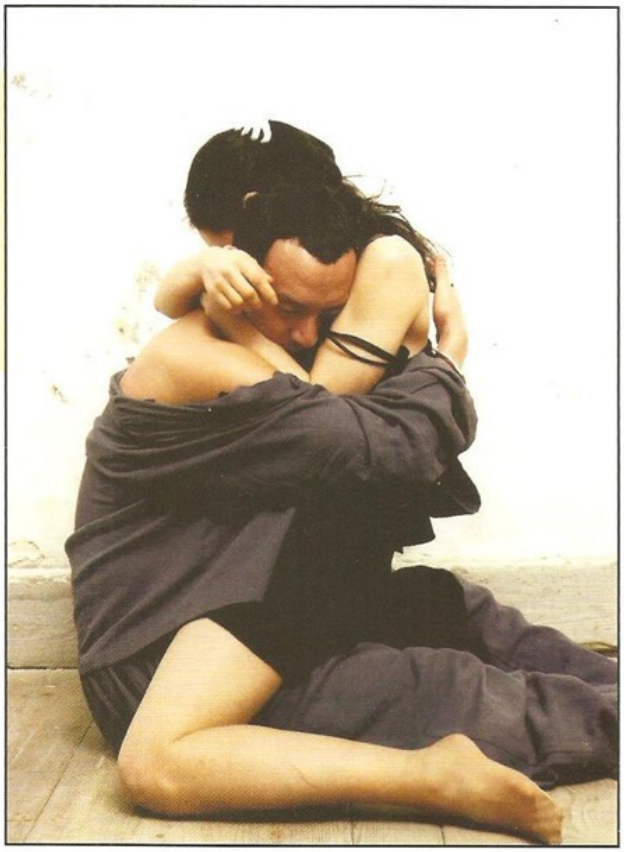

IRINA PALM

Yönetmen: Sam Garbarski. Oyuncular: Marianne Faithfull, Miki Manojlovic, Kevin Bishop, Siobhan Hewlett, Dorka Gryllus, Jenny Agutter, Corey Burke, Meg Wynn Owen, Susan Hitch, Flip Webster. Senaryo: Sam Garbarski, Philippe Blasband, Martin Herron. Görüntü Yönetmeni: Christophe Beaucarne. Kurgu: Ludo Troch. Müzik: Ghinzu. Yapım Tasarımcısı: Véronique Sacrez. Yapımcı: Sébastien Delloye, Diana Elbaum, Georges van Brueghel. Süre: 103 dk. Yapım: Belçika, Lüksemburg, İngiltere, Almanya, Fransa (2007). İthalatçı: Denk Ajans. Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 2 Kasım 2007

Orta yaşlı Maggie (Marianne Faithfull) torunu Ollie'nin (Corey Burke) hayatını kurtaracak tedavi için gerekli olan parayı bulmak zorundadır. Bütün maddi kaynakları tükenen Maggie, tek oğlu Tom (Kevin Bishop) ve karısı Sarah'ın (Siobhan Hewlett) azalan umutlarını ayakta tutmak için elinden geleni yapar. Londra sokaklarında çaresizce dolaşırken "Sexy World" tabelalı bir dükkânın penceresinde "konsomatris aranıyor" ilanıyla burun buruna gelir ve Irina Palm takma adıyla alışık olmadığı bu dünyaya adımını atar; hatta kendi çapında şöhret sahibi bile olur. Maggie'nin bu çifte hayatı dedikoducu komşularının gözünden kaçmaz. O ise inatla sessizliğini korur, paranın kaynağını kendi oğlundan bile saklar. Fakat gerçeğin ortaya çıkması kaçınılmazdır.

NOTLAR: Prömiyeri bu sene başında Berlin Film Festivali'nde yapılan "Irina Palm", festivalde Altın Ayı için yarıştı. Berlin'de büyük ödülü kazanamasa da, sıradan bir yaşam sürerken torununun tedavi masrafını karşılamak için konsomatrisliğe başlayan babaanne rolündeki Marianne Faithfull'un (kendisini yakın zaman önce "Marie Antoinette" ve "Paris Je T'aime"de izlemiştik) performansıyla adından söz ettirdi en çok. Kendi deyişiyle torun sahibi olmak dışında Irina Palm ile hiçbir ortak noktası olmayan 61 yaşındaki ünlü İngiliz pop-rock şarkıcısı Faithfull biraz içgüdüsel, biraz da yönetmenin yönlendirmesiyle canlandırmış bu karakteri. Filmin yönetmeni Sam Garbarski, Brüksel'deki 'red lights district'te (genelev bölgesi) çekimleri yapma niyetindeymiş ancak İngiltere-Londra'da karar kılmış. Yönetmen filmi için şu yorumu yapmış: "Irına Palm'da gündelik hayatın trajikomik yanlarını göstermek istedim. Erotik iş hayatının iğrenç yanlarını gösteren bir rapor da yapmak istemedim. Penis sahneleri koymak çok basit kaçar diye düşündüm. Her şeyi Maggie'nin yüz ifadeleri ve vücut diliyle anlatmaya konsantre oldum."

Hazırlayan:
Müjde Işıl
mujdeisil@merkezdergi.com.tr

ŞIPSEVDİ

THE HEARTBREAK KID

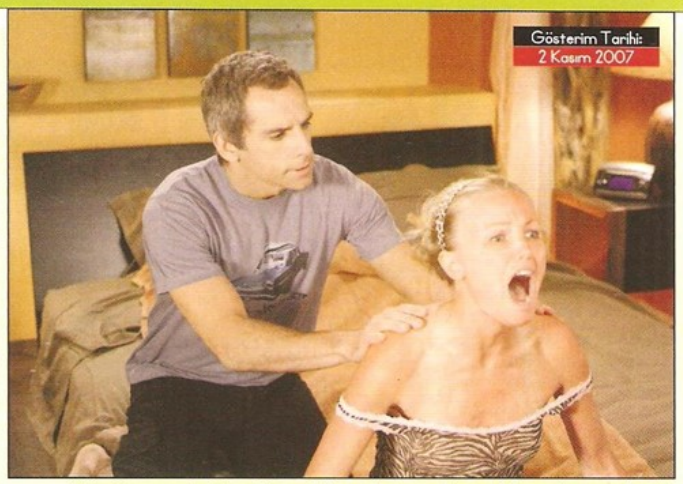

Müzmin bekâr Eddie Cantrow (Ben Stiller), eski nişanlısının nikâh törenine katıldıktan sonra, en yakın arkadaşının ve babasının da bakısıyla yalnız yaşamını değiştirmeye karar verir. Tesadüfen tanıştığı Lila (Malin Akerman) ile ani bir kararla evlenir. Zira Lila'nın aşk ve evlilik için son şansı olduğunu düşünmektedir. Meksika'daki balayında Eddie, hayatının en büyük hatasını yaptığının farkına varır. Lila kesinlikle hayallerinin kızı olmadığı gibi tam anlamıyla bir kâbustur ve hayatı ona zehir etmektedir. Balayı sırasında Miranda (Michelle Monaghan) ile tanışan Eddie, bu sefer gerçek aşkı bulduğuna inanır. Ancak Miranda'nın kalbini kazanmak için uğraşırken aslında evli olduğunu saklamak zorundadır.

NOTLAR: Edepsizliği sevdiren komedi tarzıyla Farrelly Kardeşler yine iş başında. Hem de "There's Something About Mary"den neredeyse 10 yıl sonra yeniden işbirliği yaptıkları Ben Stiller ile... Önceki filmlerinden farklı olarak tam anlamıyla özgün bir yapım değil "The Heartbreak Kid". Neil Simon'ın yazdığı, Elaine May'in yönettiği, Charles Grodin ve Cybill Shepherd'lı 1972 yapımı aynı adlı filmden besleniyor. Yanlış kadınla evlenmek gibi bilindik bir temayı belaltı geyikleriyle süslü, sulu komediye çevirme becerisi ise elbette Farrelly Kardeşler'e ve Ben Stiller'a ait. Esprileri ve karakterleriyle tipik bir Farrelly filmi olan "The Heartbreak Kid"in en büyük dezavantajı, Kardeşler'in hit filmi "There's Something About Mary" ile karşılaştırılma şanssızlığı. Bu filmde ahlaki boyutunu gözetmeden alakalı alakasız her şeyi espri malzemesine dönüştüren Farrelly'lerin "The Heartbreak Kid"de "Mary"ye nazaran tekdüze bir çizgi izlemesi (bunda remake oluşunun payı olabilir belki de) filmin "yeterince güldürmüyor" eleştirisine uğramasına sebep oluyor. Yine de Farrellyseverlerin es geçemeyecekleri bir komedi var karşımızda. Farrelly sevmeyenlere ise Ben Stiller'ın performansı izlemelerini ve Malin Akerman'ın yeteneğini keşfetmelerini öneriyoruz. Akerman'ın balayına çıktıkları araba yolculuğundaki performansını görüp de yeni bir Cameron Diaz mı doğuyor diye sormamak mümkün değil.

Yönetmen: Bobby Farrelly, Peter Farrelly. Oyuncular: Ben Stiller, Michelle Monaghan, Malin Akerman, Jerry Stiller, Carlos Mencia, Rob Corddry, Stephanie Courtney, Ali Hillis, Kathy Lamkin, Joel Bryant. Senaryo: Bobby Farrelly, Peter Farrelly, Scot Armstrong, Leslie Dixon, Kevin Barnett (Bruce Jay Friedman'ın A Change of Plan adlı kısa öyküsünden). Görüntü Yönetmeni: Matthew F. Leonetti. Kurgu: Alan Baumgarten, Sam Seig. Yapım Tasarımcısı: Sydney J. Bartholomew Jr. Yapımcı: Ted Field, Bradley Thomas. Süre: 115 dk. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: UIP.

SIFIR DEDİĞİMDE

Aslı (Damla Tokel), Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü'nde son sınıf öğrencisidir. Okulun sonlarına doğru birgün, çok sevdiği sanat tarihi hocasından antika değerindeki bir kitabı ödünç alır ancak kitabın da içinde olduğu çantasını o gün kaybeder. En yakın arkadaşı, tıp fakültesi son sınıf öğrencisi Nevin (Görkem Yeltan), kitabı nasıl kaybettiğini hatırlamaya çalışırken gittikçe bunalıma sürüklenen Aslı'yı bir psikiyatriste götürür. Psikiyatrist Dr. Melih (Hazım Körmükçü), Aslı'ya geçici hafıza kaybı teşhisi koyar ve tedavi yöntemi olarak da hipnozu kullanır. Melih, Aslı'yı hipnoz seansı içinde, kitabı kaybettiği güne geri gönderir. Ancak genç kız, hipnoz dünyasının içinde tanımadığı birisi tarafından gözetlenmektedir.

NOTLAR: Konusu kadar yapım süreciyle de dikkat çeken "Sıfır Dediğimde", Gökhan Yorgancıgil'in ilk sinema filmi. Projenin geçmişi 1991 yılına kadar uzanıyor. Yorgancıgil'e psikiyatrist arkadaşının anlattığı, bir tıp öğrencisini hipnoz ederken işlerin karışmasına neden olan acemi bir hipnozcunun öyküsü esin kaynağı olmuş. 2003'ün sonbaharında film ile ilgili ilk öykü tartışma grubunu kurmuş. Amaç, geleneksel Türk ve doğu masalları ile şekillenen, hipnoz merkezli bir senaryo yazmakmış. Senaryo tamamlanmadan önce, Mayıs 2005'te mahkum.net adlı internet sitesi yayına başlamış. Zira ilk aşamada filmin adı "Mahkûm" olarak düşünülmüş. Bir web günlüğü olarak yayına başlayan sitede hem proje ile ilgili bilgiler yer almış hem de senaryo, oyuncular, karakterler tartışmaya açılarak ziyaretçilerle fikir alışverişi yapılmış. Dolayısıyla siteyi ziyaret edenler filmin bütün gelişim süreçlerine şahit olmuş ve bu süreçlere doğrudan katılma şansını yakalamış. Ziyaretçi sayısı 700 bini bulan sitenin sanal ortamında şekillenen filmin adı, hapishane ya da suç dünyası ile ilişkilendirilme ihtimali göz önünde bulundurularak ve Hazım Körmükçü'nün önerisiyle "Sıfır Dediğimde" olarak değiştirilmiş. Mahkum.net katılımcılarının desteğiyle projeye dahil olan ünlü görüntü yönetmeni Alun Bollinger, terör korkusuyla Türkiye'ye gelmeye çekinse de filmin senaryosuna katkıda bulunmuş. "Sıfır Dediğimde"nin kitabının da çıkacağını ekleyelim.

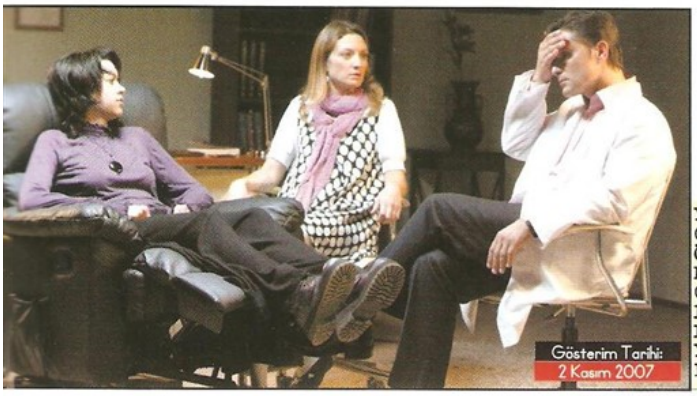

Yönetmen: Gökhan Yorgancıgil. Oyuncular: Damla Tokel, Görkem Yeltan, Hazım Körmükçü, Oktay Kaynarca, Özge Özder, Özhan Carda, Semih Sergen, Erce Önder, Nur Kuran, Rıza Pekkutsal. Senaryo: Gökhan Yorgancıgil. Görüntü Yönetmeni: Doğan Sarıgüzel. Kurgu: Savaş Doğan. Müzik: Volkan Topsakal. Sanat Yönetmeni: Ümit Erzurumlu. Yapımcı: Şakir Sarı, Gökhan Yorgancıgil. Yapım: Türkiye – Sekans Prodüksiyon (2007). Dağıtımcı: Best Line Pictures.

AYIN FİLMLERİ

ACROSS THE UNIVERSE

Liverpool'dan yola çıkıp kayıp babasını aramak üzere New York'a giden Jude (Jim Sturgess), yolunun Lucy (Evan Rachel Wood) ile kesişmesi üzerine, kendini savaş karşıtı protestoların ve rock'n roll temelli bir hayatın ortasında bulur. Jude ve Lucy 1960'larda, rehberleri Dr. Robert (Bono) ve Mr. Kite (Eddie Izzard) eşliğinde, ilham perilerinin kol gezdiği Greenwich Village'dan, sokaklarında isyan bayrakları dalgalanan Detroit'e uzanan dönemin savaş karşıtı ruhunun parçası olur. Jude'un kardeşi Max'in (Joe Anderson) Vietnam'a gitmesi, çifti üzerinde dolaştıkları pembe buluttan indirip başka gerçekleri keşfetmeye zorlar.

NOTLAR: 2002 yapım tarihli "Frida" ile Salma Hayek'e -kariyerinin muhtemelen tek- En İyi Kadın Oyuncu Oscar adaylığını getiren yönetmen Julie Taymor, "Hair" tadında bir müzikalle karşımızda. "Across the Universe" yönetmenin tanımıyla sadece nostaljik ve romantik bir aşk hikâyesi değil, Beatles şarkılarının kullanıldığı "sıkı" bir müzikal ve aynı zamanda dünya düzenini sorgulayan bir hikâyeye sahip. Aralarında Hey Jude, I Am The Walrus'ın bulunduğu 33 Beatles şarkısına yer veren film tam bir müzik ziyafeti çekiyor. Film adını grubun Let It Be albümündeki aynı adlı şarkıdan aldı. Filmdeki şarkıları Jim Sturgess ve Evan Rachel Wood başta olmak üzere oyuncular seslendirdi. Filmin kahramanlarından Jude, Mr. Kite, Doctor Robert, Lucy'nin isimleri ise ünlü Beatles şarkılarından geliyor. Bono, Salma Hayek, Eddie Izzard ve Joe Cocker filmin konuk oyuncuları. 60'ların ruhunu başarıyla yansıtan film özellikle Beatles hayranlarından tam not aldı. Vietnam Savaşı'nın gölgesinde John, Paul, George ve Ringo'nun dünyasından nefesleri kesen kısa bir kesit sunan "Across the Universe" için yapılan yorumlardan biri de "John Lennon izleseydi gurur duyardı" şeklinde.

Yönetmen: Julie Taymor. Oyuncular: Evan Rachel Wood, Jim Sturgess, Joe Anderson, Dana Fuchs, Martin Luther, T.V. Carpio, Spencer Liff, Lisa Hogg, Nicholas Lumley, Michael Ryan. Senaryo: Dick Clement, Ian La Frenais. Görüntü Yönetmeni: Bruno Delbonnel. Kurgu: Françoise Bonnot. Müzik: Elliot Goldenthal. Yapım Tasarımcısı: Mark Friedberg. Yapımcı: Matthew Gross, Jennifer Todd, Suzanne Todd. Süre: 131 dk. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 2 Kasım 2007

ANKA KUŞU – BANA SIRRINI AÇ!

12 Eylül öncesi küçük bir Anadolu kasabası... Abdi Bey (Kenan Bal), 7 yaşındaki oğlu Selman'a küçük bir kutu verir. Kutunun içine kocaman bir kuş koyduğunu, kuş ötene kadar da kutunun kilidini açmaması gerektiğini söyler. Ötmeden önce açarsa kuş ölecektir. Öttükten sonra açarsa, konuşacak ve büyük bir hazinenin yerini haber verecektir. Selman, buna inanır ve açmayacağına dair söz verir. Abdi, bir gece kimliği belirsiz kişiler tarafından kaçırılır. Hemen ardından da 12 Eylül darbesi gerçekleşir. Babası bulunamayan Selman (Yalçın Dümer) bir dergâh içinde yetişir ancak zamanla cemaate ters düşer. Yönetmen olma tutkusu içindedir. Sevdiği kızın peşinden kasabayı terk eder, İstanbul'a gelir. Kendi kültürüne yabancılaşmış bir ortama sürüklenir. Yıllar önce izini kaybettiği sevgilisini ve 12 Eylül darbesi öncesinde evinden alınıp götürülen, yıllardır haber alamadığı babasını nasıl bulacak, içinde büyük bir anafora dönüşen ölümsüzlük arayışlarını nasıl dindirecektir?

NOTLAR: Sinemamızdaki muhafazakâr akımın temsilcilerinden Mesut Uçakan, "Anka Kuşu" projesi üzerinde uzun süredir çalışıyordu. Hatta 2004 yılında çekimlere başlayacağını açıklamıştı. Ancak yeterli bütçe oluşturulamaması ve yapım sürecinin giderek uzaması nedeniyle bu proje ertelenmiş, bunun yerini 2006'da vizyona giren "Anne ya da Leyla" almıştı. Bolu-Göynük ve İstanbul'da çekimleri yapılan ve maliyeti 1 trilyonu bulan "Anka Kuşu" 35 mm yerine HD formatında çekildi. Millî ve dinî değerlerin hâkim olduğu filmde yönetmen, hayatın sonsuz ritmini, herkesin içinde uzayıp giden derinliği hissettirmeye çalışmış. Filmin başkahramanı olan Selman yönetmenin deyişiyle, hem mesleki anlamda hem de düşünsel boyutta Mesut Uçakan'ın ta kendisi. 12 Eylül merkezli politik dokundurmalar içeren "Anka Kuşu"nu "Matrix" ile kıyaslayan Mesut Uçakan, felsefe denizinin hayli "derinlerinde" kulaç attığı konusunda çok iddialı.

Yönetmen: Mesut Uçakan. Oyuncular: Yalçın Dümer, Ceren Öztürk, Kenan Bal, Kaan Girgin, Gafur Uzuner, Fatih Hürkan, Rahmi Dilligil, Mahmut Hekimoğlu, Aysun Güven, Hilal Cansu Şahin. Senaryo: Mesut Uçakan. Görüntü Yönetmeni: Mehmet Gün. Kurgu: Taki Akbulut, Erdinç Dinçer. Müzik: Serkan Akgün. Sanat Yönetmeni: Çiğdem Altınada. Yapımcı: Mesut Uçakan. Süre: 104 dk. Yapım: Türkiye – Sinema Ajans (2007). Dağıtımcı: 35 Milim.

Gösterim Tarihi: 9 Kasım 2007

DİKKAT, ŞEHVET

SE, JIE

Filmle ilgili yazı 64. sayfada.

Yönetmen: Ang Lee. Oyuncular: Joan Chen, Chu Chih-ying, Anupam Kher, Tony Leung Chiu Wai, Wei Tang, Wang Lee-Hom, Johnson Yuen. Senaryo: James Schamus, Wang Hui-Ling. Görüntü Yönetmeni: Rodrigo Prieto. Kurgu: Tim Squyres. Müzik: Alexandre Desplat. Yapım Tasarımcısı: Lai Pan. Yapımcı: Ang Lee, William Kong. Süre: 157 dk. Yapım: ABD, Çin, Tayvan (2007). İthalatçı: D Productions. Dağıtımcı: 35 Milim.

Gösterim Tarihi: 2 Kasım 2007

15 yıldır müzik dünyasının
MegaStar'ı Power Group !
Dinleyicilerimize, 15 yıldır bize gösterdikleri yoğun ilgi için teşekkür ederiz.
15 YIL
The Power Group
DÜNYA KALİTESİNDE MÜZİK YAYINCILIĞI
POWER
POWER XL
POWER TÜRK FM
POWER TÜRK TV
POWER CLUB
www.powerfm.com.tr

AYIN FİLMLERİ

ARSLANI KUZULARA

LIONS FOR LAMBS

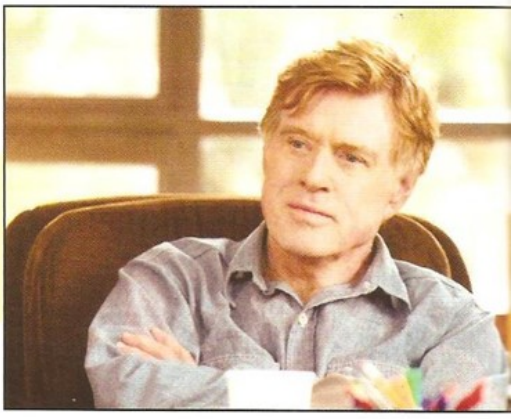

Yönetmen: Robert Redford. Oyuncular: Robert Redford, Meryl Streep, Tom Cruise, Peter Berg, Michael Pena, Derek Luke, Tracy Dali, Andrew Garfield, Jennifer Sommerfield, Louise Linton. Senaryo: Matthew Michael Carnahan. Görüntü Yönetmeni: Philippe Rousselot. Kurgu: Joe Hutshing. Müzik: Mark Isham. Yapım Tasarımcısı: Jan Roelfs. Yapımcı: Robert Redford, Matthew Michael Carnahan, Andrew Hauptman, Tracy Falco. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 9 Kasım 2007

West Coast Üniversitesi'ndeki iki öğrenci, Arian (Derek Luke) ve Ernest (Michael Pena) idealist hocaları Dr. Stephen Malley'in (Robert Redford) tavsiyelerini dinleyerek hayatlarında önemli bir şey yapmaya karar verir. İki genç, savaşa katılmak üzere Afganistan'a gider. Onlar Afganistan'da hayatta kalma savaşı verirken Washington'da, başkanlığa adaylığını koymuş olan Senatör Jasper Irving (Tom Cruise) Afganistan'daki savaşın, dolayısıyla Arian ve Ernest'in hayatlarını kökten değiştirebilecek bomba gibi bir haberi, araştırmacı televizyon gazetecisi Janine Roth (Meryl Streep) aracılığı ile halka duyurmaya hazırlanmaktadır. İftiralar, hatıralar ve kurşunlar havada uçuşurken, bu üç hikâye de birbirlerine sıkı sıkıya bağlanmaya başlar.

NOTLAR: Şimdilerde 71 yaşını süren Robert Redford, yönetmenliği de deneyen meslektaşları arasında yarışa bir adım önde başlamıştı. Yönettiği ilk film olan "Ordinary People" ile 1981'de En İyi Yönetmen Oscar'ını kazanmış, 1995'te de "Quiz Show" ile aynı ödüle aday olmuştu. Yönettiği filmlerde tür olarak dramalara yoğunlaşan Redford, 7. filmi "Lions For Lambs"te kesişen hikâyelerden oluşan bir politik taşlamaya soyunuyor. Hollywood çevrelerindeki söylentilere göre "Lions For Lambs", "All the President's Men"den beri Redford'un yer aldığı en politik yapım. Bush karşıtlığıyla tanınan ve söylemleriyle politik tavrını açıkça ifade eden sinemacı, "Lions For Lambs"te Afganistan işgalini baz alarak ABD'nin savaş politikalarını eleştiriyor. Bu eleştirinin yoğunluğu ve biçimi biraz tartışmalı. Zira "Lions For Lambs"in senaristi Matthew Michael Carnahan ve kendisi bu ay izleyeceğimiz "The Kingdom" gibi Arap düşmanlığını destekleyici bir yapımın da senaryosunu yazmıştı. "Lions For Lambs"in en büyük kozu ise Redford, Meryl Streep ve Tom Cruise'un varlığı. 1993'te Paula Wagner ile birlikte Cruise/Wagner Productions'ı kuran Cruise, "Görevimiz Tehlike" serisini çektikten sonra 2006 senesinde Paramount Pictures ile yollarını ayırmıştı. "Lions For Lambs", Cruise'un United Artists çatısı altında gösterime giren ilk filmi olma özelliğini taşıyor.

ŞARK VAATLERİ

EASTERN PROMISES

Rusya doğumlu Nikolai Luzhin (Viggo Mortensen) Londra'da organize suç dünyasına bulaşmış, Vory V Zakone "hırsızlık kardeşliği" örgütüyle de bağı bulunan Doğu Avrupa kökenli bir aile için şoförlük yapmaktadır. Bir hastanede ebe olarak çalışan Anna Khitrova (Naomi Watts) ile yolu kesişince, genç adamın kaderi birdenbire değişir. Doğum yaparken ölen genç bir kızın Rusça yazılmış günlüğü Anna'nın eline geçmiştir. Günlük, Nikolai'ın yanında çalıştığı ailenin işlediği suçlar hakkında önemli bilgiler içermektedir. Aile üyeleri bilgi yollarını birer birer kapatırken Anna soruşturmasında ısrarcıdır. Anna'dan öğrendikleriyle hayatı değişen Nikolai'ın aileye sadakati giderek zayıflamaya başlar.

Yönetmen: David Cronenberg. Oyuncular: Viggo Mortensen, Naomi Watts, Vincent Cassel, Armin Mueller-Stahl, Sinead Cusack, Donald Sumpter, Jerzy Skolimowski, Shannon-Fleur Roux, Sinéad Cusack, Aleksandar Mikic. Senaryo: Steven Knight. Görüntü Yönetmeni: Peter Suschitzky. Kurgu: Ronald Sanders. Müzik: Howard Shore. Yapım Tasarımcısı: Carol Spier. Yapımcı: Robert Lantos, Paul Webster. Süre: 100 dk. Yapım: İngiltere, Kanada, ABD (2007). İthalatçı: D Productions. Dağıtımcı: 35 Milim

Gösterim Tarihi: 30 Kasım 2007

NOTLAR: "A History of Violence"tan sonra David Cronenberg yine iç hesaplaşma ve şiddet olgusunu aynı kazanda pişiriyor. Önceki filmdeki gangster kimliğini gizlemeye çalışan karakterin yerini yeni filminde, çalıştığı suç örgütünün iç yüzünü keşfeden bir şoför alıyor. Başrolde yine Viggo Mortensen var. San Sebastian Film Festivali ve Londra Film Festivali'nin açılış filmi olarak seçilen "Eastern Promises"ın senaryosunda, Stephen Frears'in yönettiği "Dirty Pretty Things-Kirli Tatlı Şeyler"in senaristi Steven Knight'ın imzasını görüyoruz. Filmin kıyısından köşesinden Türklerle de alakası mevcut. Zira Londra'daki Rus mafyasının içinde Türkler de yer alıyor ve filmde Türkçe konuşan karakterler görmek mümkün. "Eastern Promises", Mortensen'in saunada çıplak dövüştüğü sahne ile de adından söz ettirmişti.

3:10 YUMA

3:10 TO YUMA

Filmle ilgili yazı 68. sayfada.

Yönetmen: James Mangold. Oyuncular: Russell Crowe, Christian Bale, Logan Lerman, Dallas Roberts, Ben Foster, Peter Fonda, Vinessa Shaw, Alan Tudyk, Luce Rains, Gretchen Mol. Senaryo: Halsted Welles, Michael Brandt, Derek Haas (Elmore Leonard'ın kısa öyküsünden). Görüntü Yönetmeni: Phedon Papamichael. Kurgu: Michael McCusker. Müzik: Marco Beltrami. Yapım Tasarımcısı: Andrew Menzies. Yapımcı: Cathy Konrad. Süre: 117 dk. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: UNP Filmcilik.

Gösterim Tarihi: 2 Kasım 2007

FİKRET BEY

Yönetmen: Selma Köksal. Oyuncular: Erol Keskin, Fuat Onan, Gökçe Algan, Metin Arslan, Deniz Koçak. Senaryo: Necla Algan, Selma Köksal. Görüntü Yönetmeni: Mustafa Kuşcu. Kurgu: Ulaş Cihan Şimşek. Müzik: Süleyman Alnıtemiz. Yapımcı: Selma Köksal. Süre: 94 dk. Yapım: Türkiye - Oyuncular Tiyatro Reklamcılık (2007). Dağıtımcı: Bir Film.

Gösterim Tarihi: 9 Kasım 2007

Fikret Bey (Erol Keskin) gençliğinde kendi çapında önemli bir atılım yaparak yerli üretime katkıda bulunmuş, iflas edince hayatının son yıllarını problemlerle boğuşarak geçirmiştir. 12 Eylül döneminde siyasi suçlu olan oğlu, bir süre hapis yatıp çıktıktan sonra yurt dışına gitmiştir. Oğlunun ve bütün hayatı boyunca emek verdiği işinin kaybıyla elinde hiçbir şey kalmamıştır Fikret Bey'in. 13 Ekim 1988 tarihli gün, yaşlı adam için herhangi, sıradan bir gündür. İflasının ardından Fikret Bey'in kiraya verdiği, şimdi bir harabeye dönüşen fabrikasında geçer bu bir gün. Fikret Bey ve Bekçi Mehmet (Fuat Onan) bu yıkık fabrikada, Cumhuriyet Türkiye'sinin alegorik bir izdüşümünü yaşar. Tüm umutlar, çabalar tıpkı bir zamanlar üretmek, katkıda bulunmak için hanl hanl çalışan bu fabrika gibi yok olmaya mahkûm edilmiştir.

NOTLAR: Yerli film sayısı bakımından hayli zengin olan bu ayda yeni yönetmenlerin ilk filmlerini de izleme şansı bulacağız. Tiyatrocu Selma Köksal da bu yönetmenlerden biri... 1999'da "Karşılaşma" adlı kısa filmi ile ödül kazanan Köksal, ilk sinema filminde kişisel bir hikâyeden yola çıkarak Türkiye'nin yakın tarihini sorguluyor. Türkiye'nin ilk kazan fabrikasını kuran babası İlyas Köksal'ın hayat hikâyesinden esinlenen Köksal, filmin senaryosunu ablası Necla Algan ile birlikte yazmış. Senaryo, hem kişisel hem de tarihi gerçeklerden yola çıksa da hikâyeye sürgündeki oğul gibi hayali karakterler eklenmiş. Filmde Fikret Bey'in kızı Zeynep'i, yönetmenin yeğeni Gökçe Algan canlandırmış. Tek bir günde geçen filmin çekimleri ise baba yadigârı fabrikada yapılmış. Fikret Bey'i canlandıran Erol Keskin, Köksal'ın kısa filmi "Karşılaşma"da da rol almıştı.

MUSALLAT

Gösterim Tarihi: 16 Kasım 2007

Yönetmen: Alper Mestçi. Oyuncular: Burak Özçivit, Bigkem Karavus, Kurtuluş Şakirağaoğlu. Senaryo: Alper Mestçi, Güray Ölgü. Görüntü Yönetmeni: Feza Çaldıran. Müzik: Reşit Gözdamla. Sanat Yönetmeni: Erol Taştan. Yapımcı: Banu Akdeniz. Yapım: Türkiye - Mia Film, Dada Film (2007). Dağıtımcı: Özen Film.

Suat (Burak Özçivit) ve Nurcan (Bigkem Karavus) aynı köyde büyümüş ve birbirlerini çok sevmiş iki gençtir. Evlenmeye karar verirler. Fakat bu kararı almaları ile birlikte başlarına büyük bir bela "musallat" olur. Başka âlemlerden bir varlık, çevrelerinde açıklanması imkânsız olaylara neden olacak ve çiftin tüm yaşamını etkileyecektir. Artık ne yaşamları ne de aşkları eskisi gibidir. Kendilerini ve çevrelerini etkileyen olaylar hiçbir açıklaması olmayacak şekilde gelişir.

NOTLAR: Dikkat Şahan Çıkabilir, Şok!, Bir İş İçin Lazım gibi başarılı televizyon programlarının format yaratıcısı; Beyaz Show ve Zaga'nın yönetmenliğini yapmış Alper Mestçi, sinema dünyasına hayli iddialı bir giriş yapıyor. "Büyü", "Dabbe", "Araf" gibi dinî temalı korku filmler kuşağında yerini alan "Musallat"ın öncüllerinden farkı ise "beyazperdede ilk kez cin gösterme" iddiası. Filmin iki başrol oyuncusu, Burak ve Bigkem Karavus TV dizilerinde rol almış isimler. Özçivit, 2005 yılında Best Model of Turkey'de birinci, Best Model of World'de ikinci olmuştu. "Musallat" ile ilgili olarak, Mustafa Şevki Doğan'ın yöneteceği ancak filmdeki Hacı Burhan Kasavi karakterinin tarihi bir kişilik değil, hayal mahsulü olduğunu öğrenince filmi çekmekten vazgeçtiği şeklinde haberler çıkmış, daha sonra yapımcı Banu Akdeniz bu haberleri yalanlamıştı. Görsel efektlerine çok güvenen bu fantastik korku filmindeki aksesuarlar, maketler ve oyuncu makyajları Hollywood'dan getirilen profesyonellerce gerçekleştirilmiş.

ÇOK FENA

SUPERBAD

Yönetmen: Greg Mottola. Oyuncular: Jonah Hill, Michael Cera, Christopher Mintz-Plasse, Seth Rogen, Bill Hader, Emma Stone, Martha MacIsaac, Aviva Farber, Joe Lo Truglio, Kevin Corrigan. Senaryo: Seth Rogen, Evan Goldberg. Görüntü Yönetmeni: Russ T. Alsobrook. Kurgu: William Kerr. Müzik: Lyle Workman. Yapım Tasarımcısı: Chris L. Spellman. Yapımcı: Judd Apatow, Shauna Robertson. Süre: 114 dk. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 9 Kasım 2007

Filmle ilgili yazı 72. sayfada.

AYIN FİLMLERİ

ANGEL

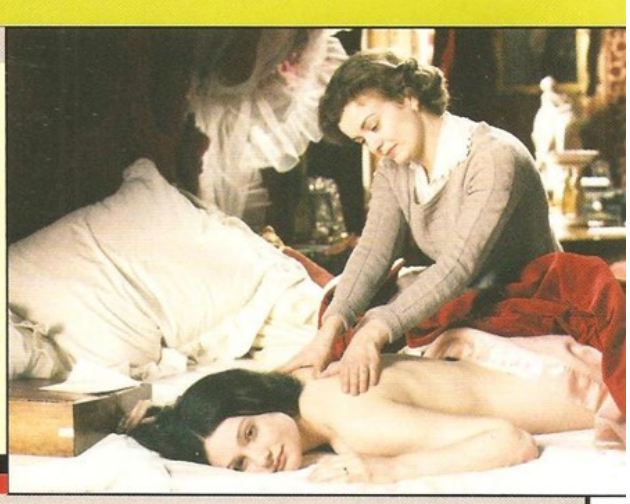

Yönetmen: François Ozon. Oyuncular: Romola Garai, Charlotte Rampling, Lucy Russell, Michael Fassbender, Sam Neill, Jacqueline Tong, Janine Duvitski, Christopher Benjamin, Jemma Powell, Alison Pargeter. Senaryo: François Ozon (Elizabeth Taylor'ın aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Denis Lenoir. Kurgu: Muriel Breton. Müzik: Philippe Rombi. Yapım Tasarımcısı: Katia Wyszkop. Yapımcı: Olivier Delbosc, Marc Missonnier. Süre: 134 dk. Yapım: İngiltere, Belçika, Fransa (2007). Dağıtımcı: Chantier Films.

Gösterim Tarihi: 9 Kasım 2007

Fakir bir çevrede büyüyen Angel'ın (Romola Garai) en büyük hayali ünlü bir yazar olmaktır. Ancak kimse, hatta annesi bile onun bu hayaline inanmamaktadır. Angel gerçek hayatının tersine, varlık içinde yaşayan bir kadının hikâyesini kendi hayatıymış gibi mükemmel bir şekilde kaleme alır ve çeşitli yayınevlerine yollar. Uzun ve umutsuz bekleyişin ardından Londra'da bir yayınevi yazdıklarına ilgi gösterir. Angel'ın rüyası yavaş yavaş gerçek olur. Genç yazar inanılmaz bir hızla yükselir ve her genç kızın rüyası olan başarı, şöhret ve aşka kavuşur. Ancak bu peri masalı mutlu sonla bitmeyecektir.

NOTLAR: "Kızgın Taşlara Düşen Su Damlaları" ve "8 Kadın" gibi iki oyun uyarlamasından sonra François Ozon maharetini bir roman uyarlamasında sergiliyor. İngiliz romancı ve kısa öykü yazarı Elizabeth Taylor'ın (menekşe gözlü aktris Elizabeth Taylor değil, onun adaşı), ilk kez 1957'de yayımlanmış romanı "Angel"; Oscar Wilde ile aynı zamanda yaşamış, Kraliçe Victoria'nın favori yazarı Marie Corelli'den esinlenilerek yaratılmış kadın yazar Angel'ın iniş çıkışlı hayatını anlatıyor. Ozon 5-6 sene önce Angel'ı okuduğunda bu romanın 1930 ve 40'ların o meşhur melodramlarını çağrıştıran epik bir film yapmak için mükemmel bir fırsat olduğunu düşünmüş. Tipik bir İngiliz romanı olan "Angel"ı uyarlamak için kendini hazır hissetmeyen yönetmen, İngiliz bakış açısını kavramasını sağlayan "Swimming Pool"dan sonra bu proje üzerinde kafa yormaya başlamış. "Angel" yönetmenin tamamını İngilizce çektiği ilk film. Aslında Ozon'un ilk İngilizce filmi olarak "Swimming Pool" bilinir. Senaryosu Fransızca yazılıp İngilizce'ye çevrilen filmin diyaloglarının çoğunluğu İngilizce'ydi ancak Fransızca da mevcuttu filmde. "Angel" ise katıksız İngilizce... Ozon başkarakter Angel'ı, romandaki antipatik kahraman yerine Scarlett O'Hara benzeri cazibeli, hem sevilip hem de nefret edilebilen "hoş" bir kadına dönüştürmüş. Prömiyeri bu sene Berlin Film Festivali'nde yapılan ve Altın Ayı için yarışan "Angel" için "Ozon'un kostümlü dramanın ve İngilizvari bir dönem filmin altından da başarıyla kalktığı" söyleniyor. Filmin başrolünde "Atonement"ta izlediğimiz Romola Garai ve tabii ki yönetmenin olmazsa olmaz oyuncusu Charlotte Rampling var.

KRALLIK

THE KINGDOM

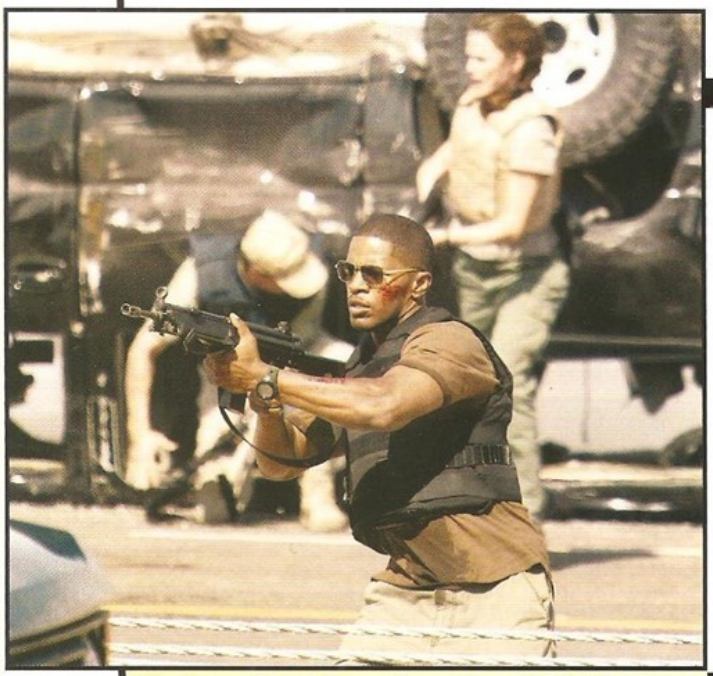

Yönetmen: Peter Berg. Oyuncular: Jamie Foxx, Jennifer Garner, Jason Bateman, Chris Cooper, Ashraf Barhom, Ali Suliman, Danny Huston, Richard Jenkins, Jett Alexander, Kelly AuCoin. Senaryo: Matthew Michael Carnahan. Görüntü Yönetmeni: Mauro Fiore. Kurgu: Colby Parker Jr., Kevin Stitt. Müzik: Danny Elfman. Yapım Tasarımcısı: Tom Duffield. Yapımcı: Michael Mann, Peter Berg, Sarah Aubrey, Scott Stuber. Süre: 110 dk. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 9 Kasım 2007

Suudi Arabistan'da arka arkaya gerçekleşen terörist saldırılarda çok sayıda Amerikalı'nın ölümü üzerine FBI yetkilileri harekete geçer ve saldırıların sorumlularını ele geçirmek için bu ülkeye özel bir ekip gönderme kararı alır. Özel Ajan Ronald Fluery (Jamie Foxx) hayatının en zor göreviyle karşı karşıyadır. Yanına en güvendiği üç ajan Janet Mayes (Jennifer Garner), Adam Leavitt (Jason Bateman) ve Grant Sykes'i (Chris Cooper) alan Fluery, saldırıların sorumlusu olarak bilinen Ebu Hamza'yı bulmak için harekete geçer. Ekip Suudi Arabistan'a varınca kendilerini çok farklı bir kültür, olağanüstü hava sıcaklığı ve politikanın kirli labirentleri içinde bulur. Ancak yardım etmeye istekli Suudi askeri El Gazi'nin (Ashraf Barhom) ortaya çıkmasıyla beklenmedik bir müttefik kazanırlar.

NOTLAR: 11 Eylül'ün izindeki terör saldırıları, yabancı ülkede yapılan kahramanca kurtarma operasyonları, boğaz kesen Müslüman teröristler, kültürel renklilik adına yer verilen prensler, sultanlar, saraylar... Hamaset seven Hollywood'un favori konuları "The Kingdom"da birarada... Zengin bir oyuncu kadrosunu barındıran filmin sürpriz isimleri ise "Paradise Now - Vaat Edilen Cennet"te izlediğimiz Ashraf Barhom (Amerikalılar'a yardım eden asker) ve Ali Suliman (ihanetle suçlanıp işkence gören çavuş Haytham). Michael Mann'in yapımcı kimliğinden mütevellit gayet başarılı aksiyon ve çatışma sahneleri içeren "The Kingdom", İslam fobisini ve Arap düşmanlığını alabildiğine körükleyen bir mantaliteye sahip. Amerikalılar ile işbirliği yapan her Arap iyi, nedeni ya da bedeli ne olursa olsun asi davranan herkes terörist... Böylesi düz bir mantıkta yol alan film şiddeti teşvik anlamında tehlikeli sularda yüzüyor ve bu nedenle yurt dışında hayli eleştiriliyor. 80 milyon dolar bütçeli filmin Suudi Arabistan sahneleri Birleşik Arap Emirlikleri'nin başkenti Abu Dabi'de çekildi. Diğer sahneler ise Arizona'da gerçekleştirildi. Filmin yönetmeni Peter Berg – onu bu ay vizyona giren "Lions for Lambs"de izleyeceğiz- oyunculuk kökenli yönetmenlerden. "The Kingdom", 1998'de "Very Bad Things" adlı başarılı komedi ile yönetmenliğe adım atan Berg'ün ilk büyük prodüksiyonu.

Açıldı! Açıldı! Açıldı! Açıldı! Açıldı! Açıldı! Açıldı!
AFM
SİNEMALARI
İstinyePark
www.afm.com.tr
AFM İstinyePark Tel: 0 212 345 62 45

AYIN FİLMLERİ

GARFIELD GERİ DÖNÜYOR

GARFIELD GETS REAL

Çizgi bant yıldızı olmanın tekdüzeliğinden sıkılan Garfield, gazete sayfasından firar ederek "gerçek dünyanın" yolunu tutar. Gerçek bir ev kedisi olarak düşük profilli bir hayat yaşarken, gazete baskıya girmeden geri dönmediği takdirde çizgi serinin iptal edileceğini öğrenir. Ancak bugüne kadar gerçek dünyaya kaçan hiçbir çizgi karakter, sonradan geri dönmeyi başaramamıştır. Üstelik birtakım şeytani güçler, onun çizgi roman dünyasına geri dönüşüne engel olmaktadır.

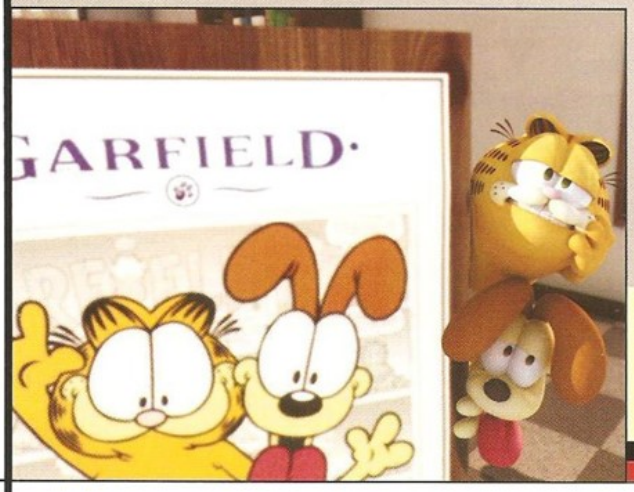

NOTLAR: Jim Davis tarafından yaratılan ve hayatımıza 1978 yılında giren şişko, tembel, uykucu, lazanya düşkünü huysuz kedi Garfield, dünya çapında yaklaşık 2600 gazete yayımlanan maceralarıyla 260 milyon kişiye ulaşmakta... 2004 yılında "Garfield: The Movie" adıyla ilk uzun metrajlı sinema filmi yapılan ünlü kedinin serüveni 2006 yılında ikinci film "Garfield: A Tail of Two Kitties" ile devam etti. Her iki film de live action tekniği kullanıldı yani Garfield, gerçek oyuncuların karşısında bilgisayar ortamında hazırlanmış animasyon karakter olarak yer aldı. Senaryosunu Garfield serisinin yaratıcısı Jim Davis'in yazdığı "Garfield Gets Real" ise 1988-1995 yılları arasında TV'de yayınlanan "Garfield and Friends"ten beri yapılmış baştan sona ilk animasyon Garfield filmi özelliğini taşıyor. Önceki iki filmin aksine doğrudan DVD için üretilmiş bir yapım aynı zamanda. Filmde Jon Arbuckle, Odie, Nermal ve Arlene'in yanısıra Wally, Bonita, Billy Bear, Eli, kedi Shecky gibi yeni karakterler de boy gösteriyor. İlk iki filmde Bill Murray'nin seslendirdiği Garfield'ın yeni sesi ise Frank Welker. "Garfield Gets Real" ülkemizde Türkçe seslendirmeyle gösterilecek; Garfield'ı Okan Bayülgen seslendirecek.

Yönetmen: Mark A.Z. Dippé. Seslendirenler: Frank Welker, Jason Marsden, Harold Perrineau, Fred Tatasciore, Wally Wingert, Neil Ross, Audrey Wasilewski, Gregg Berger, Pat Fraley, Greg Eagles. Senaryo: Jim Davis. Kurgu: Rob Neal. Müzik: Kenneth Burgomaster. Yapımcı: Daniel Chuba, John Davis, Mark A.Z. Dippé, Lee Young-ki, Brian Manis, Ash R. Shah. Yapım: ABD (2007). İthalatçı: Fida Film. Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 16 Kasım 2007

30 GÜN GECE

30 DAYS OF NIGHT

Yönetmen: David Slade. Oyuncular: Ben Foster, Josh Hartnett, Melissa George, Danny Huston, Manu Bennett, Mark Boone Junior, Mark Rendall, Craig Hall, Joel Tobeck, Amber Sainsbury. Senaryo: Steve Niles, Stuart Beattie, Brian Nelson (Steve Niles'ın yazdığı ve Ben Templesmith'in çizdiği aynı adlı çizgi korku serisinden). Görüntü Yönetmeni: Jo Willems. Kurgu: Art Jones. Müzik: Brian Reitzell. Yapım Tasarımcısı: Paul D. Austerberry. Yapımcı: Sam Raimi, Robert G. Tapert. Yapım: ABD, Yeni Zelanda (2007). İthalatçı: Fida Film. Dağıtımcı: WB.

Alaska'nın gözlerden uzak kasabası Barrow'da her kış bir ay boyunca güneş doğmaz ve 30 gün sürecek karanlık bir dönem başlar. İnsanlarla beslenmek için bu karanlıktan faydalanmayı bekleyen kana susamış yaratıklar bu dönemde kasabaya iner ve insanlara saldırır. Onlara karşı kasabanın tek umudu Şerif Eben (Josh Hartnett) ve yardımcısı, aynı zamanda karısı olan Stella'dır (Melissa George). Kasabanın sayısı gitgide azalan sakinleri, tekrar gün ışığına kavuşana dek hayatta kalmak için vampirlere karşı savaşmak zorundadır.

NOTLAR: "30 Days of Night" Steve Niles'ın yazıp Ben Templesmith'in çizdiği, aynı adlı üç kitaplık çizgi roman serisinden sinemaya uyarlandı. Senaristleri arasında yaratıcısı Steve Niles'ın da bulunduğu filmin yönetmeni, ilk sinema filmi "Hard Candy" ile iyi eleştiriler alan David Slade. Niles'ın ilk sayısı 2002'de yayımlanan serisine esin kaynağı, bir gazete haberi olmuş. Bu haberde Alaska'nın kuzey kasabası Barrow'da, her yılın bir ayını gece karanlığında yaşayan halkı olumsuz etkilerden korumak için içki yasağı konduğu yazılıymış. 30 günün gece olarak yaşandığı bir kasabanın vampir istilası için çok uygun olduğunu düşünen yazar "30 Days of Night"ı yazamaya başlamış. Eser yayımlanır yayımlanmaz da DreamWorks ve MGM'in başı çektiği ünlü stüdyolar, serinin film hakkını satın alabilmek için 1 milyon doları gözden çıkarmış ama yarışı Senator International kazanmış ve film Columbia Pictures ortaklığında gerçekleştirilmiş. Çizgi roman ilk sayısından itibaren Sam Raimi'nin de dikkatini çekmiş ve bu hikâyeden çok iyi bir korku filmi çıkacağını düşünerek filmin yapımcılığına talip olmuş. Yönetmen David Slade'in çekimlerde izlediği yöntem ise Ben Templesmith'in orijinal çizimleri, inandırıcılık ve gerçek korku arasındaki dengeyi sağlamak olmuş. Filmdeki yaratıklar için Weta Workshop'ın sanatçılarıyla çalışılmış, filmin çekimleri de Yeni Zelanda'da yapılmış.

YUMURTA

Filmle ilgili yazı 74. sayfada.

Yönetmen: Semih Kaplanoğlu. Oyuncular: Nejat İşler, Saadet Işıl Aksoy, Ufuk Bayraktar, Tülin Özen, Gülçin Santırcıoğlu, Kaan Karabacak. Senaryo: Semih Kaplanoğlu. Görüntü Yönetmeni: Özgür Eken. Kurgu: Ayhan Ergürsel, Semih Kaplanoğlu, Suzan Hande Güneri. Sanat Yönetmeni: Naz Erayda. Yapımcı: Semih Kaplanoğlu. Süre: 97 dk. Yapım: Türkiye, Yunanistan – Kaplan Film Production (2007). Dağıtımcı: Kenda.

Gösterim Tarihi: 9 Kasım 2007

SUNA

Yönetmen: Engin Ayça. **Oyuncular:** Türkan Şoray, Gülsen Tuncer, Demir Karahan, Erol Mütercimler, Şükran Akın, Pınar Dikici. **Senaryo:** Engin Ayça. **Görüntü Yönetmeni:** Çetin Tunca. **Müzik:** Oğuz Abadan. **Süre:** 120 dk. **Yapım:** Türkiye – Yunus Film (2007). **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 23 Kasım 2007

Suna (Türkan Şoray), Sevgi (Gülsen Tuncer), Erhan (Demir Karahan) ve Selim (Erol Mütercimler), 68 rüzgârının estiği yıllarda İstanbul'da öğrenci olan dört yakın arkadaştır. 12 Mart darbesi herkesi bir yerlere savurur. Aynı kasabadan olan eczacı Suna ile avukat Erhan evlenir. Bu evlilik hiçbir zaman Suna'nın içine sinmez. Dışarıdan göründüğünün aksine içeriden çökmüş, mutsuz bir evliliktir bu. Uzun süredir Almanya'da yaşayan Sevgi ve yakın akrabası Selim'in bir miras işi için kasabaya gelmesiyle dört eski arkadaş yeniden biraraya gelir. Issızlaşmış bu kasabada geçirilen günler kimi zaman coşku yüklüdür, kimi zaman da hüzün. Üniversite yıllarının düşleri, gelecek tasarıları, ülküleri, aşkları 12 Mart sonrası eriyip gitmiştir. Geçmişte kalan anıların burukluğu herkesi sarsar.

NOTLAR: "Soğuktu ve Yağmur Çiseliyordu"dan 17 sene sonra Türkan Şoray ve yönetmen Engin Ayça yine hüzünlü bir filmle seyirci karşısına çıkıyor. 12 Mart darbesi, insanı yutan kasaba atmosferi, başarısız evlilik, gurbet Almanya'sı gibi birçok içiçe geçmiş öyküyü barındıran "Suna"nın çekimleri 2006 sonbaharında Balıkesir'in Akçay beldesinde gerçekleştirildi. Filmin ilk gösterimi ise 26. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde yarışma dışı bölümde yapıldı. Engin Ayça'nın oyuncu eşi Gülsen Tuncer'in de rol aldığı filmin kadrosundaki sürpriz isim ise Erol Mütercimler. Stratejist, yazar, araştırmacı ve TV programcısı kimliğiyle tanınan Mütercimler'i oyunculuğa ikna eden unsur Türkan Sultan ile aynı filmde yer almak olmuş.

KAYIP SIRLAR ADASI

DE FORTABTE SJÆLES Ø

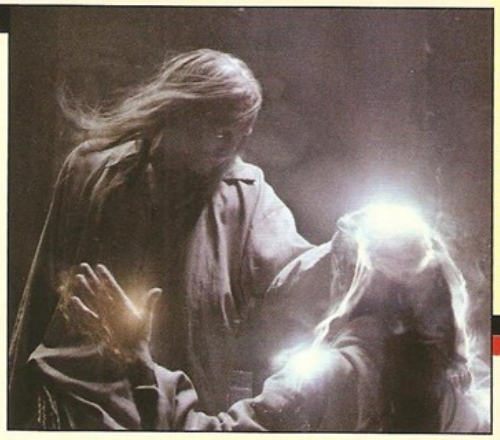

Yönetmen: Nikolaj Arcel. **Oyuncular:** Sara Langebæk Gaarmann, Lukas Munk Billing, Anders W. Berthelsen, Lasse Borg, Nicolaj Kopernikus, Anette Støvelbæk, Lars Mikkelsen, Beate Bille, Frank Thiel. **Senaryo:** Nikolaj Arcel, Rasmus Heisterberg. **Görüntü Yönetmeni:** Rasmus Videbæk. **Kurgu:** Mikkel E.G. Nielsen. **Müzik:** Jane Antonia Cornish. **Yapım Tasarımcısı:** Niels Sejer. **Yapımcı:** Sarita Christensen, Meta Louise Foldager. **Süre:** 100 dk. **Yapım:** Danimarka, İsveç, Almanya (2007). **Dağıtımcı:** Best Line Pictures.

Gösterim Tarihi: 30 Kasım 2007

14 yaşındaki Lulu (Sara Langebæk Gaarmann), ailesiyle birlikte sessiz sakin bir sahil kasabasına taşınır. Buradaki tekdüze yaşam Lulu'nun canını sıkmaktadır. Bir gece erkek kardeşi Sylvester (Lukas Munk Billing), beyaz bir ışığın etkisine maruz kalır ve garip davranışlar göstermeye başlar. Sylvester'ın ruhu, 19. yy'da aynı kasabada kötülüğe karşı savaşan gizli bir locanın Herman Hartmann (Anders W. Berthelsen) adlı üyesi tarafından ele geçirilmiştir. Yakınlardaki Monk Adası'nda hapsedilmiş kayıp ruhlar Sylvester ve Lulu'yu yardıma çağırır. Ruhlara ve hayaletlere inanan Lulu, onlara yardım etmek için harekete geçer. Doğaüstü olayları araştıran bilim adamı Richard (Nicolaj Kopernikus) da Lulu'yu yalnız bırakmayacaktır.

NOTLAR: 24. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde izlediğimiz "Kongekabale – Kralın Oyunu" adlı bol ödüllü siyasi gerilimin yönetmeni Nikolaj Arcel'in ikinci sinema filmi. Çocuk filmi "Klatretøsen - Catch That Girl"ün senaristi olarak da tanınan 35 yaşındaki Danimarkalı yönetmen, benzer türdeki "Kayıp Sırlar Adası"nı ile ülkesinde iyi eleştiriler aldı. Yönetmenin, Steven Spielberg hayranlığını bu filmde sergilediği, filmin "E.T." ve "Close Encounters of the Third Kind"dan çok etkilendiği yorumu yapıldı. İki hafta boyunca Danimarka box office'inde birinci sırada kalan "Kayıp Sırlar Adası"nın en büyük kozu görsel efektleri. Filmde toplam 623 efekt kullanıldı.

KORKAK ROBERT FORD'UN JESSE JAMES SUİKASTI

THE ASSASSINATION OF JESSE JAMES BY THE COWARD ROBERT FORD

Filmle ilgili yazı 52. sayfada.

Yönetmen: Andrew Dominik. **Oyuncular:** Brad Pitt, Casey Affleck, Sam Rockwell, Mary-Louise Parker, Brooklynn Proulx, Dustin Bollinger, Jeremy Renner, Sam Shepard, Garret Dillahunt, Paul Schneider. **Senaryo:** Andrew Dominik (Ron Hansen'ın aynı adlı romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Roger Deakins. **Kurgu:** Curtiss Clayton, Dylan Tichenor. **Müzik:** Nick Cave, Warren Ellis. **Yapım Tasarımcısı:** Patricia Norris. **Yapımcı:** Brad Pitt, Ridley Scott, Tom Cox, Jules Daly, Dede Gardner, Murray Ord, Jordy Randall, David Valdes. **Süre:** 160 dk. **Yapım:** ABD (2007). **Dağıtımcı:** WB.

Gösterim Tarihi: 16 Kasım 2007

AYIN FİLMLERİ

BEYAZ MELEK

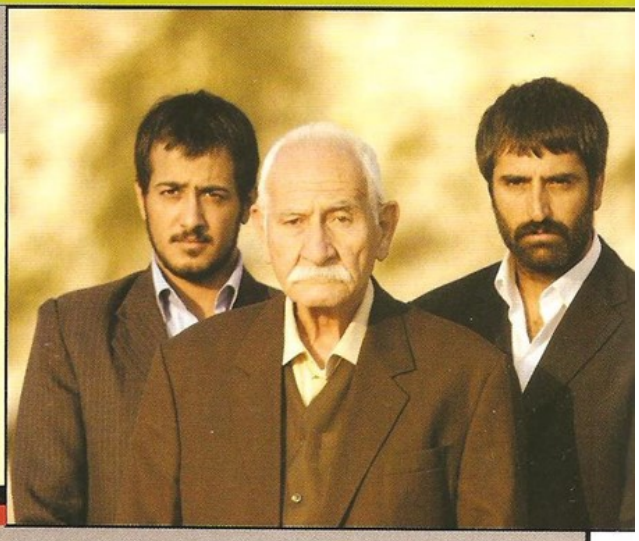

Yönetmen: Mahsun Kırmızıgül. Oyuncular: Erol Günaydın, Ali Sürmeli, Cezmi Baskın, Gazanfer Özcan, Yıldız Kenter, Nejat Uygur, Fadik Sevin Atasoy, Yavuz Bingöl, Mahsun Kırmızıgül, Sarp Apak, Zeynep Tokuş. Senaryo: Mahsun Kırmızıgül. Görüntü Yönetmeni: Eyüp Boz. Kurgu: Engin Öztürk. Müzik: Yıldıray Gürgen, Kemal Sahir Gürel. Sanat Yönetmeni: Zeynep Turan. Yapımcı: Murat Tokat, A. Levent Üngör. Süre: 115 dk. Yapım: Türkiye - Boyut Film (2007). Dağıtımcı: Medyavizyon.

Gösterim Tarihi: 16 Kasım 2007

Beyin kanseri olan Ahmet (Arif Erkin) kemoterapi görmesi için oğulları Ali (Mahsun Kırmızıgül) ve Reşat (Sarp Apak) tarafından İstanbul'a getirilmiştir. Ahmet ağır tedaviye daha fazla katlanmak istemediğinden hastaneden kaçar ve kendini bir huzurevinde bulur. Huzurevi sakinleri, Ahmet'in çocukları tarafından terk edildiğini sanarak orada kalması konusunda ısrar eder. Zorlukla konuşabilen Ahmet durumu kabullenir. Ahmet'in misafir olduğu günün hemen ertesinde huzurevi sakinlerinden Yaşar Hoca (Bilge Zobu) ve Nebahat (Lale Belkıs) evlenecektir. Ahmet, çiçeği burnunda çifti balayı için Diyarbakır'daki köyüne davet eder. Üstelik diğer huzurevi sakinleri de bu geziye davetlidir. Hep beraber kiraladıkları bir minibüsle yola çıkarlar. Onlar için asıl macera bu yolculukla birlikte başlayacaktır.

NOTLAR: "Acı biçimde yaşlı insanları çevremizde, yakınlarımızda bile görmeye katlanamaz olduk. Bu hem onların işe yaramaz olduğu fikrinden hem de onlara yaklaşımımızdan doğan gizli vicdani rahatsızlığımızdan kaynaklanıyor. İşte yaşlı insanlarla ilgili bir film yaparken niyetimiz tam da bu ahlaki sorumluluğumuzu vurgulamaktı." Yazıp yönetip oynadığı ilk sinema filminin amacını böyle açıklıyor Mahsun Kırmızıgül. Senaryoyu yazdığında filmi yönetmek aklında yokmuş Kırmızıgül'ün. Senaryoyu okuttuğu usta oyuncuların önerisiyle kendi filmini yönetmeye karar vermiş. Filmin oyuncu kadrosu tiyatromuzun koca çınarlarından müteşekkil. Erol Günaydın, Yıldız Kenter, Gazanfer Özcan, Nejat Uygur... Misafir oyuncu olarak izleyeceğimiz Emel Sayın ise Cüneyt Arkın'ın yönetip oynadığı "Rüzgâr"dan 27 sene sonra beyazperdeye dönüyor. Türk tiyatrosunun ustalarının onun filminde oynamayı kabul etmesi ve onların övgüsüne mazhar olması, film daha vizyona girmeden Mahsun Kırmızıgül'ün hanesine artı puan olarak yazıldı bile. "Beyaz Melek"i çekmek için beş ay sahnelerden uzak kalması da projesine kendini adadığının en bariz kanıtı. "Seyirci beğenmezse bu benim sorunum" diyecek kadar da kendinden emin. Yaşlıların dünyasına odaklı hem komik hem de dramatik bir yol filmi olan "Beyaz Melek" için 14 tane afiş hazırlandı. Filmin afişi internet sitesindeki oylamayla sinemaseverler tarafından belirlenecek.

AVUKAT

MICHAEL CLAYTON

Gösterim Tarihi: 23 Kasım 2007

Yönetmen: Tony Gilroy. Oyuncular: George Clooney, Sean Cullen, Tom Wilkinson, Tilda Swinton, Sydney Pollack, Michael O'Keefe, Ken Howard, Denis O'Hare, Robert Prescott, Austin Williams. Senaryo: Tony Gilroy. Görüntü Yönetmeni: Robert Elswit. Kurgu: John Gilroy. Müzik: James Newton Howard. Yapım Tasarımcısı: Kevin Thompson. Yapımcı: Sydney Pollack, Jennifer Fox, Kerry Orent, Steve Samuels. Süre: 119 dk. Yapım: ABD (2007). İthalatçı: Fida Film. Dağıtımcı: WB.

Eskiden savcı olan ve polis bir aileden gelen Michael Clayton (George Clooney), New York'un en büyük hukuk firmalarından biri olan Kenner, Bach & Ledeen'de, kurucu ortaklardan Marty Bach'ın (Sydney Pollack) emrinde çalışmakta, firmanın kirli işlerini halletmektedir. Clayton müşterilerin pisliklerini temizler, arabayla vurup kaçma olaylarını örtbas eder, basında çıkan kötü haberleri düzeltir, müşterilerin mağazada hırsızlık yapan eşlerinin ya da kirli politikacıların olaylarının gizli kalmasını sağlar. Kenner, Bach & Ledeen'in başarılı vekili Arthur Edens (Tom Wilkinson) buhran geçirip tarım kimyasalları şirketi U/North'un davasını sabote etmeye kalkınca, bu felaketi düzeltmesi için Michael Clayton görevlendirilmiştir. Michael Clayton bu süreçte nasıl bir adama dönüştüğü gerçeğiyle yüzleşmek zorunda kalacaktır.

NOTLAR: "The Devil's Advocate", "Proof of Life" ve en çok da Bourne serisinin senaristi olarak ünlenen Tony Gilroy ilk defa yönetmen koltuğuna oturuyor ve kendi senaryosunu kendisi sinemaya aktarıyor. "Michael Clayton" projesinin ortaya çıkış öyküsü 10 sene öncesine dayanıyor. "The Devil's Advocate"in senaryosu için Gilroy araştırma yapmak üzere New York hukuk firmalarını ziyaret ettiği sırada "Michael Clayton"nın da altyapısı oluşmaya başlamış. 1970'de Anderson'ın General Motors'a açtığı dava ve buna benzer "hasıraltı edilmiş belgelerin" yön verdiği benzer davaları inceleyen Tony Gilroy, hukuk firmaları tarafından önemli müşterilerinin ve avukatlarının bulaştıkları çirkin durumları sessizce ve etkili bir şekilde halleden "sorun çözücü" kişileri simgeleyen Michael Clayton karakterini yaratmış. Oyuncu kadrosuyla göz kamaştıran "Michael Clayton"ın prömiyeri bu sene Venedik Film Festivali'nde yapıldı ve film Altın Aslan için yarıştı. Film hakkındaki genel kanı ise "Michael Clayton"ın 1970'lerin "All the President's Men", "Klute", "Three Days of the Condor"ını anımsatırcasına, suç ve şüphe ağını başarıyla ören "derin" bir yapım olduğu yönünde... Film için en büyük övgüyü ise yönetmenden çok George Clooney almış gibi görünüyor. Clooney'nin bu filmdeki performansı o kadar beğenildi ki, önümüzdeki senenin Oscar adayları arasında adının geçebileceğine dair söylentiler başladı bile.

ZEYNEP'İN SEKİZ GÜNÜ

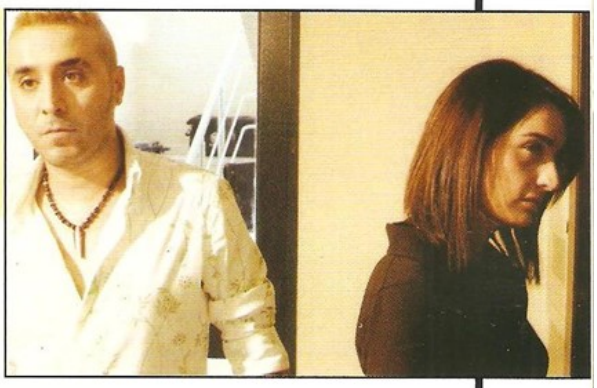

Yönetmen: Cemal Şan. Oyuncular: Fadik Sevin Atasoy, Mustafa Üstündağ, Ahmet Mümtaz Taylan, Cengiz Sezici, Uğur Çavuşoğlu, Sinan Taymin Albayrak, Ferit Kaya, Arzutan Bayraktutan, Necmettin Çobanoğlu, Işıl Dalamanlı. Senaryo: Cemal Şan. Görüntü Yönetmeni: Sarp Kaya. Kurgu: Şenol Şentürk. Müzik: Babazula. Sanat Yönetmeni: Gökhan Depmeğolu. Yapımcı: Cemal Şan. Süre: 127 dk. Yapım: Türkiye - Avşar Film (2007). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 30 Kasım 2007

Zeynep (Fadik Sevin Atasoy) kendine steril bir dünya kurmuştur. Obsesiflik seviyesinde düzenli bir hayat sürer. Kendine ait bir dünyası olan ve dışarıya kendini tamamen kapatmış, asosyal, sabah kahvaltısında yediklerinden otobüste oturduğu yere kadar hayatında hiç bir şeyi değiştirmeyen, tek başına yaşadığı her günü birbirinin aynı olan genç bir kadındır. Bir akşam barda tek başına otururken bara gelen ve kendini müziğin ritmine bırakıp içinden geldiği gibi dans eden Ali (Mustafa Üstündağ) adında bir gençle tanışır ve ona aşık olur. Bu ilişki Zeynep'in hayatını altüst eder.

NOTLAR: "Her bireyin kendi içine kapandığı, kendini koruyabilmek için kapılarını dışarıya kapattığı, steril ve izole bir çağda yaşıyoruz. Bu izole dünyada tutunabilinecek bir tek aşk var ama aşk da geldiği gibi terk edebiliyor" ana fikrinden yola çıkan "Zeynep'in Sekiz Günü"nü Cemal Şan yazıp yönetti. Yeni Sinemacılar'ın kurucularından olan Şan; "Dönersen Islık Çal" ve "Işıklar Sönmesin"in senaristi ve çeşitli TV filmleri ile dizilerinin yönetmeni olarak tanınıyor. "Zeynep'in Sekiz Günü" Şan'ın ikinci uzun metrajlı sinema filmi. İlk uzun metrajlı filmi olan 1996 yapımı "Ali" çeşitli ödüller almış ancak yapımcısı ile sorunlar yüzünden vizyona girememişti. Yabancılaşma, yalnızlık ve çıkışsızlık temalı "Zeynep'in Sekiz Günü" HD formatında ve 10 günde çekildi, müziklerini Babazula yaptı. Filmin başrolünde, ilk sinema filmi "O Şimdi Mahkûm"la En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu dalında Altın Portakal kazanan Fadik Sevin Atasoy - ki kendisini bu ay vizyona giren "Beyaz Melek"te de izleyeceğiz- oynuyor. Sevişme sahneleriyle önplana çıkan filmde Zeynep'i canlandırmak için epeyce kilo veren aktris bu karakteri, Modigliani'nin karısını resmettiği Jeanne adlı tablodan esinlenerek oynamış.

BEOWULF – ÖLÜMSÜZ SAVAŞÇI

BEOWULF

Güçlü savaşçı Beowulf (Ray Winstone), Grendel (Crispin Glover) adlı insan yiyen canavarı yok etmek amacıyla Danimarka'ya gider. Canavarla mücadelesi Grendel'in acımasız ve baştan çıkaran annesinin (Angelina Jolie) öfkesini üzerine çeker. Bu destansı savaş, asırları aşan Beowulf efsanesini doğuracaktır.

NOTLAR: 3180'i aşkın dizeden oluşan Beowulf, İngiliz edebiyatının ilk yazılı (elyazması 2000 yılından kaldığı rivayet edilir) eserlerinden biri, belki de en önemlisi. Başta J.R.R. Tolkien'in "Yüzüklerin Efendisi" serisi olmak üzere edebiyat dünyasını derinden etkileyen Beowulf'un sinemasal izdüşümlerini aynı adlı Christopher Lambert filminde, Kanada yapımı "Beowulf & Grendel"de ya da "13th Warrior"da görmek mümkün. 2007 model "Beowulf"un arkasında ise çok güçlü bir kadro var. Senaryosunda, "Stardust"ın yaratıcısı Neil Gaiman ile Tarantino'nun ilk dönem fikir ortağı Roger Avary'nin imzasını görüyoruz. İkilinin 1997 yazında yazmaya başladıkları senaryo 2005'de projenin başına Robert Zemeckis'in geçmesiyle ete kemiğe büründü. "Beowulf"un, Hollywood'un saygın yönetmen-yapımcılarından Zemeckis'in filmografisinde önemli bir yeri var. Zira 3 sene önce yönettiği "The Polar Express"te olduğu gibi yeni filmini de baştan sona (ilkine göre daha gelişmiş teknoloji kullanarak) motion capture-hareket yakalama tekniğiyle çekti Zemeckis. Bu teknik ile oyuncuların performansı dijital olarak kaydedilip daha sonra bu kayıtlar kopyalanarak gerçeğinin benzeri sanal karakter yaratılıyor. Dolayısıyla bu yapımda efsanevi savaşçı rolünde Ray Winstone, sahtekâr Kral Hrothgar rolünde Anthony Hopkins, Grendel'ın annesi rolünde (sanal çıplaklığıyla) Angelina Jolie başta olmak üzere birçok starın kopyasını izleyeceğiz. 150 milyon dolar bütçeli film, hem etkileyici fantastik dünyası hem de sinemanın ulaştığı teknolojik seviye açısından hayli merak uyandırıyor.

Yönetmen: Robert Zemeckis. Oyuncular: Ray Winstone, Angelina Jolie, Anthony Hopkins, Robin Wright Penn, Crispin Glover, Alison Lohman, John Malkovich, Aaron Stephens, Brendan Gleeson, Chris Coppola. Senaryo: Neil Gaiman, Roger Avary. Görüntü Yönetmeni: Robert Presley. Kurgu: Jeremiah O'Driscoll. Müzik: Alan Silvestri. Yapım Tasarımcısı: Doug Chiang. Yapımcı: Robert Zemeckis, Steve Bing, Jack Rapke, Steve Starkey. Yapım: ABD (2007). Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 30 Kasım 2007

AYIN FİLMLERİ

ABİM EVİN TEK ÇOCUĞU

MIO FRATELLO E FIGLIO UNICO

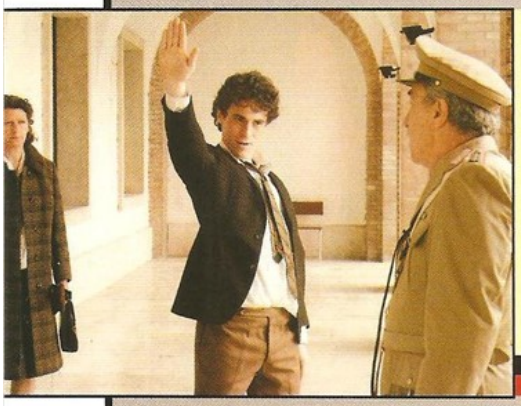

Yönetmen: Daniele Luchetti. Oyuncular: Elio Germano, Riccardo Scamarcio, Angela Finocchiaro, Luca Zingaretti, Anna Bonaiuto, Massimo Popolizio, Ascanio Celestini, Diane Fleri, Alba Rohrwacher, Vittorio Emanuele Propizio. Senaryo: Daniele Luchetti, Sandro Petraglia, Stefano Rulli (Antonio Pennacchi'nin Il Fasciocomunista adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Claudio Collepiccolo. Kurgu: Mirco Garrone. Müzik: Franco Piersanti. Yapım Tasarımcısı: Francesco Frigeri. Yapımcı: Marco Chimenz, Giovanni Stabilini, Riccardo Tozzi. Süre: 100 dk. Yapım: İtalya, Fransa (2007). İthalatçı: Denk Ajans. Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 30 Kasım 2007

Accio (Elio Germano) alıngan, çabuk sinirlenen ve belalı bir tiptir. Her olaya sanki bir savaşa girermiş gibi yaklaşır ve ailesi kendisinden umudu kesmiştir. Kardeşi Manrico (Riccardo Scamarcio) ise yakışıklı, karizmatik ve herkes tarafından sevilen, fakat aslında kardeşi kadar tehlikeli birisidir. Politik yelpazenin aşırı sağ ucuyla bağlantı kuran Accio'nun aksine Manrico (Riccardo Scamarcio) bir grevde yer aldıktan hemen sonra sol politikanın içine girer. İtalya'nın yavaş yavaş politik mücadelenin girdabına kapıldığı 60'lı ve 70'li yıllarda biri faşist diğeri ise komünist saflarda yer alan iki kardeş arasındaki rekabet, ikisinin de aynı kadına aşık olmasıyla doruğa ulaşacaktır.

NOTLAR: Antonio Pennacchi'nin aynı adlı çok satan romanından uyarlanan film bu sene En İyi Erkek Oyuncu (Elio Germano), En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu (Angelo Finocchiaro), En İyi Kurgu ve En İyi Senaryo dallarında David di Donatello Ödülü kazandı. "Mio Fratello E Figlio Unico" adını, Rino Gaetano'nun 1976 tarihli albümüne adını veren şarkıdan alıyor. İtalyan mizahıyla bezeli film, iki kardeşin politik macerasının izinden giderek İtalya'nın yakın siyasi tarihine ışık tutuyor. "Mio Fratello E Figlio Unico", sinemaya Nanni Moretti'nin asistanlığını yaparak adım atan, ustası kadar popüler olmasa da uluslararası festivallerde adını duyurmuş ve ülkesi İtalya'nın sevilen yönetmenlerinden Daniele Luchetti'nin imzasını taşıyor.

YARGISIZ İNFAZ

RENDITION

Yönetmen: Gavin Hood. Oyuncular: Jake Gyllenhaal, Reese Witherspoon, Alan Arkin, Peter Saarsgard, Meryl Streep, David Fabrizio, Omar Metwally, Aramis Knight, Rosie Malek-Yonan, Yigal Naor. Senaryo: Kelley Sane. Görüntü Yönetmeni: Dion Beebe. Kurgu: Megan Gill. Müzik: Paul Hepker, Mark Kilian. Yapım Tasarımcısı: Barry Robison. Yapımcı: Steve Golin, David Kanter, Keith Redmon, Michael Sugar, Marcus Viscidi. Süre: 120 dk. Yapım: ABD, Güney Afrika (2007). İthalatçı: Avşar Film. Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 30 Kasım 2007

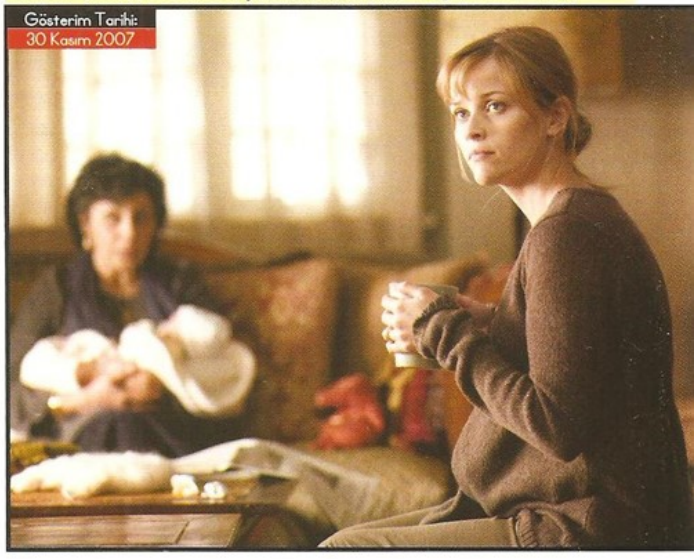

Mısır doğumlu kimya mühendisi Anwar El-Ibrahimi (Omar Metwally) Güney Afrika'dan Washington'a doğru giderken ortadan kaybolur. El-Ibrahimi'nin Amerikalı eşi Isabella (Reese Witherspoon), kocasının izini sürmeye başlar. Douglas Freeman (Jake Gyllenhaal) adlı CIA analisti ise ABD dışında, gizli bir binada alıkonan bir tutukluyu sorgulamakla görevlendirilmiştir. Bu tutuklu Anwar El-Ibrahimi'dir ve sorgulamanın şiddeti arttıkça Douglas Freeman, göreviyle vicdanı arasında sıkışıp kalır.

NOTLAR: "Rendition", Güney Afrika'dan "duyarlı" bir gangster öyküsü anlatan "Tsotsi" ile geçtiğimiz sene En İyi Yabancı Film Oscar'ının sahibi olan Gavin Hood'un ilk Hollywood filmi. Her ne kadar açıkça söylenmese de filmin senaryosunda Mahir Arar olayının etkisini görmek mümkün. Suriye doğumlu Kanadalı mühendis Mahir Arar, 2002'de tatil için gittiği Tunus'tan Kanada'ya dönüşü sırasında New York'ta uçak değiştirmek üzereyken CIA tarafından Suriye'ye kaçırılmış, El Kaide üyesi olduğu iddiasıyla hücreye tıkılarak yaklaşık 1 yıl işkence görmüştü. ABD'nin El Kaide'ye yönelik operasyonuna destek veren Kanadalı yetkililerin yanlış istihbaratı yüzünden işkence gören Arar, ülkesi aleyhine açtığı dava sonucunda 9 milyon dolar tazminat alırken Kanada hükümeti de Arar'dan özür dilemişti. Batı'da 11 Eylül sonrası nefretle bakılan Arap azınlığın uğradığı haksızlığı anlatması için, ırk ayrımcılığının halen devam ettiği Güney Afrika'da doğup büyüyen Gavin Hood'un seçilmesi isabetli bir karar mı, göreceğiz. Hood'un Hugh Jackman'lı "Wolverine"i yönetmek üzere imza attığını bilmek ise içimizi rahatlatıyor.

ELIZABETH: ALTIN ÇAĞ

ELIZABETH: THE GOLDEN AGE

Filmle ilgili yazı 46. sayfada.

Gösterim Tarihi: 23 Kasım 2007

Yönetmen: Shekhar Kapur. Oyuncular: Cate Blanchett, Geoffrey Rush, Clive Owen, Samantha Morton, Abbie Cornish, Rhys Ifans, Jeremy Barker, Coral Beed, Christian Brassington, Adam Godley. Senaryo: Michael Hirst, William Nicholson. Görüntü Yönetmeni: Remi Adefarasin. Kurgu: Jill Bilcock. Müzik: Craig Armstrong, A.R. Rahman. Yapım Tasarımcısı: Guy Dyas. Yapımcı: Tim Bevan, Jonathan Cavendish, Eric Fellner. Süre: 114 dk. Yapım: İngiltere, Fransa (2007). Dağıtımcı: UIP.

MARADONA: TANRI'NIN ELİ

MARADONA, LA MANO DI DIO

Diego (Marco Leonardi) Buenos Aires eteklerinde sefalet içindeki bir mahallede dünyaya gelmiştir. Tarlaların, metal parçalarının ve yoksulluğun arasında onu dünyanın en meşhur insanı yapacak olan futbola ümitsizce aşık olur. Çocuk denecek yaşta Cebollitas'ta oynamaya başlar. Diego bir gol makinasıdır: Arjantin Ümit Milli Takımı'nda oynar ve şampiyon olur. Boca Juniors'da oynayıp Dünya Kupası'nı kazandığında herkesi kendine hayran bırakır. Okyanusu geçip, önce Barcelona'ya, sonra da Napoli'ye gider. Orada futbol dünyasını fethedecektir.

NOTLAR: Pele gibi bir futbol efsanesi olmayı başarmış belki de tek isim Maradona... Futboldaki başarıları kadar gayrimeşru çocukları, kokain bağımlılığı, doping olayları, aldığı kilolar kısaca hayli hareketli yaşantısı ile adından hep söz ettirdi Diego Armando Maradona. Arjantinli futbolcunun hayat hikâyesini anlatan "Maradona, La Mano Di Dio-Maradona, Tanrı'nın Eli" adını, Maradona'nın bir vecizesinden alıyor. 1986 Dünya Kupası'nın çeyrek finalinde İngiltere'ye elle attığı gol olay olmuş, maç sonrası Maradona topu ağlara gönderen elini "Tanrı'nın eli" olarak tanımlamıştı. İtalyan kökenli aktör Marco Leonardi'nin Maradona'yı canlandırdığı filmin yönetmeni, Ferzan Özpetek'in "Hamam"ının yapımcısı olarak tanıdığımız Marco Risi. Geçtiğimiz sene Emir Kusturica da ünlü futbolcunun hayatını Maradona'nın dilinden "Maradona" adlı bir belgeselde anlatmıştı.

Gösterim Tarihi: 30 Kasım 2007

Yönetmen: Marco Risi. Oyuncular: Marco Leonardi, Julieta Diaz, Juan Leyrado, Emiliano Kaczka, Luis Machin, Pietro Taricone, Abel Ayala, Javier De la Vega, Lucas Escariz, Rafael Ferro. Senaryo: Manuel Ríos San Martin, César Vidal. Görüntü Yönetmeni: Marco Onorato. Kurgu: Patrizio Marone. Müzik: Andrea Guerra. Yapım Tasarımcısı: Graciela Oderigo. Yapımcı: Elide Melli. Süre: 110 dk. Yapım: İtalya, Arjantin, İspanya (2007). İthalatçı: Belge Film. Dağıtımcı: Kenda.

Ekim sürprizi

BİR GECE BİRDENBİRE

AJU TEUKBYEOLHAN SONNIM

Bo-Kyung (Han Hyo-ju), Seul'de yalnız bir yaşam süren bir kadındır. Bir gün, tanımadığı iki adam ondan tuhaf bir ricada bulunur. İki adamın ölüm döşeğindeki babalarının son isteği, kayıp olan kızını son bir kez görmektir ve Bo-Kyung'un kızkardeşlerine çok benzediğini fark eden yabancılar, genç kadından babalarını mutlu etmek için bir defalığına kız kardeşlerinin yerine geçmesini istemektedir. İki adamın isteğini kabul eden Bo-Kyung onlarla birlikte bir köy evine varır. Ailedeki diğer akrabaların tavırları, Bo-Kyung'un üstlendiği rolü sorgulamasına neden olsa da genç kadın kısa sürede yeni kimliğine ısınır.

NOTLAR: İlk filmi "Yeoja, Jeong-hye- This Charming Girl" ile iyi eleştiriler alan Lee Yoon-ki, üçüncü filminde yine genç bir kızın hayatından ilginç bir kesit sunuyor. "Bir Gece Birdenbire"nin başkahramanı, büyük şehrin kalabalığında yalnızlığa gömülmüş bir kadın. Film, modern hayatın müzmin hastalıkları olan yabancılaşma ve kırılganlaşan aile ilişkileri üzerine kederli bir yapım olarak tanımlanıyor. Yönetmenin Azuko Taira'nın romanından uyarladığı "Bir Gece Birdenbire" bu sene Berlin Film Festivali'nde Forum bölümünde gösterilmiş, Singapur Uluslararası Film Festivali'nde de Han Hyo-ju'ya En İyi Kadın Oyuncu ödülünü getirmişti.

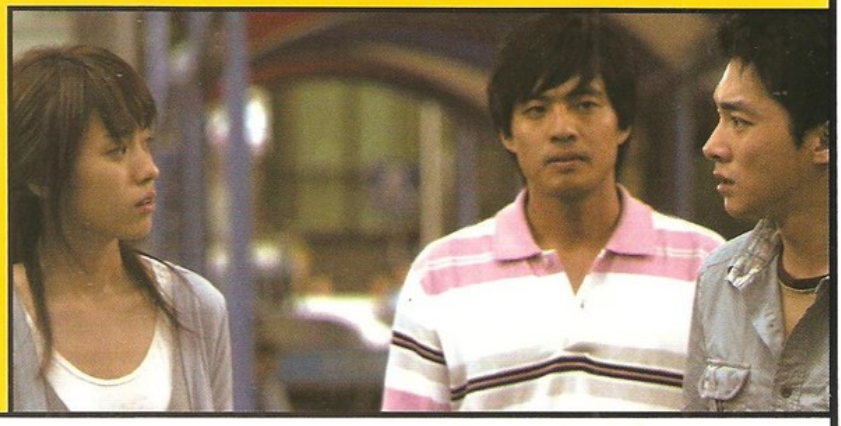

Yönetmen: Lee Yoon-ki. Oyuncular: Han Hyo-ju, Choi Il-hwa, Gi Ju-bong, Kim Jung-ki, Kim Young-min. Senaryo: Lee Yoon-ki (Azuko Taira'nın romanından). Görüntü Yönetmeni: Choi Sang-ho. Kurgu: Jeong Kwang-Jun. Müzik: Kim Jung Bum. Yapımcı: Lee Yoon-ki. Süre: 99 dk. Yapım: Güney Kore (2007). Dağıtımcı: Bir Film.

Gösterim Tarihi: 26 Ekim 2007

SAKLI YÜZLER

Gösterim Tarihi: 23 Kasım 2007

Filmle ilgili yazı 78. sayfada.

Yönetmen: Handan İpekçi. Oyuncular: Şenay Aydın, İştar Gökseven, Berk Hakman, Cem Bender, Nisa Yıldırım, Füsun Demirel, Dilan Erçetin, Bahar Aydın, Aslı Öngören, Necmettin Çobanoğlu, Muhammed Cangören, Açelya Akkoyun. Senaryo: Handan İpekçi. Görüntü Yönetmeni: Feza Çaldıran, Ümit Ardabak. Kurgu: Aytekin Birkon, Natalin Solakoğlu, Handan İpekçi. Müzik: Anima. Sanat Yönetmeni: Deniz Özen, Esra Yıldız. Yapımcı: Handan İpekçi, Helmut G.Weber, Thomas Spiringer, Ersan Çongar. Süre: 116 dk. Yapım: Türkiye - Yeni Yapım, Tradewind Pictures, Bir Film (2007). Dağıtımcı: Bir Film.

BOX OFFICE

Hazırlayan: Tolga Akıncı
tolgaakinci@merkezdergi.com.tr

TÜRKİYE box office 12-14 Ekim 2007

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Seyirci	Top. Seyirci
1. Avrupalı	Best Line	160	1	71.233	71.233
2. Son Ültimatom	UIP	137	1	65.002	65.002
3. Bitirim İkili 3	Medyavizyon	116	2	53.398	98.339
4. 1408	Warner Bros.	64	3	33.843	127.276
5. Yıldız Tozu	UIP	112	2	29.721	73.585
6. İçindeki Yabancı	Warner Bros.	75	2	25.658	66.176
7. Hepsini Vur	Warner Bros.	65	1	18.720	18.720
8. Bana Şans Dile	Best Line	71	2	15.394	28.461
9. Janjan	KenDa	31	1	10.172	10.172
10. Dehşet Odası	Chantier	27	2	9.296	19.221

1 Yıl önce
2006
15 Eylül - 12 Ekim
1. Arabalar
2. Click
3. Sudaki Kız
4. Miami Vice
5. Dünya Ticaret Merkezi

2 Yıl önce
2005
16 Eylül - 13 Ekim
1. Cinderella Man
2. Tanrıdan Gelen
3. Ada
4. Davetsiz Çapkınlar
5. Gece Nöbeti

3 Yıl önce
2004
10 Eylül - 14 Ekim
1. Terminal
2. Şrek 2
3. Yazı Tura
4. Medusa Darbesi
5. Kedi Kadın

Dört mevsim sinema

Bu ay ilginç bir istatistikle karşınızdayız. Her ay vizyona birbirinden iddialı filmler giriyor. Peki bu aylarda rekorların kimlere ait olduğunu hiç merak etmiş miydiniz? İşte aylara ve mevsimlere göre en iyi 3 günlük açılış rekorları.

Ay	Filmin Adı	Dağıtım	Vizyon T.	Kopya	Seyirci
Ocak	Vizontele Tuuba	Warner Bros.	23.01.04	180	504.219
Şubat	Kurtlar Vadisi: Irak	KenDa	03.02.06	277	1.099.219
Mart	300 Spartalı	Warner Bros.	16.03.07	112	235.592
Nisan	Buz Devri 2	Özen Film	14.04.06	118	175.169
Mayıs	Matrix Reloaded	Warner Bros.	16.05.03	136	456.102
Haziran	Harry Potter 3	Warner Bros.	04.06.04	158	167.904
Temmuz	Karayip Korsanları 2	UIP	14.07.06	162	243.445
Ağustos	Harry Potter 5	Warner Bros.	10.08.07	165	197.637
Eylül	Abuzer Kadayıf	Warner Bros.	29.09.00	78	201.092
Ekim	Asmalı Konak	Warner Bros.	17.10.03	195	663.273
Kasım	G.O.R.A.	Warner Bros.	12.11.04	240	716.965
Aralık	Organize İşler	KenDa	23.12.05	233	583.870

İLKBAHAR

Filmin Adı	Dağıtım	Vizyon T.	Kopya	Salon	Seyirci
1. Matrix Reloaded	Warner Bros.	16.05.2003	136	264	456.102
2. Truva	Warner Bros.	14.05.2004	162	294	334.345
3. Da Vinci Şifresi	Warner Bros.	19.05.2006	195	330	322.869

YAZ

Filmin Adı	Dağıtım	Vizyon T.	Kopya	Salon	Seyirci
1. Karayip Korsanları 2	UIP	14.07.2006	162	305	243.445
2. Harry Potter 5	Warner Bros.	10.08.2007	165	303	197.637
3. Dünyalar Savaşı	UIP	01.07.2005	140	250	196.928

SONBAHAR

Filmin Adı	Dağıtım	Vizyon T.	Kopya	Salon	Seyirci
1. G.O.R.A.	Warner Bros.	12.11.2004	240	457	716.965
2. Asmalı Konak	Warner Bros.	17.10.2003	195	201	663.273
3. Matrix Revolutions	Warner Bros.	05.11.2003	155	281	305.817

KIŞ

Filmin Adı	Dağıtım	Vizyon T.	Kopya	Salon	Seyirci
1. Kurtlar Vadisi: Irak	KenDa	03.02.2006	277	480	1.099.219
2. Organize İşler	KenDa	23.12.2005	233	444	583.870
3. Vizontele Tuuba	Warner Bros.	23.01.2004	180	304	504.219

ABD box office 12-14 Ekim 2007

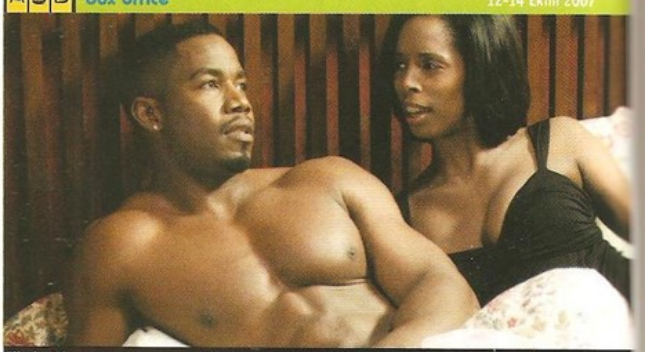

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. Why Did I Get Married?	Lions Gate	2.011	1	21.353.789	21.353.789
2. The Game Plan	Buena Vista	3.128	3	11.037.505	58.978.627
3. We Own the Night	Sony	2.362	1	10.826.287	10.826.287
4. Michael Clayton	WB	2.511	2	10.373.422	11.450.629
5. The Heartbreak Kid	Paramount	3.233	2	7.280.450	25.856.010
6. Elizabeth: The Golden Age	Universal	2.001	1	6.153.075	6.153.075
7. The Kingdom	Universal	2.836	3	4.608.025	39.996.300
8. Across the Universe	Sony	954	5	3.824.988	12.734.454
9. Resident Evil: Extinction	Sony	2.249	4	2.646.261	48.063.414
10. The Dark Is Rising	20th Century Fox	3.173	2	2.212.955	7.167.028

Rakamlar milyon dolar.

İNGİLTERE box office 12-14 Ekim 2007

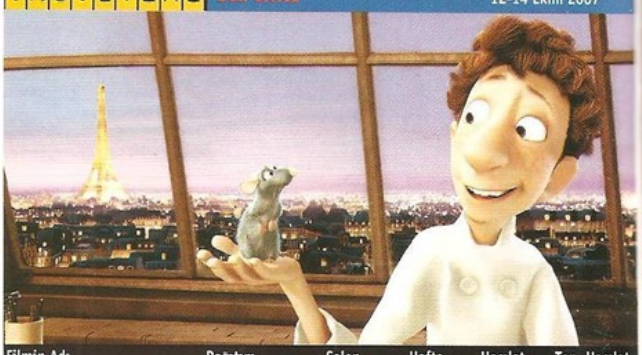

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. Ratatouille	BVI	1	503	4.444.384	4.444.384
2. Resident Evil 3	Sony	1	311	931.991	931.991
3. The Heartbreak Kid	Paramount	2	409	856.501	2.779.053
4. Kingdom	Universal	2	393	513.579	1.931.299
5. Run, Fat Boy Run	Entertainment	6	333	470.891	9.620.627
6. Atonement	Universal	6	268	311.179	10.483.072
7. Bhool Bhulaiya	Eros	1	45	293.905	293.905
8. Laaga Chunari Mein Daag	Yash Raj	1	45	246.442	246.442
9. Black Sheep	Icon	1	176	246.135	246.135
10. The Invasion	Warner Bros.	1	301	232.994	232.994

Rakamlar milyon pound.

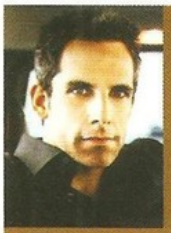

Ben Stiller Şipsevdi

2006	Müzede Bir Gece	95.396
2005	Zor Baba ve Dünür	227.054
2004	Yakartop	22.850
2004	Afili Aynasızlar	25.765
2004	Polly Gelince	114.163

Cate Blanchett Elizabeth: Altın Çağ

2007	Skandal	27.505
2006	Babil	219.395
2005	Suda Yaşam	7.362
2005	Göklerin Hakimi	206.304
2003	Cennet	33.914

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Kerem Akça	Okan Arpaç	Alkan Avcıoğlu	Burcu Aykar	Cumhur Canbazoğlu	Cüneyt Cebenoyan	Atilla Dorsay	Murat Erşahin	Ömür Gedik	Talip Ertürk	Burak Göral	Senem İşmen	Selin Gürel	Çiğdem Kömürcüoğlu	Ege Görgün	Müjde Işıl	Murat Özer	Uygar Şirin	Murat E. Eren	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin Yalçın	Fırat Yücel	Ortalama
Avrupalı		1																	1		1					1.00
Bana Şans Dile		1.5				2.5		2.5			1	1.5	1.5	1.5	2		1	1.5	1.5		1.5			1		1.57
1408	3	3	3.5	3.5	2	3	2	3	4	4	2	2.5	2.5	3	4	3		2	2	2	2.5	3.5	2.5	2.5	3	2.83
Bitirim İkili 3		3	2			2	1.5	3	2.5			2				3	1.5				2	2.5	2.5	1.5		2.23
Dehşet Odası		1.5	2	2		2		2.5	1		1	2.5						1.5			1.5	2	1.5			1.75
Erkekleri Tavlama Sanatı							1.5	3.5		3		2.5										2.5	2.5			2.58
Görüşme		2	3	2.5	2.5	3		2.5	3			3.5			3				2.5		2.5	3			2	2.69
Gün Batımı		2				3.5	2.5	2.5	4.5			3			2		3	3			2.5	3.5	2.5			2.87
Gündüz Nöbeti		4	3.5	3		2.5		3			2				2.5	3						3.5				3.00
Halloween		4					1.5	2.5	5			3.5				5					1.5	5	2			3.33
Hepsini Vur		3.5	3			2			3				2	2	2.5	4.5			1.5		1	3				2.54
İçindeki Yabancı	2.5	3	3	2			1.5	3	1.5	3.5	2.5	4	2				2	2	2	2.5	2.5	2	4	2.5	2	2.50
İstila		1		2.5		2	0.5		3.5	3.5		2.5		2.5		3	1.5			2.5	2.5	3	2	2.5		2.33
Janjan		1.5					1.5	2.5		3		2.5						2.5			2.5			2.5	2.5	2.33
Kadının Olamam		3				2				3				2	2.5											2.50
Katilimi Tanıyorum		1	2.5			2			2						2							3				2.08
Korsikalı						3.5															1	2				2.16
Krallık	2	2				3	1	4	4	4	1	2.5		1			2	2			2.5	4.5	2	2		2.46
Persepolis	3	4.5		4.5	3.5	4	4	4.5	5			4		4			3.5	4			3.5	5	3	3.5	4	3.97
Sınır Ötesi			2			3		1.5			2										2					2.10
Şıpsevdi		3				2	1	2.5	1.5		2	2.5	2				3	2				2.5		3		2.25
Yıldız Tozu	3.5	2.5	3.5		3.5	3	2	3.5	4	4.5	3	2	3	3	3	4		3	2		2.5	3.5	2	3.5		3.07
Yumurta		4			5	3	2.5	4		3.5	4.5	3.5							4.5		4.5		3	3.5	4	3.80

Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

Seyir Defteri

UYGAR ŞİRİN
uygarsirin@merkezdergi.com.tr

* Bazı filmler ruh hastası oluyor. Megaloman filmler var mesela, kişilik bölünmesi yaşayanlar, inkarcılar... "Stardust-Yıldız Tozu"nda ise büyüklük yanılsaması var. Yönetmen bir yandan, efektler bir yandan, müzik bir yandan, "BU BÜYÜK BİR FİLM, BU FİLMİN BÜYÜKLÜĞÜ SİZİ ETKİLİYOR" diye çırpınıp duruyor. Ama filmde hakikaten büyük iki şey var sadece: Michelle Pfeiffer'la Robert De Niro.

* George Lucas'ın dili tutulaydı da "Yıldız Savaşları"nı yazarken Campbell'in "Kahramanın Sonsuz Yolculuğu"nu şablon olarak kullandığını ifşa etmeyeydi. Bak şimdi millet kaynağı nasıl hoyratça kullanıyor. "Yıldız Tozu" kitabın sayfa sayfa üzerinden gitmiş neredeyse. Hem de çalakalem.

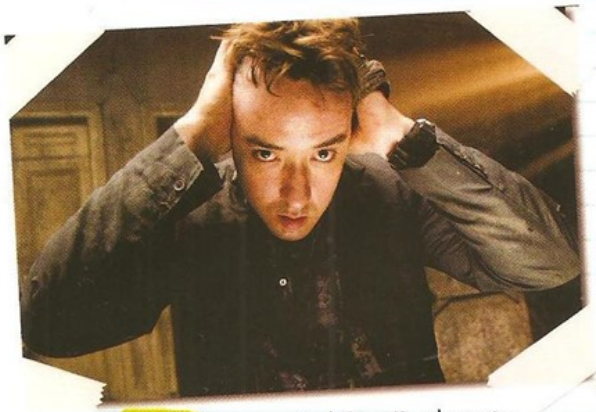

* "1408"in en (tek?) güzel yanı, "Meğer hepsi rüyaymış" klişesini ters yüz etmesi, hatta alaşağı etmesi, hatta baltalarla paramparça etmesi.

* "Host-Yaratık"ı daha yeni izleyebildim. Meğer ne cevhermiş. Yönetmen Joon-Ho Bong sadece Amerikalıları ve Güney Kore'deki Amerikan varlığını değil, kendi halkını da hedef tahtasına koyuyor. Böylece Amerikan eleştirisi, milliyetçiliğe bulanmış bir yabancı düşmanlığına, Kore eleştirisi de "milletinden utanç"a dönüşmüyor. Üstelik film Korelileri beceriksizlik ve alıklıkla suçlasa da, finalde "Çözüm yine de bizim elimizde" demeyi ihmal etmiyor.

* Sen sömürgeleştirdiğin ve savaştığın bir ülkeden çocuk evlat edin; bir faşistken, nasıl olduğunu anlamadığımız bir şekilde hümaniste dönüş; çocuk sana (sömürgeci ailesine) bağlanıp gerçek ailesini (vatanını) reddetsin, senin zorunla yuvasına dönsün; bir de üstüne herkes şeker şurup kıvamında mutlu olsun... Bu minvalde ilerleyen "Michou d'Auber-Yeni Ailem" filmini pek seven eleştirmen arkadaşlarımız, aynı film benzer hikayeyle Amerika'dan gelse naparlardı acaba? "Made in France" ne kadar kullanışlı bir etiket, değil mi?

* Haneke'nin "Funny Games-Ölümcül Oyunlar"ı Amerika'da yeniden çekmesinin tek sebebinin para olduğuna inanmak istemiyordum ama öyle galiba.

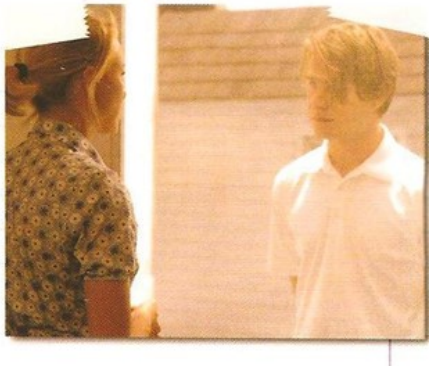

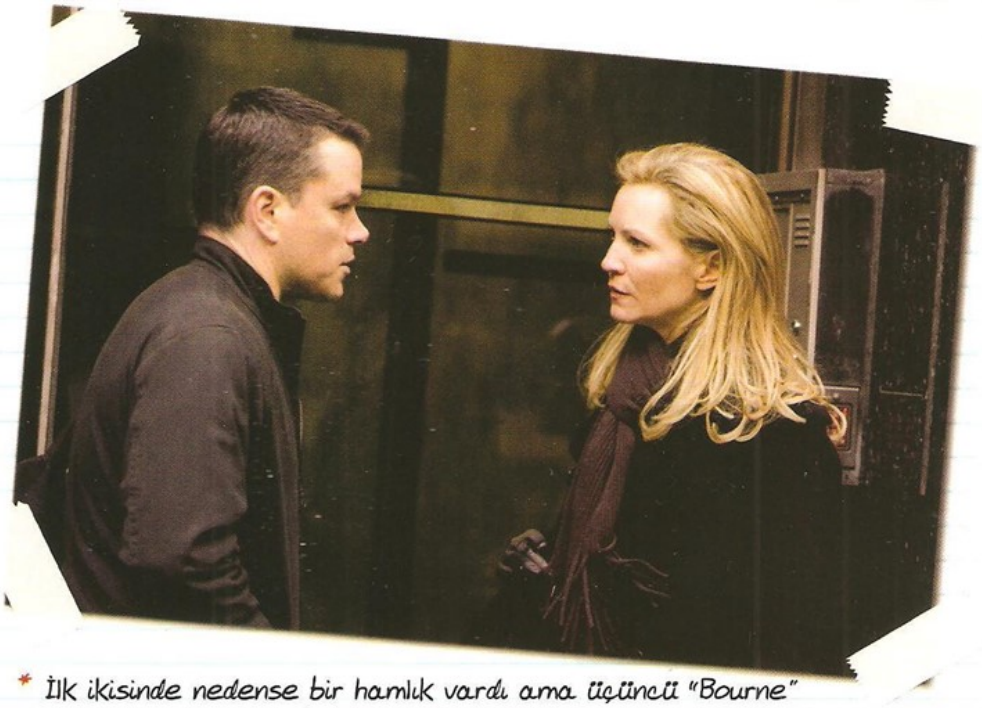

* Buz pateninde "mecburi hareketler" vardır ya, Hollywood aksiyonları için 11 Eylül meselesine girmek öyle bir şey oldu. "The Bourne Ultimatum-Son Ültimatom"da da CIA yöneticileri Noah ile Pam arasındaki gerilim aracılığıyla, "Bize yönelik tehdit ne kadar gerçek?", "Bize saldırı tehdidi olarak sunulan şeylerin arkasında başka bir numara mı var?", "Bu tehdide nasıl cevap vermeliyiz?" gibi soruların tartışıldığını görebilirsiniz.

* İlk ikisinde nedense bir hamlık vardı ama üçüncü "Bourne" pişmiş, olmuş. Hikaye bir adamın "Ben kimim?" sorusuna düğümleniyor (cevabın o kadar basit olmadığı vurgulanarak). Aksiyonların, heyecanı mantık dışında, koreografide ve görsel makyajda aradığı bir çağda "Son Ültimatom" mümkün mertebe gerçekçiliğe ve hamlığa başvuruyor. Kurgu ve müzik işçilikleri çok sağlam. Senaryonun diyalog konusundaki ekonomisi de takdire şayan.

* Aksiyon, mantık demişken... "Shoot 'Em Up-Hepsini Vur", mantığı bir kenara koyup aksiyonun dibine vurarak farklı (ve herhalde zeki, eğlenceli) bir aksiyon filmi olduğunu sanıyor. Oysa o diyarda ana caddenin dışına çıkmak için türün felsefi ve/veya sinemasal temellerine az da olsa cephe almanız gerek. (Yakın dönemden örnek verelim: "Crank-Tetikçi" ve "Dead or Alive-Ölü ya da Diri" gibi.) Erkeklik, fiziksel güç ve silah fetişizmine tam gaz devam edip yönetmenlik namına yeni bir yol tutturmadığınızda, mantıksız bir film imal etmekten öteye geçemiyorsunuz.

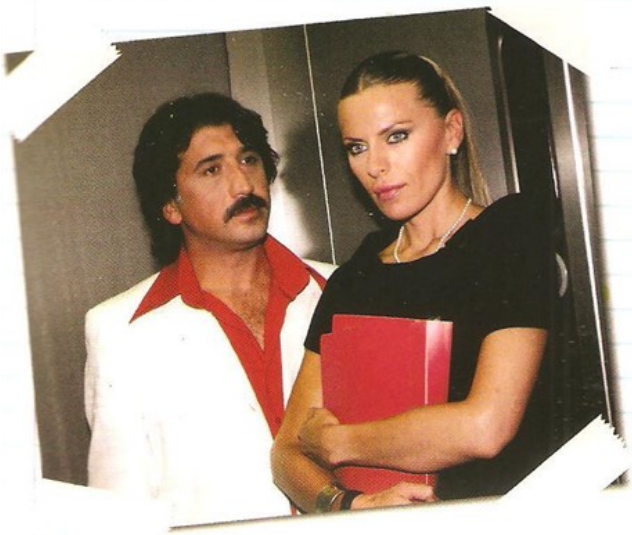

* "Avrupalı"nın tarihe geçecek bir film olmaya aday olduğunu hissetmiştim. Sezgilerim doğruymuş. Anlatmaya ne "Seyir Defteri"nin satırları, ne Sinema dergisinin sayfaları yeter; görmeniz, yaşamanız lazım. Yine de birkaç cümle etmeye çalışayım:
1. Bu, karakterlerinin dertleri bir yana, kim olduklarını bile anlatmaya gerek görmeyen bir film.
2. Bu, motivasyon denen şeye aldırış etmeden, karakterlerine canı ne istiyorsa onu yaptıran, o yüzden karakterleri insana benzemeyen bir film.
3. Bu, olay örgüsünde neden-sonuç ilişkisi kurmaya, hatta olay örgüsüne gerek görmeyen bir film.
4. Bu bir devrim.

İÇİNDEKİ YABANCI UYGAR ŞİRİN uygarsirin@yahoo.com

Sıcağı sıcağına intikam

"İçindeki Yabancı" "gösterebileceğinin azamisini göstermek" anlamında son derece pornografik bir film.

"Kendin yakala, kendin yargıla, kendin cezalandır." İnsanoğlunun sevmeye meyilli olduğu yaklaşımlardan biri. Bizimki dahil birçok toplumda bireysel silahlanmadan sivil milislere, linç kültüründen "Sallandıracaksın..."a uzanan yansımalan mevcut. Haliyle bu temanın sinemada da karşılığı var. Özellikle de Hollywood'da.

Amerikan sinemasında sözkonusu tema iki ayn yoldan ilerliyor: Birincisi "Dirty Harry-Kirli Harry" yolu. Yani, adalate susamış polis bakar ki bu iş öyle hukukla filan hallolmuyor, cezayı bizzat kendisi, suçluyu yakaladığı yerde verir. İkincisi "Death Wish-Ölüm Arzusu" yolu. Sıradan bir vatandaşın yakınlan öldürülür, vatandaş bakar ki bu iş öyle hukukla filan hallolmuyor, adalet susuzluğunu dindirmek için kendisi harekete geçer.

Bu iki filmin popülerliğine bakıp Hollywood'un yine doğru sinir ucuna temas ettiğini teslim edebiliriz. Popülerliğin malum sonucu ise filmlerin devamlannın (serisiyle ve taklitleriyle) gelmesi ve nihayet temanın bir alt türe dönüşmesi.

90'larda Steven Seagal'in de katkılanyla aksiyon türünün içinde, kan/şiddet aşkını gemlemeyen bir fraksiyona dönüşmüş ve bayağı gözden düşmüştü ki, sene 2007, "The Brave One-İçindeki Yabancı"yla, öyle kenardan köşeden filan değil, Hollywood'un göbeğinden, ana caddesinden geri dönüyor. Hem de beklenmedik ellerde: Yönetmenlik koltuğunda Neil Jordan, başrolde Jodie Foster.

Peki dönüyor da Jordan'ın elinde yeni bir şey mi var? Hayır. Bildiğiniz "Ölüm Arzusu" yolu. Radyo programı yapımcı/sunucusu Erica Bain'in nişanlısı David bir grup, "serseri" demek lazım herhalde, tarafından öldürülüyor. Erica bir iki kez karakoldu, polisti, şansını yasal yollardan deniyor. Ama sonra, yaşadığı travmanın yarattığı korkunun da etkisiyle bir silah alıp onu konuşturmaya ve New York sokaklannı temizlemeye karar veriyor.

Hikaye cephesinde durum böyle vahimken, Jordan'ın yönetmenliğine de en ateşli hayranlan bile "eli yüzü düzgün" dışında bir sıfat yakıştıramaz herhalde. Ancak film iki alanda ben diyeyim yenilik yapıyor, siz deyin gemi azıya alıyor.

İlki, seyirciyi kafakola alma alanında. Seyircinin buna ihtiyacı yok aslında. Erica'nın intikam almasına ve hatta eli değmişken üç beş "it kopuk" daha temizlemesine sinema salonunda pek kimsenin itirazı olmayabilir. Fakat "içindeki Yabancı" işi garantiye almak için her yola başvuruyor. Öyle ki, "gösterebileceğinin azamisini göstermek" anlamında son derece pornografik bir film. Hastanede David'in can cekişen ve Erica'nın acıdan kıvranan bedenleriyle, ikisinin sevişmelerini paralel kurguyla vermek, seyircide yaratmak istenen hissi geçtim, sinemasal açıdan bile ayıp sayılacak bir hamle. Bununla kalsa iyi. Erica'nın ilk cinayetinin ardından önce bir (orgazm) sigara(sı) yakıp sonra duş almasını mı istersiniz, öldürdüğü insanlann hepsinin "kaşınmasını", öldürülmek için adeta yalvarmasını mı istersiniz. Filmin finalinde ise artık son nokta konuyor, gerçek bir yeniliğe imza atılıyor ve "Kirli Harry"yle "Ölüm Arzusu" sentezleniyor. Daha doğrusu, "Ölüm Arzusu" yolundan "Kirli Harry"ye çıkılıyor.

"İçindeki Yabancı"nın asıl marifeti bunlarla yetinmeyip, bir de 11 Eylül dalgasının üstüne binmesi. Benzerlikler açık değil mi? New York'ta kendi hallerinde güzel güzel yaşayan Amerikalılara (hatta nişanlı İngiliz'di sanırım), birtakım ilkel, vahşi adamlar saldırıyor. Bu saldın, sağ kalan kişide dehşetli bir korku miras bırakıyor. Etrafın "pisliklerle" (pislikler de genellikle beyaz Amerikalılar değil, zenciler ve latin Amerikalılar) dolu olduğuna bakılırsa bu korku yersiz de değil. Erica'nın kurtardığı genç kız ne diyor? "Burası hâlâ Amerika mı?" Değil canım. Baksana, Amerika korkunç bir yer oldu. Çözüm: Hepsini vur! ("İçindeki Yabancı"nın "korku"yu ele alış biçimiyle, örneğin "Bowling For Columbine-Benim Cici Silahım"ınkini karşılaştırmak ilginç bir egzersiz olurdu.)

Bu karambolde, filmin Türkçe adının armağan ettiği "içindeki yabancı" (insanın kendi içinde, daha önceden farkına varmadığı biriyle karşılaşması) meselesi bir temenniden öte gitmiyor. Hani konuya oradan yaklaşsa "İçindeki Yabancı" taze ve kayda değer laflar edebilirmiş ama, Erica'nın bir iki cümlesi hariç, hiç oralı değil.

Bir de bu filmin "Taxi Driver-Taksi Şoförü"ne benzediği yazılıp çiziliyor. Evet, benziyor. İkisi de New York'ta geçiyor ve ikisinde de Jodie Foster var.

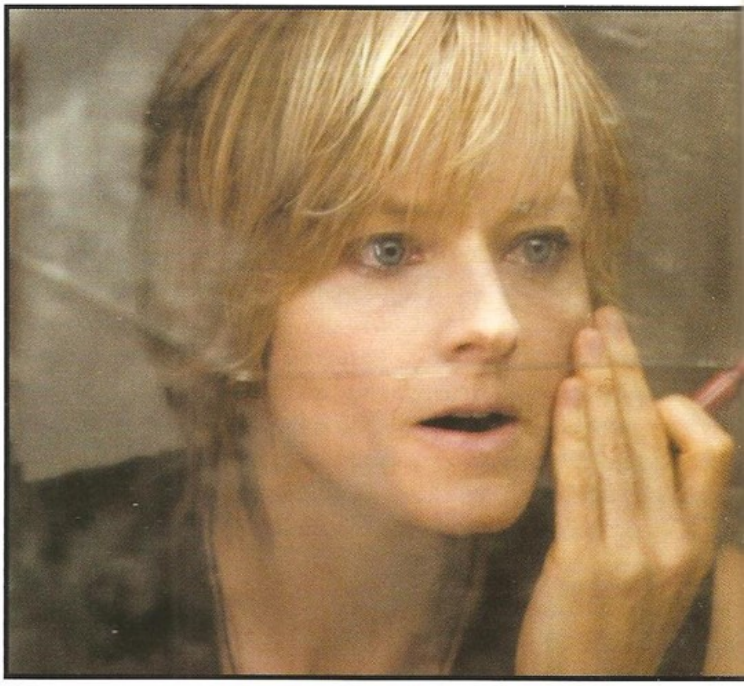

The Brave One ✪✪

Yönetmen: Neil Jordan. Oyuncular: Jodie Foster, Terrence Howard, Naveen Andrews, Mary Steenburgen, Nicky Katt, Jane Adams, Zoe Kravitz, Larry Fessenden, Dana Eskelson, Lenny Venito. Senaryo: Roderick Taylor, Bruce A. Taylor, Cynthia Mort. Görüntü Yönetmeni: Philippe Rousselot. Kurgu: Tony Lawson. Müzik: Dario Marianelli. Yapım Tasarımcısı: Kristi Zea. Yapımcı: Joel Silver, Susan Downey. Dağıtımcı: WB.

Yapım: ABD, Avustralya (2007). | Süre: 119 dk.

Gösterim Tarihi: 5 Ekim

Tasarım, iletişim ve sanat dünyasına

80 yeni isim katılıyor!

AKADEMİ NEO

3 Aralık'ta eğitime başlıyor!

Akademi Neo, Taksim'in merkezinde kurulan yepyeni bir sanat, tasarım ve iletişim akademisi... Akademi Neo'da her biri alanlarında isim yapmış eğitmen ve sanatçıların başkanlık ettiği **6 bölüm** var. Akademi Neo, 2 yılda 4 yıllık üniversite düzeyinde yoğun bir eğitim vererek, tasarım, iletişim ve sanat dünyasına yepyeni isimler kazandırmayı amaçlıyor. Her bölüme mülakat ve yetenek sınavıyla sadece **12-16 öğrenci** alınıyor.

Sinema-Televizyon Bölümü / **Derviş Zaim**
Mülakat Tarihi: **24-25 Kasım 2007** Eğitim Süresi: **2 yıl** Kontenjan: **12 kişi**

Grafik Tasarım Bölümü / **Prof. Yurdaer Altıntaş**
Mülakat Tarihi: **24-25 Kasım 2007** Eğitim Süresi: **2 yıl** Kontenjan: **12 kişi**

Moda Tasarımı Bölümü / **Ümit Ünal**
Mülakat Tarihi: **24-25 Kasım 2007** Eğitim Süresi: **2 yıl** Kontenjan: **16 kişi**

Oyunculuk Bölümü / **Mehmet Ergen**
Mülakat Tarihi: **24-25 Kasım 2007** Eğitim Süresi: **2 yıl** Kontenjan: **16 kişi**

Reklamcılık Bölümü / **Senem Burkutoğlu**
Mülakat Tarihi: **24-25 Kasım 2007** Eğitim Süresi: **2 yıl** Kontenjan: **12 kişi**

Yazılı ve Görsel Medyada Habercilik Bölümü / **Mesut Yar**
Mülakat Tarihi: **24-25 Kasım 2007** Eğitim Süresi: **2 yıl** Kontenjan: **12 kişi**

Son Başvuru Tarihi:
22 Kasım 2007

Başvuru ve detaylı bilgi için:
0212 244 77 64
www.akademineo.com
info@akademineo.com

AKADEMİ NEO

KEFARET MURAT EMİR EREN meren@merkezdergi.com.tr

Pişmanım, alın yazım...

Joe Wright, küçük müdahalelerle filmi sıradan bir melodram olmaktan kurtarıp, sinemasal bir deneyim haline getirmeyi başarıyor. Ama... Ortada büyük bir "ama" var.

Atonement ★★★

Yönetmen: Joe Wright. Oyuncular: Keira Knightley, James McAvoy, Brenda Blethyn, Romola Garai, Saoirse Ronan, Vanessa Redgrave, Juno Temple, Alfie Allen, Nonso Anozie, Andrew Appleyard. Senaryo: Christopher Hampton (Ian McEwan'ın aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Seamus McGarvey. Kurgu: Paul Tothill. Müzik: Dario Marianelli. Yapım Tasarımcısı: Sarah Greenwood. Yapımcı: Tim Bevan, Eric Fellner, Paul Webster. Dağıtımcı: UIP.

Yapım: İngiltere (2007). | Süre: 130 dk.

Gösterim Tarihi: 26 Ekim

Ian McEwan'ın ödüllü romanından sinemaya uyarlanan "Kefaret", -öyküsü gereği-yüksek bütçeli bir stüdyo filmi ve dört başı mamur bir melodram olmak için gerekli her şeye sahip. Hikayenin geçtiği zaman diliminin romantik atmosferi (30'lu yıllar, 2. Dünya Savaşı dönemi), zengin kız fakir oğlan aşkı ve bir yalan ifadeyle hayatı mahvolan üç karakterin öyküsü, cılkı çıkarılana kadar sömürülmeye müsait... Ancak gerek öyküdeki nüanslar, gerekse yönetmen Joe Wright'ın sinemasal becerisiyle, film melodramatik unsurları bir kenara bırakıp, tamamen farklı bir görünüm kazanmayı başarıyor. Romanı okumamış ya da filmin bir roman uyarlaması olduğunu hiç bilmemiş olsanız dahi, insanda bir kitabın sayfalarını çeviriyormuş hissi yaratıyor. Perdede canlananlar da, adeta okuduğumuz "bir şey" sonrasında zihnimizde canlanan imajlarmış gibi geliyor bir süre sonra. Filmin, kitabın sevenleri tarafından son derece sadık bir uyarlama olarak kabul görmesi de belki bundan kaynaklanıyor. Ancak bu durumu özellikle sinema açısından son derece "sakat" görmek de mümkün. Zira bir romanı satır satırına sinemaya uyarlamanın, yaratıcı açıdan birçok problem ve sorun doğuracağı aşikar. İşte "Kefaret"in bir roman ve bir film olarak kesiştiği noktalar, bu ikilemi de yok ediyor. Joe Wright, hem sinemasal bir başarıya ulaşıyor, hem romanın ana yapısıyla örtüşen bir ruh kardeşliği sağlıyor, hem de -geneli itibariyle- özgün bir eser ortaya çıkarıyor. Fakat üzülerek belirtmek gerekirse, film bir başyapıt olmaya doğru dört nala giderken, tam da bu özellikleri nedeniyle ve sadık bir uyarlama olmasından ötürü zaman zaman tökezleyiveriyor. Hani tabiri caizse film bazı anlarında, denizi geçip derede boğuluyor...

Zengin bir ailenin küçük kızı Briony'nin, evin kahyasının oğlu Robbie ve ablası Cecilea arasındaki aşkı kıskanıp, uydurduğu bir yalanla Robbie'nin hapse girmesini sağlaması, filmin yüzeyde kalan hikayesi. Hatta bu hikaye üzerinden bakıldığında, Robbie ve Cecilia'nın aşk öyküsü çok daha parlak ve öne çıkan bir öykü gibi görünebiliyor. Ancak hem romanın hem de filmin asıl sürprizi elbette Briony karakterinde yatıyor. Joe Wright, filmi Briony karakterinin üzerine kurup, onun dünyasında şekillendiriyor. Zira Briony, ilk başta sadece bu aşk hikayesinin şahidi gibi görünse de, aslen hikayenin bizzat "kendisi" ve merkezi hüviyetinde. Olaylar sonucu Cecilia'nın evden kovulması, Robbie'ninse yıllarca hapiste kalıp sonra da 2. Dünya Savaşı'nda cepheye gitmesine sebep olan Briony, pişmanlığını ileride bir hemşire olup insanlara hizmet ederek bastırmaya çalışıyor. Bir yandan da ablası ve Robbie'ye kendisini affettirmek için bir çözüm arıyor. İşte tüm bu süreç boyunca, bizler Robbie ve Cecilia'nın öyküsünü izliyormuşuz gibi düşünsek de durum biraz farklı. Zira Robbie ve Cecilia'nın bu sırada yaşadıklarını gösteren sahnelerdeki o "tuhaf", "yapay" atmosfer, en nihayetinde bir mana buluyor ve filmin neredeyse yarısından fazlasının, aslında Briony'nin zihin akışı olduğunu, tüm bu olayların bir kısmının gerçek, bir kısmınınsa Briony'nin uydurması olduğunu görüyoruz. Bu noktada, filmi iki bölüme ayırmak mümkün. Birincisi hikayenin temelini oluşturan, filmin en başındaki serim kısmı. Yani Briony, Robbie ve Cecilia arasındaki ilişki ağını öğrendiğimiz ve Briony'nin, Robbie'yi hapse gönderen yalanına kadar olan kısım. İkinci bölümse daha ilk sahneden itibaren daktilo başında gördüğümüz Briony'nin yazdıkları ya da yazarak anlattığı zihin akışı; Robbie ve Cecilia'nın başından geçen olayları kendine göre yorumladığı, yansıttığı bölümler. Bu bölümlerdeki fazlasıyla şairane ve kimi zaman bile isteye yapılmış gibi duran yapay atmosfer, ilk bölüme tekrar döndüğümüzde, yani filmin sonunda Briony'nin günümüzdeki halini, yazdığı bir kitapla ilgili olarak röportaj verirken izlediğimizde ancak bir mana buluyor.

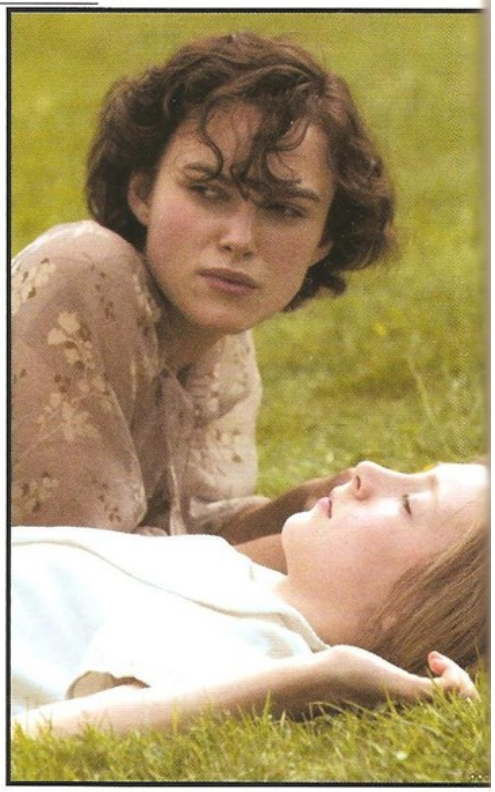

İşte filmin yegane problemi de bu noktada kendisini gösteriyor. Yönetmen Joe Wright, bu bölümler arasındaki keskin ayrım nedeniyle filmine büyük ölçüde puan kaybettiriyor. Bölümler arası geçişlerdeki bu keskinlik, öyküde büyük gedikler oluştururken, olaylar arasındaki zaman aralığı da açıldıkça film tempo kazanacağı yerde irtifa kaybediyor. Haliyle Joe Wright'ın müthiş yönetmenliği de sadece bu iki ayrı bölümün içerisinde yaptıklarıyla sınırlı kalıyor. Film, parçalar bir araya geldiğinde tam bir bütünlük sağlayamıyor. Her ne kadar çok iyi anlatılmış olsalar da, filmdeki bir sürü iyi sahne toplanıp bir birlik oluşturamıyor. Briony'nin yetişkinliğini izlediğimiz bölümlerdeki masalsı atmosferse fazlasıyla çiğ olmasına rağmen, filmde büyük bir yer tutuyor –ki bu bölümün tamamen pişmanlık içindeki Briony'nin hayali olduğunu ve romanının bir parçası olduğunu unutmayalım-. Elbette bu da eksi bir puan...

Son tahlilde "Kefaret"in iyi bir film olmadığını iddia etmek çok güç, zira Joe Wright birçok sahnede öylesine iyi bir yönetmenlik sergiliyor ve film birçok açıdan benzerlerinden ayrılıyor ki, filmle ilgili olumsuz bir görüş bildirmeye insanın içi el vermiyor. İşte tam da bu nedenle, bu kadar basit sebeplerden ve denizleri geçip derelerde boğulmasından yana içimiz yanıyor...

Hülyalı bir Grimm masalı gibi

Son on yıldır fantezi filmlerinde büyük bir artış var, ufak çaplı bir furya hâlini aldıklan bile söylenebilir. Ancak bu bolluğa rağmen aslında çocukluğunuzda masal kitaplannda karşınıza çıkan öykülerin ruh kardeşlerini bulmak çok da kolay değil. "Stardust" bu açıdan hoş bir sürpriz. Evet, karşımızdaki hepten düzayak bir "masal simülasyonu" değil... Ama 90'lann başında çizgi roman yazan olarak tanıştığımız Neil Gaiman'ın o zamandan bu yana çizgi romanın seyrindeki değişime önemli katkıda bulunan temel tasalannı banndırmasıyla, farklı bir çizgide gittiğini ânında belli ediyor.

Düşünsenize, aslında işi Hollywood stüdyolarının trend formüllerine indirgersek, şöyle bir şema da elde edebiliriz: Narnia'daki gibi bir cadı, Lord of the Rings'deki gibi bir ölümsüz güzel, Harry Potter'daki gibi bir "sıradan dünya" ve "sihirli dünya" ikiliği, hemen her popüler fantezi filmindeki gibi genç bir erkeğin yetişkinliğe geçiş öyküsü, yan rollerde iki-üç tane büyük yıldız, özel efektlerle cilalanıp göz alıcı hale getirilmeye müsait bir fantezi dünyası... Ne var ki kendinizi bu filmin uyarlandığı romanın yazan Gaiman'ın dünyasının "olağanüstü"ye yaklaşımındaki rahatlığa, o ferahlatıcı mazaretsizliğe bıraktığınızda, her şey bambaşka bir ışıkta görünüyor.

Mesela, her şeyden önce "Stardust" bir aşk öyküsü. Evet, Tristan nihayetinde sıradan ve pek de gelecek vaat ediyormuş gibi görünmeyen bir delikanlıyken sıradışılığa ve ihtişama giden bir yolculuğa çıkıyor... Ve bu yolculukta gerek masalın, gerekse fantezi öykülerinin kalıplanna uygun aşamalardan geçiyor. Ancak burada "büyüleyici güzel", "başan paketi"nin standart bir içeriği olmaktan çıkıyor; öykünün çok önemli bir karakteri ve birçok açıdan temel meselesi hâline geliyor. Yeryüzüne düşmüş yıldızı oynayan Claire Danes ile Tristan'ı oynayan Charlie Cox'un arasındaki duygusal gerilim, Matthew Vaughn'un filminin epey yatınm yaptığı bir öykü öğesi. Onların aralannda olup bitenleri "masal evrensilliği" ile "güncel aşinalık"ın arasında hassas bir dengede tutmanın film için ne kadar önemli olduğunu görebiliyorsunuz.

"Evrensellik"ten ve kalıplardan söz etmişken... "Klişe" ile sorunu olanlar için, bu filmin nihayetinde modern bir masal görünümünde olmasına rağmen, Neil Gaiman'dan alışageldiğimiz enteresanlıklardan mahrum olmadığını da söyleyelim. Öncelikle öykü, tam da Gaiman'dan beklenecek türden bir öykü:

Sıradan dünyayla sihirli dünyayı ayıran bir duvann yanına kurulu, bu yüzden de Duvar olarak adlandınlan köyün sakini Tristan, vakti geldiğinde tıpkı daha önce babasının yaptığı gibi, sınırın öte yanına geçmeye kalkışıyor. Amacı, köyün güzeli Victoria'ya vaadini yerine getirip bir hafta içinde, yani Victoria'nın doğumgününe kadar, ötede bir yere düşen yıldızı bulup getirmek. Tristan bekçiyi geçemiyor ama girişiminden babasına söz ettikten sonra annesinin aslında o duvarın arkasındaki büyülü dünyadan biri olduğunu öğreniyor ve annesinden kalan sihirli bir mum, onu istediği yere hızla götürüyor (çünkü "en hızlı seyahat, mum ışığıyla seyahattir" diyor öykü bize). Ve gökten düşmüş olan yıldıza, tabiri caizse tosluyor: sarışın ve beyaz tenli bir kız.

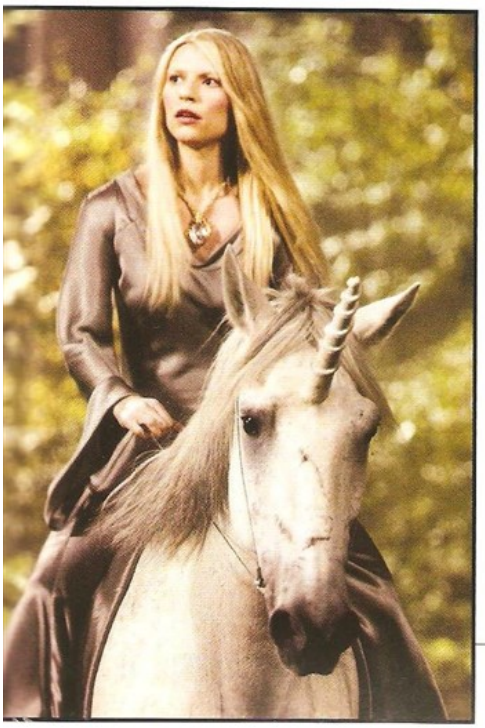

Tristan onu köyüne götürmeye çalışadursun, sihirli dünyadaki birçok güç de yıldızın peşine düşüyor. Sihirli dünyadaki Stormhold krallığının yeni hükümdarı, kraliyet soyundan her kim yıldızın boynundaki taşı alıp yakuta çevirecek olursa o olacak. Bu yüzden de hayatta kalmış prensler, yıldızın peşine düşüyor (prenslerin birbirlerini öldürme gelenekleri var; giderek kalabalıklaşan hayaletleri, film boyunca ilginç bir "Yunan korosu" oluşturuyor)... Yıldızın kalbini çıkarıp yiyerek hem kendini, hem de iki kızkardeşini gençliğe kavuşturacak olan yaşlı cadı... Öykü bu çizgide, hafiften sıradışı bir masal gibi devam ederken, Gaiman'ın da hayranlan arasında bulunduğu Miyazaki'nin animelerini (özellikle de Laputa'yı) yadeden "gökte yıldırım toplayan korsan gemisi" bölümüyle, yeni nesil "zamansız düşler diyan"nın hararetli destekçileri arasına giriveriyor. Robert De Niro'nun eşcinsel Kaptan Shakespeare'de son zamanlardaki en akılda kalıcı performanslarından birini çıkardığı bu bölüm, masal dünyasına retro-fütüristik teknolojiler katarak "Stardust"a bambaşka bir doku getiriyor.

Belki film, Gaiman'ın kitabındaki o iyice karanlık masalsı havayı epey yumuşatıyor ve nihayetinde kitaptaki her şeyi perdeye taşımıyor. Ama filmin kendi başına bölük börçük bir "best of" gibi değil de, kendi ayaklan üzerinde durabilen ve doğal seyrini takip ediyormuş gibi görünen bir öykü sunması takdire değer. Robert De Niro'nun Kaptan Shakespeare'deki ve özellikle de Michelle Pfeiffer'ın büyü yaptıkça gençliğini ve güzelliğini adım adım yitirip yaşlanan kötü cadısı Lamia'daki performansları, bu tür filmlerde durgun masum gençlerin yörüngesinde dönen o hayati "çılgın enerji"yi ziyadesiyle sağlıyor.

Aksiyonuyla ya da dünyasının teferruatlılığıyla değil, doğrudan karakterleriyle ve hayalgücüyle işleyen bir fantezi filmi "Stardust". Sırtını belki temalardan da çok sembollere ve fikirlere dayayan, hülyalı bir Grimm masalına benziyor.

Aksiyonuyla ya da dünyasının teferruatlılığıyla değil, doğrudan karakterleriyle ve hayalgücüyle işleyen bir fantezi filmi.

Stardust ✪✪✪

Yönetmen: Matthew Vaughn. Oyuncular: Charlie Cox, Claire Danes, Ian McKellen, Jason Flemyng, Robert De Niro, Sienna Miller, Michelle Pfeiffer, Peter O'Toole, Ricky Gervais, Henry Cavill. Senaryo: Matthew Vaughn, Jane Goldman (Neil Gaiman'ın aynı adlı fantastik romanından). Görüntü Yönetmeni: Ben Davis. Kurgu: Jon Harris. Müzik: Ilan Eshkeri. Yapım Tasarımcısı: Gavin Bocquet. Yapımcı: Matthew Vaughn, Neil Gaiman, Michael Dreyer, Lorenzo di Bonaventura. Dağıtımcı: UIP.

Yapım: İngiltere, ABD (2007). | Süre: 130 dk.

Gösterim Tarihi: 5 Ekim

YENİ AİLEM

Dokunaklı bir insanlık dersi

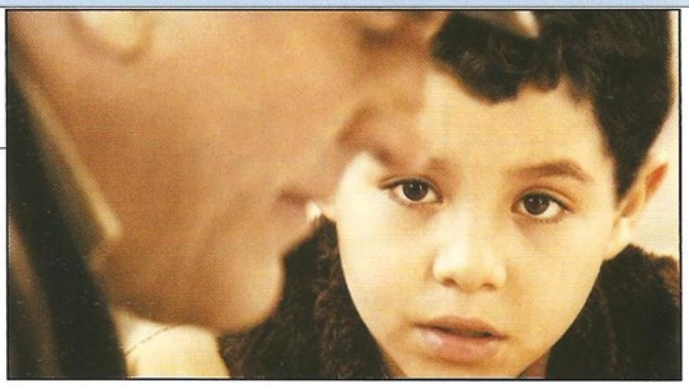

Korkunç bir şey şu ırkçılık… Faşizm, yalnız kendini sevmesi insanın. Yalnız kendini düşünmesi. Kendinin üstün ve farklı olduğuna inanması. Başka bir gerçekliğe gözlerini sımsıkı kapaması. Bu uğurda kan döküp, yok etmesi… Fransa'nın Cezayir'de yaptıkları gibi… Thomas Gilou, incecik bir mizahın dengelediği dokunaklı dramda, halen Fransa'da yaşayan ve senaryoya katkıda bulunan Messaoud Hattau'nun gerçek öyküsünü, çocukluğunu taşımış beyazperdeye. Ülkenin, acı ve utançla yaşanan bir dönemini…9 yaşındaki Mesut, Fransa'nın kırsalında yaşayan çocuksuz çiftin yanına yerleştirilir. Dönemin çalkantılı politik ve toplumsal tablosu, ailenin mutsuzluğuna da etki etmiştir. Ülkesi adına 'Çinhindi'nde kan dökmüş eski asker Georges, köydeki cahil ve ırkçı arkadaşlarıyla vakit geçirmekte, kadınların peşinde koşmakta, mutluluğu evinin dışında aramaktadır. Kanlı kâbuslarla dolu geçmişi, içini kanatmaktadır hâlâ. Sevecen, dürüst, onurlu, düzgün bir adamdır oysa Georges. Bir şekilde kendini cezalandırmaktadır. Eşi Giséle ise, etrafını saran geri kafalı kalabalıktan bıkmıştır. Mutluluğu, ona hayran olan, aydın köy öğretmeni Jacques'da arar. Irkçı tepkilerden korumak için Mesut'un adını Michou olarak değiştirir. Çocuğun simsiyah saçlarını sarıya boyar. Onu kilise korosuna yazdırır. Değişen sadece Mesut değildir bu arada. Çocuk, Georges ve Giséle'in hayatını da değiştirir. İlişkilerini sorgulamalarını ve yeniden sevmelerini sağlar. Onları iyileştirir… Yaşanmış acıları romantize eden film, fedakârlık, hoşgörü, sevmek, bilinçlenmek ve özünde insan olabilmek üzerine hüzün dolu bir öykü anlatıyor. Denizi görmek isteyen bir çocuğa verilmiş söz, Camus'nun ünlü eseri "Yabancı", politik eleştiriyi ve tarihsel gerçekleri ihmal etmeden naif bir pencereden bakılan insan ilişkileri, traji komik insanlık halleri ve özünde sevebilmek… İnsanı iyileştiren, ruhunu temizleyen ve 'insan' gibi hissetmesini sağlayan en yüce duyguyu, sevebilmeyi, kabullenmeyi ve kendinle barışmayı, nostaljik bir hikâyede anlatan mütevazı ve kalbe işleyen bir film "Yeni Ailem". Usta aktör Gérard Depardieu, bildiğiniz gibi. 60 yaşındaki Nathalie Baye, ne yaptığını bilen oyunculuğunu, ilerlemiş yaşına rağmen yirmilerde kala kalmış 'iddialı ve diri güzelliğiyle' süslemiş. Öğretmen rolünde Mathieu Amalric çok gerçek. Küçük oyuncu Samy Seghir ise, 'Mesut-Michou' rolünde, kocaman gözlerinde acıları, hasretleri, umudu ve sınırsız bir sevgiyi barındıran çocuk bakışlarıyla inanılmaz. Bu filme asla dudak bükülmemeli. Siyasi ve toplumsal eleştirisini, insanlık halleri üzerinden yapmayı seçmiş, yürekli bir film bu. Cesaretin, sevgiyle ortaya çıkacağını söyleyen ve denizi görmekten asla ümidini kesmemiş, sımsıcak bir film.

İÇİNDEKİ YABANCI

İntikam soğuk yenen bir yemektir', 'hayır; ara sıcaktır' tartışmalarına, 'intikam bir hamur tatlısıdır' diyerek yaklaşan gerilim tonlu suç dramı, hafifçe mideye oturuyor. Hazmı zor olmasa da, iki saatlik süresiyle 'Rennie' ve 'Metsil' gibi anti asit yardımlar gerektiren sıkıcılıkta bir film (Bu tespit tamamen beni bağlamaktadır. Filmi beğenen birçok insan bulunmaktadır.) Neil Jordan'ın ki… Her şeyiyle sıradan bir 'intikam' öyküsü. 'Kanuni yetkisi olmadan, adaleti kendine göre sağlamak' anlamı taşıyan tipik bir 'Vigilante' perdede izlediğimiz. Başlı başına bir alt tür oluşturan filmlerin bu yeni örneğinin önce artı yönlerini sıralamak isterim: Jodie Foster'ın bildik mükemmel performansı, usta Irlandalı yönetmenin ve teknik ekibin New York şehrini çok iyi kullanmaları (ki filmin başrol oyuncusu New York) ve tabii ki 92'de "A River Runs Throuhg It" filmiyle Oscar kazanan usta Fransız görüntü yönetmeni Philippe Rousselot. Şimdi sevmediğim yönlerine gelelim: Neil Jordan gibi çok beğendiğim bir yönetmen, o bildiğimiz dokunuşuyla temas kuramamış filmle. Düğün davetiyelerinin rengi konusunda karar veremezken ani bir kararla kendi 'adaleti'ni uygulayan kadının değişim öyküsü inandırıcı değil. Finalse çok zorlama. Terence Howard'ın canlandırdığı eşinden ayrılmış, yalnız ve kırılgan Afro-Amerikalı Dedektif Mercer'ın, hayatına aniden girivren güzel sarışın kadını, 'kodeslerde çürütmek yerine koynunda çürütmeyi' seçmesi bir nebze anlaşılır (!) ama olay yeri düzenleme çalışmalarının zayıf mizanseni finalde çok sırıtıyor. Foster'ın canlandırdığı başkarakter Erica Bain, erkeklerini hep beyaz olmayan Amerikalılardan seçiyor. Hintli, siyahi… Yani ben ırkçı ve faşist bir film yapmadım diyor Neil Jordan, bu küçük hileyle. Ama insan düşünüyor; etiketine aşırı tutucu, hatta faşist nitelemesi alan ve bir seriye dönüşen 1974 yapımı Michael Winner filmi "Death Wish / Öldürme Arzusu"ndan ne farkı var Jordan'ın filminin? Radyocu Erica Bain daha mı masum ve 'haklı' Charles Bronson'un canlandırdığı 'mimar Paul Kersey' karakterinden. Dedektifin, olay anı kayıtlarını izleyip, 'sana yapılanları gördüm' diyerek, kendi 'resmi' silahını kadına uzatması ve New York'un kaymağını 'yiyemeyen' çete üyelerinin cesetlerinin bulunduğu olay yerini dezenfekte etmesine ne demeli acaba? Neil Jordan çekti, oldu desek, Winner'a haksızlık ederiz gibime geliyor. 11 Eylül sonrası dünyanın en güvenli metropolleri arasında gösterilen New York'ta 'bile' var olan ve bizleri bekleyen 'tehlikeli vahşet' konusunda tezler geliştiren filmin yapımcısı Joel Silver'ı, yürütücü yapımcı yıldızı Foster'ı ve Neil Jordan'ı daha tehlikeli, acı ve vahşet dolu, her yerinde bombalar patlayıp, birçok masumun ölümüne neden olan başka coğrafyalara davet etmek gerekli. Kendini bulmanın, acı üstü romantizmin ve Hollywood dışı 'vigilante'nin filmini oralarda çeksinler kolaysa.

Çek bir vigilante, az romantik olsun

Murat Erşahin
muratersahin@merkezdergi.com.tr

DEHŞET ODASI

Gerçek bir hayal kırıklığı...

Roland Joffé... Cannes'de Altın Palmiye kazanmış, Berlin'de Altın Ayı için yarışmış, 'En İyi Yönetmen' dalında iki kez Oscar adayı olmuş, César, BAFTA ve Altın Küre'lerde de yine iki defa adı geçmiş, söyleyeceği sözü olan iyi bir Sinemacı. "The Killing Fields" (1984), "The Mission" (1986), "Fat Man and Little Boy" (1989), "City of Joy" (1992) gibi önemli filmleri imzaladı Joffé. Ünlü İngiliz yönetmen, 2000'den bu yana film yönetmiyordu. En son yine eleştirmenler ve izleyici tarafından beğenilen "Vatel"i yönetti. Yedi yıllık suskunluğunu "Captivity / Dehşet Odası" isimli gerilimle bozduğunu ilk öğrendiğimde meraklanmıştım. Acaba ne yapmıştı Joffé... Türün birçok benzeri arasından nasıl sıyrılmıştı? Sıyrılabilmiş miydi? Filmin öyküsü, türe hâkim bir isim olan Larry Cohen tarafından yazılmıştı. Başrolde, bütün dünyada sevilen TV dizisi "24"ün güzel ismi Elisha Cuthbert oynuyordu. Cuthbert, "House of Wax" adlı korku filminde gayet iyiydi üstelik. Yetenekli ve 'tipik' karakter oyuncusu Pruitt Taylor Vince de vardı kadroda. Evet, bu film 'iyi', en azından 'farklı' olmalıydı. Ama henüz ilk dakikadan itibaren büyük bir sıkıntı kapladı içimi. Dakikalar geçmek bilmedi. Yavanlık, neden çekildiği belli olmayan bu filmi, 'gore' tutkunlarının bile sıkıldığı, bayağı bir şiddet gösterisine dönüştürdü. Beyazperdede yüksek doz şiddet ve vahşet görmekten haz alan tür meraklılarının başucu filmleri "Saw / Testere" ve "Hostel / Otel" serilerini bile gölgede bırakacak cinsten bol kanlı 'mideye dokunan' sahneler birbiri ardına akarken, dayanaksız ve zayıf öykü, ite kaka sona eriyordu. Joffé gibi bir isim, hiçbir yerinden kurtarmayan bu filmi neden çekmişti? Cevap, düşündüğüm gibi olmalıydı: Para. ABD-Rusya ortak yapımıydı film. Beyazperdeye dönüş için Sergei Konov ve Leonid Minkovski adlarında, yedinci sanatla 2005 yılından itibaren ilgilenmeye başlayan iki Rus iş adamının ortak yapımcılığında bir filmi seçmişti Joffé. Halen post prodüksiyon aşamasında olan "Finding t.A.T.u" adlı ABD-Rusya ortak yapımında yine aynı isimlerle çalışan Joffé, birazda yapımcıların baskısıyla eklemişti yüksek doz ticari şiddet sahnelerini "Captivity"ye sanırım. Joffé'yi gerçekten izlemek ve yargılamak için, halen yapım aşamasında olan 'made in England etiketli 2008 tarihli son filmi "Singularity"yi beklemek gerekli diye düşünüyorum. Etkileyici bir savaş dramı olduğu konuşulan filmi çekebilmek için, Rus yapımcılarla işbirliği yapıp araya 'iki film birden' sıkıştırdığını düşünmek istiyorum Joffé'un... Buna inanmak istiyorum. Belki de usta sinemacı, "Captivity"de sabık izleyicisine bir mesaj göndermek istedi. Ülkemizde "Dehşet Odası" adıyla vizyona giren "Captivity"nin sözlük anlamı, esaret ve tutsaklık. 'Anlayın' diyor bence Joffé; 'bende şu anda bir esir ve tutsağım. Bedelini ödeyip, imkânını bulup yeniden kendi filmlerimle çıkacağım karşınıza'. Üzülme Joffé. Yaşadığımız çağda esiriz zaten hepimiz. Hepimiz tutsağız...

GÜNBATIMI

Lajos Koltai, István Szabó'nun görüntü yönetmeni olarak tanınmış bir sinemacı. İlk yönetmenlik denemesi ise Imre Kertész'in romanından beyazperdeye uyarlanan 2002 tarihli "Sorstalanság / Kadersizlik" adlı filmdi. Macar sinema ekolünün, eşsiz fotoğrafların temsilcisi Koltai'nin ikinci uzun metrajı "Evening / Günbatımı" son derece naif bir dram. İnsanın yüreğine işliyor film. Ömür denen şey geçip gider, bizse sadece gerekeni yaparız diyor film. Anın önemini vurguluyor. Ocakta yemek yana dursun çocuklarına şarkı söyleyen bir annenin o anlık mutluluğu işte yaşam dedikleri diyor. Susan Minot'nun romanından, "The Hours / Saatler"in yazarı olarak tanıdığımız Michael Cunningham tarafından beyazperdeye aktarılmış "Günbatımı". Oyuncu kadrosu ise bir daha kolay kolay bir araya getirilemeyecek bir ekip. Vanessa Redgrave, Meryl Streep, Glenn Close, Eileen Atkins gibi dev aktrislere Toni Collette, Claire Danes gibi genç devler eşlik etmişler. Fakat Redgrave o kadar büyük bir oyuncu ki, karşısında oynamak mümkün değil, kim olsa ezip geçiyor. Özetle, insanın karşısına arada bir çıkan, son derece basit görünen öyküsüyle çok derin sözler söyleyen ve bunu vakur bir mütevazılık içinde nefis görüntülerle anlatan film, insanın boğazına sert bir yumruk tıkayıp, usulca sona eriyor. İnsan olduğunuzu duyumsatıyor. Hayat bu işte diyorsunuz eve doğru yürürken, hüzünle gülümseyip sevdiklerinizi düşünüyorsunuz...

"... Çirkindi dar vakitlerde bir sevgiyi söylemek..."

Behçet Necatigil

yeni projeler...

Petrol ve kan beraber

Paul Thomas Anderson'ın yönettiği ve Daniel Day-Lewis'in başrolde oynadığı "There Will Be Blood", hırslı bir petrol arayıcısının petrol bulmasıyla değişen yaşantısını anlatıyor.

Kısa filmleri de dahil olmak üzere kendi özgün senaryolarını yönetmesiyle tanıdığımız Paul Thomas Anderson, 5. uzun metrajı olan "There Will Be Blood"da farklı bir tarz deniyor. Filmin kaynağı, Amerikalı sosyalist yazar Upton Sinclair'in 1927 tarihli Oil! adlı romanı. Türkçe'ye Petrol ismiyle çevrilen roman, yazarın en başarılı çalışmalarından biri olarak biliniyor (Naziler Almanya'sının kitaplarını yaktığı yazarlardan olan Sinclair'in Eisenstein ile beraber "Que viva Mexico" adlı tamamlanmamış bir film projesi bile var). Oil! adlı roman 1920'lerin Amerika'sında, Güney California'daki petrol endüstrisinin gelişimini ve bu gelişmeyle koşut giden yozlaşmayı bir baba ve oğlunun hikâyesinden yola çıkarak anlatır. Yani bir anlamda Amerikan rüyasının gerçekleşmesi ve rüyanın kâbusa dönüşmesinin öyküsüdür bu. Romandan hayli etkilenen Paul Thomas Anderson, birebir uyarlama yerine "ilham" alarak senaryoyu yazdığını özellikle vurguluyor. "Punch-Drunk Love"dan beş sene sonra Anderson'ı sinemaya döndüren film olması "There Will Be Blood"ın yönetmenin filmografisindeki yerinin önemini anlatıyor zaten. Bazen sinemayı bırakacağını bazen de oyunculuğa ara vereceğini söylese de hayranlarını kendinden mahrum etmeyen Daniel Day-Lewis'in bu filmde yine tek kişilik şov yaptığını tahmin etmek hiç zor değil.

Çekimleri Teksas ve New Mexico'da gerçekleştirilen "There Will Be Blood"ın müziklerini, Grammy ödüllü İngiliz rock grubu Radiohead'in baş gitaristi Jonny Greenwood yaptı. "Aile, hırs, inanç, yozlaşma ve petrol üzerine epik bir yapım" olarak tanımlanan filmin adının Oscar adayları arasında geçmesi sürpriz olmayacak. Baba-oğul ilişkisi, sıfırdan yükseliş öyküsü, Amerikan rüyası üzerine getirdiği dramatik yorum ve tabii ki Daniel Day-Lewis'in varlığı, "There Will Be Blood"ın modern bir klasik olarak anılmasını sağlayacak mı, onu da zaman gösterecek.

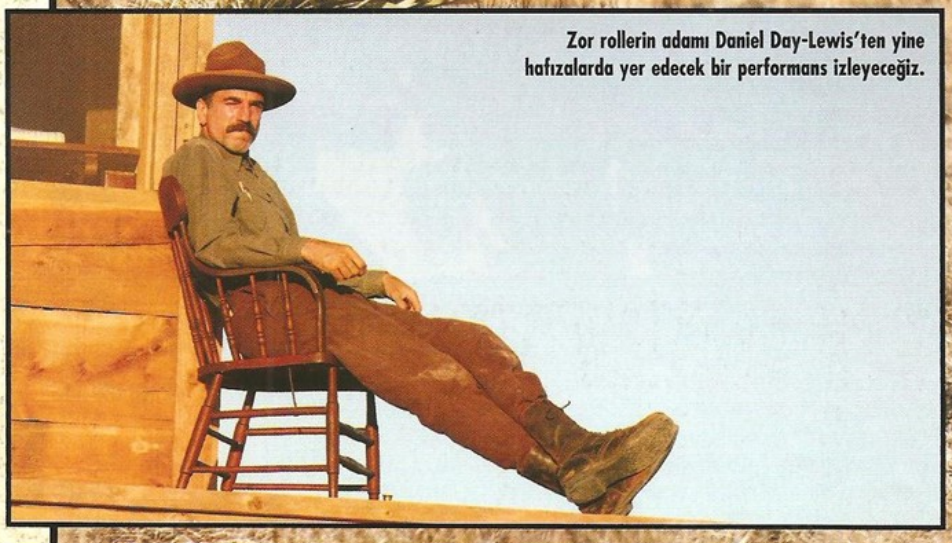

Zor rollerin adamı Daniel Day-Lewis'ten yine hafızalarda yer edecek bir performans izleyeceğiz.

akar

PEK YAKINDA

ÖZEL SEANS

Tüfek yetmezse yumrukla kafa uçururum!

JOHN RAMBO

Sylvester Stallone dur durak bilmiyor. "Rocky"nin altıncı filmini yazıp yönettikten sonra sıra geldi 4. Rambo filmine. 80'li yıllara damgasını vuran ve son filmi 1988'de vizyona giren seri, 20 sene sonra yeniden seyirciyle buluşuyor. Stallone'nin senaryolarına katkıda bulunduğu önceki üç filmi sırasıyla Ted Kotcheff, George P. Cosmatos ve Peter MacDonald tarafından yönetilmişti. 4. filmde ise yönetmen koltuğunda Stallone oturuyor. Rambo bu sefer Güneydoğu Asya'yı mesken tutuyor ve paralı askerler tarafından kaçırılan bir grup Hıristiyan insan hakları görevlisini kurtarmak üzere Burma'daki bir köye o meşhur "tek kişilik ordu" saldırısını düzenliyor. Fragmanda Rambo'nun tek yumrukla düşmanının kafasını uçurduğu sahne, daha şimdiden hafızalarda yer etti bile.

PEK YAKINDA

Yönetmenliğe de el attı

GONE, BABY, GONE

Kamera önünden yönetmen koltuğuna son transferlerden biri de Ben Affleck. "Good Will Hunting"i Matt Damon ile birlikte yazıp onunla En İyi Orijinal Senaryo Oscar'ını paylaşan Affleck, kadim dostu ile birlikte kurucusu olduğu LivePlanet adlı yapım şirketiyle de birçok filmin prodüksiyonunu üstlenmişti. 1993'te "I Killed My Lesbian Wife, Hung Her on a Meat Hook, and Now I Have a Three-Picture Deal at Disney" adlı kısa filmi olan Affleck, ilk sinema filmi yönetmenliğine soyundu. "Mystic River"dan tanıdığımız Dennis Lehane'in aynı adlı romanından uyarlanan "Gone, Baby, Gone" aynı zamanda sevgili olan Patrick Kenzie ile Angela Gennaro adlı iki özel dedektifin dört yaşındaki kayıp bir kız çocuğunu arama sürecini konu alıyor. Ed Harris ve Morgan Freeman'ın da rol aldığı filmde Patrick Kenzie'yi yönetmenin kardeşi Casey Affleck, Angela Gennaro'yu da Michelle Monaghan canlandırıyor.

VALKYRIE

Hitler'i öldüreyim derken...

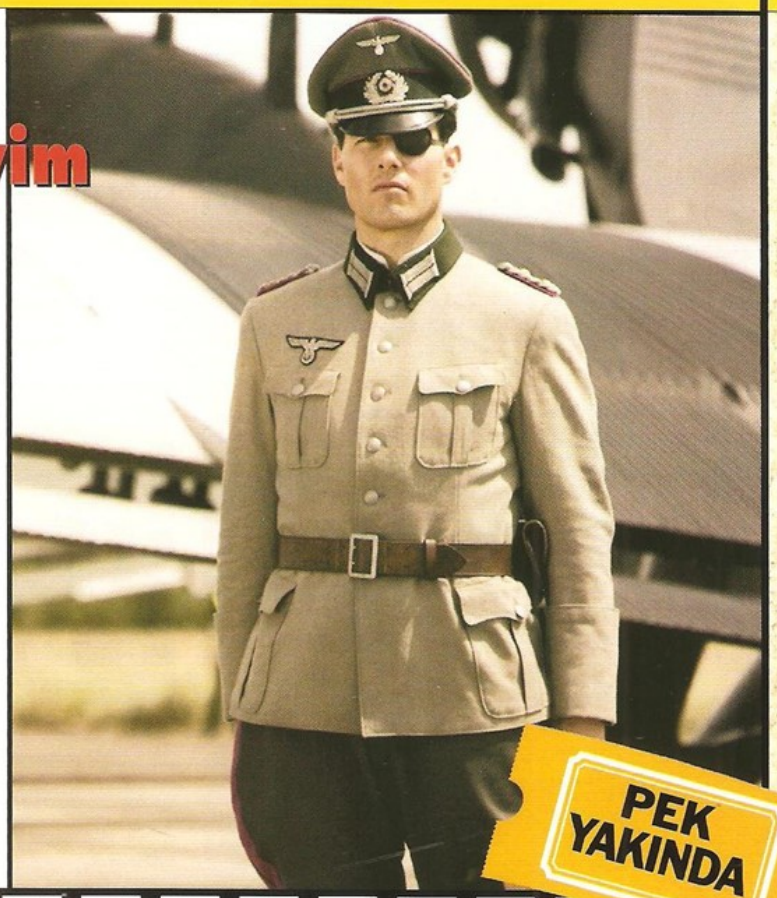

2. Dünya Savaşı devam ederken Nazi Almanya'sının malubiyetinin kesinleştiğini anlayan bir grup asker Adolf Hitler'i öldürmeyi planlar. Bunun için seçilen kişi Albay Claus von Stauffenberg'tir. Albay 20 Temmuz 1944'te bomba dolu bir çantayı toplantı sırasında Hitler'in sığınağına bırakır. Ancak Hitler şans eseri bu suikast girişiminden kurtulur. Stauffenberg de hemen yakalanarak idam edilir. Bu tarihi olayı anlatan "Valkyrie", adını Hitler'i öldürme operasyonundan alıyor. Filmin yönetmeni ise "X-Men" serisi ve "Superman Returns"ten sonra gerçek yaşama geri dönen Bryan Singer. Albay Claus von Stauffenberg'e – Scientology tarikatına mensup olması sebebiyle bu rolü canlandırması Almanya'da bir hayli tepki çekmiş olsa da- Tom Cruise hayat veriyor. Kafalardaki asıl soru işareti ise 36 yaşındaki 1.85'lik Stauffenberg ile 45 yaşındaki 1.70'lik Cruise'un ne ölçüde benzeşeceği. Kadrosunda Bill Nighy, Tom Wilkinson, Kenneth Branagh, Patrick Wilson ve Carice van Houten'in ("Kara Kitap"tan tanıyoruz) bulunduğu ve çekimleri Berlin'de başlayan filmde Hitler'i David Bamber canlandırıyor.

PEK YAKINDA

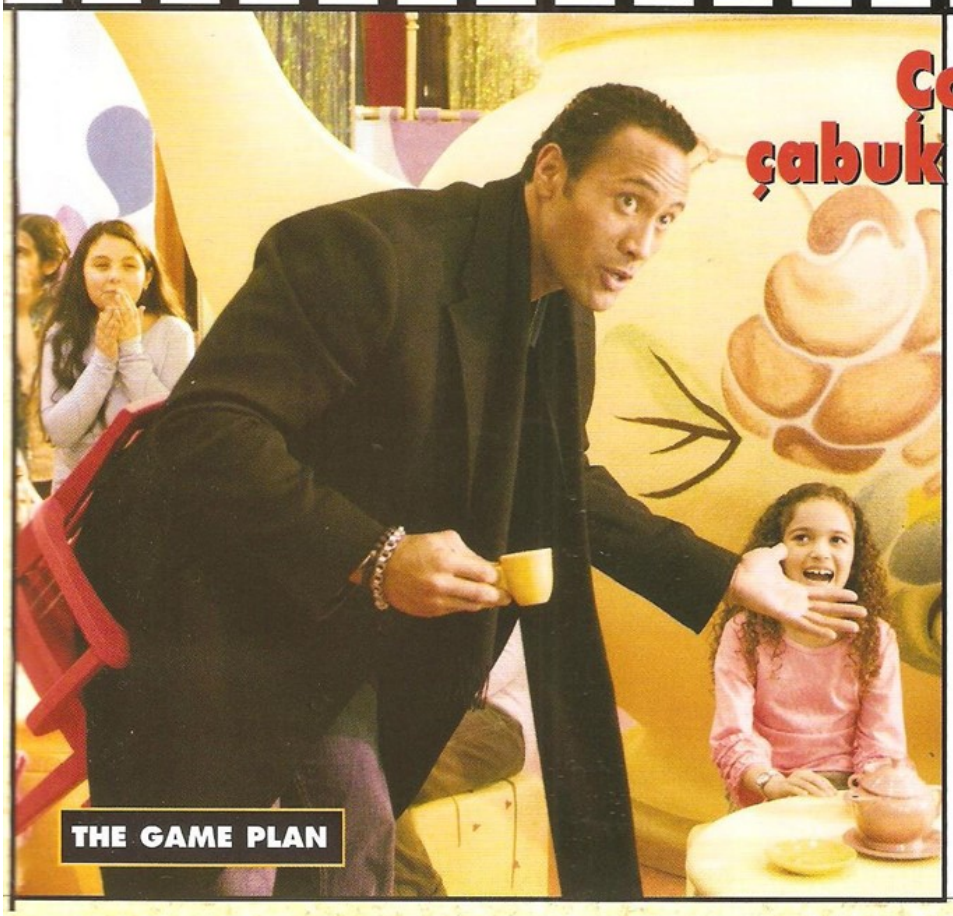

THE GAME PLAN

Çok koştum çabuk yoruldum

Dwayne Johnson namıdiğer The Rock da Arnold Schwarzenegger'in yolunda... "The Mummy Returns" ve "The Scorpion King"in kaslı kahramanı, "Be Cool" ile meylettiği komedi türünde ilerlemeyi sürdürüyor. Yeni filmi "The Game Plan" bir aile komedisi. Joe Kingman (The Rock), şampiyonluğu kovalayan futbol takımının gözde oyuncusudur. Genç adamın partiden partiye koştuğu, şan şöhret dolu hareketli dünyası, aldığı bir haberle birden bire altüst olur. Joe aslında 7 yaşında bir kız babasıdır. Varlığından bile haberi olmadığı kız çocuğunun hayatına girmesiyle Joe'nun yaşamında yeni ve karmaşık bir dönem başlar. "The Game Plan"ın yönetmeni, Sheakespeare' in Onikinci Gece'sinin okul futbol takımına uyarlanmış hali olan "She's the Man"den tanıdığımız Andy Fickman.

ÖZEL SEANS

HAZIRLIK AŞAMASINDAKİLER

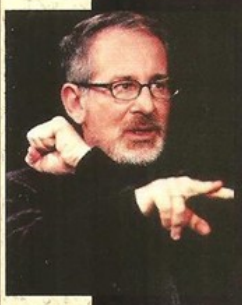

LINCOLN

4. Indiana Jones'unu dört gözle beklerken bir sonraki projesinin altyapısı da oluşmaya başladı Steven Spielberg'ün. "Saving Private Ryan"dan sonra Spielberg'ü yeniden savaş meydanlarına döndürecek "Lincoln"ün uzun süredir söylenti düzeyinde şekillenen kadrosu netleşiyor. ABD'nin 16. başkanı olan Abraham Lincoln'ün iç Savaş yıllarını konu alacak filmde Başkan'ı Liam Neeson canlandıracağı bir süredir biliniyordu. Kadroya yeni eklenen isim ise Lincoln'ün eşi Mary Todd'u canlandıracak olan iki Oscar'lı aktris Sally Field. Bu rol için daha önce Mary Todd'a benzerliği nedeniyle Marcia Gay Harden'ın adı geçmişti. Spielberg, 4. Indiana Jones'u tamamladıktan sonra "Lincoln"ün çekimlerine başlayacak ve film 2009'da vizyona girecek.

LODOS

Oyuncak Fabrikası, Ziyaret, Soluk Zamanlar, Hediye gibi kısa filmleriyle ulusal ve uluslararası birçok festivalde ödül kazanan Didem Erayda ilk uzun metraj filmi "Lodos"un çekimlerine başlıyor. 47. Selanik Film Festivali kapsamındaki Balkan Fonu için seçilen 12 projeden biri olan filmin senaryo danışmanlığını, ünlü Sırp yönetmen Srdjan Karanovic yapıyor. Çekimlerine Aralık ayında başlanacak olan film için şöyle diyor Erayda: "Lodos, estiğinde insanları huzursuz eder, sıkıntı verir. Bu film de günümüz yaşantısının sersemleten rüzgârına kapılmış giden insanların öyküsüdür."

STATE OF PLAY

"Fight Club"tan sonra Brad Pitt ve Edward Norton'ı aynı filmde görememekten yakınanlara müjde. İki yakışıklı aktör "State of Play" adlı politik gerilimde beraber oynayacak. Aynı adlı BBC dizisinden uyarlanan filmin yönetmeni "The Last King of Scotland"tan tanıdığımız Kevin Macdonald. Stephen Collins (Edward Norton) adlı kongre üyesinin sevgilisi öldürülünce eskiden onun kampanya sorumlusu olan gazeteci Cal McCaffrey (Brad Pitt) olayı araştırmaya başlar. İki eski dostu karşı karşıya getiren cinayeti konu alan filmde Rachel McAdams genç bir muhabiri, Helen Mirren çetin ceviz editörü, Robin Wright Penn de kongre üyesinin eski eşini canlandırıyor.

LAND OF THE LOST

Sid ve Marty Krofft'un imzasını taşıyan ve 1974–1976 yılları arasında televizyonda yayınlanan Land of the Lost adlı çocuk dizisinin sinemaya uyarlaması 2 yıldır gündemde. 2005'te dizinin film haklarını alan Universal Pictures, Adam McKay'in yöneteceği filmde Will Ferrell'ın oynayacağını duyurmuştu. Daha sonra Robert Rodriguez'in adı geçti ancak o da Jetgiller'in sinema versiyonu için anlaşmak üzereydi. Bunun üzerine Universal projenin başına, "Lemony Snicket's A Series of Unfortunate Events" ile çocuk dünyasına başarılı bir dalış yapan Brad Silberling'i getirdi. Başrolde yine Will Ferrell var. 100 milyon dolar bütçeli film, kendilerini dinazorlar zamanında bulan gözden düşmüş bir paleontolojist, onun asistanı ve maço bir tur rehberinin macerasını anlatıyor.

Hüzünlü bir destan

Van.. Ocak 1915... Eli tüfek tutan herkes Ruslarla savaşırken sınır birliklerinde cephane tükenir. Yaşları 12 – 17 arasında değişen 120 isimsiz kahraman çocuk cephaneyi sırtlanır, karlı dağlarda günlerce, gecelerce yürür. Kültür Bakanlığı'nın bu yıl 400 bin YTL'lik en yüksek desteğini alan "120", isimsiz kahramanları anlatan iddialı bir dönem filmi. Yaklaşık 1000 figüranın ve 120 çocuğun görev alacağı, 3 milyon dolar bütçeli bu büyük yapımın başlıca rollerini Özge Özberk, Cansel Elçin ve Burak Sergen üstleniyor. Filmin yönetmenleri ise Murat Saraçoğlu ve Özhan Eren (Sarıkamış'a Giden Yol kitabının yazarı; Kara Tren, Turnalara Tutun da Gel adlı türkülerin bestecisi). Hazırlıkları 3 yıldır süren "120"nin çekimleri Safranbolu, İstanbul ve Van'da 6 haftada tamamlanacak ve film Şubat 2008'de izleyicisiyle buluşacak.

Daltonlar kaçar Red Kit kovalar

Belçikalı karikatürist Morris'in "gölgesinden daha hızlı silah çeken yalnız kovboy"u Lucky Luke, namı diğer Red Kit beyazperdeye geliyor. 2001 yılında Fransız televizyonunda yayınlanmış "Lucky Luke" adlı animasyon seriyi yöneten Olivier Jean Marie, ilk uzun metrajında yine bu ünlü çizgi kahramanın başrolde olduğu bir animasyona imza atıyor. Film, bankadan çaldıkları parayı Kaliforniya'ya giden bir göçmen kervanına saklayan Daltonlar ile Red Kit'in kovalamacasını anlatıyor. Fransa'da Aralık ayında vizyona girecek animasyon, ülkemizde sömestr tatilinde beyazperdede olacak.

TOUS A L'OUEST: UNE NOUVELLE AVENTURE DE LUCKY LUKE

İzmir'de yeni bir festival

09-18 Kasım 2007 tarihleri arasında İzmir, 35 İzmir Film Festivali adlı yepyeni bir festivale ev sahipliği yapacak.

İzmir'de, Uluslararası Kısa Film Festivali'nden sonra yeni bir festival daha düzenleniyor: 35 İzmir Film Festivali. Hem yerli sinema sektörünün 2007 senesi içinde gerçekleştirdiği filmleri hem de uluslararası arenada isim yapmış yönetmenlerin seçkin filmlerini İzmirli sinemaseverlerle buluşturacak olan festival, ulusal kategoride de bir yarışma düzenleyerek Türk sinemasına destek olacak. 1 Ocak 2007 tarihinden başlayarak gerçekleştirilmiş Türk filmlerinin yarışacağı festivalde En İyi Film seçilen yapıma ödül olarak 20.000 YTL verilecek. Bunun dışında festival En İyi Yönetmen, En İyi Senaryo, En İyi Erkek Oyuncu ve En İyi Kadın Oyuncu kategorilerinde de ödül verecek.

Efsanevi Alman yönetmen Rainer Werner Fassbinder'in tam beş filmi "Aşk Ölümden Soğuktur", "Petra Kant'ın Acı Gözyaşları", "Maria Braun'un Evliliği", "Lili Marleen" ve "Korku Ruhu Öldürür" adlı başyapıtları Goethe Institut desteğiyle özel bir toplu gösterimle festival programında gösterilecek. Ünlü Fransız elektronik müzik grubu Daft Punk'ın sinema dünyasına hediye ettiği "Interstella 5555" ve "Electroma" adlı iki film de 35 İzmir Film Festivali'nin programında yer alıyor.

Yeni salonlara yeni isimler

Türkiye'nin ilk sinema komplekslerinden Bahçelievler Büyülü Fener Sineması'nın yeni salonlarına Tarık Akan, Atilla Dorsay ve Yavuz Turgul'un isimleri verildi.

1996 yılında açılan Bahçelievler Büyülü Fener Sineması 11. yılına girerken, yenilenerek salon sayısını üçten altıya çıkarttı. Sinemanın mevcut salonlarına Atıf Yılmaz, Türkan Şoray ve Şener Şen'in isimleri verilmişti. Sinema yönetimi yeni üç salona, geleneğine uygun olarak, Türk sinemasına emek vermiş ve katkıları devam eden sanatçıların isimlerini vermeyi kararlaştırdı. Sinemaseverlerle yapılan anketler sonucunda, 11.450 kişi, 127 farklı isim önerdi. Yapılan değerlendirmeye göre yeni sinema salonlarına sinema yazarı Atilla Dorsay, oyuncu Tarık Akan ve senarist-yönetmen Yavuz Turgul'un isimleri verildi. Ankete katılanlar arasından çekilen kura ile Tarık Akan'ı öneren Koray Cengiz, Atilla Dorsay'ı öneren Gülsen Yüncüler, Yavuz Turgul'u öneren Başak Altınkaynak 5 yıl boyunca 2'şer kişilik ücretsiz film izleme hakkı kazandı.

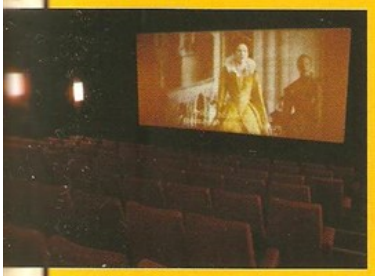

AFM'ye taze kan

12 salon ve 2270 koltukla hizmet veren AFM İstinyePark Sinemaları kapılarını açtı.

İstinyePark alışveriş merkezi içerisinde 5000 metrekarelik dev bir alana kurulan AFM İstinyePark, büyüklük ve verdiği hizmetler açısından AFM Sinemaları içinde ilk sıraya yerleşti. Kompleks, en gelişmiş 3 boyutlu sinema sistemi olan IMAX DMR ve Sony'nin 4K dijital projektörünün (standart sinema salonlarında kullanılmakta olan 2K projektörlerden 4 kat daha net görüntü sağlıyor) bir arada yer aldığı dünyadaki sayılı sinema işletmelerinden, Türkiye'de ise tek sinema işletmesi olma özelliği ile ön plana çıkıyor.

Kompleks içerisinde, bağımsız film ve sanat filmi meraklılarının vazgeçilmez adresi olmaya aday AFM Arthouse İstanbul Salonları bulunacak. Sanatseverlerin izlemek istediği ama izlemek için kaliteli sinema salonu bulamadığı bağımsız filmler ve sanat filmlerinin en güzel örnekleri bu salonlarda gösterilecek. Ayrıca, yine AFM'nin 6 yıldır aralıksız gerçekleştirdiği ve Türkiye'nin ilk uluslararası bağımsız film festivali olan AFM/İf İstanbul'un bir ayağı da AFM Arthouse İstanbul Salonları'na taşınacak.

AFM İstinyePark'ın 7 katlı apartman yüksekliğindeki dev IMAX perdesinin ilk konukları arasında iki film dikkat çekiyor: 3 boyutlu "Derin Deniz - Deep Sea" ve final bölümünün yaklaşık 20 dakikalık kısmı 3 boyutlu IMAX formatına dönüştürülen "Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı".

SE-YAP kuruldu

Sinema Eseri Yapımcıları Meslek Birliği (SE-YAP) kuruluşunu tamamlayarak sinema sektörüne ilişkin meslek birlikleri arasındaki yerini aldı.

SE-YAP, ülkemizde sinema eseri yapımcılarının ortak çıkar ve hedefleri doğrultusunda örgütlenmelerini sağlamak; mevcut sorunların giderilmesine ve yapımcılara yeni olanaklar yaratılmasına çalışarak, film yapım ve yapımcılığının gelişmesine katkıda bulunmak; yapımcılık mesleğinin kamuoyu nezdinde saygınlığını arttırmak; uluslararası yapımcı ve yapım evleri ile kurumsal ilişkiler kurarak ülkemizde sinema sektörünün ve film yapımcılığının gelişmesine katkıda bulunmak amacı ile kuruldu. SE-YAP'ın yönetim kurulunda yer alan isimler arasında yapımcı Nida Karabol, yapımcı Zeynep Özbatur ve yapımcı-yönetmen Biket İlhan var. Yapımcıların Kültür Bakanlığı, Eurimages, World Cinema Fund gibi dünya çapında destek alabilecekleri fonlarla ilişki kurmalarında bilgi akışı sağlayan kuruluşun başlıca uğraşlarından biri de film yapımlarını yasa dışı yollarla üreten, çoğaltan, izinsiz biçimde yurda getiren, dağıtan ve pazarlayan kişi ve kuruluşlara karşı yasal önlemlerin alınması için çalışmak ve mücadele etmek olacak.

Gezelim, görelim, film izleyelim

Yolculuğuna 2 Kasım'da Ankara'da başlayacak olan 13. Avrupa Filmleri Festivali - Gezici Festival, 9-15 Kasım'da Kars'a, 17-20 Kasım'da Samsun'a ve 21-25 Kasım'da Saraybosna'ya uğrayacak.

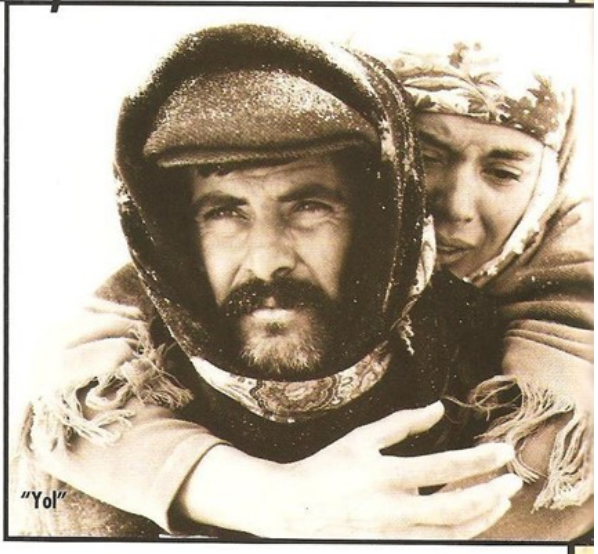
"Yol"

Ankara Sinema Derneği'nin Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kars Belediyesi, Statoil ve Akman Holding'in katkılarıyla düzenleyeceği 13. Avrupa Filmleri Festivali - Gezici Festival; uzun ve kısa metraj filmler ile belgesel gösterimlerinin yanısıra film çekimleri, söyleşi, panel, konser, atölye ve sergi gibi pek çok yan etkinlikle yine dopdolu bir program sunacak sinemaseverlere.

Altın Kaz Ödülü

Festivalin Uluslararası Yarışma bölümünde Altın Kaz Ödülü için yarışacak ve Türkiye'deki ilk gösterimleri yapılacak filmler gösterilecek. Jürinin değerlendirmesi sonucu En iyi Film, 20000 Avro tutarındaki Altın Kaz Ödülü'nü; ikinci seçilen film ise 5000 Avro tutarındaki Gümüş Kaz Ödülü'nü almaya hak kazanacak. Sırp yönetmen Srdan Golubovic'in, katıldığı bütün festivallerden ödüllerle dönen filmi "Klopka-Tuzak", İsveç'ten Anders Nilsson'un ülkesindeki şiddeti sorguladığı filmi "Nar Morkret Faller-Karanlık Çökünce", "Uçan Hollandalı" filmiyle ünlenen Jos Stelling'in tuhaf bir dostluğu anlattığı son filmi "Duska", Hırvat yönetmen Ognjen Svilicic'in bu yıl birçok festivalde boy gösteren filmi "Armin", Romanya sinemasının önemli isimlerinden Nae Caranfil'in, Romanya'nın Osmanlılar'a karşı verdiği bağımsızlık savaşını filme çekmek isteyen bir yönetmenin öyküsünü anlattığı "Restul e Tacere-Sonrası Sessizlik", Polonyalı yönetmen Andrzej Jakimovski'nin, Varşova Film Festivali'nin açılışını yapan filmi "Sztuczki-Küçük Oyunlar" ve Semih Kaplanoğlu'nun Cannes Film Festivali'nde yer alan filmi "Yumurta" bu bölümde gösterilecek. Anders Nilsson, Jos Stelling, Nae Caranfil ve Andrzej Jakimovski festivale konuk olacak.

Herkese ve her zevke

Gezici Festival bu yıl, ünlü yönetmen Michael Haneke'ye özel bir bölüm ayırdı. Şu sıralar "Funny Games-Ölümcül Oyunlar" filmini ABD'de yeniden çeken Haneke, orijinal "Funny Games", "Le Temps du Loup-Kurdun Günü" ve "Der Siebente Kontinent-Yedinci Kıta" filmleri ile Türk sinemaseverlerin karşısına çıkacak. Ayrıca yönetmenin Gezici Festival için özel olarak seçtiği, en beğendiği altı Avrupa filmi de festival kapsamında gösterilecek. Bu filmlerin arasında bu yıl yitirdiğimiz ünlü yönetmen Ingmar Bergman'ın "Persona" adlı yapıtı da bulunuyor. Roberto Rosselini'nin "Almanya Sıfır Yılı", Theo Angelopoulos'un "Puslu Manzaralar", Robert Bresson'un "Rastgele Balthazar", Jean Luc Godard'ın "Adı Karmen", Luis Bunuel'in "Mahvedici Melek" adlı filmlerinin de yer aldığı bu bölüm, izleyicilere yalnızca Avrupa sinemasının klasiklerini beyazperdede izleme olanağı sunmakla kalmayacak, Haneke sinemasının beslendiği damarları da ortaya koyacak.

Festival bu yıl "California Dreaming" adlı filminin kurgusunu yaparken bir trafik kazasında yaşamını kaybeden Rumen yönetmen Cristian Nemescu'ya da özel bir bölüm ayırdı. Yönetmenin üç kısa filmi; "C Blok Öyküsü", "Mihai ile Cristina" ve "Marilena From P7", festival kapsamında gösterilecek. Yine bu yıl kaybettiğimiz Avrupa Sineması'nın önemli isimlerinden yönetmen Michalengelo Antonioni ve "Başkalarının Hayatı" filminin oyuncusu Ulrich Mühe de filmleriyle festival izleyicisinin karşısına çıkacak. Almanya'nın ünlü canlandırma sanatçısı Jochen Kuhn, kısa filmleriyle Gezici Festival'in konuğu olacak.

Hrant Dink'e adanan ve Tony Gatlif'in "Latcho Drom"unun da gösterileceği Öteki adlı bölüm, "Yaşamın Kıyısında" ve "Saklı Yüzler" başta olmak üzere yeni tarihli yerli yapımlardan oluşan Türk Sineması 2007 bölümü, süresi 1 ile 20 dakika arasında değişen absürd kısa filmlere ayrılan Absürd Filmler bölümü, festival kapsamında yer alıyor. Avrupa Panoraması adlı bölümün en dikkat çeken filmleri ise Grzgorz Jonkajtys'ın yönettiği, birçok festivalde ödül alan "Ark", Banu Akseki'ye Montreal Film Festivali'nde birincilik ödülü getiren ve başrolünde Serra Yılmaz'ın oynadığı "Temizlikçi Kadının Düşleri".

Festivalde Kar Film Yapım Atölyesi kapsamında, geçen yıl Nobel Edebiyat Ödülü alan yazar Orhan Pamuk'un Kar romanından yola çıkılarak Kars kenti ile ilgili kısa filmler yapılacak. İsveç ve Norveç'ten gelen çocuk filmleri de genç sinemaseverlerle buluşacak.

Bilinmeyen "Yol"

Gezici Festival'de sinemaseverleri büyük bir sürpriz bekliyor. Festivalde iki kutlama birden yapılacak: Yılmaz Güney'in doğumunun 70. ve "Yol" filminin yapımının 25. yıldönümü. Şerif Gören'in yönetmenliğini yaptığı, Güney'in senaryosunu yazdığı ve yapımcılığını üstlendiği, Cannes'da Altın Palmiye kazanan "Yol" filminin şimdiye kadar ortaya çıkmamış görüntüleri ilk defa festivalde gösterilecek. 25 Yıl Sonra Bilinmeyen Görüntüleriyle Yol başlığını taşıyan bölümde önce filmin gösterimi yapılacak. Sonra da Yılmaz Güney'le "Yol"un kurgusunu yapan kurgucu Elisabeth Waelchli ile İsviçreli yapımcısı Donat Keusch'un katılımıyla yaklaşık 30 dakikayı bulan "bilinmeyen" görüntüler izleyiciye sunulacak.

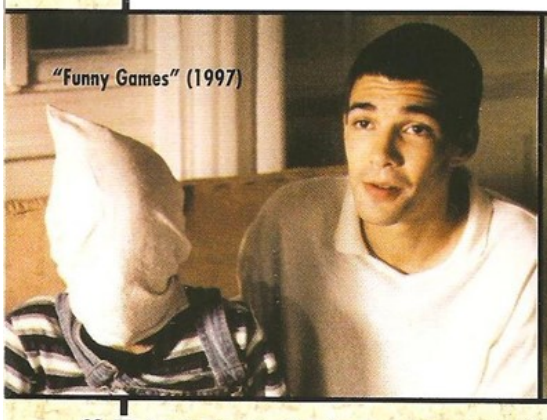
"Funny Games" (1997)

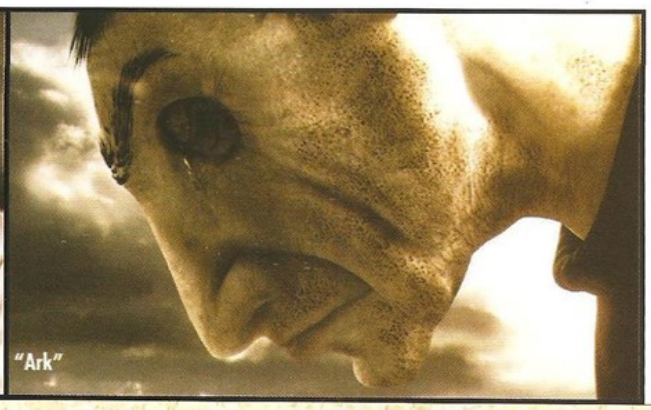
"Ark"

www.powerfm.com.tr

Amerikan Bağımsız Sinemasının Altın Yılı

KEREM AKÇA

Uluslararası Toronto Film Festivali, bu yıl 6-15 Eylül tarihleri arasında 32. kez düzenlendi. Türk filmi olarak sadece "Yaşamın Kıyısında"nın gösterildiği etkinlikte, bir kısmı bu ay bizde de gösterime çıkacak sezonun önemli filmlerinin galaları yapıldı.

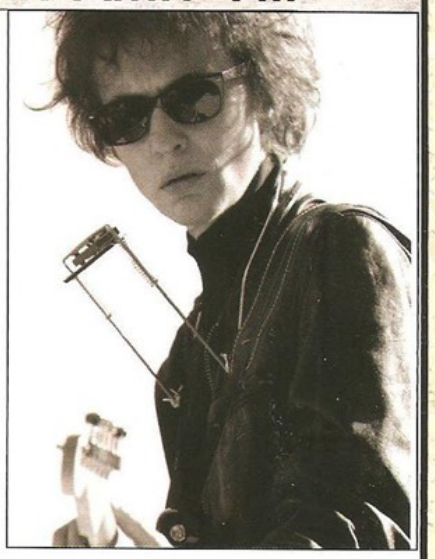

Uluslararası Toronto Film Festivali, bu yıl da sezonun en önemli sinema olayıydı. Cannes ve Berlin'de gösterilen filmlerin Kuzey Amerika galalarını, birçok filmin dünya galasını ve Venedik Film Festivali'ndeki filmlerin paralel gösterimlerini iç içe geçirerek 400'ü aşkın filmlik yoğun programıyla dikkat çeken festival, bu yıl da dünya sinemasının nabzını tuttu. Tabii bunların yanına Brian De Palma'dan Ryan Gosling'e, Woody Allen'dan Charlize Theron'a, George Clooney'den Brad Pitt'e uzanan geniş ve popüler bir ünlü listesini de eklemeyi ihmal etmedi, her zaman olduğu gibi...

Ancak tüm bu çeşitliliğe rağmen, en çok öne çıkan Amerikan bağımsızları oldu bu sene. Elbette Christophe Honoré'nin Yeni Dalga'ya saygılarını yolladığı "Les Chansons d'Amour/Love Songs", Hiner Saleem'in başarılı minimalist absürt komedisi "Sous Les Toits de Paris/Beneath The Rooftops of Paris", Rolf De Heer'in sessiz sinema dönemini geri getirdiği çalışması "Dr. Plonk" ve Lee Myung-See'nin kara film kavramını görsel bir şölene dönüştürdüğü "M" gibi başarılı yapımlar ile Alexandr Sokurov, Bela Tarr, Julio Medem gibi ustaların sezona damgasını vuracak işlerini izlemek mümkündü festival kapsamında. Fakat bizim dikkatimizi daha çok, Amerikan bağımsız sinemasının farklı ve yenilikçi eserleri çekti...

Bir Modern Klasik: "I'm Not There"

Uzun süredir beklenen Bob Dylan biyografisi, sonunda Venedik ve Toronto'da paralel olarak görücüye çıktı. "Velvet Goldmine" ve "Far From Heaven" ile dikkatimizi cezbeden postmodern sinemacı Todd Haynes'in eseri, Venedik'te bir ödül alıp tartışmalar yaratarak dünya açılışını yaptı. Film uzun süredir yapılması gereken bir şeyi yaparak, biyografi kalıplarını ters yüz ediyor. Karşımıza, ne hayatı anlatılan bir ana karakter, ne bir hikaye iskeleti, ne de kolay takip edilebilecek bir görsel yapı çıkarıyor. Aksine Haynes, Bob Dylan'ın hayat hikayesini 6 parçaya bölüp hikaye kurgusuyla oynuyor. Bunun sonucunda, farklı görsel anlayışlarla çekilmiş 6 kısa filmin iç içe geçirildiğini görüyoruz ilk bakışta. Ancak bu karakterlerin, izleyiciye katharsis imkanı tanımayıp kendi dünyalarından bir bütün oluşturmaya çalışmaları, filmin özellikle yapısal olarak ne kadar devrimci olduğunu ortaya koyuyor. "I'm Not There", takip etmesi zor bir film. Ancak uzun zamandır biyografi türünde aranan kan olduğu ve modern bir klasiğe dönüşeceği gerçeğini değiştirmiyor bu...

Diğer Amerikan Bağımsızları

Todd Haynes'in filmini bir kenara bırakırsak, karşımıza festivalde dünya galasını gerçekleştiren 4 film çıkıyor. Bu filmler, içlerinde Amerikan bağımsız sinemasının son yıllardaki eğilimlerini taşımakla birlikte, bu eğilimleri en uç noktaya götürmeyi de ihmal etmiyorlar. İlk olarak "American Beauty"nin senaristi Alan Ball'un "Nothing is Private"ını ele alalım. Film, bir 'banliyö yaşamı absürt komedisi'. "American Beauty"nin formülünü kullanıp, Todd Solondz (taşra hayatına bakışıyla) ve Larry Clark (gençlerin cinsel hayatına bakışıyla) gibi cesur bağımsız yönetmenlerin sinema anlayışlarını iç içe geçiriyor. Öyküyü en kaba hatlarıyla özetlersek, herhalde filmin ne kadar cüretkar anlar içerdiğini vurgulamış oluruz: '13 yaşında Müslüman ve Lübnanlı bir kız taşradaki babasının yanına gelir. Cinsel uyanış zamanının gelmesiyle, yeni komşuları sayesinde orgazm olmayı ve seks yapmayı öğrenir...'. Evet, filmin hikayesi iki cümlede bu kadar cüretkar olabiliyor. Boşlukları doldurursanız, "Nothing is Private"ın sezonun en tartışmalı filmi olacağı sonucuna ulaşabilirsiniz. 2. filmimiz "Thank You For Smoking"in yönetmeni Jason Reitman imzalı "Juno". Film, "Ghost World" ve "American Splendor" ile bağımsız sinemada doruğa çıkan gerçekçi çizgi roman estetiğini 15 yaşında hamile kalmış bir karakter yoluyla devreye sokuyor. Tabii karşımıza -çok iyi yazılmış senaryo sayesinde- şaşırtıcı yan karakterler ve aile portreleri çıkıyor. 3.filmimiz "In Bloom" ise "House of Sand and Fog" ile bağrımıza bastığımız Vadim Perelman'ın 2. yönetmenlik çalışması. İlk filminde bağımsız sinemanın karakter draması eğilimini Tarkovsy'nin hiptonize edici görsel dünyasıyla bütünleyen yönetmen, bu filminde sinemasının temel özelliklerine yeni bir şeyler ekliyor. Bellek dünyasının içinde "The Machinist"vari bir sürpriz sona doğru ilerleyen ama tür olarak yine karakter draması sayılabilecek bir filme imza atıyor. Tabii filmin belleksel yolculuğunda, "Elephant"vari bir okul baskını sahnesinin Bush'a gönderme yaptığını da unutmayalım. Son filmimiz "Into The Wild" ise Sean Penn'in yönetmenliğini yaptığı tartışmalı bir roman uyarlaması. Amerikan bağımsız sinemasının özgürlükçü ve varoluşçu yol filmleri eğilimini takip ediyor. Liseden mezun olduktan sonra evden kaçıp, Amerika'nın çeşitli bölgelerinde dolanarak yalnız başına yaşamayı öğrenen bir karakterin hikayesine uzanıyor ve ülkeyi derinlemesine inceleyen muhalif bir filme dönüşüyor. Penn'in özgür sineması ve estetize görsel yapısı da bu çarpıcı hikayeyi 140 dakikalık süresine rağmen etkileyici hale getiriyor. Tabii bunların dışında "Reservation Road" (Terry George), "The Girl in The Park" (David Auburn), "Margot at The Wedding" (Noah Baumbach), "The Savages", "Bill" gibi bağımsız eğilimler taşıyan eli yüzü düzgün filmler de çıktı karşımızda. Ama yukarıdaki 5 filmlik toplamın, sinemada içinde bulunduğumuz sezonun nabzını tutacağı su götürmez bir gerçek...

Daha bir şey görmediniz

Henüz 20 yaşında bir aktris ama eğer şansı yaver giderse önümüzdeki on yıla damgasını vuracak isimlerden biri. Bu gerçekleşmeden önce, sizi kendisiyle tanıştıralım dedik...

Tiyatro yapımcısı bir baba ve aktris bir annenin çocuğu olarak 1987, Eylül'ünde ABD'nin Kuzey Carolina eyaletinde dünyaya geldi Evan Rachel Wood... Üç çocuklu bir ailenin en küçüğüydü. Biri müzisyen, diğeri aktör olan iki ağabeyi genç yaşta sanatla ilgilenmeye başlamıştı. Belki de bunun doğal bir sonucu olarak o da sanata yöneldi ve küçük yaştan itibaren dans dersleri almaya başladı. Yedi yaşına geldiğinde, televizyon dizileri ve televizyon filmleri için seçmelere katılmaya başladı. Bu seçmelerden birinde Claire Danes, Christina Ricci, Dominique Swain ve Julia Stiles gibi isimlerin arasından sıyrılarak Neil Jordan'ın "Interview With The Vampire/Vampirle Görüşme" filminde rol almaya çok yaklaşmıştı ki, son anda rolü Kirsten Dunst'a kaptırarak büyük bir fırsatı kaçırdı ama denemeye devam etti. Böylece aynı yıl içinde iki, onu izleyen 95 yılındaysa tam üç televizyon filminde yan roller aldı. O zamana kadarki en ciddi deneyimi, başrolü Kevin Bacon'la paylaştığı 1998 yapımı "Digging China"ydı. Bu filmde henüz 11 yaşında olmasına rağmen önemli bir yıldızla başrolü paylaşan Wood, aynı yıl içerisinde Nicole Kidman, Sandra Bullock gibi yıldızlarla "Practical Magic" filminde yer aldı. Bu filmle kazandığı ün, ona Altın Küre ve Emmy ödüllerinde defalarca adaylık kazanan "Once And Again" adlı televizyon dizisinde önemli bir rol alma şansı getirdi. Bu rolle "Youngstar Ödülleri"nde En iyi Genç Aktris ödülüne iki kez aday gösterildi ve birinde bu ödülün sahibi oldu. Televizyondaki başarısının ardından sinemada da işler yolunda gitmeye başladı. 2002 yılında Al Pacino ve Catherine Keener gibi isimlerle birlikte "S1mone"da rol aldıktan sonra, başrollerini Holly Hunter'la paylaştığı "Thirteen" ve Cate Blanchett'le birlikte oynama şansı bulduğu "The Missing" ile yükselişe geçti. Özellikle de, En iyi Kadın Oyuncu dalında Altın Küre'ya aday gösterildiği "Thirteen", onun için bir dönüm noktasıydı. Geçtiğimiz yıl içerisinde "Running With Scissors" ve "King Of California" gibi dikkate değer yapımlarda rol alan oyuncuyu bu ay Julie Taymor imzalı "Across the Universe"ün başrolünde izleyeceğiz. Filmle ilgili görüşler çeşitli, ancak çoğunluk Evan Rachel Wood'un performansından memnun ve yönetmen Julie Taymor'un da ortaya iyi bir film çıkardığı fikrinde. Yakın zamanda sevgilisi Marilyn Manson'ın yönettiği bir filmle de karşımıza gelecek olan aktris, ünlü rock yıldızının "Heart-Shaped Glasses" adlı şarkısına çektiği klipte de oynamıştı. 15 yaşında liseden mezun edilecek kadar başarılı bir öğrenci ve tekvandoda siyah kuşak sahibi olan genç bir yıldız adayı Wood; görünüşe bakılırsa parlak bir sinema kariyeri var önünde.

"Across the Universe"
2. Kasım'da gösterimde.

Atilla Dorsay
al.dorsay@superonline.com

Dikkat Dikkat... Dorsay salonunda

Çok eski bir düşümdü bu... Zaman zaman rüyalarıma giren bir olay. Çok sonra, elbette benim ölümümden sonra, bir hayırsever bir salona benim adımı veriyor. Ve ben bu sayede düşünülebilecek en güzel biçimde ölümsüzleşiyorum: bir sokak, bir meydan, bir nişan, bir ünvandan daha hoş biçimde...

Atilla Dorsay salonu

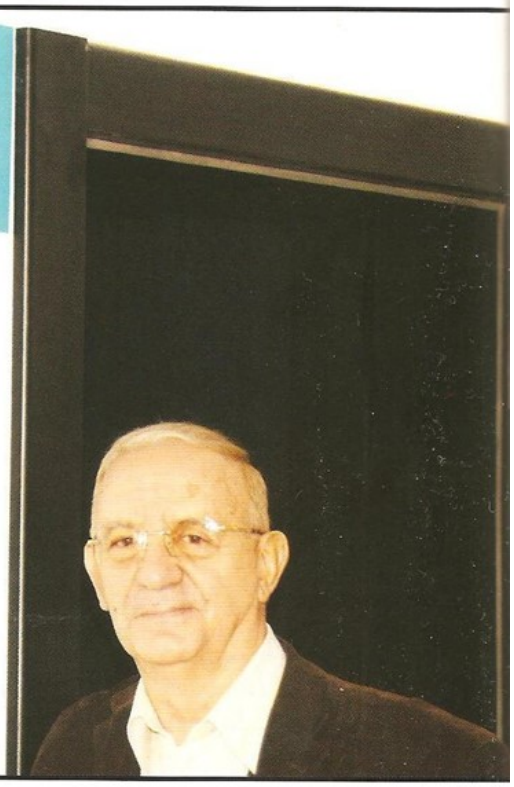

Kolay tanımlanamaz duygular içindeyim. Antalya festivaline gitmek için yola çıkmadan hemen önce, ne yazacağım konusunda kafam karmakarışık. Onun için, bu kez çok farklı bir yazı düşündüm: alabildiğine kişisel, yazıyla sayıklama arası bir şey, her zaman söylediğimin tersine aklın bu kez duygusallığı denetim altına almadığı ve duyguların kendilerini tümüyle özgür bıraktığı bir yazı denemesi.

Çünkü, özetle artık benim de bir sinemam var. Evet, görmemişin oğlu olmuş... dediğinizi duyar gibiyim. Eee, ne yapalım, insanın her zaman sineması olmuyor. Bunun ne demek olduğunu kavramam için Ankara'ya, Bahçelievler'deki Büyülü Fener sinemalarına gitmem ve orada bir sesi duymam gerekti: "Dikkat: Atilla Dorsay salonunda film başlıyor". O zaman inandım, o zaman bunun önemini kavradım: aylar-yıllar boyu insanlar "Atilla Dorsay salonunda film başlıyor" sesiyle o 70-80 kişilik küçük salona girecekler ve karanlıkta, birlikte film izleyeceklerdi.

Ve tabii hemen kafamın içinde sorular başladı: hangi filmleri izleyeceklerdi? O filmler, gerçekten benim gönül verdiğim sinemayla uyum sağlayan güzel filmler olacak mıydı? Eğer beğenmezlerse, küfür ederken benim adımı da anacaklar mıydı? Bir sinema salonuna adımın verilmesi güzel bir olaydı: ama acaba bu her şeyden -filmlerden projeksiyonun kalitesine- benim sorumlu olduğum anlamına mı geliyordu? Bu sorumluluğu taşıyabilir miydim?

Sevgili İrfan Demirkol, Ekim başlarında telefon edip bana, Büyülü Fener'e yeni eklenen üç salona verilecek isimlerin seyirci anketiyle saptandığını, 11.500 kadar oydan sonuç olarak en başta Tarık Akan, Yavuz Turgul ve Atilla Dorsay adlarının çıktığını söyleyince, büyük şaşkınlık geçirdiğimi ve "Bugün 1 Nisan mı?" diye düşündüğümü hatırlıyorum. Sonradan birkaç yerde daha yazdım-söyledim: benim çok eski bir düşümdü bu... Zaman zaman rüyalarıma giren bir olay: çok sonra, elbette benim ölümümden sonra, bir hayırsever bir salona benim adımı veriyor. Ve ben bu sayede düşünülebilecek en güzel biçimde ölümsüzleşiyorum: bir sokak, bir meydan, bir nişan, bir ünvandan daha hoş biçimde...

Ve hemen aklımdan geçmişti: bildiğim ve hatırladığım kadarıyla, böyle bir onura layık görülen sinema yazarları olmuş muydu? Hemen sinema yazarlığının öncüsü sayılan Fransa'yı düşündüm. Aklıma gelen tek örnek, Cannes'daki görkemli Palais (Saray) binası salonları oldu. Genelde sinemanın büyüklerine adanmış olan ve Louis Lumiere, Luis Bunuel, Jean Cocteau gibi adlar taşıyan bu irili-ufaklı salonların, sadece ikisi sinema yazarı adı taşıyorlardı: Fransız Yeni-Dalga'sının kuramcısı olan ve gerçekten de sinema sanatına büyük katkıları bulunan Andre Bazin ve de yıllar boyu Le Nouvel Observateur dergisine eleştiriler yazan, kendine özgü bir üslup sahibi ve zaten ayrıca da birçok roman ve deneme yazmış olan Jean-Louis Bory. Doğrusu başka örnek hatırlayamadım. Anglo-sakson ülkelerinde veya Almanya, İtalya, İspanya gibi ülkelerde böyle bir olay yoktu. Fransızlar bu işin öncüsüydüler ve üstelik her yıl dünya sinemasının kalbinin attığı o

film başlıyor!

kentte ve o dev binada anılmak, elbette harika bir şeydi.

Ama zihin jimnastiğim sürdü: o salonlar, devletin yaptırdığı, ticari yanı olmayan, sanata adanmış salonlardı. Oysa benim adım sonuç olarak ticari bir salona veriliyordu. Acaba bu daha iyi miydi, daha kötü mü? Sinema seyircisinin seçimiyle kazanmak, elbette açık bir üstünlüktü. Ama şakacı bir dostumun dediği gibi, ya salon tutmazsa, bir süre sonra (Allah korusun!) kapanır, bölünür veya başka bir amaca yönelirse? Neyse, şimdilik bu kötü olasılıkları uzaklaştırıp işin keyfini çıkarmak daha doğru diye düşündüm.

Ve sonunda, Antalya öncesi sıkışıklığına karşın, bir günlüğüne Ankara'ya gittim. Öyle bir gündü ki: mecliste "tezkere" görüşülüyor, Suriye Başkanı Esad'dan Irak Başbakan Yardımcısı'na herkes Ankara'ya koşmuş, Yüksek Seçim Kurulu referandum kararını açıklıyor, askeri araçlar görkemli biçimde resm-i geçit yapıyorlar. Üstelik, acı biçimde yenildiğimiz Yunanistan maçı var. Kıyamet kopuyor, Ankara en hareketli günlerinden birini yaşıyor. Peki biz n'apıyoruz? Sinemacılık oynuyor, bir salona benim adımı veriyoruz. Biraz mahcup olduğumu hatırlıyorum!..

Ama akşam üzeri Büyülü Fener'de kokteyl başladığında, her şey sona erdi, mutlu anlar başladı. Belki görece olarak az, ama çok düzeyli bir sinemasever seyirci kitlesi vardı. Tanımadığım insanlar yanıma gelip konuştular, yazılarımı yıllardır okuduklarını söylediler, olayı kutladılar. Tam bir sevgi seli içindeydim: küçük, ama etkili bir sel... Bizi karşılamak üzere gelen İrfan'ın eşi İnci Demirkol havaalanında düşüp ayağını incitmiş, ama tekerlekli sandalyede de olsa kokteyle katılmıştı. Onu akşamın kraliçesi yaptık ve etrafında kenetlendik. Birkaç kanalın habercileri, birkaç muhabir vardı. Ben salonun kapısında pozlar verdim, kırmızı kurdeleyi kestim. Ve sonra çeşitli konuşmalar yapıldı.

Ben özetle "rüya durumu"nu anlattım, nasıl etkilendiğimi belirttim. Bana oy veren sinemaseverlere ve de Demirkol çiftine teşekkür ettim. Ama yine de kimi kaygılarım vardı, onları da dile getirdim: aslında her şey güllük-gülistanlık değildi. Hayır, o gün Ankara'da solunan yoğun ve tedirgin edici siyasal atmosferi kastetmiyordum. Ama sinema da çok sağlıklı bir durumda değildi. Az önce konuştuğumuz İrfan, bana onca yeni salona rağmen seyirci sayısının artmadığını, tersine azaldığını söylüyor, çok kişinin artık korsan da olsa DVD peşinde olduğunu anlatıyordu. Ankara'da da, tıpkı İstanbul'daki gibi birbirine çok yakın yerlerde kurulan alış-veriş merkezlerinin içindeki salonlar denetimsiz biçimde artıyor, üstelik özellikle genç bir seyirci artık bu merkezlerdeki salonları tercih ediyordu. Sadece sinemacılık yaparak işi yürütmek çok zorlaşmıştı.

Öte yandan, seyirci gitgide daha iyisini ve kusursuzunu istiyordu. Bu nedenle, İrfan Demirkol da Bahçelievler Büyülü Fener'de radikal değişimlere gitmiş, salonlarını bölerek üç salonu altıya çıkarmış, koltukların aralarını iyice açarak konfor ve rahatlığı ön plana almıştı. Böylece bu pahalı yatırım sonunda, toplam 600 kişilik koltuk sayısı 400'e inmişti. Ne yatırım ama!... Ancak salonlar çok daha çağdaş hale gelmiş, perdeler büyümüş, seyir zevki artmıştı. Demek ki artık iyice zor beğenir hale gelen ve seçim imkanları çoğalan seyirciyi elde tutmak için, her şeyi yeniden ele alıp modernleştirmek kaçınılmazdı.

Ama bu olay, benimle ilişkili olarak da acı gerçeği ortaya koydu. Ben yepyeni bir salona adımın verildiğini sanıyordum. Oysa öyle değildi: Türkan Şoray salonu ikiye bölünmüş ve yaklaşık yarısı bir Atilla Dorsay salonu olmuştu. Konuşmamda alaycı biçimde bu olaya değindim: "Düşünün ki sevgili Türkan Şoray -Allah korusun!- ikiye bölünüyor ve yarısı Atilla Dorsay'a dönüşüyor!... İşte bana yeni bir rüya konusu: ama bu kez tam bir karabasan!"..

Evet, işte böyle. Bir salonum olması, ancak azalan seyirci dolayısıyla salonların bölünmesi ve üç yeni salon, demek ki üç yeni ad aranması sonucu mümkün olmuştu. Aman canım, dedik ya, iyimserliğimizi koruyalım. Ve kötü düşünceleri kovalım!..

Şimdi diyeceksiniz ki: İşte keyfin yerinde, her şey keka!... Seni seviyorlar, seni seçiyorlar, salona adını veriyorlar. Daha ne istersin? Evet, öyle gözüküyor. Ama ayni günlerde, adını vermek istemediğim bir yönetmen tarafından öylesine saldırıya uğradım ki... Sanki Antalya'nın tek seçicisi benmişim ve yarışmaya katılan filmleri de tek başıma ben seçmişim gibi... Bu tatsız olay, bende şok etkisi yaptı. Ve birden uyandım. Çok iyi bildiğim, yıllardır çok iyi bildiğim, yaşım ve tecrübem gereği bilmek zorunda olduğum bir şeyi yeniden hatırladım: asla ve asla yalnızca sevenlerimiz olmaz. Onların yanında mutlaka sevmeyenlerimiz, giderek düşmanlarımız da olacak. Ve zaten bu denge en iyisidir, hatta tek mümkün olanıdır. Düşmanlarımız yoksa, dostluklarımızın da anlamı yok demektir. Bir şeyler yapacak, bir şeyler üreteceksiniz ki, olumlu-olumsuz tepkiler gelsin.

Üstelik, bu paranoyak saldırı, bana imkanlar da verdi: öncelikle dostlarımın ve dostlukların değerini anladım- bir kez daha... Ayrıca kimi yönetmenlerin bir türlü sevemediğim filmlerini en dobra dobra biçimde eleştirmek için yeni bir cesaret aldım. Hep biz mi nazik, hoşgörülü ve ağabey, hatta baba gibi davranacağız? Bundan böyle sevmediğim filmleri bir koruyuculuk tülüyle sarıp sarmalamadan, daha açık ve net biçimde eleştireceğim. Paternalist bir koruma, gözetme, her filme saygı, sempati ve hoşgörüyle yaklaşma çabası belki geri tepiyor. O nezaket ve saygı hep bizim cepheden mi gelecek? Öyle yağma yok artık!...

Atilla-Leman Dorsay, İrfan ve İnci Demirkol çifti ile birlikte sinema salonunun açılış kokteylinde.

Zirvede ama yalnız

Cate Blanchett'in bir kez daha İngiltere'nin önemli tarihsel figürlerinden I.Elizabeth'i canlandırdığı "ELİZABETH: ALTIN ÇAĞ" (Elizabeth: The Golden Age), Hint asıllı yönetmen Shekhar Kapur'un "Bakire Kraliçe" ile ilgili çekmeyi planladığı üçlemenin ikinci bölümü. Kraliçe'nin hem bir kadın hem de bir savaşçı olarak farklı yönlerini ele alan bu göz alıcı dönem filminin diğer oyuncuları arasında Geoffrey Rush, Clive Owen ve Samantha Morton yer alıyor.

EBRU ÇELİKTUĞ

I.Elizabeth ve Sir Raleigh romantik anlardan birinde.

İngiltere'nin monarşi döneminin "bakire kraliçe"si I.Elizabeth, 45 yıla varan iktidarı boyunca, çağının yani 16.yüzyıl ortası ve 17.yüzyıl başlarının devrimci hareketleriyle yakından ilgilenip bunları ülkesinde uygulama cesareti gösteren ve ülkenin gelmiş geçmiş en başarılı yöneticilerinden biri olarak anılan son derece özel bir tarihi figür. Ülkesinin din kavgalarıyla, Katolik ve Protestan isyanlarıyla bölünmesine izin vermeyen ve sağlam bir birlik haline gelmesini sağlayan I.Elizabeth, hiç evlenmeyip bir vasi bırakmadan ülkesini yönetmiş ve tabii bir kadın olarak da özel hayatı son derece merak uyandırmıştı. Pek çok aşığı olduğuna dair tarihi dedikodular alıp başını giderken, aslında pek çok ihanetle ve ölüm tehditleriyle mücadele ediyordu.

Adını Hindistan'ın bir tür Robin Hood'a dönüşmüş kadın haydudu Phoolan Devi'nin öyküsünü anlattığı "Bandit Queen" ile duyuran Hint asıllı yönetmen Shekar Kapur, 1998'de filme çektiği "Elizabeth"te, iki güçlü kadın arasında bir bağ kurmuştu: her ikisi de son derece zor şartlarda içsel güçlerinin ve oluşturdukları iktidarın sayesinde ayakta ve hayatta kalmayı başarabilmiş kadınlardı ona göre. Kapur'un tarih meraklısı biri olduğu sanılmasın, her zaman tarih derslerinden kaçmaya bakarmış, zaten İngiltere'nin Hindistan'daki hakimiyetinden önce Hindistan'da yazılı tarihten söz edilemediğini, daha çok mitleşmiş, dilden dile taşınan bir tarih anlayışının olduğunu söylüyor. Ülkesindeki Müslümanlarla Hindular arasındaki çatışmalarla, I.Elizabeth dönemindeki Katolik-Protestan çatışmalarını benzer noktalar olarak gören Kapur, "Elizabeth"de din ve iktidar ilişkilerini anlatmayı amaçlamıştı. Katolik İngiltere'nin Protestan kraliçesi olarak 25 yaşında tahta oturan I.Elizabeth, karanlık amaçları varmış gibi görünen Sir Francis Walsingham'ın yardımları ve uyarılarıyla, kendisine karşı düzenlenen pek çok suikasttan kurtulmuş ve kimin dost kimin düşman olduğunu anlamayı öğrenerek tahtına sahip çıkabilmişti. Kendisini ulusuna adamış bir kraliçe olarak, Shakespeare'in ortaya çıkışının bile müsebbibi olarak görülen I.Elizabeth'i Cate Blanchett canlandırmıştı ve o yıl çekilen bir başka Elizabeth dönemi öyküsü "Aşık Shakespeare"de kraliçeyi canlandıran Judi Dench ile Oscar ödülü için yarışmıştı. Kazanan "Dame" Judi Dench olmuştu. Filmse, yedi dalda Oscar'a aday olmuş ve en iyi makyaj dalında ödül sahibi olmuştu.

"Elizabeth:Altın Çağ", Cate Blanchett ve Geoffrey Rush ikilisiyle çekilen bir devam filmi. Shekhar Kapur, bir üçleme çekmek niyetiyle yola çıkmış ve ikinci bölümde kendisini artık tanrısal güçlerle kuşanmış bir kraliçe olarak gören Elizabeth'in duygusal yaşamını da ön plana çıkarmayı planlamış. Kraliçe'nin gönlünü kaptırdığı denizci Sir Walter Raleigh rolünde Clive Owen'ı izleyeceğiz.

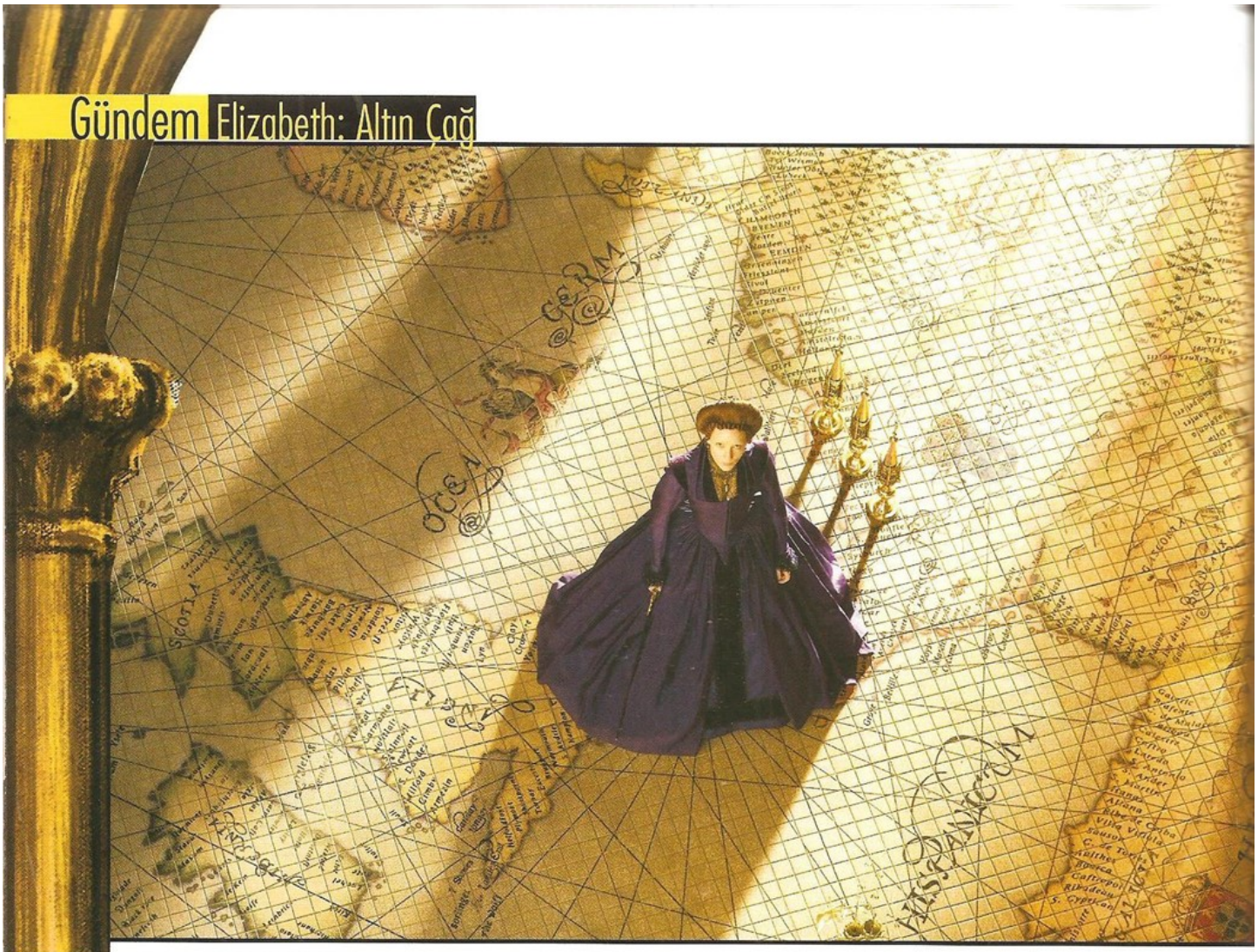

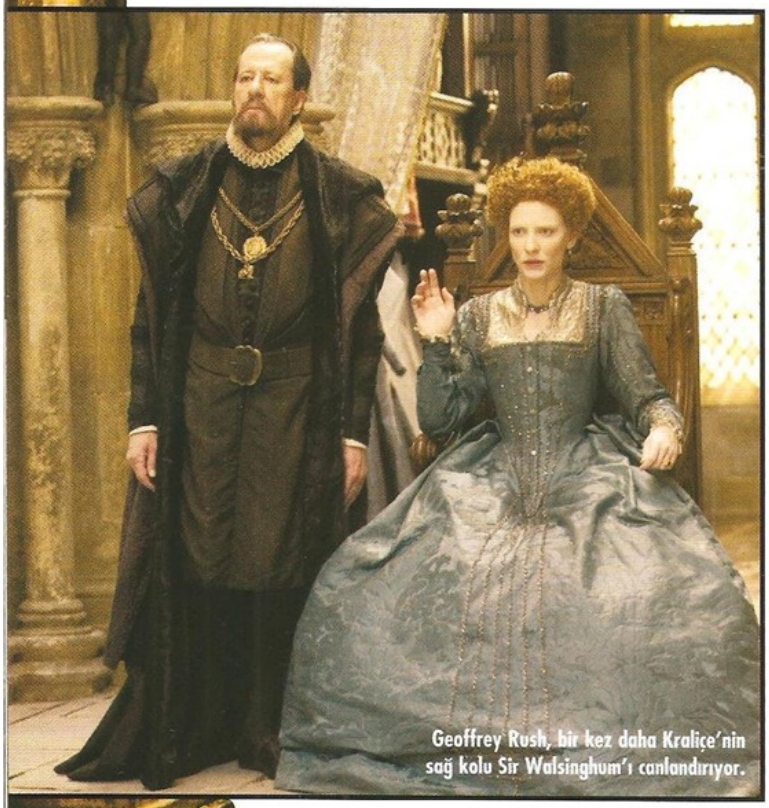

Geoffrey Rush, bir kez daha Kraliçe'nin sağ kolu Sir Walsinghum'ı canlandırıyor.

16.yüzyıl Avrupa'sının dini ve siyasi çalkantılarının ortasında, Katolik İspanya'nın kralı II.Philip'in (Jordi Molla) tehditleri karşısında ülkesini korumaya ve doğru kararları almaya çalışan I.Elizabeth, tüm bunların yanı sıra Sir Raleigh'e olan aşkının üstesinden gelmeye çalışmaktadır. Ülkesiyle evli olan Kraliçe, Raleigh'i saraydan uzaklaştırmamak için onun en güvendiği nedimelerden Bess ile (Abbie Cornish) yakınlaşmasına müsaade eder. Ama bu kez ikilinin birbiriyle gerçekten yakınlaşmasına tanık olmak gibi acı veren bir deneyimin içinde bulacaktır kendisini.

İspanya Kralı II.Philip'in güçlü donanmasıyla savaşma planları içindeki I.Elizabeth'in akıl danışmanı Sir Walsingham (Geoffrey Rush) ise, kraliçeye olan bağlılığını devam ettirmekte ve karmaşık casus ilişkilerinden faydalanarak ona yapılacak bir suikastın planını ortaya çıkarmaktadır: Krallığın parçalanmasına neden olacak bu girift planın içinde Elizabeth'in kuzeni Mary Stuart (Samantha Morton) da vardır. Hem ülkesinin ve Batı dünyasının ikonu olmayı ve iktidarını sürekli kılmayı hem de aşk hayatının açmazlarını aşmayı, I.Elizabeth ne derece başarabilecektir?

Devam filminde "Elizabeth"in senaristi Michael Hirst ve "Gladyatör"e de imza atan William Nicholson ile birlikte çalışan Shekhar Kapur, "Elizabeth: Altın Çağ"da Kraliçe'nin "ilahi"leştiği dönemi ele alıyor. Kapur'a göre insanlar adeta taparcasına sevdikleri kişilerin bir takım ilahi güçlere gerçekten sahip olduğunu zannediyor ve bu yüzden de onların ölümlerini kabul edemiyorlar, tıpkı Lady Diana olayında olduğu gibi. Elizabeth de, tarihi bir gerçek olduğu

Kraliçenin savaşçı yönü de filmde işleniyor.

Sir Raleigh ve nedime Bess, Elizabeth'in isteğiyle yakınlaşırlar.

üzere, yaşadığı dönemde kral ve kraliçelerin ilahi güçlerle donatılmış kutsal varlıklar olduğuna inanıyordu. Yaşadığı çatışma, ölümlülük ve ilahilik arasındaydı. Bu denli iktidar sahibi bir kraliçe, hem ilahi güçlere sahip hem de gönül acısı çekecek kadar fani biri olmanın arasında gidip gelmekteydi. İşte ilk filmde güç peşine düşen ve bunu elde ederek iktidarını sağlama alan Elizabeth'i anlattığını, ikinci filmin ise mutlak gücü elinde tutan ve kendini bir tanrıça gibi hisseden Elizabeth'i ele aldığını söylüyor yönetmen Kapur. Üçlemenin sonuncusunda, aslında her fani gibi öleceği gerçeğinin farkına varan Elizabeth'in bu durumdaki tavrını anlatacağını ekliyor: "Elizabeth ile ilgili çok ilginç bir gerçek var, öleceğinin farkına vardığı zaman, tarihçilerin dediğine göre 12 ya da 17 saat boyunca ayakta duruyor. Çünkü otururşa ya da uzanırsa öleceğine emin. Yani ölüm istencine karşı kendi istenciyle direnmeye çalışıyor. Üçüncü filmde ölümlülük ile tanrısallığın çatışmasını anlatmaya çalışacağım".

İkinci filmin bir diğer özelliği s dışarıdan gelen engizisyon tehdidini de ele alması. Çağının en güçlü donanmasına ve askeri gücüne sahip İspanya, İngiltere gibi tarihin her

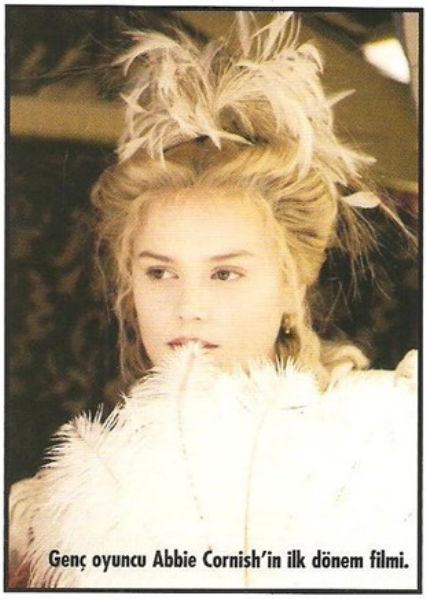

Genç oyuncu Abbie Cornish'in ilk dönem filmi.

döneminde yıkılmaz bir uygarlığa kafa tutacak kadar güçlenmişti.

I.Elizabeth, Mary Stuart ve II.Philip gibi tarih sahnesinin önemli figürleriyle ilgili tabii çok farklı yorumlar var. Mesela filmde Elizabeth'i öldürmeye çalışanların arasında Mary Stuart da yer alıyor. Oysa bazı tarih kitaplarında, tam aksine, Elizabeth tam bir kötülük timsali, Mary Stuart ise asalet ve masumiyet simgesi olarak anlatılmakta. Katolik tarihçilerle Protestan tarihçilerin yorumları da doğal olarak farklılık gösteriyor. Bu anlamda, karakterlerin kim olduklarına dair mutlak bir gerçeğe ulaşmak zor. Esasında Kapur'un Kraliçe I. Elizabeth ile ilgili olarak öncelikle göstermek istediği şey, bir yönetici olarak Katolik köktendinciliğine karşı hoşgörüyü savunması ve sonuna kadar hoşgörünün temsilcisi olması. Elizabeth'in bu tavrının tarihi gerçekliğinin tartışılır bir yanı yok. Kıta Avrupası'nda Katolik Kilisesi'nin ve engizisyonun hakimiyeti sürerken, yarısı Protestan, yarısı Katolikler'den oluşan bir ülkede, bizzat Protestan olduğu halde, Protestan meclisin tüm Katolikler'i öldürüp soykırım kararı almasına karşı çıkarak bugün bile pek çok devlet adamının örnek alması gereken bir tavır sergilediği bilinen bir gerçek ne de olsa.

Altı yıldır çekilmeyi bekleyen proje, 80 milyon dolarlık bütçesiyle ve göz alıcı kostüm ve sahne tasarımlarıyla dikkat çekiyor. Açılışı 32.Toronto Film Festivali'nde gerçekleşen "Elizabeth: Altın Çağ", Kapur'un bağımsız filmi "Elizabeth"den çok daha büyük bütçeli bir proje niteliğinde. Yönetmen, filmlerinin başlangıçta bağımsız mı yoksa büyük bütçeli bir stüdyo filmi mi olacağına karar vermediğini, projenin yavaş yavaş oluştukça kendini zaten belli ettiğini söylüyor. Artık Hollywood'da film çeken bir

Samantha Morton Mary Stuart'ı canlandırıyor ve son derece olumlu eleştiriler alıyor.

yönetmen olmaktan da mutlu, çünkü ülkesi Hindistan'da bir film çekmek mali açıdan o kadar zorlayıcıymış ki, büyük stüdyoların kısıtlamalarına ve politikalarına bile razı olduğunu söylüyor. Bu arada bu yıl Antalya Film Festivali'nin kapanış filmi olarak "Elizabeth: Altın Çağ"ın gösterileceğini ve yönetmen Shekhar Kapur'un da festivali ziyaret edeceğini hatırlatalım.

Elizabeth rolünde bir kez daha Cate Blanchett'i izleyeceğiz büyük bir keyifle. Cate Blanchett, uzun süre Shekhar Kapur'un yeniden I.Elizabeth'i canlandırmasına karşı direnmesine rağmen, senaryoyu okuduğunda ikna olmuş. Yıllar önce oynadığı ve kendisini uluslararası alanda meşhur eden karakteri bir kez daha oynamaktan kaçınmasının altında, role yeni bir şeyler katamayacağı endişesi varmış söylediğine göre. Sonunda projeyi kabul etmesinin en önemli sebebiyse, bu derece güçlü ve karmaşık bir karaktere sayısız yolla yaklaşımda bulunulabileceği gerçeğini fark etmiş olması. Bu konuda: "Film, konusu itibarıyla bugün de geçerliliğini koruyor. Elizabeth insanları şaşırtmaya devam eden bir karakter, bu yüzden de hayatıyla ilgili çok çeşitli öyküler anlatılıyor hâlâ" diyor. Kariyeri boyunca son derece renkli karakterleri canlandırarak hayranlarına sürprizler yaşatan oyuncunun Kapur'un üçlemesinin son bölümünde de yer alıp almayacağı şimdiden merak konusu.

I. Elizabeth'in akıl hocası rolü gene Geoffrey Rush'a emanet edilmiş. Rush'a göre Walsingham karakteri, en büyük casuslardan biri. Sarayda son derece güçlü bir konumu var ve 1580'lerde, Avrupa'nın en gelişmiş casusluk ağının arkasındaki isim. Çağının entelektüellerinden biri olarak, tıpkı Kraliçesi gibi kontrol ve disipline büyük önem veriyor. İlk filme nazaran devlet işlerinde daha aktif bir Walsingham ile karşı karşıya olacağımız söyleniyor bu sefer.

Clive Owen ise Elizabeth'in gönlünü kaptırdığı Sir Raleigh rolünde, enerjik bir denizciyi canlandırıyor. Açıksözlü, iyi eğitilmiş, çekici ve biraz da kibirli bir karakter olan Raleigh, Elizabeth tarafından sadece sevilmiyor, kıskanılıyor da. Ülkesine bağlı bir kraliçenin açık denizlere ve uzak ülkeler keşfetmeye sevdalı bir denizciyi, onun yaşadığı özgürlüğü kıskanması anlaşılır bir şey. Filmin Blanchett ve Geoffrey Rush gibi bir başka Avustralyalı oyuncusu da 24 yaşındaki Abbie Cornish. Heath Ledger ile başrolü paylaştığı "Candy" ile kariyerinin en dikkat çekici performanslarından birini gerçekleştirmişti. İlk kez böyle görkemli bir dönem filminde rol alan Cornish, I.Elizabeth'in nedimesi Bess rolünde karşımıza çıkıyor.

Kraliçe Elizabeth ile ilgili üçlemenin ikincisi halkasıyla ilgili eleştirilerin başında, iki saatlik bir filme sığdırılmaya çalışılan olaylar dizisinin yarattığı sıkışıklık duygusu geliyor. Bunun bir sonucu olarak, İspanya ile olan savaş sahnelerinin aceleyle çekildiği izlenimi hakim. Derinlikten uzak, hatta adeta bir pembe dizi kadar hafif bulanlar da var filmi. Bir devam filmi olarak ilkinin gölgesinde kaldığı da söyleniyor hatta. Ancak yine de hem oyuncuları hem görsel zenginliği hem de konu edindiği güçlü devlet kadınının belli bir tarihsel süreçte yaşadıklarını farklı katmanlarla ele almaya çalışan bir yapım olarak "Elizabeth: Altın Çağ"ı kayıtsız kalınamayacak bir film olarak değerlendirmek gerekiyor bize göre.

Clive Owen, Elizabeth'in kalbini çalan maceraperest denizci Sir Raleigh olarak karşımızda.

Sinemada I. Elizabeth

Yarım yüzyıla yakın İngiltere tahtında hüküm süren kraliçe I. Elizabeth, şüphesiz kendi hayatının ve yaşadığı tarihsel dönemin başrolündeydi. Sinemadaysa durum biraz farklı oldu: bazen başroldeydi ama bazen de –özellikle üvey kız kardeşi Mary Stuart'ın öyküsünün ön plana çıktığı filmlerde- yardımcı rollerde çıktı karşımıza. "Bakire Kraliçe" olarak nam salmış olmasına rağmen, yaşadığı ya da yaşadığı varsayılan aşklarıyla sinemaya ilham verdi daha çok. Özellikle Hollywood'un altın döneminde çekilen görkemli tarihsel yapımların içerisinde I. Elizabeth ile ilgili filmlere rastlıyoruz. Televizyon da Kraliçe'ye ilgisiz kalmadı, Glenda Jackson, Miranda Richardson, Helen Mirren, Anne-Marie Duff gibi oyuncular, televizyon dizilerinde I. Elizabeth'i canlandırdılar. (Helen Mirren, Emmy kazandığı "Elizabeth I" dizisinin ardından, bir de sinema filmi "Queen/Kraliçe"de II. Elizabeth'i başarıyla oynadı). İşte sinemadaki I. Elizabeth portrelerinden birkaç unutulmaz örnek.

Flora Robson

İki kez Kraliçe I.Elizabeth'i canlandıran Flora Robson, klasik güzellik kalıplarına uymasa da sempatik tipiyle özellikle yardımcı rollerin vazgeçilmez oyuncusuydu. Önce 1937'de "Fire Over England"da Laurence Olivier ve Vivien Leigh'ye; daha sonra da 1940'da Michael Curtiz'in "The Sea Hawk"unda Errol Flynn'e Kraliçe Elizabeth rolüyle eşlik etti. Her iki filmde de Olivier ve Flynn İspanyolların kraliçeye karşı olan planlarını bozmakla uğraşıyorlardı. Kraliçe Elizabeth, bu iki filmde bir yan karakter olarak görünmesine rağmen Robson'ın yorumu bazı eleştirmenlerce Bette Davis'inkinden çok daha başarılıydı, çünkü kraliçenin kişiliğini ve ruhunu tamamen yakalamıştı.

Bette Davis

Tıpkı Flora Robson gibi Bette Davis de iki kez I.Elizabeth'i canlandırmıştı. "Kazablanka"nın yönetmeni Michael Curtiz'in 1939'da çektiği "The Private Lives of Elizabeth and Essex" I.Elizabeth'in Essex Lordu Robert Devereux (Errol Flynn) ile olan mutsuz aşk öyküsünü anlatıyordu ve film beş dalda Oscar adayı olmuştu. Her ne kadar Flynn ve Davis sette katiyen anlaşamasa da, lord ile kraliçenin aşkını seyirciye yansıtmakta son derece profesyonelce davranmışlardı. 1955 yapımı "The Virgin Queen"deyse, "Elizabeth:Altın Çağ"da da işlenen Sir Raleigh ile Elizabeth arasındaki aşk ilişkisi işleniyordu. Kendinden yaşça küçük yakışıklı denizci Sir Raleigh'nin (Richard Todd) nedimelerinden Beth'e (Joan Collins) aşık olmasıyla, Elizabeth, bu aşk üçgeninden sıyrılmak için Raleigh'yi önce Londra Kulesi'ne hapsediyor, sonra da yumuşayıp sevgilisiyle evlenmesine ve denizlere açılmasına müsaade ediyordu.

Jean Simmons

1953 yapımı "Young Bess"te Kraliçe Elizabeth'i canlandıran en güzel oyuncu olan Jean Simmons var. Gerçi Simmons'ın tercih edilmesinin en önemli nedeni, filmin, adından da anlaşılacağı gibi, Elizabeth'in, tahta geçmeden önceki ilk gençlik yıllarını anlatmasıydı. Ülkesiyle evli, "bakire kraliçe"nin aşk hayatından bir başka kesit sunan yapım, bu kez, kraliçenin bir asker olan Thomas Seymour ile olan fırtınalı ilişkisini ele alıyordu. Film çekildiği sırada Stewart Granger ve Jean Simmons evliydi, bu da filmin romantik aşk öyküsünün gücünü perçinlemişti adeta. MGM'in şaşaalı dönem filmlerinden olan film, güçlü kadrosuyla da göz kamaştırıyordu: III.Henry rolünde Charles Laughton, onun daha sonra dul kalan eşi Catherine rolünde Deborah Kerr gibi. Tarihi gerçeklere fazla bağlı kalmayan bir roman uyarlaması olan film, görkemli kostümleri ve sanat yönetimiyle Oscar'a aday olmuştu.

Glenda Jackson

Glenda Jackson'ın I.Elizabeth'i, Vanessa Redgrave'inse Mary Stuart'ı canlandırdığı 1972 yapımı "Mary, Queen of Scots" bu iki zıt karakterli kadının mücadelesini ele alıyordu ve beş dalda Oscar ve Altın Küre'ye aday oldu. Katolik Mary ile Protestan Elizabeth, kardeş çocuklarıydı ve taht için aralarında kıyasıya bir mücadele vardı. Mary'yi uzun yıllar hapseden ve daha sonra da idam eden Kraliçe Elizabeth rolünde Glenda Jackson, -her ne kadar Vanessa Redgrave Oscar adayı olmuşsa da- Redgrave'den adeta rol çalmıştı. Timothy Dalton ise, Mary'nin Elizabeth'in zoruyla evlendiği biseksüel Lord Darnley rolüyle göz dolduruyordu. Filmin senaryosu tarihe birazcık yorum katsa da, bol saray entrikaları ve görsel zenginliğiyle başarılı dönem filmlerinden biri olma özelliğini koruyor.

Judi Dench

Altı kez Oscar adayı olup, "Aşık Shakespeare"de sadece yedi dakika civarında gözüktüğü Kraliçe I. Elizabeth rolüyle en iyi yardımcı kadın ödülünü kazanan Judi Dench'in bu başarısı, filmin taşıdığı çok renkliliğin ve enerjinin sadece bir parçasını oluşturuyor. Gwyneth Paltrow, Joseph Fiennes, Geoffrey Rush, Judi Dench , Ben Affleck, Colin Firth, Imelda Staunton, Rupert Everett bu şenlikli Shakespeare filminde son derece eğlenceli bir şekilde boy gösterirlerken, film, 13 dalda aday olduğu akademi ödüllerinin 7'sini toparlıyordu. I.Elizabeth olmasaydı Shakespeare olmazdı diyenler durumu ne kadar abartıyordu bilinmez ama kendisi de bir yazar ve şair olan kraliçenin döneminde sanata ve bilime önem verildiği, özellikle tiyatronun Shakespeare ve Marlowe gibi yazarların önderliğinde atılımda olduğu ve canlandığı birer tarihi gerçek. Dench, kısa ama özlü I.Elizabeth yorumuyla, en sevilen ve akıllarda iz bırakan performanslarından birini sergilemişti.

Sen de mi Brutus...

Ron Hansen'nin aynı adlı romanından sinemaya uyarlanan "KORKAK ROBERT FORD'UN JESSE JAMES SUİKASTI" (The Assassination of Jesse James by the Coward Robert Ford), başrol oyuncuları Brad Pitt ve Casey Affleck'in üst düzey performanslarıyla dikkat çekiyor ve şimdiden Oscar için en güçlü adaylardan biri olarak gösteriliyor. Efsanevi soyguncu Jesse James ve ona ihanet eden dostu Robert Ford'un gerçek öyküsünü konu alan filmin yönetmeniyse Andrew Dominik.

MURAT EMİR EREN

Dünya tarihi için Roma İmparatoru Julius Caesar ve onu bıçaklayarak öldürenlerin arasında yer alan en yakın dostu Brutus'ün öyküsü ne ifade ediyorsa, Amerikan sivil tarihi için de ünlü soyguncu Jesse James ve çetesinin biricik üyesi Robert Ford'un ihanet öyküsü aynı şeyi ifade ediyor. Şüphesiz Jesse James sırtından vurulan tek tarihi kişilik değil. Ancak bu ihanet öyküsünün en önemli özelliği, katil Robert Ford'un ve işlediği cinayetin sırtını herhangi bir iktidar hırsına ya da politik entrikaya yaslamıyor oluşu. İlk olarak Venedik Film Festivali'nde izleyiciyle buluşan ve Ron Hansen'in yarı kurgusal yarı gerçek romanından yola çıkılarak çekilen "Korkak Robert Ford'un Jesse James Suikastı" da, aralarında çok yakın bir ilişki olmasına rağmen, Ford'un Jesse James'i neden öldürmüş olabileceğinin cevaplarını arıyor. James ve Ford'un ilişkisine odaklanan film, Amerikan sivil tarihinin bu önemli miti üzerinden, ülkenin bugünüyle ilgili saptamalarda bulunuyor.

Hayranlık öfkeye dönüşünce

Yazar Ron Hansen'in, ilk olarak 1983 yılında yayınlanan ve günümüze kadar birçok kez yeniden basılıp, birçok dile çevrilen "...Jesse James Suikastı" adlı kitabı, gerçek olaylardan yola çıkılarak yazılmış, bir yönüyle gerçeğe bağlı, bir yönüyle de sadece "doğru olduğu varsayılanları" yansıtan bir eserdi. Eserin ana karakteri Jesse James'se, ülkenin ilk gerçek kirli şöhretlerinden biriydi. Amerika'nın bu en ünlü kanun kaçağı hakkında sayısız kitap yazıldı, hikayeler anlatıldı, bu renkli ve büyüleyici öykülerin hepsi James'in halk arasındaki efsanevi kimliğine, cesur maceralarına odaklandı ve çoğu da nadiren gerçek şeylere değindi. Soyup, dehşet saçtığı insanlar ve öldürdüğünü söylediği kişilerin aileleri için sadece bir suçlu olabilirdi o. Ancak 1870'lerde, James'in çetesinin eylemlerini anlatan sansasyonel gazete haberleri ve ucuz romanlar her yanı kaplamıştı. Bu hikayelerdeki James'se dehşetin değil, hayranlığın odak noktasıydı. Birçoğuna göre o bir nevi Robin Hood'du ve sadece yoksul çiftçileri sömüren demiryolu şirketleriyle, banka sahiplerini hedef alıyordu. Amerikan Sivil Savaşı sırasında haksızlığa uğrayan ve yaralanan bir Güneyli bir asker olarak, hayatını mahveden Güney Birliği'ne saldırması için trajik bir nedeni vardı. Daha da önemlisi, şehirlere yerleşip, kurallara bağlı, sıradan hayatlar yaşamaya başlayan insanlar için, James vahşi batının son temsilcisiydi. "Özgürlüğün" ve "Amerikan ruhunun" temsilcisi, kanunu hiçe sayıp kendi kurallarıyla yaşayan bir asi, bir efsaneydi. En büyük hayranlarından Robert Ford'sa, günün birinde James'le yan yana at sürüp, soygun yapabilmek için tüm hayatını heba etmeye hazır bir gençti. Tarihin bir gün ona, Jesse'yi sırtından vuran "adi küçük korkak" damgasını vuracağını herhalde asla tahmin edemezdi. Zira çetenin yaptığı büyük bir soygunun ardından, Jesse'nin başına konan ödül, çete üyelerinin birçok soygunda kazanabileceğinin üstüne çıkmıştı. Onlar için, Jesse'yi ele vermelerinin ya da kendi güvenlikleriyle birlikte yüklü bir ödül de kazanmak için, liderlerinin kafasına bir kurşun sıkmanın önüne geçecek bir şey kalmamıştı. Tüm bu olayların ardından en iyi adamlarından Robert Ford, Jesse James'i sırtından vurup, efsaneye son noktayı koydu. Gazetelerin ve ucuz romanların

"Angels In America" ve "Weeds" gibi dizilerden tanıdığımız Mary Louis Parker filmde James'in eşi Zee'yi canlandırıyor.

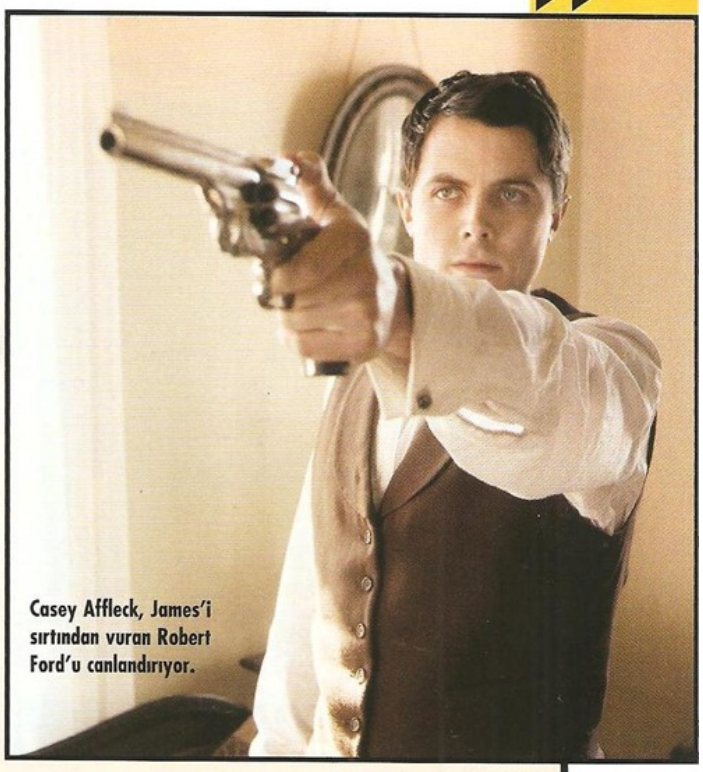

Casey Affleck, James'i sırtından vuran Robert Ford'u canlandırıyor.

Genel kanı, Amerikan tarihinin en büyük soyguncularından Jesse James rolünde izleyeceğimiz Pitt'in, kariyerinin en iyi performanslarından birini sergilediği yönünde.

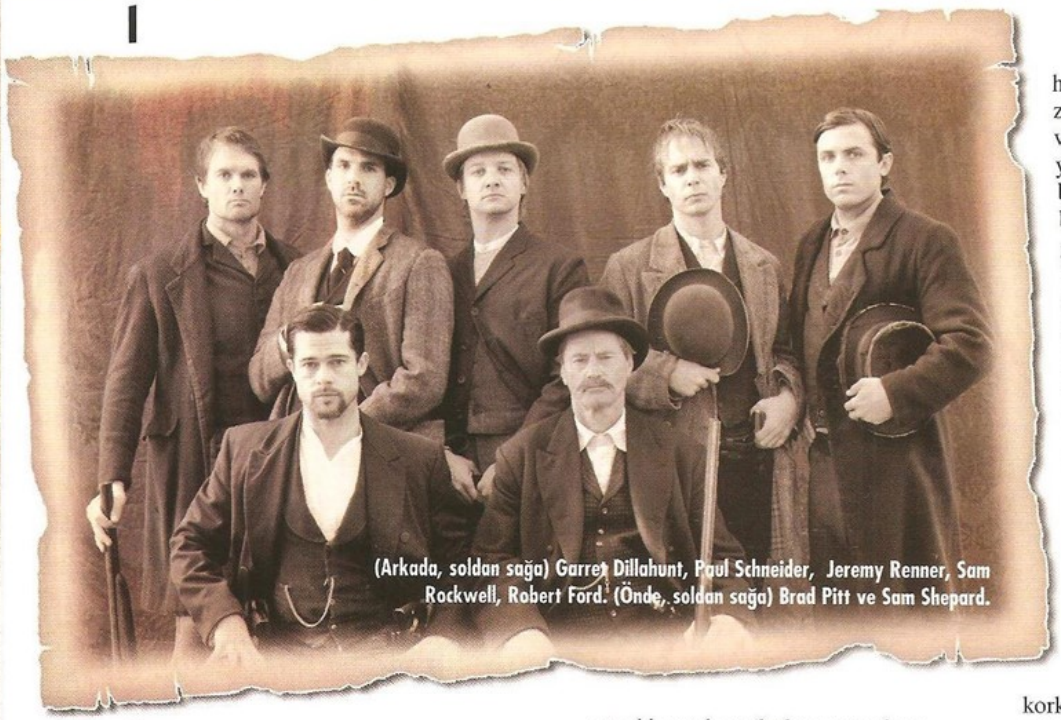

(Arkada, soldan sağa) Garret Dillahunt, Paul Schneider, Jeremy Renner, Sam Rockwell, Robert Ford. (Önde, soldan sağa) Brad Pitt ve Sam Shepard.

yazdıklarının ötesindeki Jesse James'in ve ona bu denli hayranken, günün birinde tutup idolünü arkasından vuran adamın asıl öyküsü hiçbir zaman tam anlamıyla ortaya çıkmadı. İşte Hansen'in romanından yola çıkan film de, bu ikili arasında geçmiş olabilecek olayları yansıtma çabasında...

Efsaneye farklı bir bakış

2005 yılında kitabın haklarını satın alan Plan-B şirketinin öncülüğünde çekilen filmin yapımcı kadrosunda usta yönetmen Ridley Scott, aynı zamanda filmin başrol oyuncusu da olan Brad Pitt ve yine bir diğer ünlü yönetmen Tony Scott bulunuyor. Bu üç ağır ismin yönetmenlik koltuğunu teslim ettiği kişiyse, daha önce Eric Bana'nın rol aldığı kült film "Chopper/Kasap"a imza atan Andrew Dominik. Filmin senaryosunu da yazan Yeni Zelandalı yönetmen, gerek Scott kardeşlerin, gerekse başrol oyuncusu Pitt'in sonsuz düzeyde güvendiği bir isim. Filmle ilgili olarak, "Jesse James ya da Robert Ford hakkında herhangi bir kişiden daha fazla şey bilmiyordum, ama bunun insanlık hakkında gerçekçi bir hikaye oluşu beni çekti" diyen yönetmen Dominik, sözlerini şöyle sürdürüyor "Hikaye, Robert Ford'un daha önce hiç görmediğim bir portresiydi. Jesse'yi kendi evinde, eşi ve çocukları yakınındayken vurmak ve inanılmaz bir halk tepkisiyle başa çıkmaya çalışmak... Gerginliğini, ihtiyaçlarını ve hırsını görmek... Kitapta beni duygulandıran ve beyazperdeye yansıtmak istediğim şey buydu"...

Gerçekten de Jesse James, medyanın manipulatif gücünün henüz yeni yeni ortaya çıktığı bir dönemde ünlenmişti. Gazete ve ucuz roman yayıncıları heyecan verici ve eğlenceli şeylere açtı; Jesse James de işte bu açlığı gideriyordu. Yaşadığı maceralar yeter düzeyde heyecanlı olmayınca eklentilerle zenginleştiriliyor, cesareti ve karizması vurgulanacak şekilde baştan yapılandırılıyordu. Robert Ford'un büyürken okuduğu malzemeler de işte bu türdendi ve bunlardan esinlenerek gözünde büyük bir efsane yaratmıştı. Yine yönetmen Dominik'e göre nihayet bu efsaneye yaklaştığında hayal ettiğinden çok daha farklı bir adamla karşılaşmış, hayranlığı önce hayal kırıklığına, sonra da nefrete dönüşmüş ve belki de bu nedenle tetiği çekmişti... James'in ölümü sonrasında da medyanın tavrı değişmedi. Medya, James'e bir kahraman gibi yas tutarken, Ford'u da adi bir korkak olarak yansıtmıştı. Bu geniş hikayede ismi anılmamış, kendisinden sadece Jesse'nin mezar taşındaki yazıda şu şekilde bahsedilmişti: "İsmi burada anılmaya değer olmayan bir hain ve korkak tarafından öldürülen sevgili oğlumun anısına"... Her iki adamın da öyküsünü adil bir biçimde anlatma iddiasıyla yola çıkan film, işte tam bu noktada efsaneye getirilen geleneksel bakış açısını tersyüz etmeye soyunuyor...

Pitt ve Affleck

Film için 2005 yılında başlayan çalışmalar sırasında ekip, Jesse James rolü için arayışlara girişti ve bu efsanevi karakteri canlandırması için birçok oyuncu gündeme geldi. Fakat çalışmaların sonuç vermemesi üzerine, aynı zamanda Plan-B şirketinin de ortağı olan Brad Pitt, "iş başa düştü" diyerek rolü kendi üstlenmeye karar verdi. Aktörün Jesse James'in doğduğu ve çocukluğunu geçirdiği Kearney-Missouri'nin 250 km. uzağındaki Springfield-Missouri'de büyümüş olması ilginç bir tesadüf. Pitt, karakterini oluştururken hem yetiştiği toprakların kendisine miras bıraktığı içgüdülerden, hem de Hansen'in araştırmalarından yararlanma şansı buldu...

Jesse James'le birlikte, film için büyük önem arz eden bir diğer rol de elbette Robert Ford'du. Bu rol için ilk elden düşünülen isimse, bu sezon "Disturbia" ve "Transfomers" gibi filmlerde izlediğimiz genç aktör Shia LaBeouf oldu. Fakat deneme çekimleri sonrasında Andrew Dominik ve ekibi, bu kararlarını –neyse ki- yeniden gözden geçirip, LeBeouf'un bu rol için fazlasıyla genç kaçacağını

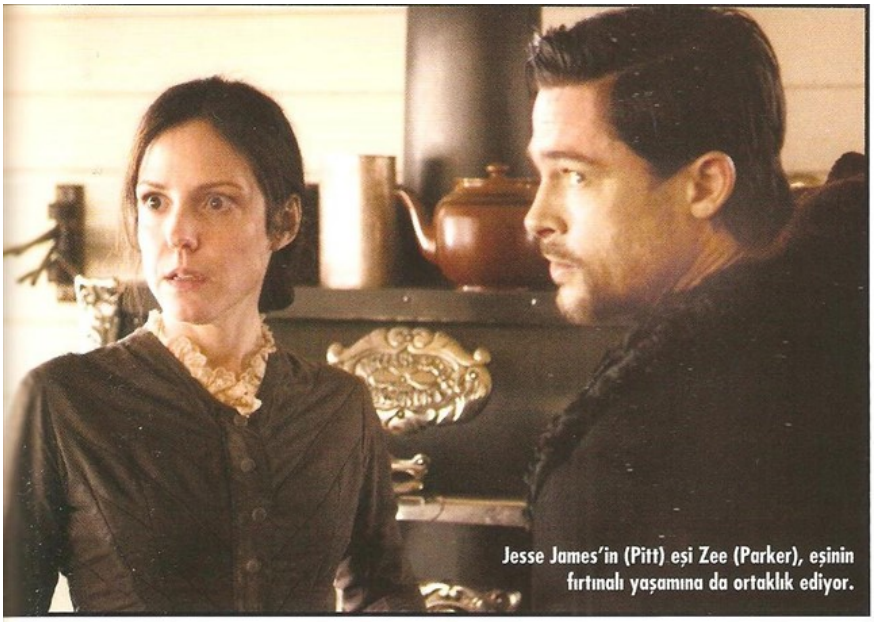

Jesse James'in (Pitt) eşi Zee (Parker), eşinin fırtınalı yaşamına da ortaklık ediyor.

düşünerek rol için yeni birini aramaya koyuldular. Daha önce üç "Ocean's" filminde de Brad Pitt'le birlikte çalışan Casey Affleck'se, hem yönetmen Dominik, hem de yapımcılar Scott ve Pitt için ilk seçenek olarak gündeme geldi. Yapılan görüşmeler sonrasındaysa, film artık Robert Ford'una kavuşmuştu. Affleck, hem karaktere müthiş bir yüz kazandırmış hem de rolünün hakkını verebilmek için ciddi bir çalışmaya girişmişti bile. Filmin geniş oyuncu kadrosu içinde, Robert Ford'un ağabeyi Charley Ford'u yan rollerin usta isimlerinden Sam Rockwell'in oynadığını görüyoruz. Jesse'nin son yılında çetesinde yer alan diğer kişilerden, kuzeni Wood Hite'ı Jeremy Renner ve Dick Liddil'i de Paul Schneider canlandırıyor. Oscar adayı aktör Sam Shepard'sa, Jesse James'in güçlü olmasına karşılık hafife alınan ağabeyi Frank James rolünde karşımıza çıkıyor. Jesse'nin eşi Zee rolünde de, "Angels In America" ve "Weeds" dizileriyle büyük üne kavuşan yetenek küpü aktris Mary-Louise Parker yer alıyor. Bu kadrodan özellikle Pitt ve Affleck ikilisinin isimleri şimdiden Oscar için anılmakta...

Farklı bir western

Filmin yönetmeni Andrew Dominik, "...Jesse James Suikastı"nın görsel atmosferini oluştururken western filmlerinin klasikleşmiş imajlarından (kovboy şapkaları, düellolar) kaçınmış. Bu tip bir atmosferin gerçekçilikten uzak olacağını belirten yönetmen, filmin Vahşi Batı döneminden ziyade Viktorya ve İç Savaş sonrası dönemine uygun bir atmosfere sahip olduğunu söylüyor. Başrol oyuncusu Brad Pitt de filmin bir western değil, psikolojik bir drama olduğunu düşündüğünü her fırsatta belirtiyor.

Filmle ilgili olarak en çok konuşulan şeylerden biri başrol oyuncularının performansıysa, diğer ikisi de, yönetmen Andrew Dominik'in şiirsel anlatımı ve usta görüntü yönetmeni Roger Deakins'in görüntüleri. Daha önce "Barton Fink", "The Shawshank Redemption", "Kundun", "The Man Who Wasn't There" ve "The Village" gibi filmlerde sanatını konuşturan, beş kez de Oscar adayı olan ustanın benzersiz görüntülerine övgü üzerine övgü yağdıran Amerikalı sinema yazarları, Deakins'in altıncı kez Oscar adayı olabileceğini belirtirken, filmin En İyi Film, En İyi Senaryo ve En İyi Erkek Oyuncu-En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dallarında da Oscar'ın en güçlü adaylarından biri olduğu konusunda hem fikirler. Filmin Oscarlar'daki en büyük rakibiyse, Keira Knightley'nin başrol oynadığı Joe Wright imzalı "The Atonement/Kefaret" gibi görünüyor şimdilik. Yaklaşık 40 yıldır çeşitli şekillerde, beyazperde ve televizyonda karşımıza çıkan Jesse James, ilk kez ağırbaşlı bir filmde ve farklı bir yüzüyle izleyiciyi selamlıyor, bizlere de bu hikayeye kapılıp gitmek düşüyor.

Jesse James filmleri

Ünlü soyguncunun öyküsü şimdiye kadar birçok kez sinemaya aktarıldı, ancak bunların çoğu James üzerine dönen miti devam ettiren, gerçekçi olmaktansa, öykünün cilalı tarafıyla ilgilenen filmlerdi. İşte birkaç örnek...

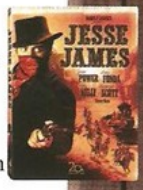

Jesse James (1939)

Yönetmen: Henry King
Jesse James: Tyrone Power
Ünlü soyguncu Jesse James'i, hakkındaki mitik öykülerde ve ucuz romanlarda yansıtıldığı gibi perdeye taşıyan film, epik bir western'di. Filmde Jesse ve ağabeyi Frank, demiryolu şirketleri tarafından haksızlığa uğrayan ve bu nedenle kanunsuz yollara sapıp onlardan intikam alan birer kahraman olarak resmediliyordu. Bu filmde gerçek bir atın uçurumdan yuvarlanıp ölmesi sonucu yasal düzenlemeler yapılmış ve filmlerdeki "Bu filmde hiçbir hayvan zarar görmemiştir" ibaresi mecburi kılınmıştı.

The True Story of Jesse James (1957)

Yönetmen: Nicholas Ray
Jesse James: Robert Wagner
Efsanevi soyguncunun son 18 yılını gözler önüne seren film, James'in birçok soygundan sonra eve kapandığı Missouri'deki yıllarına odaklanıyordu. Jesse James'i oynayan aktör Robert Wagner'in, gerçek Jesse'ye olan müthiş benzerliği de dikkat çeken bir unsurdu.

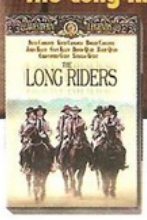

The Long Riders (1980)

Yönetmen: Walter Hill
Jesse James: James Keach
Walter Hill imzalı "The Long Riders" da James'i ve çetesini, son derece haklı sebeplerden dolayı bankerlere ve demiryolu şirketlerine kafa tutan cengaverler olarak perdeye taşıyordu. Filmde ayrıca David, Keith ve Robert Carradine kardeşler de birlikte rol alıyorlardı.

Frank & Jesse (1994)

Yönetmen: Robert Boris
Jesse James: Rob Lowe
Jesse ve ağabeyi Frank'in öyküsünü anlatan yapım, ünlü soyguncunun eylemlerinden Amerikan İç Savaşı'nı sorumlu tutuyor ve malum çetenin halk gözünde nasıl kahraman haline geldiğini ayrıntılı bir biçimde gözler önüne seriyordu. Filmde Frank James karakterini Bill Paxton canlandırmaktaydı.

American Outlaws (2001)

Yönetmen Les Mayfield
Jesse James: Colin Farrell
Efsanevi soyguncu üzerine yapılmış filmler arasında oldukça zayıf bir yerde duran film, Farrell'in performansıyla dikkat çekiyor ve James'i bir kez daha haksızlıklarla savaşan bir kahraman gibi gösteren filmler arasına ekleniyordu. Bu kez James, çiftliklerini ellerinden alan ve hayatlarını mahveden demiryolu şirketiyle hesaplaşıyordu.

Altın çocukların sonuncusu

EMRAH KOLUKISA

80'li yılların soap operasından Hollywood'un en büyük yıldızlık mertebesine giden yolu yaklaşık 20 yılda yürüyen BRAD PITT bugün sadece yakışıklı bir yüz olarak değil, önemli işlere imza atan bir yapımcı, dünya meselelerine duyarsız kalmayan bir aktivist ve tabii kuşağının en iyi aktörlerinden biri olarak tanınıyor.

Onu ilk kez nerede gördüğünüzü hatırlamanız zor olabilir; belki "Thelma & Louise"de belki de Levi's'ın uzun süre akıldan çıkmayan televizyon reklamında... Oysa Brad Pitt kamera karşısına ilk kez televizyon dizileriyle geçmiş ve hatta ülkemizde de büyük bir sadakatle izlenen Dallas'da küçük bir rol almıştı. Onu ilk kez orada görmüş ama çabucak unutmuş da olabilirsiniz pekala. 80'li yılların soap operasından Hollywood'un en büyük yıldızlık mertebesine giden yolu yaklaşık 20 yılda yürüyen Brad Pitt bugün sadece yakışıklı bir yüz olarak değil, kuşağının en iyi aktörlerinden biri, önemli işlere imza atan bir yapımcı ve dünya meselelerine duyarsız kalmayan bir aktivist olarak da tanınıyor. Marlon Brando, James Dean, Paul Newman ve Robert Redford gibi Hollywood yıldızlarının ayak izlerini takip ederek bugünlere gelen aktörün, onlar kadar parlak bir oyunculuk yeteneğine sahip olmadığını düşünebilirsiniz ama öte yandan sınırlarını iyi bilen, kendini her adımda geliştirmeye çalışan ve sahip olduğu yıldız karizmasını çok akıllıca kullanan bir aktör olduğuna hiç şüphe yok. Bu ay "The Assasination Of Jesse James by the Coward Robert Ford"DA Jesse James rolünde izleyeceğimiz aktör, Tom Cruise ile birlikte kuşağının en önemli erkek yıldızı sayılıyor aynı zamanda.

10 PERFORMANS

THELMA & LOUISE (1991)

Karakter: J.D.

Brad Pitt, "Thelma & Louise"deki kısacık J.D. rolü sayesinde bir anda sinema izleyicilerinin (özellikle de kadınların) dikkatini çekmiş ve neredeyse filmi Susan Sarandon ile Geena Davis'den çalıvermişti. Thelma ile bir gecelik aşk yaşayan ve ertesi gün onun tüm parasını çalarak ortadan kaybolan yakışıklı J.D. rolü tam da çıkış arayan genç bir aktörün rüyasında görebileceği türden bir roldü. Pitt, "Thelma & Louise"e başlamadan çok kısa bir süre önce Ron Howard'ın 1991 yapımı filmi "Backdraft" için seçmeye katılmış ama rolü William Baldwin'e kaptırmıştı. İşin ilginç yanı, Baldwin sırf "Backdraft"ta oynayabilmek için "Thelma & Louise"deki -sözleşme bile imzaladığı- J.D. rolünden vazgeçecekti. Kaderin bir oyunu deyip de geçebiliriz ama işte Brad Pitt'in geldiği yer ve işte William Baldwin'in bir türlü gelemediği yer!

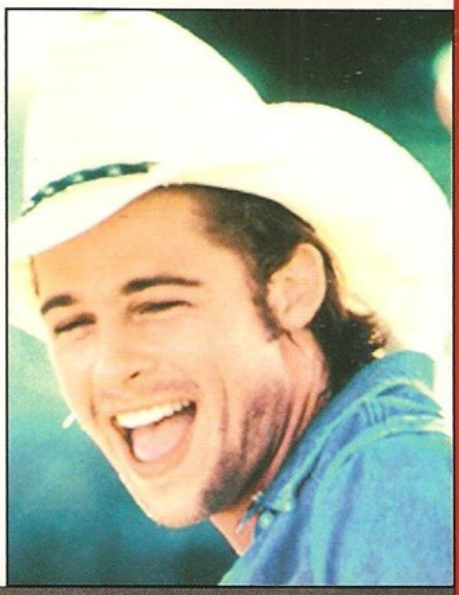

Favori replik

Ben bir hırsız olabilirim hayatım ama kalbimi çalan sensin.

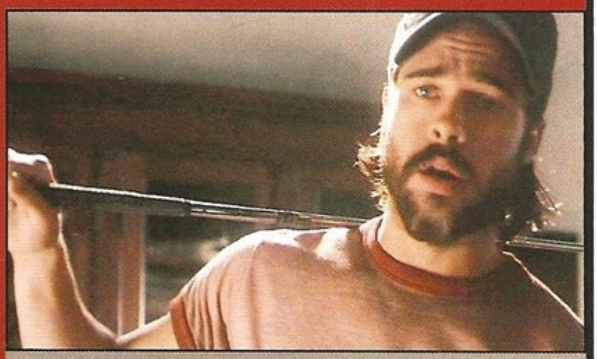

KALIFORNIA (1993)

Karakter: Early Grayce

Kariyerinin ilk önemli çıkışını bir yol filmiyle yapan Brad Pitt "Thelma & Louise"den 2 yıl sonra bir başka yol filminde bu sefer başrol oyuncusu olarak çıkacaktı seyircilerin karşısına. Kuşağının en büyük yıldızı ve ileride kendisinin de tek rakibi olacağı Tom Cruise'un aksine daha ilk yıllardan itibaren farklı karakterleri oynamaya özen gösteren ve kötü adam rollerinden kaçmayan Pitt bu kez iyiden iyiye psikopat bir adamı canlandırıyordu. Filmdeki partneri o zamanlar birlikte yaşadığı Juliette Lewis'di ve iki genç kısa bir süre için 90'ların en iyi ikililerinden biri olacak gibi görünüyordu. Ama Lewis'in "Natural Born Killers" ile, Pitt'in ise "Se7en" ile çok daha akılda kalıcı işlere imza atmaları üzerine "Kalifornia" unutuldu. Yine de Brad Pitt'in rolünü daha iyi giyebilmek adına ağzıyla bira kapağı açarken dişini kırması gibi metot oyunculuğu numaraları aktörün biyografisine şık birer dipnot olarak düşülecekti.

Favori replik

Bana mı öyle geliyor, yoksa biramız bittiğinden beri bu yolculuk kötüye mi gitmeye başladı?

TRUE ROMANCE/ÇILGIN ROMANTİK (1993)

Karakter: Floyd

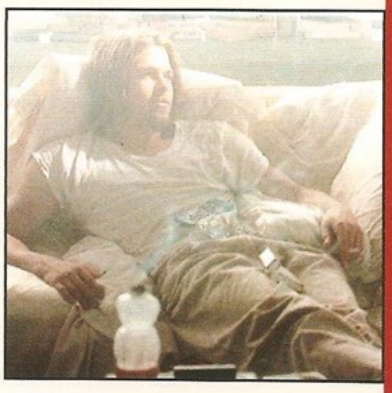

Senaryosunu Quentin Tarantino'nun yazdığı, yönetmenliğini ise Tony Scott'ın üstlendiği filmde Brad Pitt kariyerinin en kısa ama en eğlenceli rollerinden birini oynadı. Floyd günün 24 saati yatay vaziyette yaşayan ve gözünü açtığı ender anlarda esrar içen uçmuş bir tipti ve Pitt'in çekimler sırasında çokça eğlendiği her halinden belli oluyordu. İşin matrak yanı, karakterin sürekli kanepede yatan bir keş olması fikri tamamen Brad Pitt'e aitti. Bu da aslında genç oyuncunun küçük bir rolü nasıl dikkat çekecek bir hale dönüştürebileceğini çok iyi bildiğini gösteriyordu elbette. Pitt o sıralar hatırı sayılır bir hayran kitlesine sahipti sahip olmasına ama henüz ününün zirvesine çıkmamıştı ve kendisini ne kadar öne çıkarabilirse o kadar iyi olacağını biliyordu. Nitekim bir yıl bile geçmeden kariyerinin en önemli rollerinden birini üstlenecekti.

Favori replik

Hey, biraz bira ve temizlik malzemesi al.

INTERVIEW WITH THE VAMPIRE/ VAMPİRLE GÖRÜŞME (1994)

Karakter: Louise

Üstüste çevirdiği "A River Runs Through It", "Kalifornia" ve "True Romance"in ardından sonu yıldızlığa varan geri dönüşü olmayan bir yola girmiş bulunan Brad Pitt bir yıl sonra kariyerinin en önemli filmlerden birine imza atacaktı: "Interview With The Vampire". Anne Rice'in romanından beyazperdeye uyarlanan filmin yönetmeni "Crying Game/Ağlatan Oyun" ile tüm dünyada haklı bir şöhrete kavuşan Irlandalı sinemacı Neil Jordan'dı ve herkes ondan ciddi bir şaheser bekliyordu. Filmin oyuncu kadrosu gerçekten de göz kamaştırıcıydı. Brad Pitt'e Antonio Banderas, Chrstian Slater (River Phoenix zamansız ölünce ona kalmıştı rol) ve en önemlisi Lestat rolünde Tom Cruise eşlik ediyordu. Tom Cruise'un Anne Rice tarafından eleştirilmesi bir süre tüm filmi ve filmde rol alan herkesi gölgede bıraktı ama filmin gösterime çıkışının ardından ortalık durulduu. Yine de çok beğenilmeyen filmde, çektiği vicdan azabının sonsuzlukla imtihan edildiği Louise rolünde her gün saatlerce makyaja maruz kalan Brad Pitt en çok beğenilen oyunculardan biri oldu.

Favori replik

Her şeyimi yitirmek istedim, sağlığımı servetimi, aklımı. Davetim herkese açıktı, benim yanımdaki orospuya da, peşimizdeki pezevenge de... Ama cevap veren bir vampir oldu.

SE7EN/YEDİ (1995)

Karakter: David Mills

Brad Pitt'in belki de tüm kariyerinin en unutulmaz filmi olan "Se7en" bir benzeri hala çevrilememiş ender yapımlardan biri hiç şüphesiz. Aslında benzerleri çokça çevrilmiş ama onun kadar iyisi çıkmamış bir film desek daha doğru olur herhalde. Seri katil filmleri arasında "Silence Of The Lambs/Kuzuların Sessizliği" ile birlikte zirvede duran film, büyük bölümü yağmur altında geçen, kasvetli mi kasvetli bir filmdi ve hiçbir çıkışa imkan tanımayan finaliyle izleyiciyi bitmeyecek kabuslara sürükleyecek kadar etkiliydi. Morgan Freeman, Gwyneth Paltrow (Pitt'in o zamanki sevgilisi) ve Kevin Spacey ile birlikte rol alan Brad Pitt, yönetmen David Fincher'ın idaresi altında oyunculuğunda bir basamak yukarı çıkacak ve Hollywood'un yakışıklı çocuğu bir oyunculuk sınavını daha başarıyla verecekti.

Favori replik

Herif delinin teki. Kütüphane kartı olması onu Yoda yapmaz. Mesih falan değilsin sen. Haftanın filmisin ya da bir tişörtsün en iyi ihtimalle.

12 MONKEYS/12 MAYMUN (1995)

Karakter: Jeffrey Goines

1995 yılında Brad Pitt kariyerinin ilk ve şimdilik tek Oscar adaylığını alacaktı. "12 Maymun"da canlandırdığı Jeffrey Goines karakteriyle hemen herkesin beğenisi kazanan Pitt, akli dengesi yerinde olmayan bir adamı oynuyordu ve hiperaktif hareketleri, şaşırtıcı jest ve mimikleriyle turnayı gözünden vurmayı başarmıştı. Filmin yönetmeni Terry Gilliam'ın önceleri Pitt'in nevrotik, hızlı konuşan Goines karakterinde çuvallamasından korktuğu ve onu bir konuşma koçuna yolladığı da biliniyor ama sonuçta oyuncunun elinden sigaralarını almak onu yeterince nevrotik yapmaya yetmiş ve rol tam da Gilliam'ın istediği şekilde çıkmış. Pitt'in bu roldeki performansıyla aday gösterildiği En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Oscar'ını "Se7en"da birlikte rol aldığı Kevin Spacey'ye ("Usual Suspects/Olağan Şüpheliler"deki rolüyle) kaptırdığını da hatırlatalım.

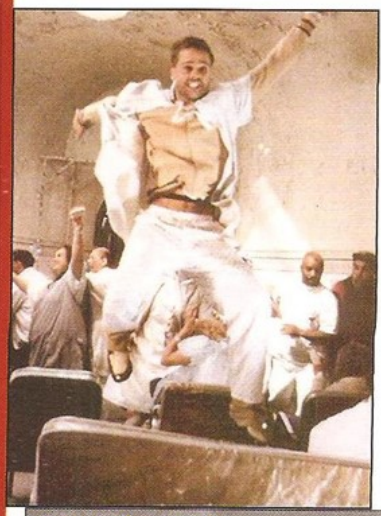

Favori replik

Doğru ya da yanlış yoktur, sadece genel geçer fikirler vardır.

FIGHT CLUB/DÖVÜŞ KULÜBÜ (1999)

Karakter: Tyler Durden

"Se7en"da birlikte çalışan ve iki iyi dost olan Brad Pitt ve David Fincher bir kez daha bir araya geldiğinde bu kez Chuck Palahniuk'un çok ses getiren romanı "Fight Club"ın sinema uyarlaması vardı ajandalarında. Pitt rolü oynamayı istiyordu istemesine ama Tyler'ı biraz fazla tek boyutlu buluyordu. Bunun üzerine Fincher "Se7en"ın senaristi Andrew Kevin Walker'ı da yanına aldı ve dört hafta boyunca her sabah saat 8'de Pitt'in evine giderek senaryo üzerinde yeniden çalışmaya başladı. Pitt'in her sabah tabak tencere sesleri ve kahve kokusuna uyanarak başladığı senaryo toplantıları sırasında giydiği sabahlık da daha sonra filmde Tyler Durden'ın giydiği sabahlık olacaktı. Bu toplantılar sonucu Tyler'a çok daha sarkastik bir ton kazandırılacak ve Hollywood'un en güzel yüzlerinden birinin bolca dayak yiyerek deforme olduğu film, Edward Norton'ın da olağanüstü performansıyla kült statüsüne erişecekti.

Favori replik

Hepimiz televizyon tarafından günün birinde milyoner, film ilahı ya da rock starı olacağımıza inanarak büyütüldük. Ama olmayacağız. Yavaş yavaş bunun farkına varıyoruz ve çok ama çok kızgınız.

SNATCH/KAPIŞMA (2000)

Karakter: Mickey O'Neill

"Lock, Stock and Two Smoking Barrels" ile sükse yapan ve gelecekte Bay Madonna olarak anılacak olan Guy Ritchie'nin merakla beklenen yeni filmi "Snatch" piyasaya çıktığında sinemaseverler bir kez daha bekledikleri gibi çok farklı bir Brad Pitt ile karşılaşacaklardı. Çingene boksör Mickey O'Neill rolünde filmin en unutulmaz tiplerinden birini oynayan Pitt aslında biraz da mecburiyetten bu rolü üstlenmişti. "Lock, Stock and Two Smoking Barrels"ı çok beğenen ve yeni filminde kendisine rol vermesi için Guy Ritchie ile görüşen oyuncu, Londra aksanını beceremeyince Mickey rolüne kaydırılmıştı. Sonuç hiç de fena olmadı elbette ve hatta söylediği hiçbir şey tam olarak anlaşılamayan Mickey rolü sırf bu yüzden Pitt'e fazladan puan bile kazandırdı. Bu arada, aktörün bu rolde "Usual Suspects/Olağan Şüpheliler"deki Benicio Del Toro'nun performansından ilham aldığı da söyleniyor.

Favori replik

Turkish: Özür dilerim Mickey.
Mickey: Sen yaptın değil mi? Neden özür diliyorsun o zaman?

OCEAN'S ELEVEN (2001)

Karakter: Rusty Ryan

2000'li yılların başından itibaren Hollywood'un en seksi, en yakışıklı ve en ünlü yıldızlarından biri olarak kendini kabul ettiren Brad Pitt orijinali 1960 yılında Rat Pack tarafından çekilen "Ocean's 11"da Rusty Ryan rolünü oynayacak ve son yılların en sağlam franchise'larından birine kapağı atarak bir yerde geleceğini garanti altına alacaktı. George Clooney, Julia Roberts, Matt Damon, Andy Garcia gibi isimlerle birlikte kamera karşısına geçen ve yönetmen koltuğundaki Seteven Soderbergh'in mahir ellerine kendini teslim eden Pitt birbirinden güzel gömlekleri ve "cool" tavırlarıyla filmin en unutulmaz repliklerinden bazılarını sarf edecekti. Filmin asıl yükü Clooney'nin omuzlarındaydı belki ama "Ocean's 11"a asıl karakterini veren, hemen her karesinde bir şeyler atıştıran pisboğaz Rusty olacaktı.

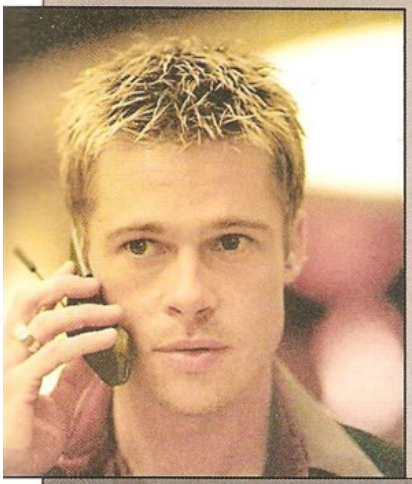

Favori replik

Linus: İntihara meyilli misindir?
Rusty: Sadece sabahları.

BABEL/BABİL (2006)

Karakter: Richard Jones

Brad Pitt'in üçüncü kez Altın Küre ödülüne aday gösterildiği "Babel" son yılların en heyecan verici yönetmenlerinden Alejandro Gonzalez Inarritu'nun imzasını taşıyordu ve Akademi bir kez daha Martin Scorsese'yi görmezden gelebilseydi eğer En İyi Film Oscar'ını da alacaktı. Inarritu'nun daha önceki filmlerinde olduğu gibi yine senarist Guillermo Arriaga ile çalıştığı ve kendisine özgü diyebileceğimiz çok katmanlı anlatımını sergilediği film, büyük ölçüde oyuncuların performanslarına yaslanan bir dramaydı ve Brad Pitt kadrodaki diğer oyuncuların (Cate Blanchett, Gale Garcia Bernal, Adriana Barraza) yanında ezilmeyerek bir aktör olarak ne kadar olgunlaştığını bir kez daha kanıtlamıştı. "Babel" oyuncunun bugüne kadar çevirdiği dramalar içinde en çok iş yapan film oldu ve bu anlamda ona ekstra bir kredi de kazandırdı.

Favori replik

Burası senin boktan ülken, senin sorumluluğun.

Ölürsem yazıktır, sana

Fatih Akın'ın Cannes Film Festivali'nde En İyi Senaryo Ödülü'ne layık görülen filmi "YAŞAMIN KIYISINDA", bu ay ülkemizde de gösterime giriyor. Tesadüfler, ölüm, gurbet, politika ve aşkla yolları kesişen altı ayrı karakterin öyküsünü anlatan yapım, Akın'ın önceki filmlerinden keskin biçimde ayrılıyor. Başrollerinde Tuncel Kurtiz, Nurgül Yeşilçay, Hanna Schygulla, Baki Davrak ve Patrycia Ziolkowska'nın yer aldığı filmle ilgili sorularımızı, yönetmen FATİH AKIN ve filmin oyuncularından NURGÜL YEŞİLÇAY yanıtladı...

Nurgül Yeşilçay, film boyunca büyük bir dönüşüm geçiren Ayten rolünde başarılı bir penformans sergiliyor.

kanmadan...

MURAT EMİR EREN

"Duvara Karşı"nın başarısı, Fatih Akın'ın önüne yeni fırsatlar çıkmasını sağlamış ve sinema dünyasında yönetmenin gelecekte çekeceği filmlere yönelik ciddi bir beklenti yaratmıştı. Bunun üzerine yönetmen, önce 2005 yılında çektiği "İstanbul Hatırası" adlı bir belgeselle karşımıza çıktı. Kendi deyimiyle "Duvara Karşı"dan sonra ona bir terapi gibi gelmişti bu çalışma Sonra da bugüne kadar yaptığı filmlerden farklı bir film çekmek için kolları sıvadı ve ortaya birden fazla hikayeyi bir araya getiren yeni filmi "Yaşamın Kıyısında" çıktı. Birbirine ölümle bağlanan hayatların, tesadüflerin ve kaderin büyük rol oynadığı "Yaşamın Kıyısında", özellikle senaryo ve kurgu açısından Fatih Akın'ın diğer filmlerine pek benzemiyor. Hatta daha da ileri giderek, "Yaşamın Kıyısında" için "Fatih Akın'ı çok iyi analiz etmiş başka birinin çektiği bir film gibi görünüyor" demek dahi mümkün. Filmin Cannes Film Festivali'nde ödül kazanan senaryosu, politik mesajları ve karakterleri tartışmaya açık. Ancak Fatih Akın'ın, yönetmenlik becerisi açısından yine üst düzey bir iş ortaya koyduğunu net biçimde belirtmek gerekiyor.

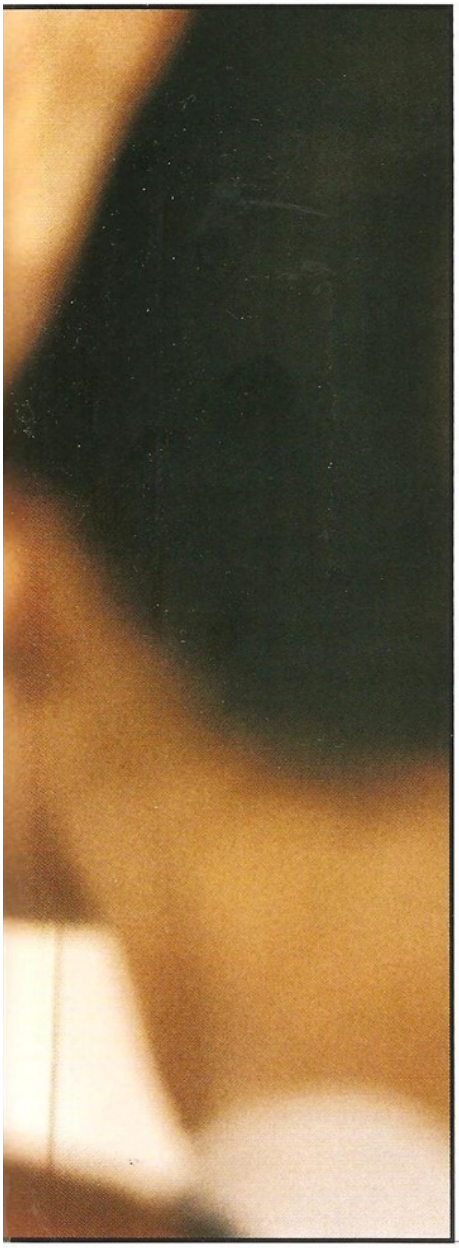

Ülkemizde ilk olarak Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde gösterilen filmin yaratıcısı Fatih Akın, kendisiyle e-mail yoluyla yaptığımız röportajda bu filminde yapmak istediklerini, senaryo aşamasında yaşadıklarını, karakterlerle ilgili düşüncelerini anlattı...

Altı ayrı karakterin hikayesini bir araya getiren bir film çekmek istemenizin sebebi neydi?

Aslında temel olarak, hayatta yaşadığımız farklı olayların nasıl birbiriyle bağlantılı olduğunu ve bir kişinin yaşadığı herhangi bir şeyin, diğer insanların yaşamını nasıl etkileyebildiğini göstermek istedim.

Filmin çekimlerinden önce senarist Guillermo Arriaga ve yönetmen A. G. Inarritu'nun filmlerinden çok etkilendiğinizi, bu filmde onların yaptıklarına benzeyen bir iş ortaya koymak istediğinizi söylemiştiniz. Birden fazla hikayeyi aynı anda anlatmak istediğiniz için mi, bu sinemacıların tarzı size yakın gelmişti?

Farklı hikayelerin birbirine bağlanarak tek bir hikaye oluşturmasını etkileyici buluyorum ve bu tipte birçok film izledim. Bu yapıda bir film yapmak için işe koyulduğum zamansa, aslında bu işin göründüğünden daha zor olduğunu gördüm. Benim için neredeyse imkansız gibiydi. Mesela filmin senaryosu, şimdi göründüğünden çok çok farklıydı. Hikayeler birbiriyle fazlasıyla bağlantılıydı. Ancak filmi senaryoya göre kurguladığımızda gördük ki ortaya çıkan şey çok kafa karıştırıcı. Kimin nerede olduğu, ne zaman orada olduğu, hangi şehirde hangi saatte bulunduğu hiç anlaşılmıyordu. Anladık ki, kağıt üzerinde iyi görünen bir şey, perdede öyle durmuyor. Bu nedenle kurgucum Andrew Bird ve ben filmi şimdiki haliyle kurgulamaya karar verdik. Bildiğiniz gibi ben sürekli olarak bir öğrenme sürecindeyim...

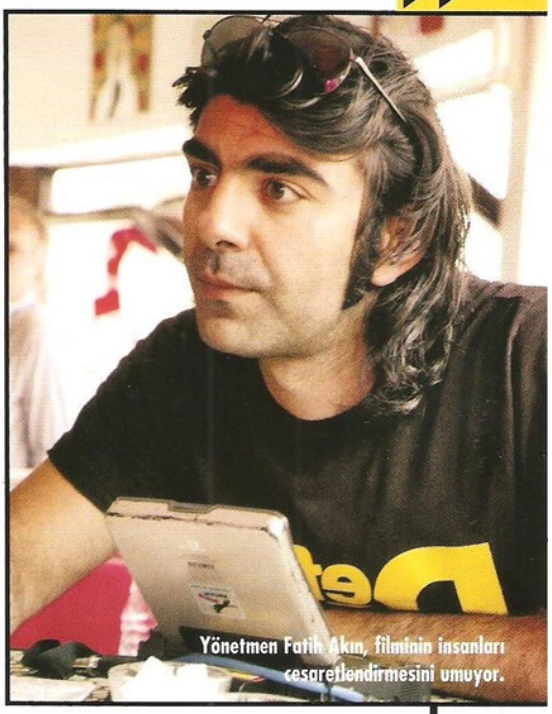

Yönetmen Fatih Akın, filminin insanları cesaretlendirmesini umuyor.

"Yaşamın Kıyısında" son derece olgun ve ağırbaşlı bir film. Ancak kimi zaman da "Fuck The EU ya!" deyip geçecek kadar genç, ateşli.

Evet. Bütün karakterlerin ciddi ve ağır başlı bir tarafı olduğu gibi, genç ve ateşli yönleri de mevcut. Yine de Avrupa Birliği'yle ilgili cümleyi bu klasmana sokamam sanırım. Çünkü o cümle daha çok Ayten adlı karakterin dünya görüşünü yansıtıyor. Ancak özellikle Charlotte (Lotte) karakteri sizin tezinizi destekler nitelikte. İlk başlarda Lotte fazlasıyla "genç", havai şekilde davranıyor, ancak hikaye ilerledikçe o da olgunlaşıyor ve uğruna

savaşacak bir şey buluyor. Bir diğer anlatımla, Ayten için savaş verirken, büyüyor ve olgunlaşıyor.

Altı karakter arasından size en yakın olanı hangisi? Karakterleri ayrı ayrı değerlendirdiğiniz zaman, sizce hangi karakter hikayenin lokomotifi hüviyetinde?

Bütün karakterler benim bir parçam, gerçekten... Bazısının bende kapladığı yer daha büyük bazısınınsa daha küçük, ama her biri benim bir parçam. Hikayenin lokomotifi olarak gördüğüm karakterse Nejat; çünkü filmdeki bütün öyküleri birbirine bağlayan o oluyor.

Filmin çekimleri sırasında yakın arkadaşınız ve ortağınız Andreas Thiel vefat etti. Şimdi ortaya çıkan filme baktığınızda, bu olayın direkt bir etkisini görebiliyor musunuz?

Andreas hikayeyi geliştirmemde bana çok yardım etti ve özellikle söz konusu sanatsal fikir paylaşımı olduğunda, o benim sahip olduğum en iyi dosttu. Yaşarken de filmin üzerinde derin bir etkisi vardı. Ölümü de çekimlerin neredeyse sonuna doğru gerçekleşti. Bu nedenle üzerimizdeki etkisi elbette çok büyük oldu.

Filmin senaryosunu yazarken ne gibi bir hazırlık yaptınız, kimlerden fikir aldınız?

Senaryo üzerinde çalışırken en yakın olduğum insanlardan biri ortağım Andreas Thiel'di. Bütün araştırma süreci boyunca bana eşlik etti. Farklı karakterler ve hikayelerin nasıl başlayıp nasıl gelişeceği üzerine sürekli olarak konuşuyorduk. Tretmanı oluştururken benimle birlikte büyük çaba harcadı. Senaryoyu bir kez bitirdikten sonraki süreçse benim için çok zor değildi. Aslında bir ilk versiyon, bir de ikinci versiyonunu yazdım senaryonun ve sonra da filmi çektik diyebilirim.

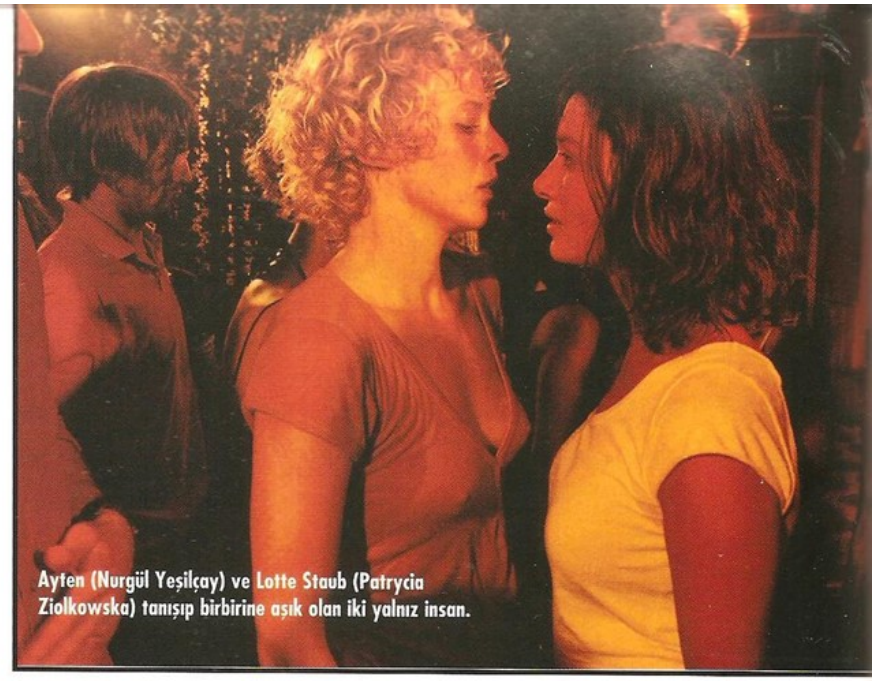

Ayten (Nurgül Yeşilçay) ve Lotte Staub (Patrycia Ziolkowska) tanışıp birbirine aşık olan iki yalnız insan.

Daha önceki filmlerinizin aksine, bu filmde Türkiye'deki mekanlar ve Türkiye'den oyuncular daha çok yer kaplıyor. Bu sizin için nasıl bir deneyimdi?

Türkiye'yi çok seviyorum ve orada evimde gibi hissediyorum. Almanya'da yaşadığımdan, elbette Türkiye'yi Almanya kadar iyi bilmiyorum. Ama ne zaman Türkiye'de bir çekim süreci yaşasam ülkemiz hakkında bir sürü şey öğreniyorum. Son derece iyi bir deneyim olduğunu söyleyebilirim, özellikle ortağımız Anka Film'in her şeyi çok iyi organize etmesinin de bu sürecin sorunsuz geçmesinde payı büyük.

Şu ana kadarki kariyerinize baktığınızda "Yaşamın Kıyısında" nasıl bir noktada duruyor?

Bu filmin en olgun filmim olduğunu düşünüyorum.

Film festivalleri ve ödüller sizin için ne ifade ediyor?

Elbette hepsi beni mutlu ediyor ve gururlandırıyor.

Bu filme nasıl tepkiler gelmesini bekliyorsunuz?

Umarım insanlar bu filmi severler. Gerçekten de bu filmin insanlara destek vermesini ve onları cesaretlendirmesini istiyorum.

Aşk ("Duvara Karşı"), Ölüm ("Yaşamın Kıyısında"), Şeytan üçlemesinin son filmine ne zaman başlamayı düşünüyorsunuz?

Henüz o konuda hiçbir şey planlanmadı. Gerçekten...

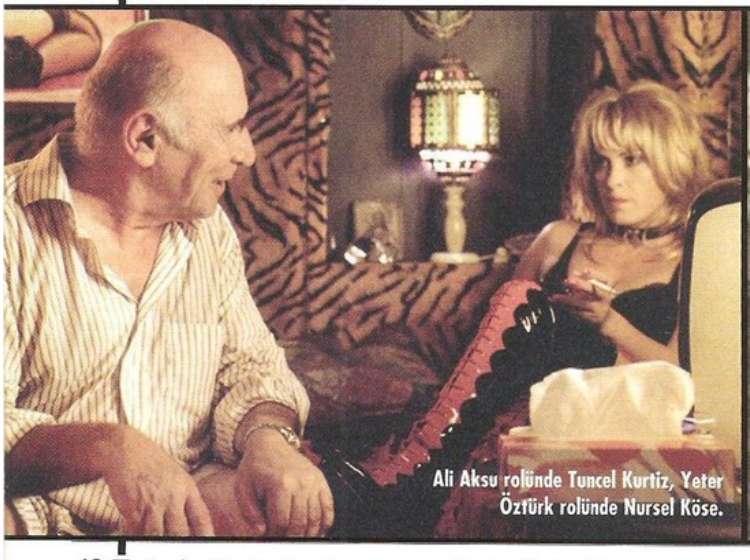

Ali Aksu rolünde Tuncel Kurtiz, Yeter Öztürk rolünde Nursel Köse.

Hanna Schygulla'yı, Ayten'in aşk yaşadığı Lotte karakterinin annesi Susanne Staub rolünde izliyoruz.

"ANA MESELEMİZ ÖLÜM"

Uluslararası bir projede ilk kez yer alan Nurgül Yeşilçay, "Yaşamın Kıyısında"da yasadışı örgüt üyesi bir genç kızı canlandırıyor. Filmde büyüme ve olgunlaşma sürecine şahitlik ettiğimiz Ayten adlı bu karakter gibi, zamanla olgunlaşan ve her filminde daha da iyi bir performans sergileyen oyuncu, canlandırdığı karakterin prova safhasından son halini alana kadarki gelişim sürecini anlattı.

Bildiğimiz kadarıyla filmde canlandırdığınız Ayten karakteriyle Fatih Akın gerçek yaşamda tanışmış ve hikayeyi o kişinin yaşadığı benzer bir olaydan yola çıkarak yazmış. Siz de role hazırlanırken gerçek Ayten'le tanıştınız mı?

Hayır, kendisiyle tanışmadım. Ben filme başlamadan "hemen önce" gözlem yapmayı çok doğru bulmuyorum. Zaten oyuncuysan öyle yaşıyorsundur ve otomatik olarak sürekli gözlem halindesindir. Biriktirdiklerini de denk gelirse bir yerlerde kullanırsın. Ama yaşadığı durumun nasıl bir şey olduğunu hiç bilmediğim bir karakteri oynarsam bir gün, mesela bir körü oynamam gerekirse, o zaman nasıl bir his olduğunu öğrenmek için bunu yaşayan insanlarla çalışmak isterim. Ayten'in durumunda çok iyi bildiğimiz şeyler var. Bir kadınla aşk yaşıyor ama en nihayetinde aşk bir kadınla da bir erkekle de aynı aşk. Siyasi kimliği, bir eylemci olarak yaşamı da bana uzak değil. En nihayetinde hepimizin zamanında bulaştığı konular bunlar ya da televizyonu her açtığımızda gördüğümüz türden şeyler. Bir oyuncunun içini gıcıklayan, çekici gelen bir rol Ayten. Zaten bu ve bir sürü başka sebepten kabul ettim ben de rolü...

Bir örgüt üyesi olan Ayten'le ilgili olarak filmde Hanna Schygulla'nın oynadığı Susanne "Sen belki de sadece mücadele etmeyi seviyorsun" diyor. Bunu karakterinizi en iyi tanımlayan cümle olarak gördü birçok kişi...

Yani bir bakıma "Bir şeylere karşı çıkmış olmak için karşı çıkıyorsun ve aslında tam olarak neyin içinde olduğunu bilmiyorsun" diyor Susanne... Ayten, hepimizin içinde olan bir aidiyet hissine sahip. O da hepimiz gibi bir yerlere ait olmak istiyor. Haliyle, üyesi olduğu örgüt, onun için aynı zamanda ait olduğu bir yer hüviyetinde. Film boyunca da, Ayten'in bu noktadan yola çıkarak geçirdiği değişimi-dönüşümü izliyoruz. Ayten, aidiyet duyduğu şeylerin ona sırt çevirmesiyle, onu hayal kırıklığına uğratmasıyla birlikte hayatı öğreniyor bir nevi. O, siyasi açıdan çok bilgili, çok akıllı bir kız olabilir, ancak yaşam tecrübesi açısından göründüğü kadar bilge değil. Kısaca, Ayten'in hayat gailesi içinde pişmesini izliyoruz tüm bu olaylar sürecince.

Altı karakter içerisinde size en yakın gelen hangisi?

Bence izlemesi en keyifli karakter Ayten (Gülüyor)... Tuncel Kurtiz'in karakteri de çok renkli. Onu da çok seviyorum. Profesörün (Baki Davrak'ın oynadığı Nejat) yaşamınıysa biraz sıkıcı buluyorum. Bir de şu var; biliyorsunuz filmin ana meselesi ölüm. Ölümün yaşayanlar üzerindeki etkisi... Asıl önemli olan nokta da bence o. Yani şahsi fikrimce diğer öyküler, örgüt üyesi kız, fahişe bir kadın, gurbette bir profesör vesaire... Bunların hepsi bu tema etrafına eklenmiş renkler. Yönetmen, anlatmak istediğini bu öyküler üzerinden anlatmak istiyor, çünkü bu tip hayatları anlatmayı seviyor. Ama ana meselemiz ölüm; çünkü ölümle birlikte karakterlerin fikirleri ve durumları yer değiştiriyor. Hatta kişiler fiziksel olarak da yer değiştiriyorlar.

Fatih Akın film öncesinde sizinle bol bol prova yapmış. Bu provalarda size rolle ilgili neler söylemişti?

Ben rolü filmdekinden çok daha basit olarak hayal ediyordum. Cinsel tercihini ve sonradan yaşayacaklarını da düşünerek Ayten'i tamamen erkeksi tavırlarla oynamayı düşündüm. Charlize Theron'un "Monster" filminde yaptığı gibi ya da Hilary Swank'in "Boys Don't Cry"da yaptığı gibi bir rol çalışması yaparım diyordum. Bunu da Fatih'e söyledim. Ancak o, istediğinin kesinlikle böyle bir şey olmadığını söyledi ve karakteri bana şöyle anlattı: Ayten'in hem seksi olmasını istiyorum, hem erkeksi, hem "cool", hem de aynı zamanda duygusal olmasını istiyorum" dedi. Ben de "Peki Fatih..." dedim. Bunun ardından belli bir süre provalar yaptık ve diğer oyuncuların da katıldığı toplantılar düzenledik, karakterler üzerine konuştuk. Bu süreç içinde herkes özenli bir çalışma sergiledi. Ben, Hanna Schygulla ve Patrycia, ayrı bir grup olarak da Fatih'le provalar yaptık. Bu provalar üç gün sabahtan akşama kadar sürdü. Ardından ayrıldık ve üç ay sonra yeniden toplanıp çekimlere başladık...

Ayten ve Charlotte'un ilişkisiyle ilgili neler söyleyebilirsiniz?

İlk başlarda Ayten'i hep lezbiyen olarak düşünmüştük, yani cinsel tercihini kafasında netleştirmiş ve eşcinsel ilişkiler yaşamış biri olarak.. Ancak sonradan, Ayten filmin başından itibaren eşcinsel olarak yansıtılırsa, Charlotte da sadece ilişkiye girdiği insanlardan biri gibi algılanır diye düşündük. Böyle olursa aralarındaki aşkı vurgulayamayacaktık. O nedenle Ayten ve Charlotte, tanışıp birbirine aşık olan iki yalnız insan olarak filmde yer alıyorlar. Herhangi bir çiftten farkları yok. Hatta cinsel yönelimlerini de belki ilk kez birbirleriyle keşfediyorlar. Bu ilişki bir aşk ilişkisine dönüşünce de, Ayten için onu kaybetme fikri daha acı verici oluyor. Bu acı da onun hayatını değiştirmesi için vesile oluyor.

Filmde siz ve Hanna Schygulla arasında geçen bir Avrupa Birliği tartışması ve benzer politik tartışmalar da mevcut. Filmin politik yönüyle ilgili olarak yurt dışında ne gibi tepkiler aldınız ve burada ne gibi tepkiler geleceğini düşünüyorsunuz?

Cannes Film Festivali'ne gittiğimizde benimle yapılan bütün röportajlarda "Neden Avrupa Birliği'ne küfür ediyorsunuz" diye soruldu. "Sizce Türkiye Avrupa Birliği'ne neden giremiyor" ya da "Siz AB'ye girelim diyenlerden misiniz yoksa girmeyelim diyenlerden misiniz" gibi şeyler de soruldu. Onlar filmdeki o tartışmaya takılmış durumdalar. Almanlar da, "Almanya'da bir Türk akademisyenin Alman dili alanında profesör olması, neden filmdeki karakterleri bu kadar şaşırtıyor, Türkler burada her türlü özgürlüğe sahipler" şeklinde yorumladılar Nejat karakterini. Bu şaşkınlığa itiraz ettiler. Türkiye'de de elbette bir şeylere takılacaklardır. Sonuçta Fatih ne tam olarak Türkiyeli ne de tam olarak Almanyalı bir yönetmen. Türkiye'de yaşayan biri gibi düşünemeyeceği, ya da olaylara Almanya'da yaşayan bir Alman gibi de bakamayacağı kesin. Haliyle filmde de, tam ortada bir yerde durup, her ülkeye o noktadan bakıyor.

Filmin kendisinin ve filmle birlikte yaşadığınız Cannes Film Festivali deneyiminin kariyerinize nasıl bir etkisi olacağını düşünüyorsunuz?

Benim bu filmi seçmemin sebebi Fatih'le çalışmak istememdi. Ancak bu filmle Cannes Film Festivali'nde ödül alacağımızı, filmin orada çok konuşulan bir film olacağını, benim isminin ödül için konuşulacağını elbette beklemiyordum. Zaten bunlara ulaşmak için yola çıkmazsınız, "iyi bir film yapalım, insanlar beğensin, bize yeter" diye düşünmüştüm. Tabii sonradan film çok farklı bir yere oturdu, her şey çok güzel gelişti. Cannes'a gittik, kırmızı halıda yürüdük. Fatih'i çok sevdikleri için, biz de çok iyi karşılandık. Film gösterim sonrasında epey alkış aldı. Dört bin kişilik bir salonda herkesin ayağa kalkıp filmi alkışlaması büyük bir olaydı. Sonra, orada bir sürü özel insanla tanışma ya da aynı ortamda bulunma fırsatı yakaladım, sohbet ettim... Benim gibi, bu işi sonuna kadar yapmak isteyen birisi için gerçekten çok önemli ve güzel bir deneyimdi. Kariyerim açısından da elbette cebime koyduğum bir artı puandı.

SAKINCALI İLİŞKİLER

"Brokeback Dağı"nın ardından Uzak Doğu'ya kamerasını çeviren usta yönetmen Ang Lee, "DİKKAT, ŞEHVET" (Lust, Caution) ile bu kez II. Dünya Savaşı yıllarında geçen bir drama imzasını attı. Japonya'nın işgali altındaki Şangay'da geçen film, yoğun erotizmiyle dikkat çeken bir yasak aşk ve casusluk öyküsü olarak tanımlanıyor. Bu yıl Venedik Film Festivali'nde Ang Lee'ye Altın Aslan Ödülü'nü kazandıran filmin başrolleriniyse Tony Leung, Joan Chen ve Wei Tang paylaşıyor.

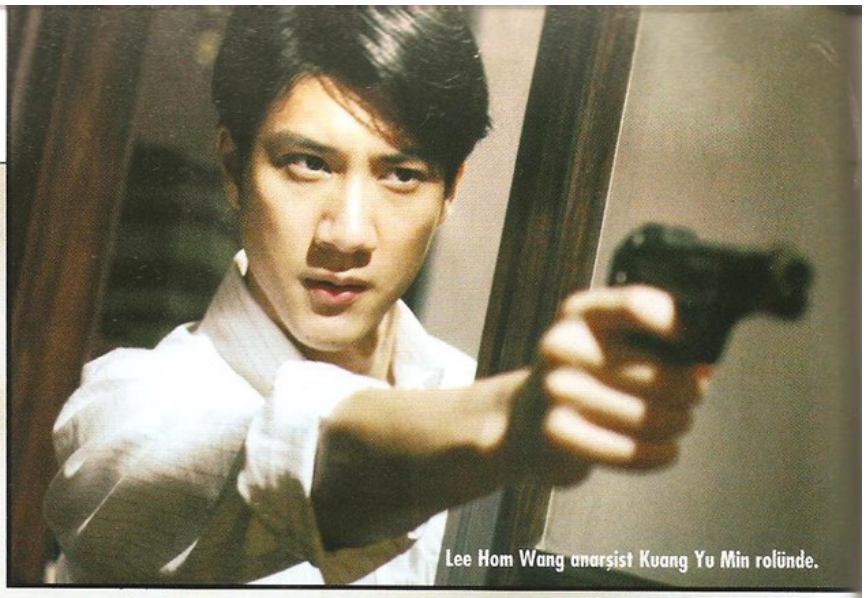

Lee Hom Wang anarşist Kuang Yu Min rolünde.

EBRU ÇELİKTUĞ

İlk filmi 1992 yapımı "Pushing Hands"in ardından, gene kendi ülkesinde çektiği "The Wedding Banquet" ve "Eat, Drink, Man, Woman" ile en iyi yabancı Oscar adaylığını zorlayan Tayvanlı usta yönetmen Ang Lee, henüz onuncu uzun metrajını çekmiş olmasına rağmen, her filmiyle adeta kariyerini yeni baştan yaratıyor. ABD'ye göçünden sonraki dönemde, yönetmenliğinin ilk meyvesi, Jane Austen'in Emma Thompson tarafından perdeye uyarlanan ve yedi dalda Oscar adayı olup, Thompson'a en iyi senaryo ödülünü kazandıran "Aşk ve Yaşam"ı (Sense and Sensibility) olmuştu hatırlarsanız. Ardından "Buz Fırtınası"yla Lee, Amerikan orta sınıfının 70'lerdeki yaşantısının adeta röntgenini çekti. 1961 doğumlu yazar Rick Moody'nin romanından uyarlanan film, o kadar gerçekçi ve sarsıcıydı ki, belki bu yüzleştirmeden ötürü Oscar adayı olamayıp BAFTA ve Altın Küre'lerle idare etmişse de, Lee'nin bir Uzak Doğulu yönetmen olarak Amerikan hayat tarzına bu derece gerçekçi ve derinlemesine bakışı pek çok ödüle hak kazanmıştı sonuçta. "Buz Fırtınası"nı Amerikan İç Savaşı'nda geçen filmi "Şeytanla Yolculuk" (Ride with the Devil) izledi. Pek tutulmasa da Lee için önemli değildi; zaten o "tüm kariyerim benim için bir film okulu gibidir" diyecek kadar alçakgönüllü ve amatör ruhunu korumayı başarmış Uzak Doğu'lu bir bilgeydi! Bu bilgelik de ertesi yıl çektiği, uzun zamandır gönlünde yatan projesi "Kaplan ve Ejderha" ile bir kez daha kendini gösterdi zaten. 15 milyonluk bütçeyle çekilen film, 130 milyon dolara yakın hasılat elde ettiği gibi, izleyenlerin gözlerini kamaştıran görüntüleri, müziği, öyküsü, sadeliği ve masalsı dövüş sahneleriyle dört dalda Oscar kazandı. Lee bir kez daha ustalığını ispatlamış ve kendi kültürüne

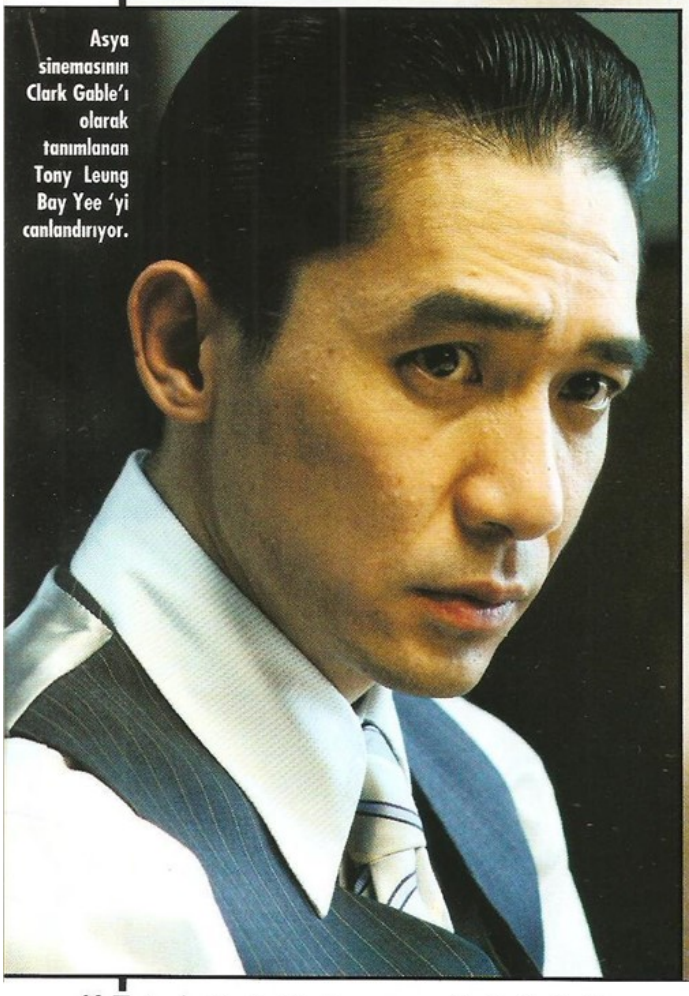

Asya sinemasının Clark Gable'ı olarak tanımlanan Tony Leung Bay Yee 'yi canlandırıyor.

olan gönül borcunu bir anlamda ödemişti. Ama bir sonraki projesi herkesi şaşırttı: Marvel çizgi romanlarının seçkin yaratıcıları Stan Lee ve Jack Kirby mamulü "Hulk" ile belki de gelmiş geçmiş en "psikodramatik" çizgi roman uyarlamalarından birini çekti. Tabii bilinen genel geçer kalıplardan uzak kalarak... Bu nedenle film, gişede bekleneni veremedi. Bu düşüş Ang Lee'yi sinemadan büyük ölçüde soğuttu. Ciddi bir depresif dönemin ardından gelen (ölüm döşeğindeki babası, asla sinemadan vazgeçmemesini öğütlemişti) "Brokeback Dağı" ise, Lee'nin adeta yeniden doğuşu oldu. Annie Proulx'un insanı hüzne boğan aşk öyküsü, Lee gibi insan ilişkilerinin karmaşıklığını, düğümlerini anlatmayı seven bir sinemacıyla buluşunca, ortaya çok özel bir aşk filmi çıktı. Sekiz dalda Oscar adayı olan film, en iyi yönetmen, en iyi senaryo uyarlaması ve en iyi müzik dallarındaki ödüllerle yetindi. Ama Lee, yürek burkan filmiyle bir kez daha kariyerinde önemli bir sıçrama yaptı.

Ang Lee sette.

Ang Lee, şimdi yıllar sonra kendi coğrafyasına geri dönüyor ve gene bir kadın yazarın kısa öyküsünden uyarlanan "Dikkat, Şehvet" ile karşımıza geliyor. Usta yönetmen bizleri 1942 yılına, II. Dünya Savaşı'nın tüm hızıyla sürdüğü bir döneme götürüyor. Japon işgali altındaki Şanghay'da başlayan film, geri dönüşlerle anlatılıyor. İlk önce oturduğu kafede geçmişi hatırlayan Mak (Wei Tang) adlı genç, güzel ve zengin görünümlü bir kadınla tanışıyoruz. Aslında Mak, Avrupa'ya kaçan babası tarafından geride bırakılan Wang Chia Chi adlı utangaç bir genç kızdır. Üniversiteye başladığının ilk yılında, milliyetçi oyunlar sergileyen Kuang Yu Min (Lee-Hom Wang) ile tanışır ve oyuncu olur. Başrollerde oynamak onun için gerçek bir zevke ve tutkuya dönüşür. Kuang'a da karşılıksız bir aşk beslemeye başlar. Ülkesinin Japonya tarafından işgal edilmesine tepkisiz kalmak istemeyen idealist Kuang'ın ise başka hedefleri vardır: Japonlarla işbirlikçilik yapan üst düzey iş adamı Yee'yi (Tony Leung) ortadan kaldıracak tehlikeli bir planın hazırlığı içindedir. Bunun için de öğrencilerden oluşan küçük bir militan grup organize eder. Tiyatro da bu amaca hizmet edecek bir araç olacaktır. Her öğrenciye bir rol verir; Wang daMak rolünü alır. Göreviyse hem karmaşık hem de tehlikelidir: önce Yee'nin eşi (Joan Chen) ile arkadaş olup çiftin güvenini kazanacak, sonra da Yee ile bir gönül ilişkisi kuracaktır! Wang bu süreçte hem fiziksel hem de duygusal olarak değişime uğrar; çünkü planlar beklenmedik sonuçlara yol açar.

Filmin dayandığı kısa öykü, 1920-1995 yılları arasında yaşamış Çinli kadın yazar Eileen Chang'e ait. 1950'de yazmaya başlayıp ancak 1979'da yayımlanmasına karar verdiği bu kısa hikaye, büyük ölçüde yazarın özgeçmişinden izler taşıyor. En çabuk göze çarpan benzerlikler ise; Wang'ın babası tarafından terk edilmiş bir kız çocuğu oluşuyla, Chang'in afyon bağımlısı ve eve getirdiği kuması yüzünden bir dönem eşinden ayrı yaşamış bir babaya sahip olması. Yaşadığı coğrafyanın siyasi ve toplumsal çalkantılarını bizzat tecrübe etmiş olmasının, Çin edebiyatının bu

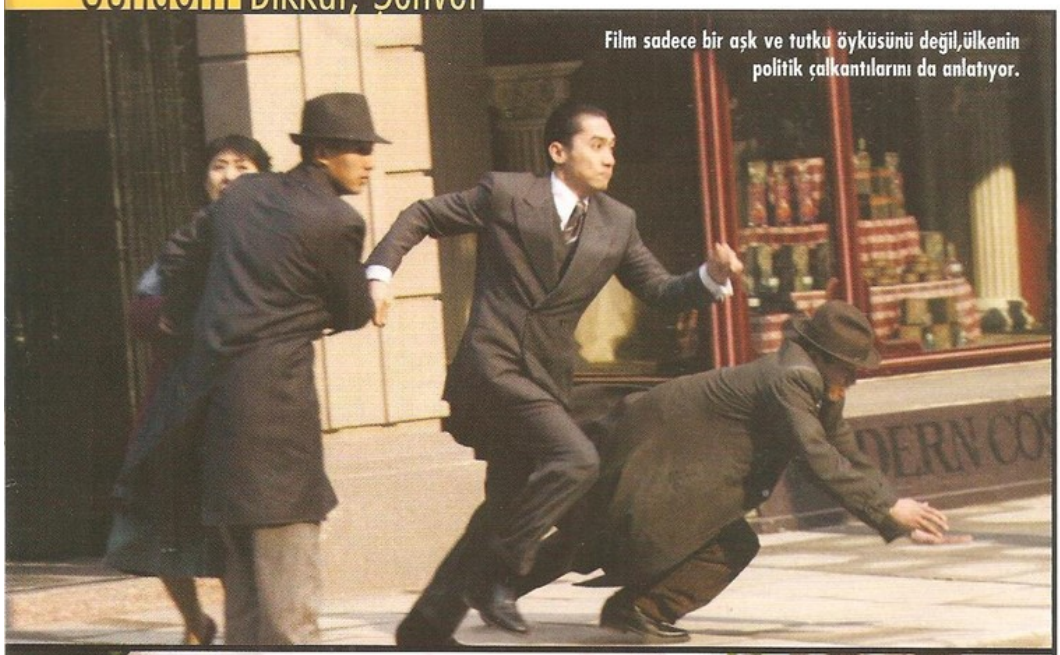

Film sadece bir aşk ve tutku öyküsünü değil,ülkenin politik çalkantılarını da anlatıyor.

Wang, ilk başta Yee ailesinin güvenini kazanmakla işe başlıyor.

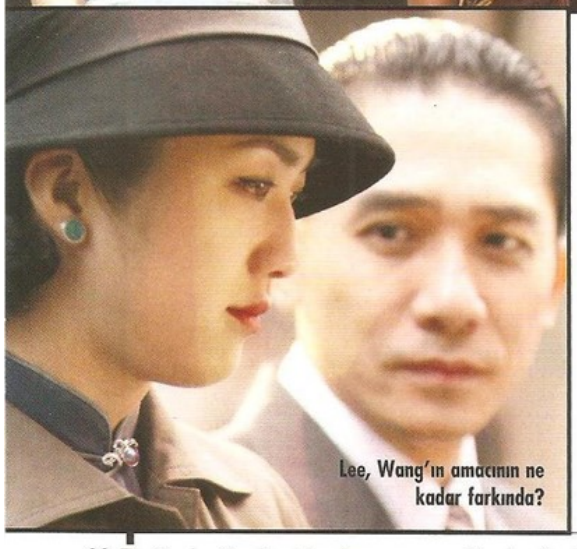

Lee, Wang'ın amacının ne kadar farkında?

özel kalemine eserlerini ortaya çıkarmada rehber olduğu aşikar. Özellikle kadın-erkek ilişkilerindeki gerilimleri konu alan eserleriyle ünlenen Chang, kendi eserlerinin televizyon ve sinema uyarlamalarına da imza atmış.

Peki Ang Lee'yi bu hikayeyi filme çekmeye iten şey ne olmuş? Bu soruya verdiği net bir cevap var yönetmenin: öykünün her şeyden önce, Çin vatanseverliğini ve bu uğurda yapılan fedakarlıkları, dünyanın pek çok kesiminde hala tabu niteliğini taşıyan ve söz konusu dönemde zaten büyük ölçüde yok sayılan kadın cinselliği üzerinden işlemesi. (Bu arada, Wang ile kendisi arasında kişisel bir bağ kurduğunu da söylüyor Lee, tıpkı Wang gibi o da 18 yaşında bir oyunda rol aldıktan sonra hayatı bambaşka bir ivme kazanmış). Öyküye kelimesi kelimesine sadık kalmadığını; özellikle bazı duyguları, korkuları, sözü edilmeyen ya da yok sayılan gerçekleri filme aktarmaya çalıştığını söyleyen yönetmen, Wang'ta onulmaz bir yara açan aşk acısını ve yaşadığı derin cinselliği ön plana çıkarmayı tercih etmiş. Aslında hikayenin Chang'in diğer eserlerinin gölgesinde kalmış, karanlık ve gözden kaçmış bir havası olduğunu düşünüyor. Bundan 60 küsur yıl önce Çin gibi geleneksel bir toplum yapısında böyle bir cinsel maceranın tasviri, Lee'yi okuduğunda gerçek anlamda şok etmiş. Bunun bizzat yazarı anlattığına inanıyor. Hatta yazarın filmlerden fazlasıyla esinlendiğini ve öyküyü kurarken adeta bir filmi kurgularcasına davrandığını belirtiyor: "Biz, sadece bıraktığı boşlukları doldurduk". Ayrıca, 1940'ların Amerikan sinemasından, "Notorious" ve "Casablanca"dan etkilendiğinin de altını çiziyor yönetmen. "Brokeback Dağı"nın ardından Çin ile ilgili Çince bir film yapmak isteği duyan Lee, "Dikkat, Şehvet"in yitirilmiş bir aşkı anlatan "Brokeback Dağı"nın bir ölçüde devamı gibi oluşunun rastlantısallığına dikkat çekiyor: "Benim için 'Brokeback Dağı' kayıp bir cennet gibi. Oraya geri dönemiyorlar. Bu beni çok üzüyor, 'Dikkat, Şehvet' de benzer bir öykü, daha karanlık bir versiyon. Bu, planladığım bir şey değildi. Oscar ödüllerinden sonra tek düşüncem bir Çin filmi çekmekti".

Filmografisini gözümüzün önüne getirdiğimizde, türler arasında sert geçişler yapan, komediden "wuxia"ya, eşcinsel aşktan klasik edebiyat uyarlamalarına, zengin bir alanda sinemasının temelini kuran Ang Lee, aslında dramı çok seven, ilişkileri ve aşkı anlatmaya çalışan bir yönetmen olduğunun altını çiziyor sık sık. Gişede başarısız olup, şimdi yeniden çekilmesine karar verilmiş olan "Hulk" bile ona göre "bir psiko-drama"ydı. Ayrıca toplumsal hayatın kişileri maskelerle yaşamaya mahkum eden baskılarını ve gelenek-modern çatışmasını perdeye başarıyla yansıtan

Wang ve Yee arasındaki tutkulu sevişme sahneleri filme 17 yaş sınırlaması getirdi.

yönetmen; filmlerindeki "dışlanmış" karakterlerini de çok sevdiğini belirtiyor. Çünkü kendisini de böyle gördüğünü söylüyor: "Bütün hayatım boyunca kendimi yabancı hissettim. Hala da hissediyorum. Bu, benim kaderim. Nereye gitsem, hatta geldiğim yerde bile kendimi kültürel açıdan bir yabancı gibi hissediyorum. Benim gerçek kültürel köklerim Çin'de, bu yüzden de gerçek hayattan çok filmlerimde kendimi bir yere ait ve dahil hissediyorum. Tıpkı Wang gibi. Rol yapmak sonuçta 'gerçek siz'le bağlantı kurmanızı sağlar. Karakterlerimin hepsi bu yolla kendileriyle ilgili gerçeği bulmaya çalışırlar. Ben de bunu film çekerek yapmaya çalışıyorum. En iyi yaptığım şey bu çünkü".

Eileen Chang'in kısa öyküsü tabii sadece bir aşkın öyküsü değil; döneminin siyasi panoramasını da gözler önüne seriyor. Ang Lee de aslında her ne kadar insan ilişkilerini anlattığını söylese de politik bir film çektiğinin farkında; çünkü filmin Çin'de çekilmesinden tutun, çekilen tarihsel dönemde Lee'nin ailesinin bizzat olayları yaşaması ve 1949'da komünizmin gelişiyle ülkeden kaçmalarına ve hatta filmin şiddet dolu bir cinsellik içermesine dek projenin politikliği kendisini hep hissettiriyor. Japonya'nın Çin'i işgalinde yaşattığı terör ve şiddet, işbirliği yapan Çinliler, hem Çin hem de Japonya toplumunca yok sayılan tarihi gerçekler durumunda. Lee, özellikle Japonya'nın çok daha inkarcı olduğunu düşünüyor ve tarihin unutulmaması ve çarpıtılmaması gerektiğine inanıyor: "Bunun büyük ölçüde politik bir malzeme olduğunun farkındayım. Sadece tarihsel fonundan ötürü değil, bakış açısından dolayı da böyle olduğunu düşünüyorum. Yani Eileen Chang'in bakış açısından. Öykü, cinsel ve kadınsı bakış açısından bir savaşı izleyen Wang'ın çevresinde kurulu. Bu anlamda Chang'in metnine sadık kalmayı tercih ettim. Ama savunmak amacını taşımadım, sadece ilginç ve çekici buldum".

Filmde rol alan oyunculara baktığımız zaman; tam adıyla Tony Leung Chiu Wai, filmde Japon işgalcilerle işbirliği içinde olan Mr.Yee'yi canlandırıyor. Hong Kong doğumlu yakışıklı oyuncuya Wong Kar Wai'ın unutulmaz "2046" ve "Aşk Zamanı" filmlerinden aşinayız. Asya sinemasının Clark Gable'ı olarak anılan Leung ile çalışmak konusunda Ang Lee, şanslı olduğunu düşünüyor. Uzun zamandır bir projede beraber çalışmak istediği Tony Leung, Hong Kong'da genellikle kahraman rollerinin gediklisi durumunda; hep yakışıklı ve kazanan karakterleri canlandırmaktayken, bu kez "Dikkat, Şehvet"te tam tersi bir karakteri oynuyor.

Joan Chen'i artık olgun kadın rollerinde izliyoruz.

Tony Leung'un canlandırdığı Yee'yi baştan çıkaran Wang rolünde izleyeceğimiz Wei Tang ise ilk sinema deneyiminde başrol oynuyor. Yaklaşık 10,000 aday arasından seçilen Tang, sinema eğitimi alıyor ve Ang Lee'nin gözünde rol için biçilmiş kaftan. Sıradan bir genç kızın bir tür Mata Hari'ye dönüşmesi gibi zorlu bir rolün altından kalkan Tang ile Leung arasındaki sevişme sahnelerinin gerçek olduğu konusundaki dedikodularsa almış yürümüş durumda. Lee, bu konuda ketumluğunu korumayı ve kararı seyirciye bırakmayı tercih ediyor. Bu sahneler, filmin 17 yaş sınırlaması almasına neden oldu. Hatta Çin'de bu yaş sınırlamasının kaldırılması için sansür kurulunun önerisiyle filmin 30 dakikalık grafik sevişme sahneleri kesildi. Tabii bu işi bizzat Lee üstlenerek filminin zedelenmesini önlemeye çalışmış. Filme adını veren "şehvet", tıpkı Iggy Pop'ın şarkısında olduğu gibi hayata duyulan şehveti; "sakınma" ise, özellikle Çin gibi geleneklere bağlı bir doğu toplumunda yaşarken gelenek baskısına karşı kendini korumaya çalışmayı ifade ediyor.

"Dikkat, Şehvet", Venedik Film Festivali'nde Altın Aslan Ödülü'nün sahibi oldu, ama bazı olumsuz eleştirilerin de hedefi durumunda. Mesela bazı eleştirilere göre, özellikle filmin başlarında tempo çok düşük ve ağır ağır ilerliyor. Ang Lee'nin ayrıntılara fazla önem verip, can alıcı sahnelerin etkisini azalttığı da bir başka olumsuz eleştirinin konusu. Her ne kadar Paul Verhoeven'in "Kara Kitap"ıyla benzerlikler taşısa da (işgal altındaki bir ülkede, kadın kahramanların düşmanla ilişki kurarak direnişe hizmet etmeleri babında) Verhoeven'in çok daha çarpıcı, Lee'ninse çok daha sakin bir yol tutturdukları üzerinde fikir birliğine varılıyor. Ama pek çok sinemasever için, özellikle de Ang Lee hayranları için, kısa öyküden uzun metraja başarıyla uyarlanan "Dikkat, Şehvet" kaçırılmaması gereken filmlerden biri kesinlikle.

Çifte kavrulmuş WESTERN!

1957 yılı yapımı klasik western filmi "3:10 to Yuma" 50. yaşını bir yeniden yapımla kutluyor. "Walk the Line"ın ardından "3:10 YUMA" (3:10 to Yuma) gibi riskli bir projeye imza atan James Mangold, başrolleri Russell Crowe ve Christian Bale'e emanet ederken Akademi Ödülleri'ne de göz kırpıyor. Eylül ayında ABD'de gösterime giren filmin gişe başarısı yerinde, aldığı eleştiriler de son derece olumlu.

EBRU ÇELİKTUĞ

Western filmleri bir süredir eski itibarlarını kaybettiyse de özellikle "Kurtlarla Dans" ve "Affedilmeyen"i yeni bir milat olarak alırsak 90'lı yıllarda canlanmaya başladı denebilir: efsanevi kanun adamı Wyatt Earp ile ilgili "Tombstone" ve Kevin Costner'ın canlandırdığı "Wyatt Earp", pek başarılı bulunmasa da Sam Raimi'nin "The Quick and the Dead"i ve Jim Jarmusch'un "Dead Man"i gibi modern yapımlar ile kovboy filmlerine geri dönülmeye çalışıldı. Son örneklerden biriyse, Tommy Lee Jones'un yönetip oynadığı, senaryosunuysa Meksikalı yönetmen Alejandro Gonzalez Inarritu'nun senaristi olarak tanıdığımız Guillermo Arriaga'nın yazdığı, bir modern zaman kovboy filmi olarak tanımlanabilecek "Üç Defin" oldu. Şimdi ise country müziğin babalarından Johnny Cash'in yaşamını anlatan ve Reese Witherspoon'a en iyi kadın oyuncu Oscar'ını kazandıran "Walk the

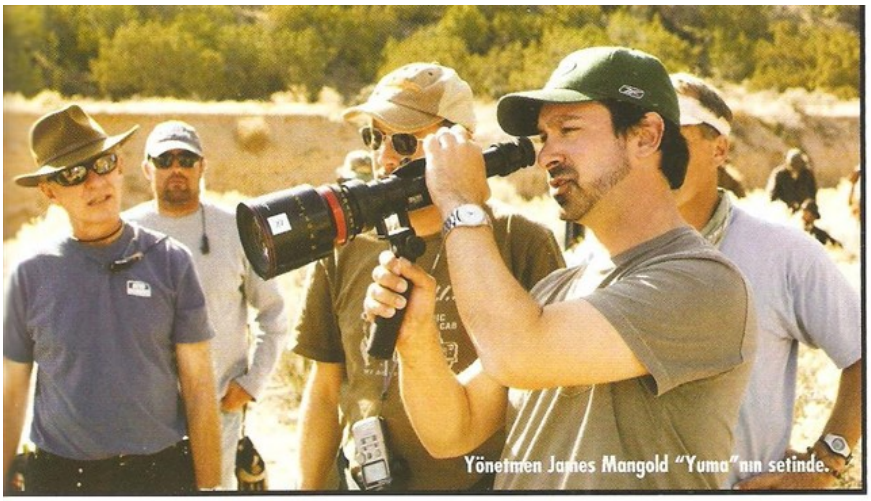

Yönetmen James Mangold "Yuma"nın setinde.

Line"ın yönetmeni James Mangold'un çektiği bir yeniden çevrim var karşımızda. 1957 yılında Glenn Ford ve Van Heflin'in rollerini 50 yıl sonra Russell Crowe ve Christian Bale'in devraldığı film, türün sevenlerine çok şey vaat ediyor. ABD'de aynı ay gösterime giren "Korkak Robert Ford'un Jesse James Suikasti" ile birlikte klasik westernin yeniden gündeme gelmesini sağlayan "Yuma", bir yeniden çevrim filmi olmanın dezavantajlarını geride bırakmışa benziyor.

İlk "3:10 to Yuma", Elmore Leonard'ın kısa öyküsünden uyarlanmıştı. Leonard'ın *diğer filme alınan senaryo ve öyküleri* arasında "Hombre", "Get Shorty", "Bee Cool" "Jackie Brown" ve "Out of Sight" da var. Quentin Tarantino'nun ilk gençlik yıllarından beri hayranı olduğu ve yıllar sonra "Rum Punch" adlı eserinden "Jackie Brown"ı uyarladığı Leonard, "Detroit'in Dickens"ı olarak tanımlanıyor ve özellikle gerçekçi üslubu ve güçlü diyaloglarıyla tanınıyor. Fakir bir çiftçinin bir kanun kaçağını 200 dolar için sağ salim mahkemeye götürecek trene ulaştırma öyküsü, yönetmen Demler Daves'in elinde en sağlam western filmlerinden birine dönüşmüştü. Glenn Ford, Ben Wade rolünde benzeri görülmemiş bir kötü adam portresi çizmişti ve kariyerinin en önemli rollerinden birini oynamıştı. Beyaz şapkalı iyi kovboyla siyah şapkalı kötü kovboy ayrımı ortadan kalkmış, özellikle Ben Wade ile Dan Evans'ın (Van Heflin) otelde treni beklerken kader birliği edişleri filme damgasını vurmuş ve izleyenlerin zihninden uzun süre çıkmamıştı. Film bir anlamda kendisinden dört yıl önce çekilen "Kahraman Şerif"in izini takip etmişti.

Yeniden yapımların çoğunun ilk filmlerin başarısını tekrarlamakta zayıf kaldığı bilinen bir gerçek. Ama Eylül ayında ABD'de gösterime giren yeni "Yuma" ile ilgili yazılanlara bakılacak olursa durum bu kez farklı. Her şeyden önce James Mangold filmi baştan sona değiştirmekle işe başlamış, ama Elmore Leonard'ın metninden çok da fazla uzaklaşmadan. Mesela, ilk versiyonda filmin bütününe yayılan yolculuğu adeta hızlı sarıp üç güne sığdırmış, Dan Evans'ı basit bir çiftçi yerine Amerikan İç Savaşı'nda tek bacağını kaybetmiş bir gaziye dönüştürmüş, Evans'ın oğlu da ilk filmde olduğu gibi babasıyla yola çıkmıyormuş, vb... Ama bunlardan da önemlisi, Mangold, 17 yaşındayken seyredip hayranı olduğu klasik "3:10 to Yuma"yı çok daha gerçekçi bir üslupla çekmek istemiş: "İlk izlediğimde çok şaşırmıştım, çünkü filmin ahlak, cesaret, dürüstlük, onur ve aile kavramlarıyla ilgili sorduğu sorular son derece incelikli ve karmaşıktı. Ben Wade ve Dan Evans, basitçe beyaz ve siyah şapka giymiş iyi ve kötü adamlardan çok daha komplike karakterlerdi. Öyküde aksiyonun yanı sıra, diğer westernlerde pek sık rastlanmayan bir tür klostrofobi vardı, ki bu da, birbirinin zıddı iki karakteri son derece yakın ve derin bir ilişki kurmaya zorluyordu". Mangold

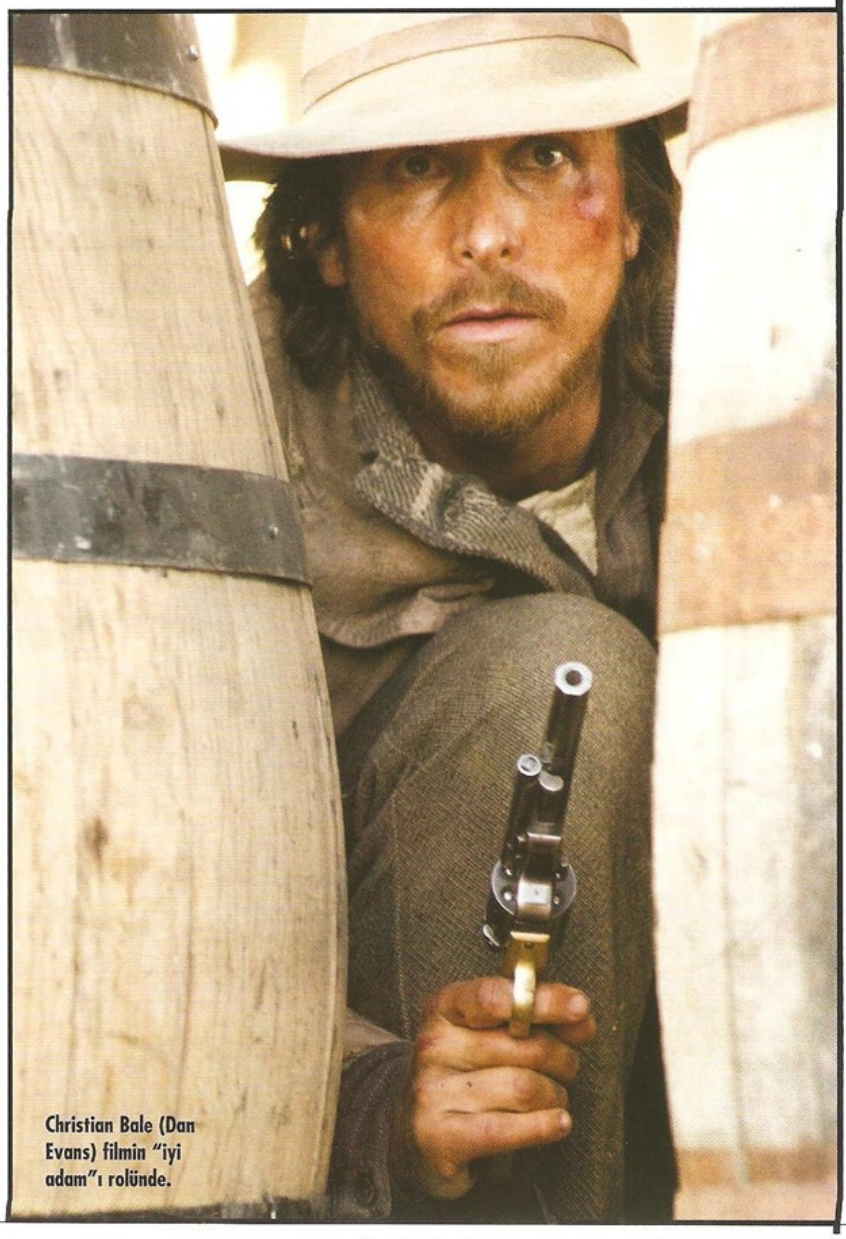

Christian Bale (Dan Evans) filmin "iyi adam"ı rolünde.

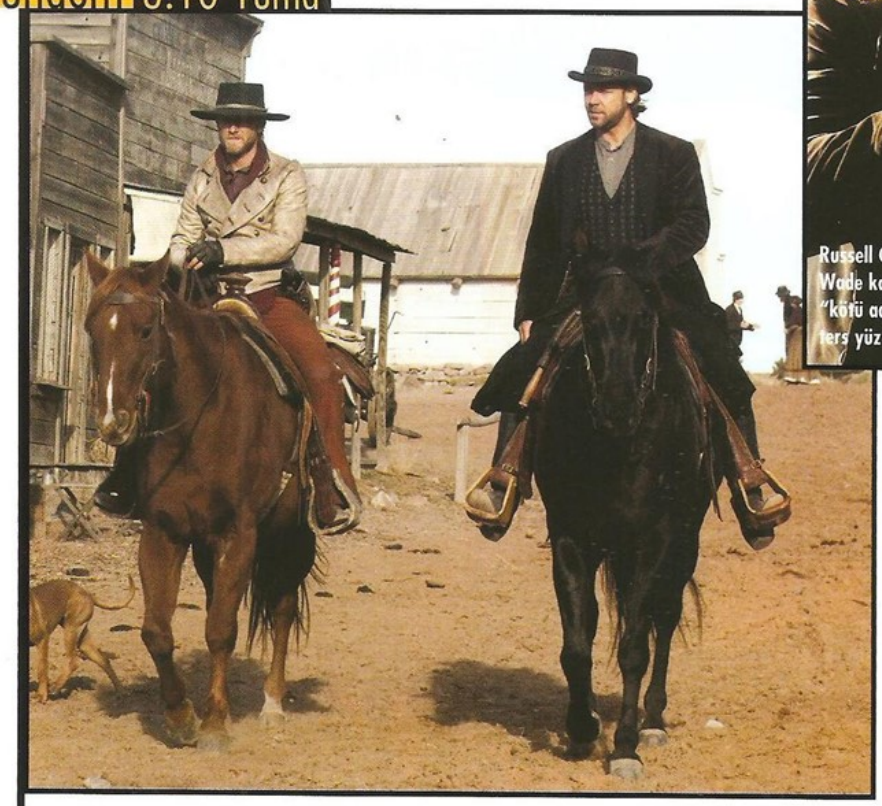

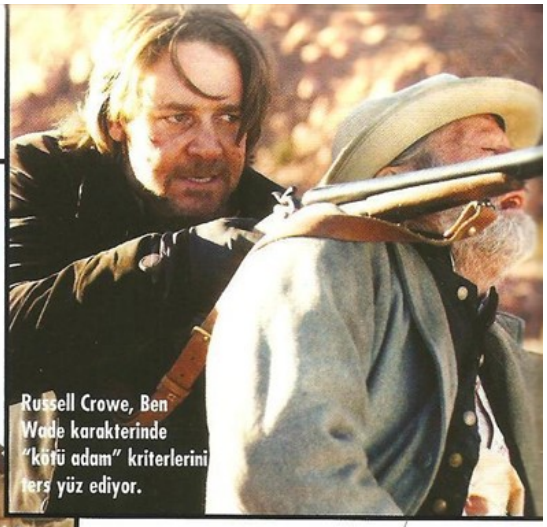

Russell Crowe, Ben Wade karakterinde "kötü adam" kriterlerini ters yüz ediyor.

açısından eski geleneksel westernler yanlış bir şekilde iyi adam-kötü adam filmleri olarak görülüyor. Oysa en iyi westernlerde karakterlerin çok daha derinlemesine ve çok yönlü olarak ele alındığını düşünüyor yönetmen ve her şeyden önce bugünün ABD toplumunun sorunlarını analiz etmek için –özellikle iç savaş sonrası dönemi anlayabilmek için- westernlerin aracılığına başvurmak gerektiğini savunuyor.

Filmin proje aşamasında Hollywood yapımcıları tarafından uzun süre görmezden gelindiği de bir gerçek. Daha 2002'de "Identity" çekilirken yapımcı ortağı Cathy Konrad ile "Yuma"yı konuşmaya başlayan Mangold, araya "Walk the Line" girince projeyi ertelemişti. "Walk the Line" bittikten sonraysa Sony projeden vazgeçtiğini açıklamış ve filmin hakları Mangold'a bırakılmıştı. Sony'nin vazgeçmesi üzerine Mangold ve Konrad yapımcı arayışına girmişler, ama pek çoğunun filmin türünü öğrendiklerinde reddetmesiyle hayal kırıklığına uğramışlardı. Çoğu insan westerne modası geçmiş, tek boyutlu iyi-kötü karakterleriyle, genelde adalet için çarpışanların öyküsünü ele alan filmler olarak bakmaya devam ediyor aslında. Arada sırada türe nostaljik dönüşler yapılsa da bunlar film şirketleri için büyük risk taşıyan projeler olarak görülüyorlar ne yazık ki. Oysa Mangold, westernlerin çok şey söyleyen filmler olduğunu düşünüyor ve "gri" bir film çektiğinin altını çiziyor. Ayrıca westernlerin Amerikan mitolojisini meydana getirdiğini; Amerikan halkının özlemlerini, korkularını, endişelerini ve arayışlarını, kıraç ve geniş manzaralar fonunda, başka hiçbir şekilde ifade edilemeyecek biçimde yansıttıklarını düşünüyor. Mangold'a göre Amerikan mitolojisinin bir başka önemli bileşeni de gangster filmleri. Bunların ahlaki sorular soran ve bu sorulara cevap arayan farklı türler olduğu fikrini taşıyor.

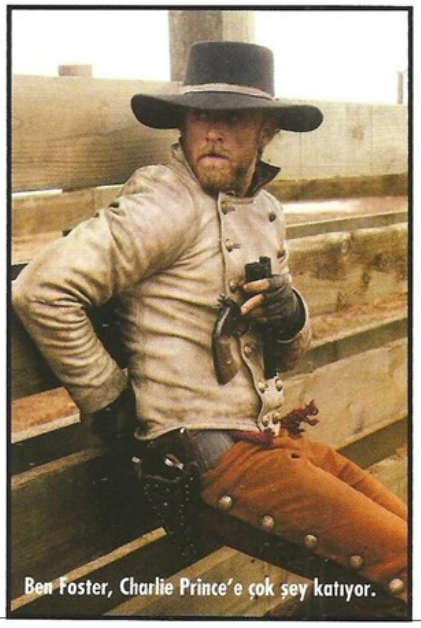

Ben Foster, Charlie Prince'e çok şey katıyor.

Yönetmen, 1997'de çektiği "Cop Land"de ilk "Yuma"ya gönderme yapmak için, Sylvester Stallone'nin canlandırdığı şerif karakterinin soyadının Heflin olmasını tercih etmişti. "Yuma" ayrıca sinema okulunda didik didik analiz ettiği filmlerden biriymiş. Yeni film, yukarıda bahsettiğimiz bazı değişiklikler dışında –aslında pek çok değişiklik var, hatta izleyicilerin farklı bir finalle karşılaşacağını da hatırlatalım- ana hatlarıyla orijinalinin olay örgüsünü takip ediyor: Sivil savaşta bir bacağını kaybetmiş, parasal sıkıntı içindeki çiftçi Dan Evans (Christian Bale), iki oğlu ve karısıyla zar zor yaşamaktadır. Etrafa korku saçan bir silahlı soygun çetesinin lideri Ben Wade, gene bir soygunun ardından yakalanınca, ahali yargılanacağı mahkemeye sağlam bir şekilde ulaşabilmesi için ön ayak olur. Amaç Yuma'ya kalkan trene Ben Wade'i sağ salim yetiştirebilmektir. Paraya olan ihtiyacı yüzünden Dan de 200 dolarlık bu eskortluk işine bulaşır. Bu gruba Dan'in yeni yetme oğlu da evden kaçarak katılır. Peşlerinde ödül avcıları, kendi kafalarına göre adaleti sağlamak için silahlanmış demiryolu işçileri, Apaçiler ve Wade'in çetesi olmak üzere trene yetişmeye çalışan iki zıt karakterin kaderi birbirine sıkı sıkıya bağlanmıştır artık. Tüm bunların arasındaysa en fazla tehlike saçanı, Ben Wade'in çetesinden Charlie Prince'tir. Tek arzusu Ben Wade'in serbest kalması ve diğer herkesin ölmesi olan bu psikopat çete elemanının gözü karalığı korkutucu boyuttadır. Kanun dışı ama zengin bir hayat süren Ben Wade ile dürüst ama fakir bir hayatı olan Dan Evans arasında, son derece zor şartlardaki bir ölüm kalım savaşının ortasında tuhaf bir kader birliği ve bir tür dostluk oluşur. Dan Evans, trene Ben Wade'i yetiştirmeye çalışırken aslında bir de ailesinin gözünde itibarını yitirmemek için de mücadele etmektedir. Özellikle büyük oğlunun gözünde son derece zayıf bir baba figürüdür ve bu macera sonrasında kazanacağı 200 dolar çiftliğin borçlarını

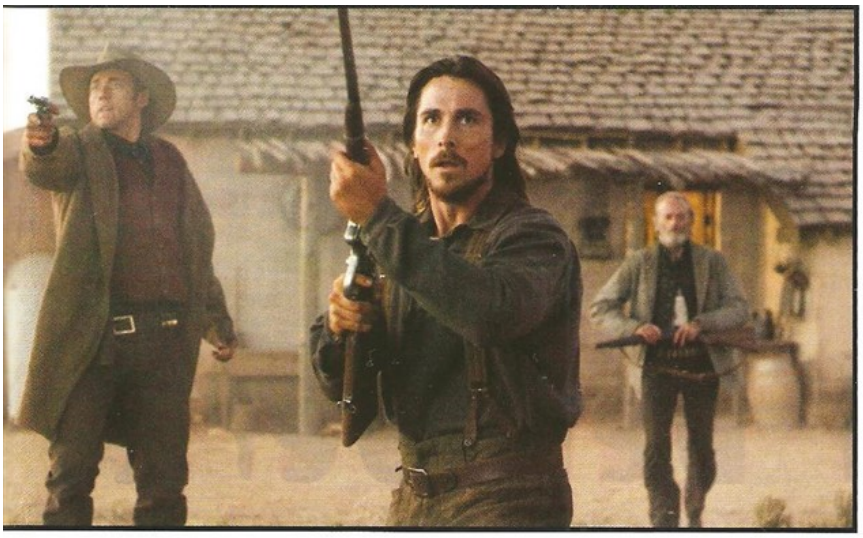

biraz da olsa kapatacaktır. Filmin sonuna doğru, iyi adam ve kötü adamı birbirinden ayırmak zorlaşır, keskin çizgiler yok olur.
Orijinalinden daha başarılı olduğu altı çizilen "Yuma"nın en büyük avantajlarından biri kadrosu. James Mangold ve yapımcı ortağı Cathy Konrad, Russell Crowe ve Christian Bale'i Glenn Ford ve Van Heflin'in canlandırdığı Ben Wade ve Dan Evans karakterleri için başından beri biçilmiş kaftan olarak görmüşler.
"Gladyatör" ile Oscar ödüllü yıldızlar arasındaki yerini alan Russell Crowe, bir çiftliğe sahip olmanın getirdiği tüm avantajları at üstündeki rahatlıkla kullanmışa benziyor. Üstelik Ben Wade karakterini çok katmanlı, komplike bir karakter olarak ele alarak belki de bir Oscar'lık performansa daha imza atıyor. Şefkatten hainliğe neredeyse bir göz kırpması kadar hızlıca ve kolaylıkla geçebilen oyuncunun eleştirmenlerden tam not aldığını söyleyelim. Christian Bale ise, Russell Crowe ile sette anlaşıp anlaşamadığına dair sorulan sorulardan bıkmış durumda! Aksine, sette çok iyi anlaşan ve "kanı uyuşan" iki oyuncu arasında tıpkı "Butch Cassidy and Sundance Kid"deki Robert Redford-Paul Newman kıvamında bir kimya tuttuğu söylentiler arasında.
Yan karakterlerdeyse, ödül avcısı Byron McElroy rolündeki Peter Fonda ve çete üyesi Charlie Prince rolündeki Ben Foster göze çarpıyor. Özellikle Ben Foster'ın ("X-Men: Son Direniş", "Six Feet Under") Charlie Prince rolündeki "kötü adam" performansı anlatıla anlatıla bitirilemiyor. Sadece doğası gereği değil yaşadığı sert koşulların sonucunda kötülerin kötüsü bir karakter olan Charlie Prince, ilah gibi gördüğü, kendisine bir baba ya da ağabey figürü gibi gelen Ben Wade'i kurtarmak için elinden geleni yapıyor. Son derece soğukkanlı bir katil ve hatta bir seri katil gibi davranan Charlie Prince rolünde doğaçlama da yapan Foster, oynadığı karakterin kötü biri olduğunu düşünmüyor: "Pek çok oyuncu profesyonel anlamda işini yaptığını söyler. Oysa günün bitiminde canlandırdığınız karakteri kemiğine kadar sevmek zorundasınız. Bu kişi için mücadele etmektesinizdir, mücadelenin başarısı için tek şart da onun hayatını ve inandıklarını anlamaktır. Eğer kendi içinizde, Charlie'nin içindeki Ben'in nasıl yer kapladığını hissedemezseniz, yani "sevdiğiniz biri için yapamayacağınız şeyin olmaması" ne demek bilmiyorsanız, işiniz zordur. Ama olayların geçtiği dönemi ve koşulları göz önüne alırsanız ve yaşamak için öldürmek gerektiğini kabul ederseniz Charlie'yi çözmüş olursunuz". Hazırlık aşamasında, orijinal filmi izlememeyi tercih eden Foster, bunun yerine dönemin suçlularının, kanun kaçakları ve soyguncularının resimlerini incelemeyi seçmiş. O dönemde suçluların birer rock yıldızı gibi hayranlık duyulan ünlüler olduğunu fark etmiş.
Peter Fonda ise canlandırdığı Byron McElroy karakteriyle ilgili şunları söylüyor: "Ben Wade ve Byron McElroy'un ikisi de sonuçta katil. Görünen o ki, McElroy kanun için çalışıyor; Wade ise kendisi için çalıp çırpıyor. Bence bir madalyonun iki yüzü gibiler." Kendisi de ilk yönetmenlik denemesini 1971'de bir western olan "The Hired Hand" ile yapan Fonda, Mangold'un "Yuma"sından çok memnun. Kendisini projeye çeken ilk şeyin filmin türü, ikincisininse oynayacağı karakter olduğunu söyleyen Fonda, Mangold'un daha önce western çekmediğini bildiğini ama gene de "Cop Land"de bir tutam western tadı olduğundan yönetmene güvendiğini sözlerine ekliyor.
James Mangold'un filme en büyük katkısı, "Yuma"nın orijinaline nazaran çok daha hareketli ve hızlı tempolu oluşu. Orijinal filmin büyük kısmı bir otel odasında kısılıp kalmış Wade ve Evans arasında geçmekteyken, Mangold, daha önce de belirttiğimiz gibi filmi üç günlük bir yol filmine çevirerek hikayeye hareket katmayı tercih etmiş. Ama aksiyona verdiği önemin yanı sıra karakterlerin işlenişine ve ahlaki ikilemlere işaret etmeyi de ihmal etmediği bir gerçek. Bu durum kesinlikle filmin aleyhine değil, aksine sadece bir western ya da bir westernin yeniden yapımı gibi sığ değerlendirmelerden uzak kalmasını sağlıyor. Türün küllerinden yeniden doğmasını sağlayan "Affedilmeyen"in takipçisi olarak nitelendirilen "Yuma", kayıtsız kalınamayacak bir film; çünkü sözünü sadece western hayranlarına söylemiyor.

Dan Evans'ın eşi Alice'i Gretchen Mol canlandırıyor.

Anca beraber, kanca beraber...

Seth (Jonah Hill) ve Evan (Michael Cera) adlı iki lise son sınıf öğrencisinin eğlenceli öyküsünü anlatıyor "Çok Fena".

MURAT EMİR EREN

"40 Yıllık Bekar" ve geçen ay izlediğimiz "Kaza Kurşunu"ndan tanıdığımız ekip yılın ikinci komedi bombası "ÇOK FENA"da (Superbad) bu kez lise hayatını makaraya alıyor. Judd Apatow'un yapımcılığını, Seth Rogen ve Evan Goldberg'inse senaryo yazarlığını üstlendiği filmin başrolleri Jonah Hill ve Michael Cera'ya emanet.

Yıllardır izlediğimiz tonlarca gençlik filmini şöyle bir düşünün. Sonra da "Amerikan lise yaşamı ve inek öğrencilerin trajedisi" temalı yığınla gençlik komedisinin, zihnimize kazıdığı o "liseli zıpırlar" imajını karşınıza alıp şöyle dikkatle bir bakın. Tüm bu kalabalıktan saçma ve gerçek dışı öğeleri ayıklayıp, ortaya sadece ergenlikten kaynaklanan komiklikleri, lise döneminin hatırlattığı naif hisleri ve gençlik ateşini koyun. İşte "Çok Fena"nın yaratıcıları Seth Rogen ve Evan Goldberg'in uyguladığı tarif buna yakın bir şeye tekabül ediyor. Seth ve Evan adlı iki lise son sınıf öğrencisinin "feci halde" eğlenceli öyküsünü anlatan "Çok Fena"da; inek erkek öğrenciler, Amerikan futbolu oynayıp -nasıl oluyorsa- en güzel en akıllı kızlarla birlikte olabilen zeka fakirleri, okulun popüler kızları olarak karşımıza çıkan sarışın bombalar, biraz makyajla güzelleşiveren gözlüklü kızlar yok. Buların yerine birbirleriyle konuşmak için saçma sapan bahaneler üreten kızlara/erkeklerğ, masa altından dekolte kovalayan abazanlara, porno filmlerde gördüğü gibi bir sevişme yaşamaya kalkıp hayatının travmasını yaşayan yeni yetmelere yer veren film, ABD'de geçtiğimiz yaz aylarının en çok izlenen ve en çok konuşulan filmlerinden biri olmayı başarmış vaziyette.

Filmin hikayesi aslında son derece basit. Aralarından su sızmayan iki lise öğrencisi, Seth ve Evan, okulun sıradan, silik (ama inek olmayan) tipleri. Aslında okuldaki diğer çocukların da hali pek farklı değil. Bu ikili, hem ergenliğin verdiği doğal heyecanla, hem de liseyi bitiriyor olmalarından kaynaklanan telaşla hoşlandıkları kızlara bir biçimde ulaşmak, son yıllarını iyi değerlendirmek istiyorlar. Ama nasıl? Evan iki kelime ederken dahi heyecanlanan, bir yandan çok sakin görünürken, bir yandan da her an saçmalamaya müsait bir genç. Seth ise, hafif şişman, heyecanlı ve asabi bir kişilik. Üstelik ağzından "vajina", "göğüs", "ereksiyon", "seks" ve "penis" kelimeleri düşmüyor. Her ikisi de tipik birer ergenlik karmaşası içindeler. Bu karmaşa içinde net olarak kendini gösteren iki şeyse, Seth ve Evan arasındaki sıkı dostluk ve bir de iki kafadarın, Jules ile Becca adlı iki kıza karşı hissettikleri "fena" duygular. Bir türlü punduna getirip de dertlerini kızlara açamayan, ancak kendi aralarındaki sohbetlerde onlara olan hayranlıklarını dile getirebilen ikili için günün birinde bir fırsat beliriyor...

Evan ve Seth'in, onlara alkollü içki alabilmek için sahte kimlik bastıran "yiğit" arkadaşları: Fogell (Christopher Mintz-Plasse).

Yemek dersinde, hoşlandığı kız Jules'la eşleşen Seth, aniden bir ev partisine davet edilir. ABD'de 21 yaşın altındakilere alkollü içecek satılmadığı için, bu ev partisinde büyük bir alkol problemi söz konusudur. Seth, Jules'un gözüne girebilmek için bu konuyu dert etmemesi gerektiğini, "havalı" bir arkadaşının sahte kimliğe sahip olduğunu ve bu sayede ne kadar isterlerse alkol alabileceklerini söyler. Jules ise, çerez, kola ve belki birayla geçip gidecek partisine alkolle heyecan katacak olan Seth'in bu davranışından çok etkilenir. Bu sayede iki arkadaş hedeflerine yaklaşmak için bir şans elde etmiş olurlar. Bu durumda da kilit adam, onlara sahte kimlikle alkol satın alacak olan zibidi arkadaşları Fogell'dir. Parti günü gelip çatmış, Fogell, kendisini 25 yaşında gösteren bir sahte kimlikle içki dükkanından içeri girmiştir. Ancak tam Fogell siparişleri alacağı sırada dükkanda bir soygun gerçekleşir ve hırsızdan yediği yumrukla bayılıp kalan Fogell, uyandığında karşısında iki polis memuru görür. Elinde sahte kimlikle Fogell dükkanda kalakalmıştır; dışardaysa Seth ve Evan nasıl alkol bulacaklarını düşünmektedir elbet... İşte bu andan itibaren günün geri kalanı tam bir curcunaya dönüşür...

Aktör-senarist Seth Rogen, kendisinin ve en iyi dostu Evan Goldberg'in lisede yaşadıklarından yola çıkarak yazdığı bu senaryoyu, "Freaks and Geeks" dizisini çektikleri sırada göstermiş yapımcı Judd Apatow'a. O zamanlar ismini taşıyan ana karakter Seth'i de kendisi oynamak isteyen Seth Rogen, yıllar geçip de proje bir türlü gerçekleşemeyince bu arzusunu yerine getirememiş ne yazık ki. Geçen yıl, "Çok Fena"nın çekimleri için gerekli ortamın oluştuğuna inanan Apatow projeye start verdiğinde Rogen artık 26 yaşında ve kendi deyimiyle "17 yaşında bir liseli gibi değil de dört yıldır ölü gibi" göründüğünden bu olasılık tamamen ortadan kalkmış. Bu nedenle ekibin ilk işi Seth karakteri için oyuncu arayışına girişmek olmuş. Bu çalışma umduklarından çok daha uzun sürdüğünden, Seth'den önce, Evan'ı canlandıracak olan "Arrested Development"ın yıldızlarından Michael Cera'yla anlaşma sağlanmış. Bu arada, daha önce "Freaks And Geeks"in beş bölümünü yönetmiş olan Greg Mottola da filmin yönetmeni olarak belirlenmiş. Daha önce uzun metraj bir film yönetmemiş olan Mottola, yapımcı Apatow'un aklındaki ilk ve tek isim olarak projenin başına getirilmiş. Tam bu sıralarda yine Judd Apatow, "Seth karakterini kim oynayacak?" sorusunun cevabını da buluvermiş ve Seth rolü için de, daha önce "Knocked Up"da birlikte çalıştığı Jonah Hill'de karar kılmış... Filmde ana karakterlerin aklını başından alan kızlardan Jules'u Emma Stone, Becca'yıysa Martha MacIsaac canlandırıyor. Yapımcılar, bu tür karakterlerin birer seks figürü şeklinde sunulduğu kimi gençlik filmlerinde yapılanın aksine her iki kızın da sıradan yüzler olmasına dikkat etmişler...

"Çok Fena", bildik gençlik filmleriyle benzer bir hikaye yapısına sahip olsa da, birçok noktada bu filmlerden ayrılıyor. Hatta bir yandan bu gençlik filmlerindeki klişeleri kullanırken bir yandan da bu klişelerle dalga geçiyor. Filmin en çok puan kazandığı noktaysa şüphesiz diyalogları... Yine de "Çok Fena"yı imdb internet sitesindeki En İyi 250 Film sıralamasında görmek şaşırtıcı. Zira film klişelerden uzak dursa da, fazlasıyla naif olmaktan da uzak duramıyor. En iyi 250 film arasında değil belki ama en iyi gençlik komedilerinden biri olarak anılacağıysa kesin.

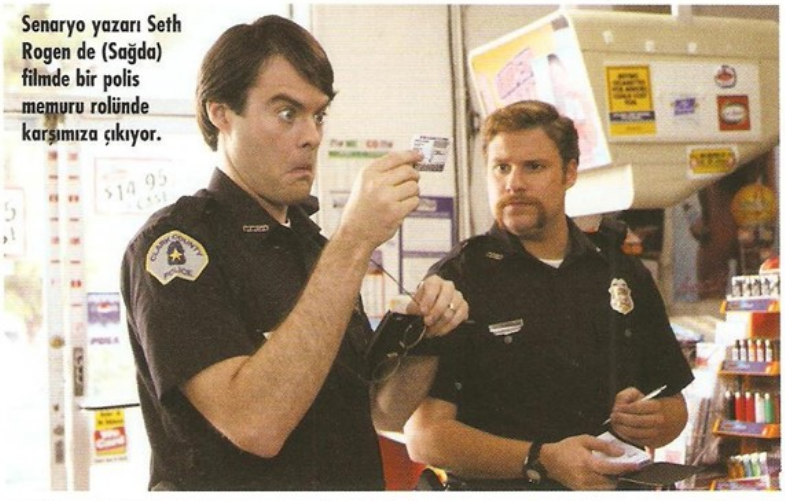

Senaryo yazarı Seth Rogen de (Sağda) filmde bir polis memuru rolünde karşımıza çıkıyor.

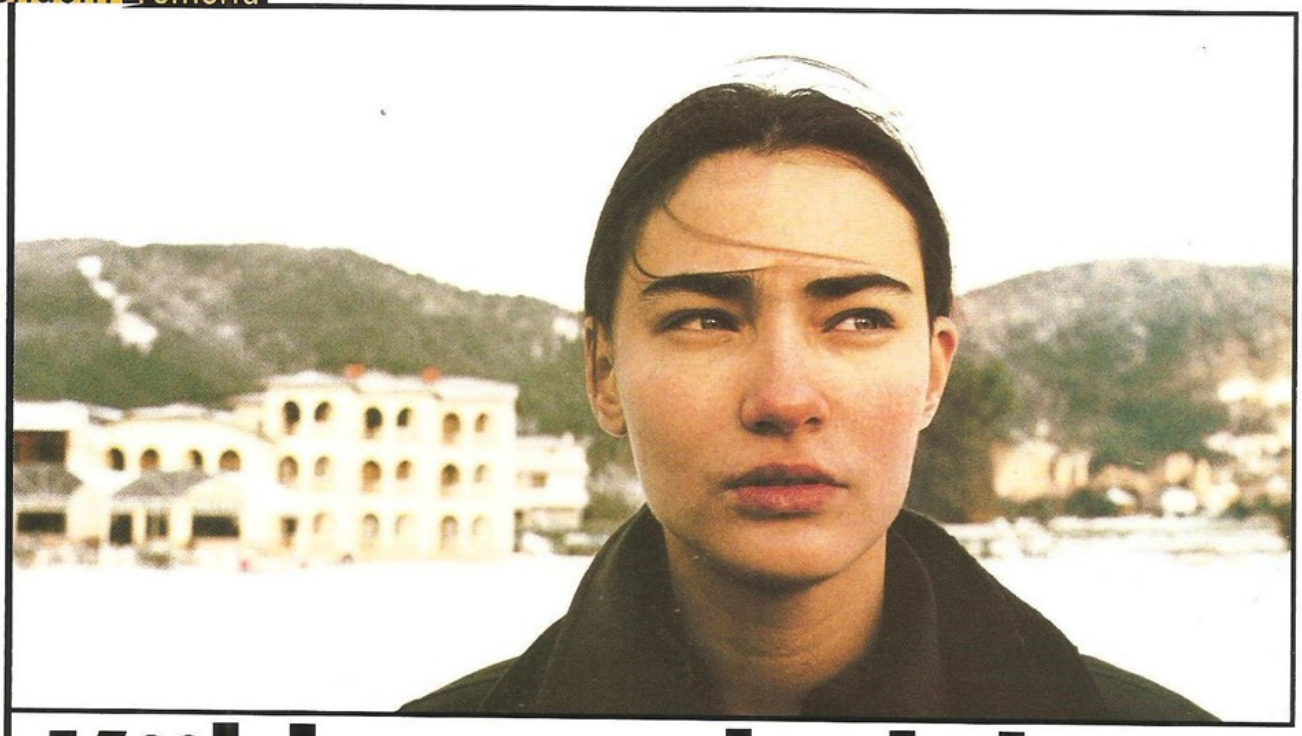

Köklere yolculuk

Semih Kaplanoğlu "Herkes Kendi Evinde" ve "Meleğin Düşüşü"nden sonra "Yusuf" adını verdiği üçlemeyle karşımıza çıkacak. Dünya festivallerinde aldığı iyi tepkilerle dikkat çeken, üçlemenin ilk filmi "YUMURTA", bu ay gösterimde.

OLKAN ÖZYURT

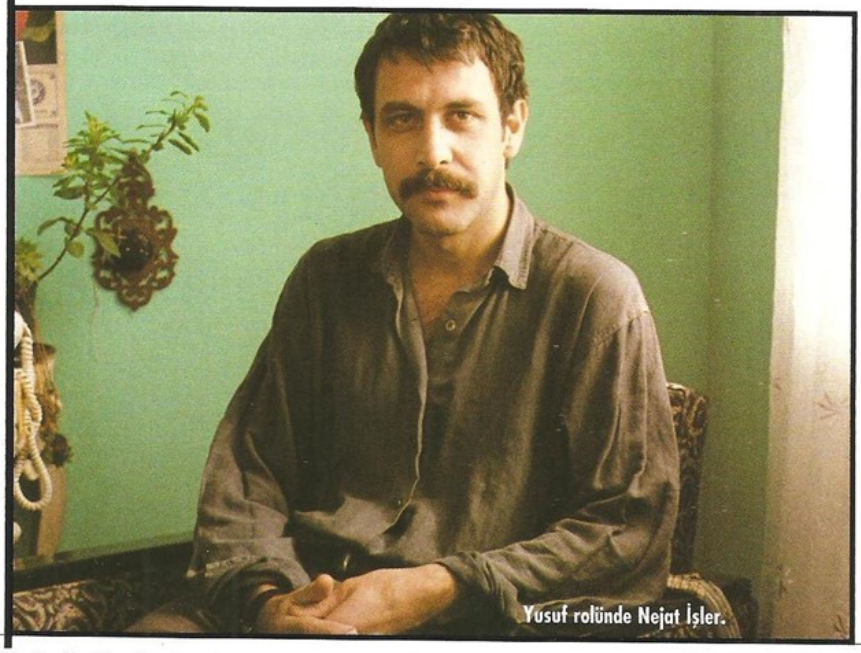

Yusuf rolünde Nejat İşler.

Sinemamızda üçleme serilere zaman zaman rastlıyoruz; ama Semih Kaplanoğlu'nun çekmek üzere yola çıktığı 'Yusuf' üçlemesi gibi, önceden bu kadar iyi planlanmış olanına pek rastlamadık doğrusu. Planlı, programlı diyoruz çünkü bir film çekilip tamamlandıktan hemen sonra, diğer filmin çekimlerine geçilmek üzere kurgulanmış bir 'iş takvimi' söz konusu. Kaplanoğlu, geçen yıl "Yumurta" ile başladı üçlemeye. Bu filmin seyirciyle buluştuğu şu sıralardaysa üçlemenin ikinci halkası olacak "Süt"ü çekiyor. Her şey yolunda giderse "Süt" gösterimdeyken de "Bal"ın çekimlerine başlayacak. Kaplanoğlu'nun böyle uzun bir sürecin içine dalmasının sebebi, biraz da film yapım koşulları. Kaynak bulması kolay olmayan bağımsız bir sinemacı olarak serinin her filminin diğerine referans olmasını istiyor. Görünüşe bakılırsa bu plan şimdiye kadar umduğu sonuçları vermiş.

Yönetmenin, yıllar önce yazdığı bir proje olan ve taşradaki bir şairin hikâyesini anlatan "Aydınlık Gün" filminin senaryosunu yeniden okumasıyla başlamış 'Yusuf' üçlemesinin serüveni. Kaplanoğlu, şairin o anını, gençliğini ve çocukluğunu

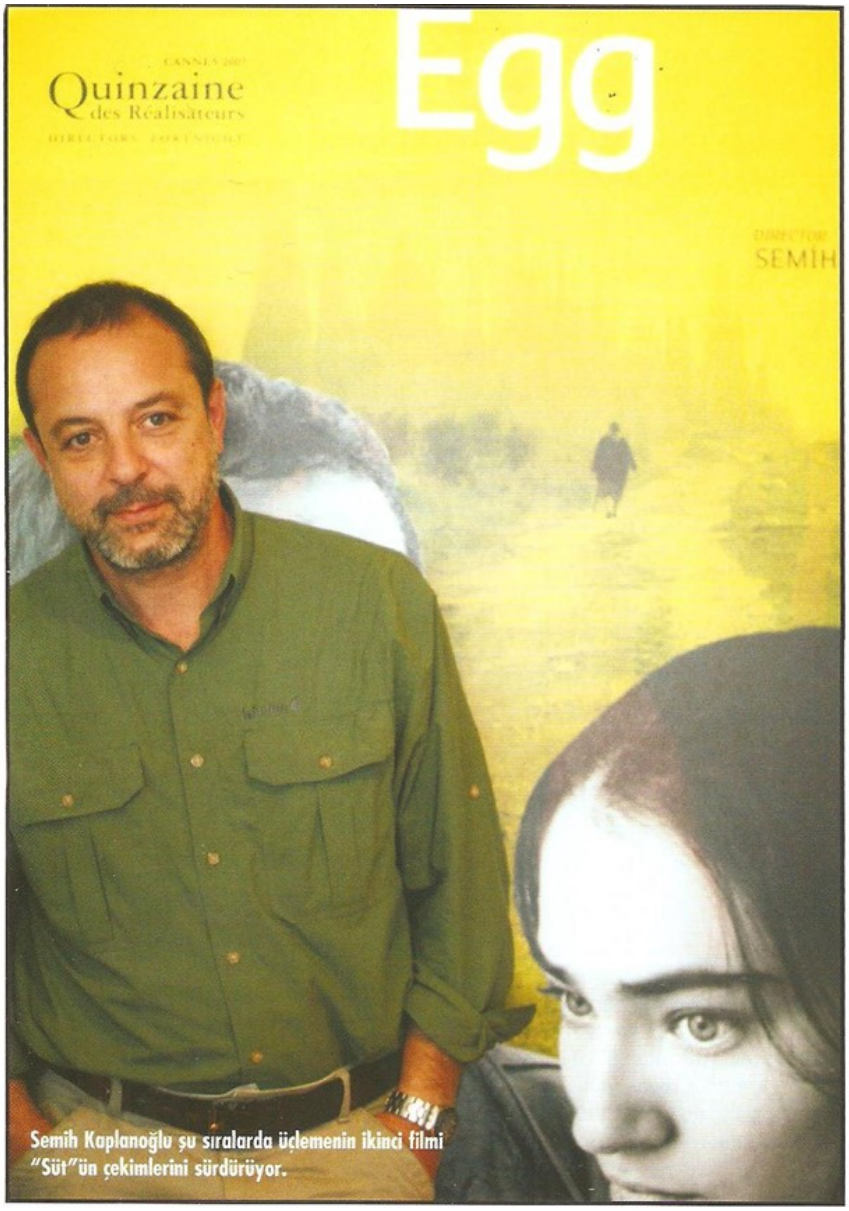

Semih Kaplanoğlu şu sıralarda üçlemenin ikinci filmi "Süt"ün çekimlerini sürdürüyor.

FOTOĞRAF: İBRAHİM AKGÜN

ayrı hikayeler olarak görmek istemiş perdede. Bu üç filmde baş kahramanı Yusuf'un annesiyle olan ilişkisini anlatmak niyetinde esas olarak. "Yumurta"da Yusuf'un annesini kaybetmesi üzerine doğup büyüdüğü kasabaya dönüşünü izleyeceğiz; "Süt" 17-18, "Bal" ise 6-7 yaşlarındaki halini anlatacak aynı karakterin. Zaman değişmeyecek (bütün filmler günümüzde geçecek) fakat her film farklı bir bölgede çekilecek.
Üçlemeye Nejat İşler, Saadet Işıl Aksoy, Tülin Özen, Gülçin Santırcıoğlu, Kaan Karabacak ve Ufuk Bayraktar'ın rol aldığı "Yumurta"yla başlayan Kaplanoğlu, ilk filmin festivallerdeki başarısı ve aldığı olumlu eleştirilerden güç alarak devam ediyor yoluna. Dünya prömiyeri bu yılki Cannes Film Festivali'nde yapılan "Yumurta" daha sonra Karlovy Vary, Saraybosna ve Polonya Era New Horizons festivallerini dolaştı ve hepsinde çok iyi tepkiler aldı. Ayrıca, geçtiğimiz günlerde Avrupa Film Akademisi tarafından da en iyi film, en iyi yönetmen, en iyi oyuncu, en iyi görüntü yönetmeni başta olmak üzere tam 12 dalda Avrupa'nın en iyisi olmaya aday gösterildi. Başak Köklükaya'nın başrol oynadığı "Süt"ün Tire'deki çekimlerine bu moralle başlayan yönetmen, gitmeden hemen önce yaptığımız söyleşide Yusuf üçlemesi ve "Yumurta"yla ilgili sorularımızı yanıtladı.

İlk filminiz "Herkes Kendi Evinde", gitmek, beyin göçü, kuşaklar arası çatışma üzerine dönemin en iyi filmlerinden biriydi; ancak öykünün daha ön planda olduğu bir yapısı vardı ve tarz olarak da şimdi yaptığınız sinemadan farklı bir yerde duruyordu.

Aslında biraz, şunu da anlatayım bunu da anlatayım telaşı vardı ama bazı insanlar, "Herkes Kendi Evinde"yi daha çok seviyor. Ben biraz mesafeliyim filme. Benim için çok faydalı bir deneyim oldu tabii. 'Bu işin yapımcılığını kendi başıma yapabilir miyim?', sorusunu kendime net bir şekilde sormamıştım mesela. Bilge (Nuri Bilge Ceylan) ve Zeki'yle (Demirkubuz) konuşuyordum. Onların kendi deneyimleri bana cesaret veriyordu gerçi, ama o kadar parayı bulmak, dağıtımcı ayarlamak, insanları organize etmek, çok büyük bir iş gibi geliyordu. İlk filmimi çektikten sonra bütün bunları kendi kendime yapabileceğimi gördüm. O filmden, yönetmen nasıl senaryoyu kendi yazmalıysa, filmini de kendi yapmalıdır sonucunu çıkardım, çünkü bunun nasıl yapıldığı görüp öğrenmiştim.

"Meleğin Düşüşü"nde farklı bir sinemayla karşımıza çıktınız. Arada yıllar var tabii. Bu farklılaşma nasıl gerçekleşti?

"Herkes Kendi Evinde" ne istediğimi de anlamamı sağladı. "Meleğin Düşüşü" benim için bir tür manifestodur. Minimal olmak, az ekiple çalışmak, doğal ışık kullanmak, oyuncularla çalışma prensibi, montajdaki çalışma biçimi, hikâye sinemasından uzaklaşmak gibi... Adını koymadığım fakat bir filmi nasıl yapmak istediğim konusunda netleştiğim bir filmdir "Meleğin Düşüşü".

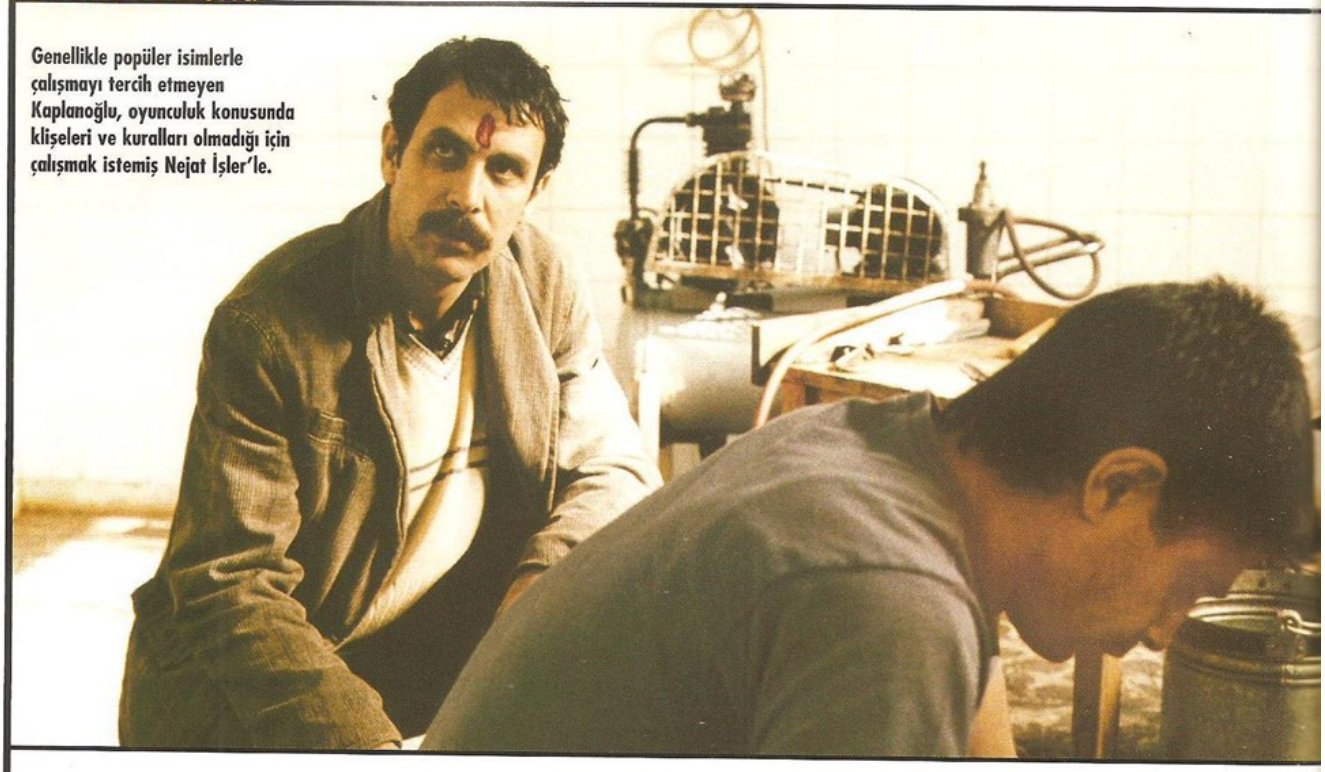

Genellikle popüler isimlerle çalışmayı tercih etmeyen Kaplanoğlu, oyunculuk konusunda klişeleri ve kuralları olmadığı için çalışmak istemiş Nejat İşler'le.

Yusuf üçlemesi nasıl ortaya çıktı?

"Aydınlık Gün" diye bir projem vardı; taşradaki bir şair üzerine. Yıllar önce yazmıştım, fakat unutmuşum. Sonra tekrar elime aldığım zaman, beğendim projeyi. O şairin o anını, gençliğini, çocukluğunu görmek istedim. Üçleme fikri böyle çıktı. Orçun Köksal var. O hep benimle birliktedir; mekân bakarken, projeler üzerine düşünürken, oyuncuları denerken. Onunla başladık çalışmaya. Bir de modern zamanlarda bir şeye konsantre olmak çok zor. Eğer üçünü hazırlayıp bir takvime bağlarsak çekebiliriz ancak diye düşündük ve işe koyulduk.

Son yıllarda sinemamızda taşraya bir dönüş başladı. Sizin filminizde taşranın nasıl bir rolü var?

Biz yer değiştiren bir ülkede yaşıyoruz. Herkes doğduğu büyüdüğü yerden uzakta yaşamaya başlıyor; ve insanlar yaşadığı yere yabancılaşmış durumda, oraya bir türlü ait olamadığını hissediyor. Diğer taraftan da geldiği yere döndüğünde orada olamama, oranın zamanını kaçırma sorunu yaşıyor. Ben bu meseleye biraz zaman odaklı bakmak istedim. 'Bir insan annesinin ölümüyle evine, taşrasına döndüğünde o ev, o kasaba ne ifade eder?', 'Kendisi kendisine ne ifade eder?'. Bu soruları sordum. Hepimizin annesi var. Onunla kurduğumuz ilişki hayatla kurduğumuz ilk ilişkidir. 'Bu ilişkinin kaybı insanda nasıl bir duyguya neden olur?' Bu duygunun üzerine gitmek istedim ve o duyguyu açmaya çalıştım.

"Yumurta"da anne-oğul ilişkisi var, "Meleğin Düşüşü"nde de baba-kız ilişkisi vardı. İnsanların ebeveynlerle ilişkisi neden dikkatinizi çekiyor?

Hayatımızdaki temel noktaların aileyle ilgili olduğunu düşünüyorum. Ailedeki meselelerin, çocuklar ve ebeveynler arasındaki ilişkilerin aslında hayatımızın merkezinde durduğunu, yaşarken bunu unuttuğumuzu düşünüyorum. Mutlulukların, iyiliklerin, sorunların altında o özet ilişkiler yatıyor bana göre. Bunun için aile, bundan sonraki çalışmalarımda da önemli ölçüde üzerinde duracağım bir nokta gibi geliyor.

"Yumurta"da Yusuf kendi taşrasına döndüğü zaman samimiyet ve doğallık buluyor. Fakat bir zamanlar reddettiği şeyleri yapmak zorunda da kalıyor; kurban kestirmek gibi...

Bu belki de filmin meselesi. Evet, Yusuf'u bir zamanlar yaşadığı taşra sarmalıyor. Ne kadar oradaki durumu reddetse de bir şekilde o reddettiği şeyleri yapıyor.

Bu çelişki "Süt"te ve "Bal"da da kendini gösterecek mi, yoksa tam da bu anlattığınız durumun kökenine mi ineceksiniz?

Kökenine doğru gidiş var aslında; ama bir taraftan da bu durum anlatılıyor. Aslında benim için 'Biz ne kadar kendi düşüncelerimiz ve inançlarımız doğrultusunda hareket edebiliriz?' sorusu

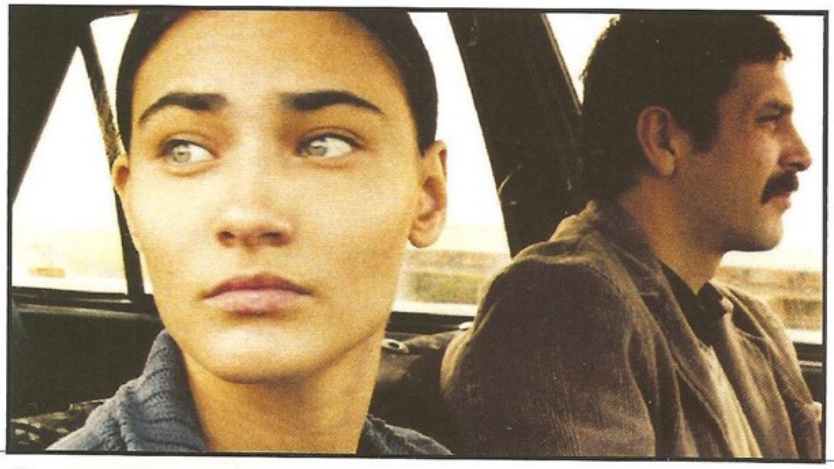

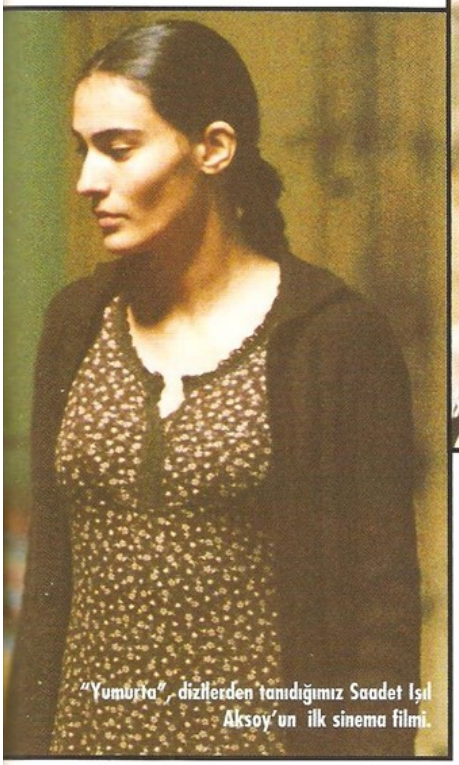

"Yumurta", dizilerden tanıdığımız Saadet Işıl Aksoy'un ilk sinema filmi.

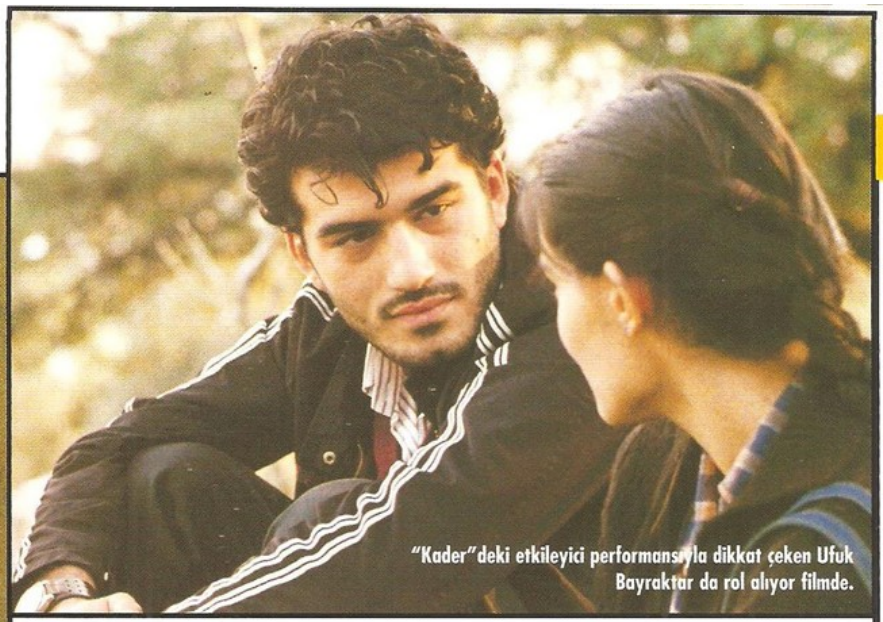

"Kader"deki etkileyici performansıyla dikkat çeken Ufuk Bayraktar da rol alıyor filmde.

da çok önemli. Çünkü taşrada bahsettiğin gibi büyük bir sıcaklık ve samimiyet var, ama diğer taraftan da seni bağlayan, kilitleyen, sıkıştıran bir şey var. Bu yerellikle de ilgilidir. 'Yapmak istediğimiz şeyleri ne kadar yapabiliyoruz, yaptıklarımızın ne kadarında samimiyiz?'. Bunlar ölümlerle, kayıplarla bir kere daha yaşanıp sorgulandığında belki kendi gerçeğimizi de görebiliriz.

Oyuncu seçiminde titiz olduğunuzu biliyoruz. Açıkçası popüler isimlerle çalışmayı tercih etmediğiniz biliniyor. Öyleyse Nejat İşler'le çalışmanızın sebebi nedir?

Ben Nejat'ın kuralsızlığını ve karakterini seviyorum. Onu çok eskiden tanıyorum, 'Şehnaz Tango'da birlikte çalışmıştık. Aslında Nejat, bence tam da benim aradığım adamdı. Oyunculuk konusunda klişeleri ve kuralları yok. Öyle olmasaydı çalışamazdık.

Tanınmış yüzlerle ve kuralcı oyuncularla çalışmaktan kaçınmanızın sebebi nedir? Oyuncularınızda ne arıyorsunuz?

Oyunculukta birtakım klişelere, tekniklere, yöntemlere inanmıyorum. Ben yazılan karakterle onu canlandıracak olan insanın bir ilişki kurması gerektiğine inanıyorum. O ilişkiyi kurabiliyorsa, o ilişki üzerine oyuncuyla birlikte bir şeyler bulmaya başlıyorsak birlikte çalışmaya devam ediyoruz. Mesela Nejat ve Saadet'le o ilişkiyi iyi kurduk. Senaryo yazılırken oturup konuşmaya başladık ve sonra yazdığım karakteri konuştuklarımıza göre şekillendirdim. Böyle bir süreç işliyor. Yoksa senaryoyu yazdık, kim oynasın diye bakmıyorum. Oyuncuların kendi hikâyeleri, zevkleri ve yaşam biçimlerinden yararlanıyorum. Bu yöntem, yazılan karakterin derinliğini ortaya çıkartmamızı sağlıyor. Oyuncuya da şöyle bir avantaj sağlıyor: O karakteri kendi içinde aramaya ve yaratmaya başlıyor. Bu önemli benim için. Bunun için o insanın, sana güvenmesi ve tamamen teslim olması gerekiyor. Mesela Nejat teslim oldu, bıraktı kendini; Saadet de öyle. Tülin (Özen) senaryonun bir sonraki aşamasını bile bilmeden oynadı "Meleğin Düşüşü"nde. Bana göre ancak böyle çalışırsak o gerçeklik duygusunu verebiliyoruz. O zaman oyuncuların filme katkısı çok yükseliyor.

Tiyatro eğitimi almış ya da çok filmde oynamış oyuncularla bu yöntemi kullanarak çalışamazsın; çünkü onlar buna inanmazlar, tekste inanırlar, oturup senaryodaki karaktere kafalarında hayat hikâyeleri yazarlar. Ben bu yöntemi sevmiyorum ve istemiyorum. Birtakım suni şeyler ortaya çıktığını düşünüyorum çünkü böyle. Bence insan kendi içine bakmalı ve o malzemeyi kendi içinden çıkartmalı. O malzeme yoksa çalışamayız, çünkü sahte oluyor.

Bresson, Tarkovski, Satyajit Ray ve Ozu etkilendiğiniz yönetmenler. Bunda sözkonusu yönetmenlerin sinema yapmak için verdikleri mücadelelerinin ne kadar rolü var?

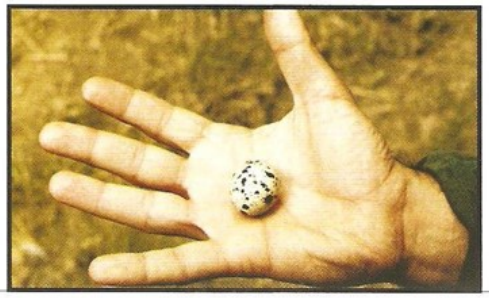

Bu yönetmenlerin sinema dilleri sinemayı çok genişletmiş ve sanat haline getirmiş. Aynı zamanda sinemayı metafizik alanına çekip açmışlar. Yaptıkları bir türlü kahramanlık benim için. Büyük bir bağlılık ve sadakat duyuyorum onlara. Onların kuralları, ahlak anlayışları, çalışma biçimlerini dikkate alıyorum, ve bu kuralların etrafında film yapabilmeyi tercih ediyorum. Benim için vazgeçilmezler.

Zeki Demirkubuz ve Nuri Bilge Ceylan'la dostluğunuz var. Buna karşılık hepinizin sineması birbirinden farklı. Sanatta bu tür gruplaşmalara rastlanıyor. Ne katıyor bu dostluk size?

Bu dostluk en başta yoğun sinema konuşmamızı ve derinleşmemizi sağlıyor. Bilgi ve deneyimlerimizi paylaşıyoruz; bu çok önemli. İkincisi de kendi filmlerimizi dürüstçe konuşabiliyoruz; bunu da önemsiyorum. Ama en önemlisi dostluk... Gerçi Zeki (Demirkubuz) Beşiktaşlı... (Gülüyor)

Yapım sürecinde yazdığınız senaryoyla nasıl bir ilişkiniz oluyor?

Ben uzun süren yazı ilişkisinin ya da düşünce yapısının sinemaya zarar verebileceğini düşünüyorum; çünkü yazıda sözcüklerle oluşturulan yapı, sinemaya çevrilmeye başladığında zorlanabiliyorsunuz; ya da şöyle söyleyeyim, o yazının niteliği ne kadar edebiyse sinemasal meseleye dönüşümü o kadar zorlaşmaya başlıyor. Öyle olunca sinemayla yazı ilişkisinde yazıyı hep ikinci plana attım.

"Süt" ne aşamada? Bu filmde kimlerle çalışacaksınız?

Başrolde Başak Köklükaya oynuyor. Tire'de çekeceğiz. Başlıyoruz bugün yarın.

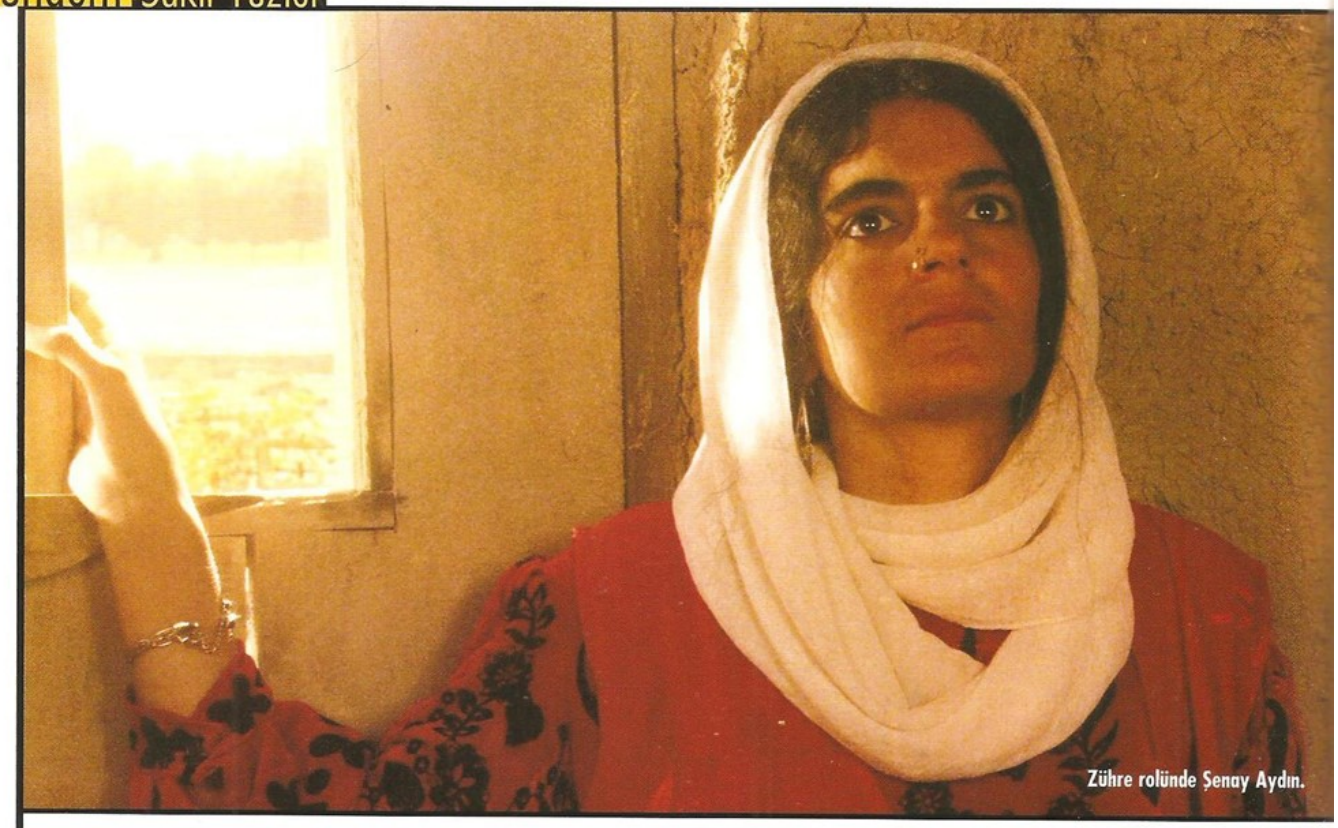

Zühre rolünde Şenay Aydın.

Namus bahane

"Babam Askerde" ve "Büyük Adam Küçük Aşk"ın ardından namus cinayetlerini konu alan üçüncü filmi "SAKLI YÜZLER" ile seyirciyle buluşmaya hazırlanan HANDAN İPEKÇİ, ilk gösterimi geçen ayki Antalya Film Festivali'nde yapılan yeni filmini anlattı.

OLKAN ÖZYURT

Şemsi Allak, Güldünya, Naile Erdaş... Ortak noktaları namus cinayetine kurban gitmeleri. Genç yaşlarında yakınları tarafından öldürüldüler, 'namussuzluk' yaptıkları gerekçesiyle. Yıllardan beri yaşanan bu sorun, ölümlerin arka arkaya gelmesi üzerine yeniden gündeme gelmiş, o zamana kadar pek farkında olmadığımız bir yaradan oluk oluk kan akmaya başlamıştı. Medyanın da konuyu dillendirmesiyle, kanunlar gözden geçirildi, sivil toplum örgütleri çeşitli çalışmalar yaptılar ama bu çabalar da sorunun kolay kolay çözülemeyeceğini gösterdi bir kez daha bize.

12 Eylül sürecini anlatan filmi "Babam Askerde" ve Kürt sorununu farklı bir yaklaşımla ele alan filmi "Büyük Adam Küçük Aşk"la tanıdığımız yönetmen Handan İpekçi de yeni filmi "Saklı Yüzler"de bu konuyu ele alıyor. Yönetmen, geçtiğimiz ay Antalya'da yarıştıktan sonra (dergiyi yayıma hazırladığımız sırada sonuç belli olmamıştı) bu ay gösterime girecek filminde sevdiği adamla birlikte olan ve hamile kalan Zühre'nin yaşadığı büyük dramı gözler önüne seriyor. Zühre'nin hikayesi aslında Şemsi Allak ya da Güldünya'nınkinden pek farklı değil. Hamile kalması yaşamını cehenneme çeviriyor adeta. Kızlarının evlilik dışı bir ilişkiden hamile kaldığını öğrenen aile, toplanıp onun öldürülmesini kararlaştırıyor; ama bebeğin doğmasına izin veriliyor. Küçük bebek erkek kardeş tarafından öldürüldükten sonra sıra Zühre'ye geliyor. Fakat savcının da yardımıyla Zühre, ailesinin elinden kurtuluyor. Genç kadın sahte bir isim altında hayatına devam ediyor. Ne var ki, töre cinayetleri ile ilgili bir belgesel, ailesinin tekrar Zühre'nin izini bulmasına neden oluyor.

Şenay Aydın, İştar Gökseven, Berk Hakman, Cem Bender, Nisa Yıldırım, Füsun Demirel, Dilan Erçetin, Bahar Aydın, Aslı Öngören, Necmettin Çobanoğlu, Muhammed Cangören ve Açelya Akkoyun'un yer aldığı bir oyuncu kadrosu var filmin. Töre cinayetlerinin sıklıkla gündeme gelmesi üzerine aklına takılan bir sorudan yola çıkmış Handan İpekçi: "Annesini, teyzesini, ablasını öldüren erkekler kendileriyle baş başa kaldıkları zaman nasıl bir vicdani hesaplaşma yaşıyorlar?". Bu sorunun peşine düşerek bir belgesel çekmek istemiş önce ama sonra olayların kahramanlarının doğru söylemeyeceğini düşünerek vazgeçmiş projeden. Belgesel yapma düşüncesi sinema filmi yapma düşüncesine dönüşmüş sonra. O da başlamış senaryoyu yazmaya.

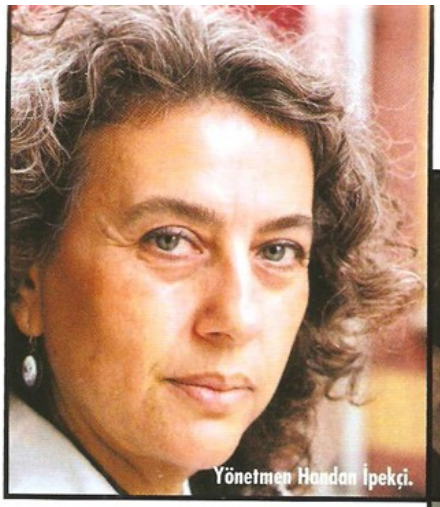
Yönetmen Handan İpekçi.

İştar Gökseven (önde) Zühre'nin peşine düşen amcalarından birini oynuyor.

Belgesel yönetmeni rolünde Cem Bender.

"Büyük Adam Küçük Aşk'ın bedelini ödedim"

Aslında "Saklı Yüzler" uzunca bir süre beklediğimiz bir film. Handan İpekçi epeydir bu proje üzerinde çalışıyordu. Zorlu yapım koşullarının yanı sıra İpekçi'nin Kültür Bakanlığı ile davalık olmasının da etkisi var filmin bu kadar uzun sürede tamamlanmasında. İpekçi, Kültür Bakanlığı'ndan destek almıştı, ancak Bakanlık, filmi zamanında teslim edemediği gerekçesiyle desteği geri istedi. Bunun üzerine o da yürütmeyi durdurma kararı için dava açtı. Şu an dava sürüyor. Onun için bu konuda konuşmak istemiyor yönetmen; yargı sürecinin lehine sonuçlanmasını umduğunu söylüyor sadece ve filmi pek rahat koşullarda çekmediğini de ekliyor.

"Büyük Adam Küçük Aşk"ın yasaklanmış bir film olmasının yeni filminin yapım sürecini herhangi bir şekilde etkileyip etkilemediğini merak ediyoruz. "Çok açık bir şey var" diyor yönetmen. "Ben 'Büyük Adam Küçük Aşk'ı çekmemin bedelini ödüyorum. Benim 12 Eylül'le ilgili olan ilk filmim de dahil hiçbir filmim televizyonlara satılmış değil. 'Saklı Yüzleri' de televizyona satabilmiş değilim. Fakat 'Büyük Adam Küçük Aşk' gibi bir filmi yapmış olmaktan da gurur duyuyorum. 'Büyük Adam Küçük Aşk' Kürt sorunu ile ilgili olarak söylenecek ne varsa söylemiş bir filmdir. Türkiye'nin ilerisinde bir filmdir. Elbet onun da yayınlanma zamanı gelecektir."

Koşullar bir hayli zorlasa sonunda İpekçi filmini tamamladı. Geçen ay Antalya'da hem Ulusal hem de Uluslararası yarışmada gösterilen film bu ay da seyirciyle buluşacak. Hemen söyleyelim İpekçi'nin sinemasında bir değişiklik var. "Saklı Yüzler"de önceki filmlerindekinden farklı olarak, kurgusal bir anlatımı tercih etmiş. Bu değişikliği şöyle açıklıyor: "Kendimi denemek istedim aslında. Belki bundan sonraki filmimi yine klasik anlatımla çekeceğim ama denemek istedim. Daha senaryoyu yazarken bile beni zorladı. Belgesel yönetmeni karakterinin varlığı işimi biraz kolaylaştırdı açıkçası. Böylece hem toplumsal bir yaraya parmak basayım hem de kendi istediğim bir anlatım tarzını ortaya koyayım istedim. Umarım başarılı olmuşumdur."

Yeni bir anlatım tarzı

Yeni denediği bu anlatım tarzının bir sinemacı olarak İpekçi'ye heyecan verdiği açık ama bu yeni tarz seyirciden nasıl ilgi görecek bakalım. "Aslında ben biraz seyircinin işini zorlaştırıyorum bunun farkındayım" diyor yönetmen. "Öncelikle namus cinayetleriyle ilgili bir filmi seyretmek isteyecekler mi beyazperdede, sonra da kendilerini zora sokan bir anlatım tarzına katlanabilecekler mi? Bunu ben de merak ediyorum. Çünkü film katılım, düşünme ve dikkatli bir seyir istiyor." Seyircinin her türlü tepkisine hazırlıklı aslında ama özellikle genç ve kadın seyircilerin filmine ilgi göstereceğini düşünüyor.

"Saklı Yüzler"in dillendirdiği namus cinayetleri öyle kolay kolay çözülecek bir mevzu değil. Gerçi artık namus cinayetleri işleyen insanlara eskisi gibi ceza indirimi uygulanmıyor, bu konuda yasa değişikliği yapıldı ama yine de cinayetler devam ediyor. İpekçi bu değişikliğin pek işe yaramayacağını düşünüyor. "Çünkü bazı hakimler hala indirim uyguluyor. Hatta ceza indirimi yapılmayınca kimi aileler kızlarını intihara teşvik ediyor" diyor.

Peki çözüm ne olabilir? İpekçi özellikle bu cinayetlerin yaşandığı Doğu ve Güneydoğu'daki feodal ve aşiret ilişkilerinin değişmesi gerektiğinin altını çiziyor: "Oradaki insanlar hâlâ kul, birey olamamışlar. Film kadınıyla erkeğiyle bu sorunu dillendiriyor. Mesela yeğenini öldürtmek isteyen amcanın, 'namusunu temizleme' derdinde olmadığını iktidarı ele geçirmek istediğini görüyoruz ama o da birey değil. Dolayısıyla Doğu ve Güneydoğu'daki feodal ilişkiler yıkılmadıkça, yeni üretim ilişkileri meydana gelmedikçe bu sorun devam edecek. İşimiz çok zor."

İpekçi'ye göre sorunun çözülmesinde kadınlara çok büyük görev düşüyor. Kadınların farklı bir namus kavramını içselleştirmeleri gerektiğini düşünüyor yönetmen. "Çünkü namus kavramı geniş bir kavram. Bu kavramın içine doğru konuşmayı, iyilikseverliği, özü sözü bir olmayı vs. de koyabiliriz; ama bizim toplumumuzda namus eşittir kadın bedeni ve kadın bedenini kontrol etmek olarak algılanıyor" diyor. "Böyle olunca kot pantolon giyen bir kadın namus elden gitti diye öldürülebiliyor. Dolayısıyla kadınların kendi bedenleri üzerinde başkalarının söz hakkı olmadığını anlamaları, bu fikri içselleştirmeleri gerekiyor. Anneler, sessiz kalarak çocuklarının ölümüne, erkek çocuklarının da katil olmasına onay veriyorlar."

Yönetmen, "Saklı Yüzler"in ortaya çıkmasına vesile olan belgeselden de vazgeçmiş değil, hatta bu belgeseli tez elden çekmek niyetinde. Seyirciyle ilk buluşmasını Antalya Film Festivali'nde yapan "Saklı Yüzler" kendi yoluna devam ederken Handan İpekçi de belgesel filmin hazırlıklarına başlayacak.

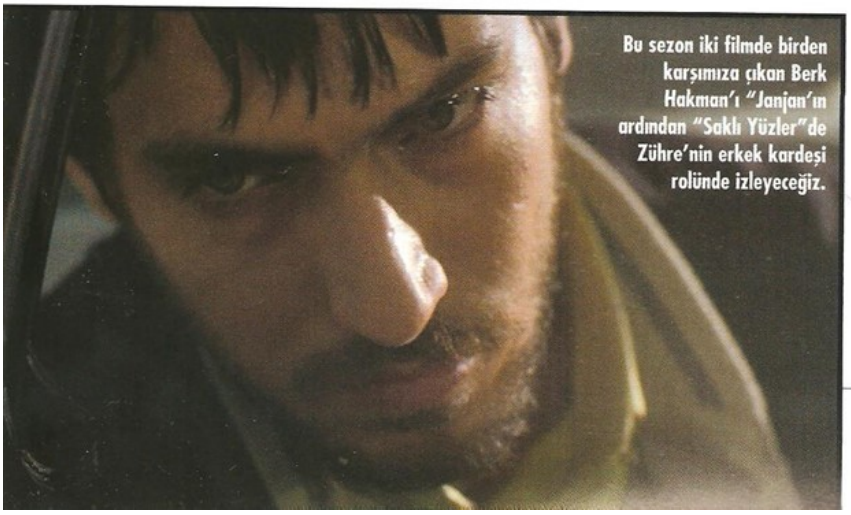
Bu sezon iki filmde birden karşımıza çıkan Berk Hakman'ı "Janjan'ın ardından "Saklı Yüzler"de Zühre'nin erkek kardeşi rolünde izleyeceğiz.

Dünden bugüne

Bir süredir pek sesi soluğu çıkmayan western sineması bu ay türün iki yeni örneği, "3:10 to Yuma" ve "The Assassination Of Jesse James By The Coward Robert Ford" ile sinemalarımıza konuk oluyor. Görünüşe bakılırsa devamı da gelecek. Bu dosyada western'in geçmişten günümüze kat ettiği yolu, geçirdiği evrimi ve sektör içerisindeki yerini kronolojik bir bakışla masaya yatırdık. Bakalım Vahşi Batı'nın en hızlı silah çekenleri kimlermiş...

İLHAN YURTSEVER

Amerikan tarihinin en tartışmalı ve kültürel açıdan en belirleyici dönemlerinden biri 1800'lü yılların ikinci yarısıydı. İç savaşı takiben halkın hayvancılıkla uğraşan kısmının büyük çoğunluğu yeni bir pazar arayışıyla batıya göç etmiş ve yüzyılın sonuna doğru Kızılderililere karşı girişilen çatışmalar şiddetini arttırmıştı. Bunların neticesinde kısa sürede ortaya çıkan Vahşi Batı miti yalnızca ülkenin kültürel ve sosyal çehresini değil, aynı zamanda çeşitli anlatı biçimlerini de derinden etkiledi. Tabii o sıralarda henüz icadını beklemekte olan sinema sanatı da bundan payına düşeni kısa zamanda alacaktı. Nitekim bugün kendi başına koskoca bir tür olan western sineması, yüzyıllık tarihi boyunca geçirdiği değişimler, yaşadığı iniş çıkışlar ve yarattığı tartışmaları büyük oranda söz konusu döneme ve onun etkilerine borçludur.

WESTERN

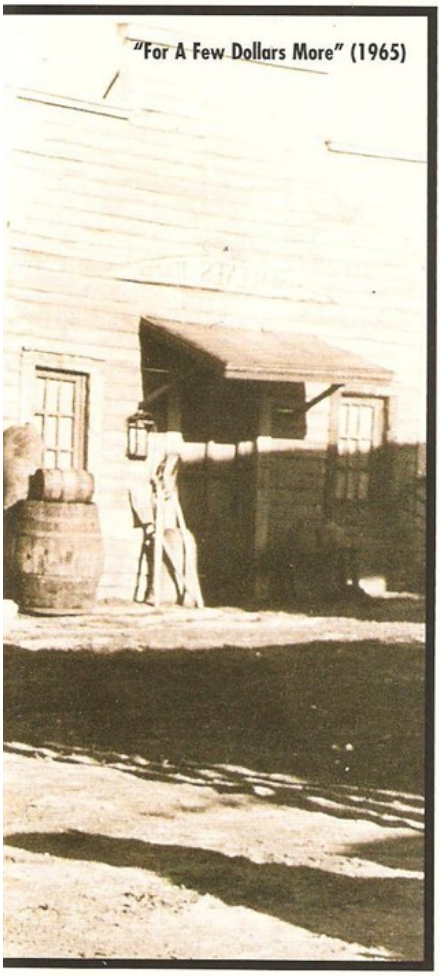
"For A Few Dollars More" (1965)

Kovboylar mahmuzlarını kuşanıyor: Sessiz Dönem

Sinemanın ilk yıllarında çekilen filmler kurmaca bir hikâye barındırmaktan ziyade bir olayı ya da günlük yaşamdan çeşitli kesitleri perdeye aktarmaktaydı. Bu bağlamda daha önceden kovboy ya da Kızılderililerin yer aldığı filmler yapılmış olmasına rağmen, bugün 1903 yılında çekilen "The Great Train Robbery" sinema tarihinin ilk konulu western filmi olarak kabul görmektedir. Edwin S. Porter'ın yönettiği bu 12 dakikalık yapım, kendi dönemi için yeni sayılan minimum kamera hareketine dayalı uzun planlar ve paralel kurgu gibi unsurlarla dikkat çekmiş ve yakaladığı ticari başarıyla da ardı sıra gelen westernlerin önünü açmıştı.

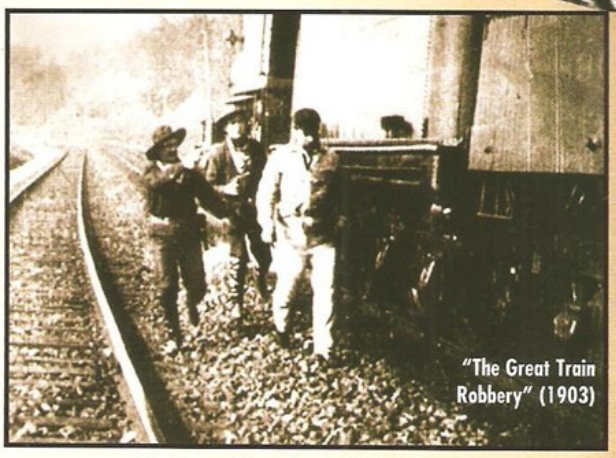
"The Great Train Robbery" (1903)

Western'in kısa sürede Amerikan sinemasının en popüler türlerinden biri haline gelmesiyle stüdyolar tarafından William S. Hart ve Tom Mix gibi western ile özdeşleşen yıldızlar yaratıldı. Ayrıca David W. Griffith ve Cecil B. DeMille gibi yönetmenler de sessiz dönemde pek çok western ürünü verdi. Fakat Hart'ın başrolünde oynadığı 1925 tarihli "Tumbleweeds" ve DeMille'in 1914'te çektiği ilk uzun metraj Hollywood yapımı film olan "The Squaw Man"i bir kenara bırakacak olursak, bu filmler yalnızca birer eğlence malzemesi olmaktan öteye gidememiş önemsiz yapımlardı. "The Grait Train Robbery" sonrası western'in sektör içerisindeki saygınlığını arttırmasına yardımcı olan örnekler düşünüldüğü zaman ise, John Ford'un yönettiği iki film, "The Iron Horse" (1924) ve "Three Bad Men" (1926), Gary Cooper'ın ilk ciddi rolü sayılan Henry King yönetimindeki "The Winning Of Barbara Warth" (1926) ve James Cruze'un yönettiği "The Covered Wagon"un (1923) isimleri anılabilir.

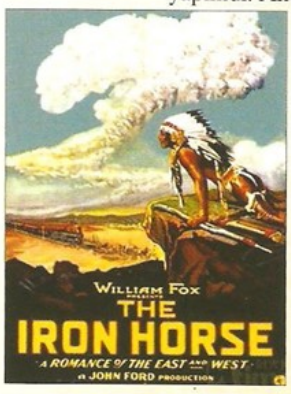

Öte yandan ülkesi İsveç'te çektiği filmlerle üne kavuşan Victor Sjöström, 1928 yapımı "The Wind" ile, bir süredir himayesi altında bulunduğu Hollywood'a aslında değeri çok geç teslim edilecek bir başyapıt armağan etti. Lillian Gish'in, doğudan göç ettiği batı kasabasında yeni kocası tarafından hor görülen Letty'yi canlandırdığı film, görselliği, alegorik anlatımı ve erkek egemen bir toplumda kadına biçtiği rolle çağının hayli ötesinde bir yapımdı. Ancak beylik western öğelerini o güne kadar çekilen yapımlardan çok daha farklı biçimde kullanan filmin son derece karamsar olan atmosferi, seyirci ve stüdyo baskısıyla değiştirilen finalinin mutlu sona bağlanmasıyla yumuşatılmaya çalışıldı.

Sessiz dönemde çekilen westernler'i kabaca iki türe ayırmamız mümkün. Bir tarafta William S. Hart ve Tom Mix gibi türün önde gelen aktörlerinin yer aldığı, görece ucuz ve seri halinde çekilen yapımlar dururken, diğer tarafta da büyük stüdyoların finanse ettiği, tek bir film olarak tasarlanmış

"The Virginian" (1929)

ve western oyuncularından ziyade stüdyo yıldızlarını başrole yerleştiren filmler yer almaktaydı. Ayrıca özellikle 1910'lu yıllarda seri halinde üretilen ve ortalama uzunluğu 15 dakika civarında olan western'ler de içerik olarak hayli büyük bir çeşitliliğe sahipti. Örneğin söz konusu yapımların bir kısmının Kızılderililere yaklaşımı oldukça naifken, bazısı da Kızılderilileri kelle avcısı katillerden başkaca bir şey olmayan vahşiler olarak resmetme eğilimindeydi. Tabii bu eğilim özellikle sesin icadıyla beraber kırılacak ve kimi western filmlerinde Amerikan yerlilerine karşı takınılan 'düşmanca' tutum tam olarak değilse bile büyük oranda aşılacaktı. Elbette bu durumda, ilerleyen zaman içerisinde türün dallanıp budaklanması ve hem öykü hem de karakter düzenlemelerinde daha üç boyutlu, gerçekçi arayışlara gidilmesi de büyük bir etken olacaktı.

Altın Çağ: 1930, 40 ve 50'li yıllar

Sinemada sesin icadından sonra hemen her türde olduğu gibi western filmlerinde de büyük bir patlama yaşandı ve western zamanla yalnızca bir eğlence aracı olmaktan çıkıp çok daha ciddiye alınan bir tür haline geldi. Hatta westernler sesli sinemanın henüz emekleme çağında olduğu günlerde ödül seremonilerinin de radarına girmiş ve Raoul Walsh'un yönettiği 1929 tarihli "In Old Arizona" ile En İyi Film kategorisinde Oscar adaylığı kapmayı başarmıştı. "In Old Arizona"nın yakaladığı bu başarıya ek olarak Victor Fleming'in yönettiği "The Virginian" (1929), yine Raoul Walsh'un yönetmenliğini yaptığı ve John Wayne ile Tyrone Power Sr.'ın başrollerini paylaştığı "The Big Trail" (1930) ve King Vidor tarafından yönetilen "Billy The Kid" (1930) sesli westernlerin ilk önemli örnekleri olarak sivrilmiş ve türü bir adım ileriye taşımıştı. Fakat bu yalnızca bir ilk adımdı ve özellikle 30'lu yılların sonlarından itibaren tür çok daha büyük bir ivme yakalayacaktı. Ne var ki, 30'lu yılların ilk periyodunda westernin göstermiş olduğu yükseliş Büyük Bunalım'ın araya girmesiyle kesintiye uğrayacak ve stüdyolar türü tekrar canlandırmak için yeni arayışlara yönelecekti. Düşen seyirci sayısını geri kazanmak adına atılan adımlar kısa sürede sonuç verdi ve çözüm bulundu. Sinemalar tek bilet fiyatına iki uzun metraj film birden göstermeye başlamış, seyirciyi yeniden salonlara çekmeyi başarmıştı. Ancak stüdyolar bu yeni uygulamanın doğurduğu film ihtiyacını karşılayabilmek için hızla ucuza mal edilen yapımlar çekmeye koyuldu ve bu da nitelikli film sayısının düşmesi gibi bir sorunu beraberinde getirdi. Yine de on yılın sonunda yaşanacak dirilişe kadar kimi kaliteli western örnekleri çıkmadı değil. Howard Hawks ve Jack Conway'in beraber yönettikleri "Viva Villa!" (1934) ve DeMille imzalı "The Plainsman" (1936) bu anlamda ismini sayabileceğimiz filmlerdi.

1939 yapımı "Stagecoach", seyircinin ve stüdyoların türe bakışını büyük oranda değiştiren bir filmdi.

"3:10 to Yuma" (1957)

1939 yılına gelindiğinde ise "Jesse James", "Dodge City", "Union Pacific" ve "Destry Rides Again" gibi klasik western örnekleri elde ettikleri ticari başarıyla türün canlanmasını sağladılar. Ancak aynı yıl çekilen başka bir film gerek izleyicinin, gerekse stüdyo yöneticilerinin westerne bakışını büyük oranda değiştirecek ve türün daha ağırbaşlı temalara yönelmesine önayak olacaktı. Söz konusu yapım bir süredir westernlerden uzak duran John Ford'un türe geri dönüşü niteliğindeki "Stagecoach" idi. Konusu basitçe Kızılderililerin saldırısına uğrayan bir posta arabasının birbirinden farklı karakterlerdeki yolcularının macerası olarak özetlenebilecek olan yapım, bugün pek çok kişi tarafından westernin kaderini belirleyen bir milat olarak görülmekte. Film ayrıca, o güne kadar sıradan bir oyuncu olarak değerlendirilen John Wayne'i de yıldız mertebesine yükselten yapım olmuştu. Bu görkemli 'diriliş'i takiben western sineması sonraki yirmi yıl boyunca tarihinin en verimli dönemini yaşadı. Yalnızca üretilen film sayısındaki artış değil, aynı zamanda nitelikli yapımların oranındaki göz alıcı yükselme de türün 'Altın Çağ'ına girdiğinin habercisiydi. Artık daha sosyal içerikli konulara değinmeye başlayan westernler özellikle 50'li yıllardan itibaren Kızılderili meselesine de daha vakur bir gözle bakar oldular.

Bugün western sinemasının bir numaralı ustası sayılan John Ford bu yirmi yıllık süreçte "My Darling Clementine" (1946), "Fort Apache" (1948), "Three Godfathers" (1948), "She Wore A Yellow Ribbon" (1949), "Wagon Master" (1950) ve "Rio Grande" (1950) gibi önemli filmlerle türe hizmet vermeyi sürdürürken 1956 yılında bir diğer başyapıtla western'i bir kez daha yenilemeye koyuldu. Günümüzde artık kuşku götürmez biçimde western sinemasının en güzel yapımlarından biri olduğu kabul edilen bu yapım, Kızılderililer üzerine yapılmış en ilginç incelemelerden biri olarak değerlendirilebilecek "The Searchers" idi. John Wayne'in oynadığı savaş gazisinin, Kızılderililer tarafından kaçırılan yeğenini arayışının yıllara yayılan öyküsünde aktör, kariyerinin belki de en iyi performansını vermekteydi.

Ford gibi bir diğer usta Howard Hawks de aynı dönemde çektiği kalburüstü westernlerle türün yükselişine katkıda bulundu. Aslen bir Howard Hughes projesi olan ve Jane Russell'ın sonuna kadar kullanılmış cinselliğiyle tartışma yaratan "The Outlaw" (1943), "Red River" (1948), "The Big Sky" (1952) ve elbette John Wayne ile Dean Martin'in buluştuğu melankolik ama aynı oranda sert bir başyapıt olan "Rio Bravo" (1959) gibi filmler sayesinde Hawks, western sinemasıyla adı sıkça anılan bir yönetmen haline geldi.

Öte yandan westernler 40'lı ve 50'li yıllarda pek çok saygın Hollywood yönetmenini de etkisi altına almayı başarmıştı. Örnekse: Errol Flynn'li iç savaş draması "They Died With Their Boots On" (1941) ile Raoul Walsh, "The Ox-Bow Incident" (1943) ile William A. Wellman, femme fatale imgesinin western'deki ilk ve en sıra dışı kullanımlarından birini barındıran "Duel In The Sun" (1946) ile King Vidor, James Stewart'lı intikam öyküsü "Winchester '73" (1950) ile Anthony Mann, "The Broken Arrow" (1950) ve "3:10 To Yuma" (1957) ile Delmer Daves, Hollywood'daki cadı avı üzerine bir alegori olarak değerlendirilen çarpıcı "High Noon" (1952) ile Fred Zinnemann, politik westernlerin ilk önemli örneklerinden sayılan "Viva Zapata!" (1952) ile Elia Kazan, "Shane" (1953) ile George Stevens, kadın karakterin bu kadar ön planda olduğu ender westernlerden "Johnny Guitar" (1954) ile Nicholas Ray ve bir diğer politik western olarak anabileceğimiz "Vera Cruz" (1954) ile Robert Aldrich.

Bunlar gibi ismini sıralayabileceğimiz daha birçok önemli western örneğinin ortaya çıktığı bu

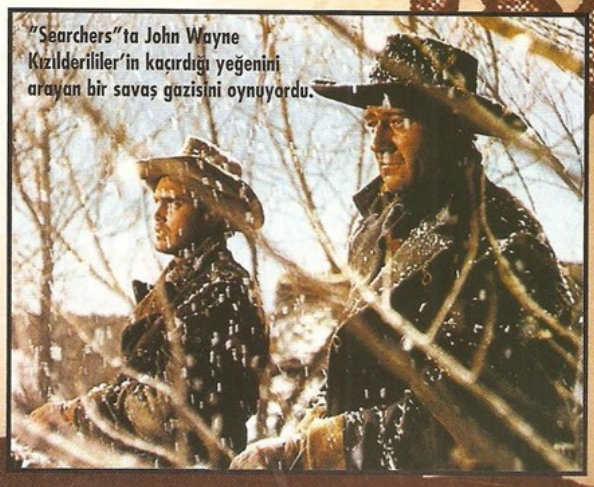
"Searchers"ta John Wayne Kızılderililer'in kaçırdığı yeğenini arayan bir savaş gazisini oynuyordu.

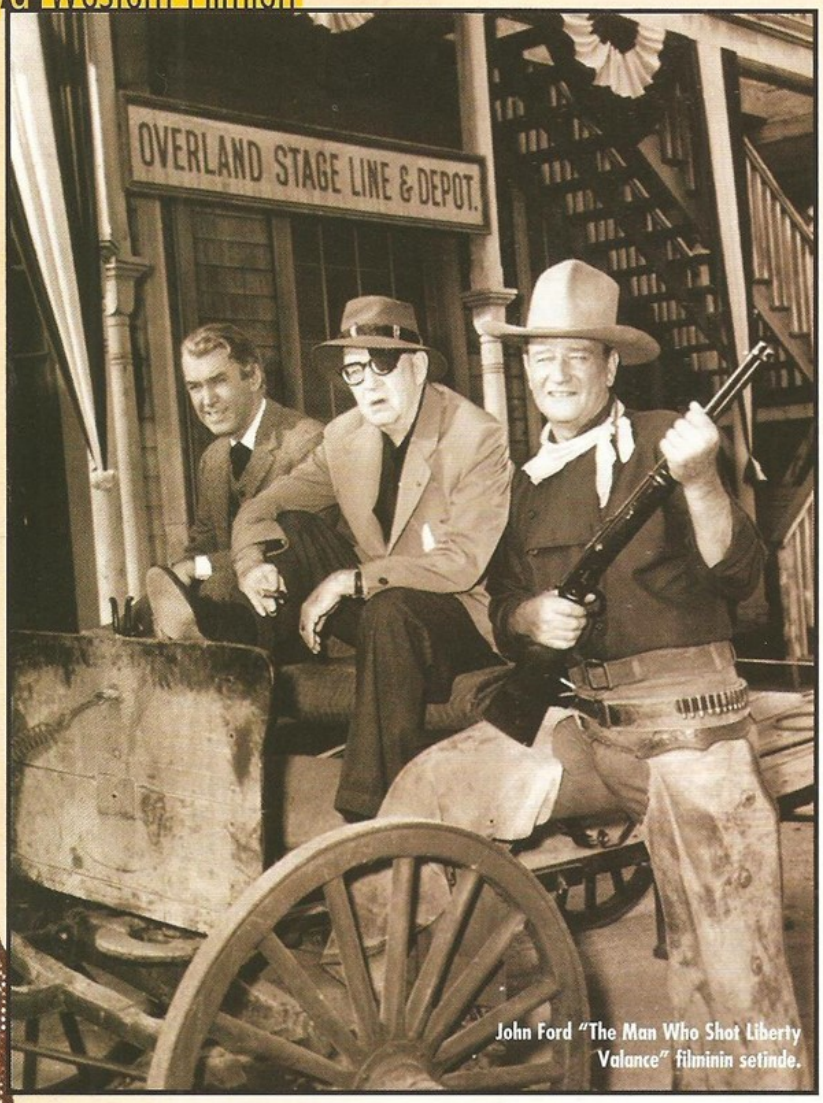

John Ford "The Man Who Shot Liberty Valance" filminin setinde.

30 yıllık klasik döneme noktayı koyan film ise Akira Kurosawa'nın "Yedi Samuray"ının westerne adapte edilmiş versiyonu olan "The Magnificent Seven" oldu. 1960'da John Sturges yönetmenliğinde çekilen yapım, yerini yeni yönelimlere bırakacak olan klasik western unsurlarını barındıran nitelikli filmlerin sonuncusu olarak gösterilebilir.

Western kabuk değiştiriyor: 60'lar sonrası

60'lı yılların hemen başında klasik Amerikan westerni, üzerine ölü toprağı serpilmişçesine belirgin bir yavaşlama dönemine girdi. Her ne kadar John Huston "The Misfits" (1961), John Ford "The Man Who Shot Liberty Valance" (1962), David Miller "Lonely Are The Brave" (1962), Sam Peckinpah "Ride The High Country" (1962) ve Howard Hawks "El Dorado" (1966) gibi ilgiye değer yapımlar ortaya koydularsa da, western bariz biçimde eski canlılığını yitirmişti. Bu sırada türün aradığı taze kan hayli uzaklardan, İtalya'dan geldi. 1964'te henüz kariyerinin başında olan Sergio Leone'nin Akira Kurosawa'nın "Yojimbo"sundan uyarladığı "A Fistful Of Dollars" spagetti western türünün doğuşunu müjdeliyordu. Geleneksel Amerikan westerninden farklı olarak daha bir şiddet yüklü ve alaycı olan spagetti westernler ucuza mal edilmesiyle de dikkat çekmekteydi. Leone "A Fistful Of Dollars" ile birlikte 'Dolar Üçlemesi'ni oluşturacak filmleri "For A Few Dollars More" (1965) ve "The Good, The Bad And The Ugly"yi (1966) peş peşe çekti. Üç filmde de çatık kaşlı karizmatik anti-kahramanlara hayat veren ve o sıralarda pek tanınmamış bir oyuncu olan Clint Eastwood da türün simgelerinden birine dönüşerek yıldızlığa yükseliyordu. Üçlemenin dünya çapında yarattığı sükse İtalya'da çekilen westernlerin müthiş bir patlama yapmasını sağladı. Öyle ki, yalnızca 5 yıl gibi kısa bir sürede 300'ün üzerinde spagetti western üretilmişti. Bu filmlerin bir kısmı kayda değer ilginç yapımlarken, bir kısmı da türün popülerliğinden yararlanmaya çalışan vasat örneklerdi. Spagetti westernin en önemli başyapıtı ise 1968'de yine Leone'nin ellerinden çıkıyordu. Eski Batı'ya ve namlı silahşörlere bir ağıt niteliğindeki "Once Upon A Time In The West" yalnızca Leone'yi türün ustası olarak tescillemekle kalmadı, aynı zamanda Amerika'da tekrar canlanan westernin yeni nesil örneklerini de derinden etkiledi. Leone 1971'de "A Fistful Of Dynamite" ile son spagetti westernine imza atarken, tür 60'lar ve 70'ler boyunca pek çok örnek vermeyi sürdürdü. Sergio Corbucci'nin

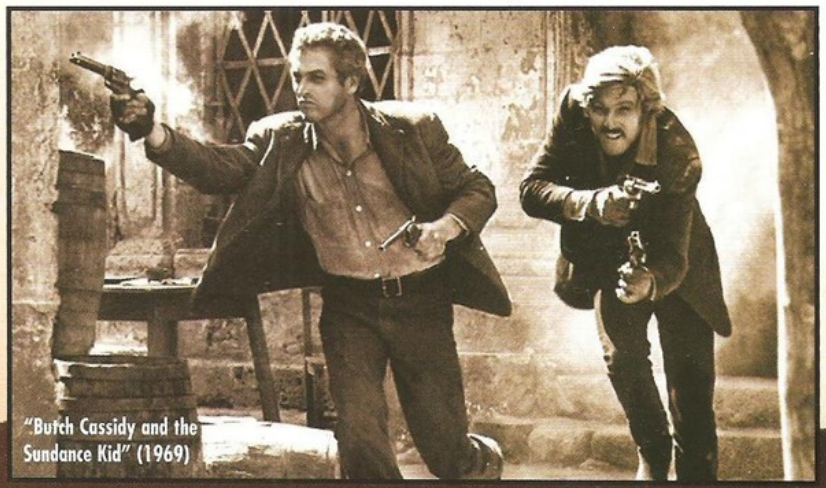
"Butch Cassidy and the Sundance Kid" (1969)

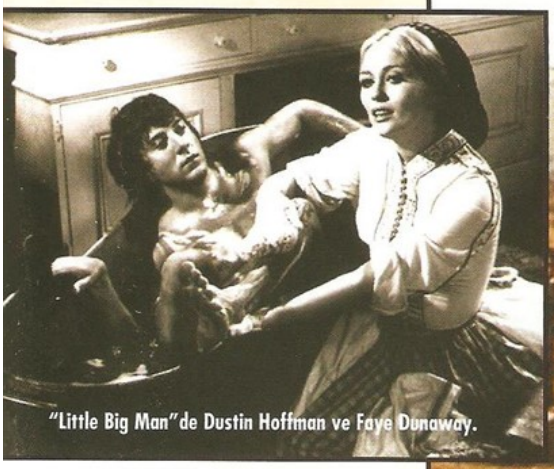

"Little Big Man"de Dustin Hoffman ve Faye Dunaway.

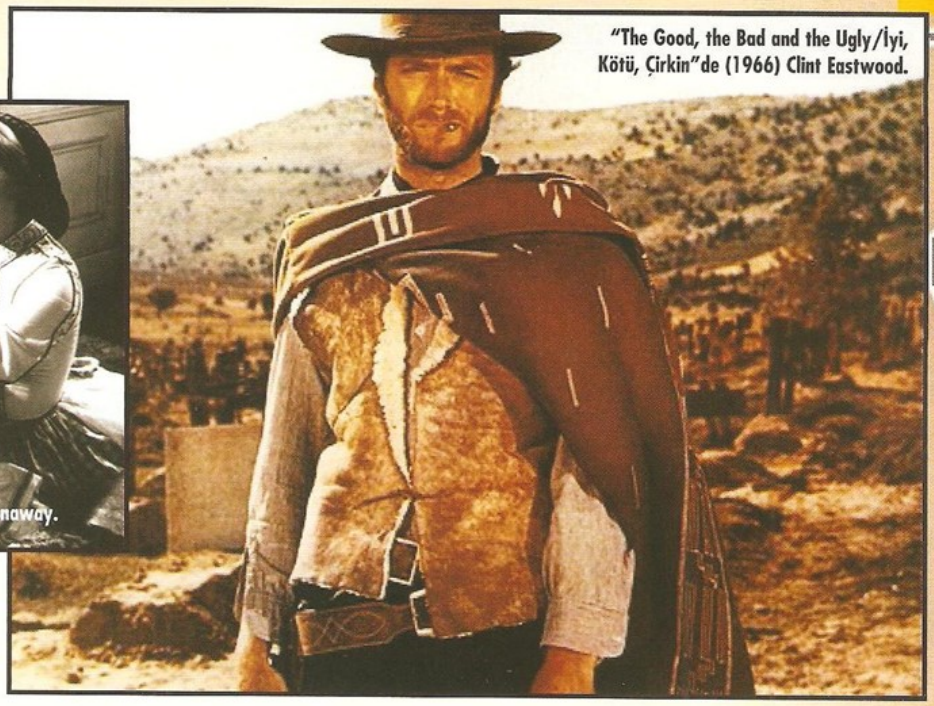

"The Good, the Bad and the Ugly/İyi, Kötü, Çirkin"de (1966) Clint Eastwood.

yönettiği "Django" (1966) ve "Il Grande Silenzio" (1968), Tonino Valerii imzalı "Day Of Anger" (1967), "The Price Of Power" (1969) ve "My Name Is Nobody" (1973), Terence Hill ve Bud Spencer'lı "Trinity" filmleri ve Lee Van Cleef'in başrollerinde yer aldığı "The Big Gundown" (1966), "Death Rides A Horse" (1967), "Sabata" (1969) bunların ilk akla gelenleridir.

Spagetti westernler 60'lar boyunca dünyayı sallarken Amerika'da da Anti-Western ya da Revizyonist Western olarak bilinen yenilikçi bir türün temelleri atılıyordu. Büyük ölçüde spagetti westernlerden etkilendikleri söylenebilecek bu filmler, geleneksel Amerikan westernlerinin adeta birer antiteziydi. Çoğunlukla anti-kahramanlara yer veren karanlık tonlara sahip öyküler, kadın karakterlere daha önemli paye verilmesi, politik alt metinler, artan kara mizah, cinsellik ve şiddetin dozu, bu yapımları klasik kovboy filmlerinden ayıran başlıca unsurlardı. 60'ların ikinci yarısında "The Proffesionals" ve "The Shooting" gibi filmlerle hareketlenen revizyonist western türü, on yılın sonunda Eastwood'lu "Hang 'Em High" (1968), Paul Newman ve Robert Redford'lu "Butch Cassidy And The Sundance Kid" (1969) ve Peckinpah'ın stilize başyapıtı "The Wild Bunch" (1969) ile yepyeni bir döneme girdi. 70'li yıllarda, dönemin siyasi ortamının da itkisiyle nispeten liberal görüşlü, sözgelimi geçmişe nazaran çok daha olumlu Kızılderili portreleri sunan yapımlar ortaya çıktı. Arthur Penn'in sıra dışı bir etkileyiciliğe sahip "Little Big Man"i (1970), Peckinpah'ın "Pat Garrett And Billy The Kid"i (1973), Robert Benton'un "Bad Company"si (1972), Sidney Pollack'ın "Jeremiah Johnson"ı (1972), Robert Altman'ın "McCabe & Mrs. Miller"ı (1971) ve Clint Eastwood'un bizzat yönettiği iki film, "High Plains Drifter" (1973) ile "The Outlaw Josey Wales" (1976) dönemin öne çıkan western örnekleriydi.

Öte yandan aynı yıllarda Alejandro Jodorowsky tartışma yaratan gerçeküstücü western denemesi "El Topo" (1970) ve Mel Brooks da kışkırtıcı bir parodi olan "Blazing Saddles" (1974) ile türe iki kült yapıt armağan etti. Ancak bu çarpıcı yapımlar bile westernin yaklaşmakta olan çöküşünü engellemeye yetmeyecekti.

Duraklama ve gerileme: 80'li yıllar

80'li yıllar kuşkusuz western sinemasının en kötü dönemiydi. Gerçi "Star Wars" gibi western geleneğinden beslendiği söylenebilecek yapımlar sektöre damgasını vurmaktaydı, ancak gelişen teknolojiyle beraber daha 'görkemli' yapımlara yönelen seyirci westerni büsbütün yok saymaya başlamıştı. Tabii o yıllarda çekilen westernlerin maziyi mumla aratan vasatın altı yapımlar oluşu da bunda büyük bir etkendi. Aslında on yılın hemen başında Walter Hill "The Long Riders" ile ilginç bir yapıma imza atmış, fakat yine de türün yaşadığı düşüşü engelleyememişti. Aynı şekilde Eastwood'un da "Bronco Billy" (1980) ve

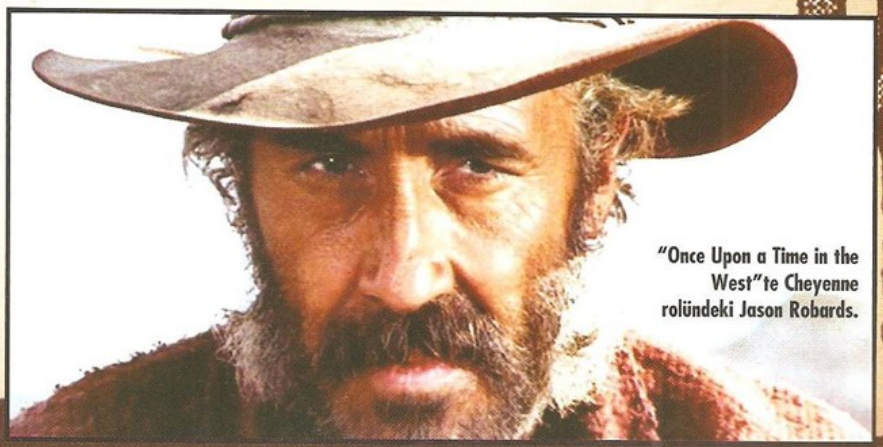

"Once Upon a Time in the West"te Cheyenne rolündeki Jason Robards.

Yenilikçi ve ağıtsal bir başyapıt: "Unforgiven" (1992).

"Pale Rider" (1985) ile giriştiği türü ayakta tutma çabaları sonuçsuz kaldı. On yılın ilgiye değer westernleri olarak "The Man From Snowy River" (1982), "Silverado" (1985), "Young Guns" (1988) gibi bir avuç filmin ismi anılmaya değerken, Lawrence Kasdan'ın yönettiği "Silverado" haricindekiler aslında 'buna da şükür' dedirtmekten öteye gidemeyen sıradan yapımlardı.

Diğer yandan, uzayda geçen bir western olarak tanımlanabilecek "Outland" (1981), Kathryn Bigelow'un postmodern vampir westerni "Near Dark" (1987) ve western öğeleri kullanmaktan çekinmeyen "Mad Max" filmleri gösteriyordu ki, tür farklı alanlarla sentez içine girerek yeni bir mecraya doğru yol alıyordu.

Yeniden doğuş: 90'lar

90'lı yılların hemen başında western "Back To The Future III" (1990) gibi filmlerde bir yan öğe olarak kullanılır oldu. Fakat aynı yıl çekilen başka bir film, türün makus talihini yenmesi adına önemli bir adım olacaktı. Kevin Costner'ın yönettiği "Dance With The Wolves/Kurtlarla Dans" hem En İyi Film ve En İyi Yönetmen dallarında Oscar kazanarak türün yiten saygınlığının geri gelmesini sağlamış, hem de sürekli bir tartışma konusu olan Kızılderili sorununa getirdiği yaklaşımla hemen her kesimden takdir toplamıştı. Ardından daha da büyük bir fırtına koparan ve yine Oscar ödüllerine damgasını vuran Clint Eastwood imzalı "Unforgiven" (1992) çıkageldi. Westernin anlatacak yeni bir hikayesi kalmadığını düşünenlere Eastwood'un cevabı bir tokat gibiydi. Yenilikçi ve ağıtsal bir başyapıt olan film, Vahşi Batı'ya ve klasik western sinemasına bir saygı duruşu olmakla birlikte, artık türün farklı sulara yelken açması gerektiğini de gösteriyordu. Sonraki yıllarda "Geronimo: An American Legend" (1993), "Tombstone" (1993), "Maverick" (1994) ve "Wyatt Earp" (1994) gibi yapımlar türün yaşadığı canlanmayı devam ettirdi. On yılın ortasına gelindiğinde ise Jim Jarmusch'un alışılmışın çok ötesindeki western denemesi "Dead Man" (1995) ve John Sayles'ın ırkçılık üzerine gizemli bir inceleme olan, kıymeti tam anlamıyla bilinmemiş "Lone Star"ı (1996) "Unforgiven"ın açtığı yoldan ilerleyerek, özellikle 90'ların sonlarından itibaren tırmanışa geçecek yeni bir akımın öncüleri oldular.

İki arada bir derede: Günümüzün westerni

90'lar westerni özellikle "Unforgiven", "Dead Man" ve "Lone Star" gibi yenilikçi filmlere çok şey borçluydu. Ancak bu filmlerin asıl etkisi 90'ların son çeyreğinden günümüze kadar geçen dönemde daha iyi anlaşılacaktı. Öyle ki, "Cowboy Bebop" gibi anime serilerinden "Ravenous" ya da John Carpenter imzası taşıyan "Vampires" gibi korku filmlerine, Costner'ın "The Postman"i gibi distopik yapımlardan "Wild Wild West" gibi steampunk örneklerine kadar western artık hemen her türe kıyısından köşesinden bulaşıyordu. Yeni yüzyıla

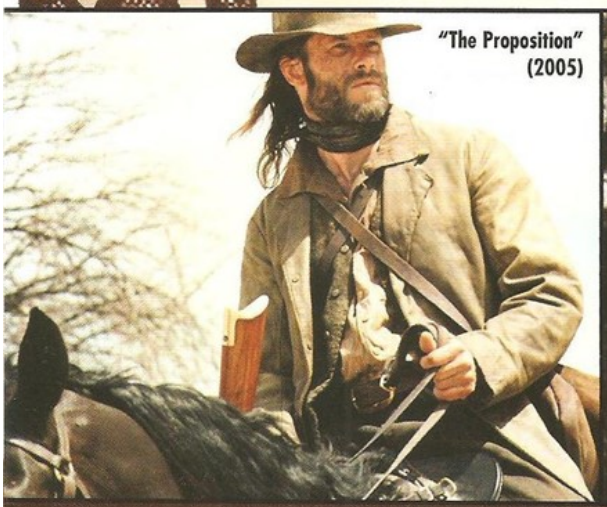

"The Proposition" (2005)

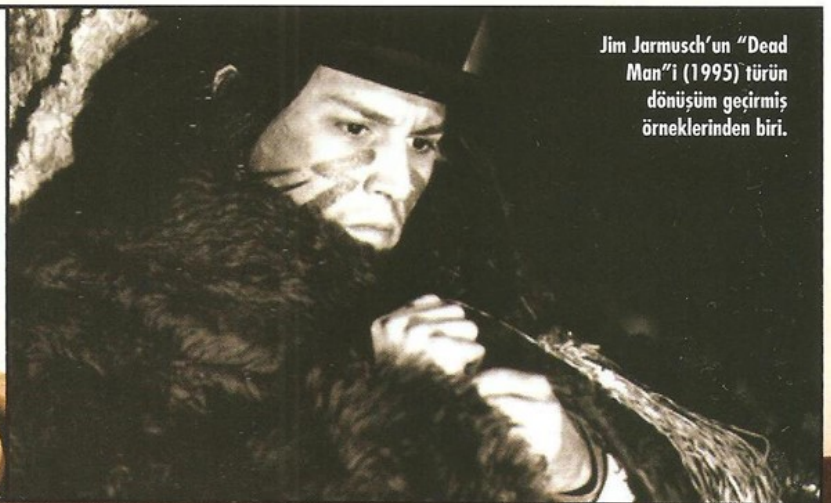

Jim Jarmusch'un "Dead Man"i (1995) türün dönüşüm geçirmiş örneklerinden biri.

girildiğinde ise türün kaba hatlarıyla ikiye ayrıldığını söylememiz mümkün. Bugün, bir yandan yine Carpenter'ın yönettiği "Ghosts Of Mars" (2001), "Blueberry" (2004), "The Three Burials Of Melquiades Estrada" (2005), "Serenity" (2005), "The Proposition" (2005) ve elbette aslında westernin içinde her zaman bir alt motif olarak yer etmiş olan eşcinselliği açık biçimde kullanan "Brokeback Mountain" (2005)

Kevin Costner'ın çektiği "Open Range" (2003)

gibi türün dönüşüm geçirmiş örnekleri beğeniyle izlenirken, diğer yandan Ron Howard'ın yönettiği "The Missing" (2003), bir kez daha Costner'ın kamera arkasına geçtiği "Open Range" (2003) ya da bu ay izleyeceğimiz "The Assassination Of Jesse James By The Coward Robert Ford" ve "3:10 To Yuma"nın yeniden çevirimi gibi klasik westerne daha yakın durduğu iddia edilebilecek yapımlar da varlığını sürdürmeyi başarıyor. Ne var ki westernin altın çağını yaşadığı dönemden bu yana dünya da sinema da çok değişti. Şu bir gerçek ki, beslendiği kanallar ya da anlattığı hikâye ne olursa olsun western sinemasının eski şaşaalı günlerine geri dönmesi artık pek mümkün görünmüyor; ama eski türlerin sandıktan çıkarılıp yeni anlatım biçimlerine ve yepyeni anlamlara kavuşturulmasına alışkın olduğumuz günümüzde western de yeni sentezler içinde yeniden karşımıza çıkacaktır kuşkusuz.

Western dünyasının olmazsa olmazları

Bir western filmi mi çekeceksiniz? O halde elinizde aşağıdakilerden hiç olmazsa birkaçı mutlaka bulunmalı.

Şerif: Westernlerde kanun adamları genellikle iyi adamlardır ve ne zaman cesur bir başkahramana ihtiyacınız olsa kasaba şerifi orada olacaktır. Düzeni sağlama yolunda tek yol göstericisi dürüstlüğü olan şerifler, tek başlarına da kalsalar adaleti yerine getirmekten asla vazgeçmezler.

Anti-kahraman: Elinizde bir şerif yoksa onun yerini doldurabilecek en iyi alternatif bir anti-kahramandır. Tamam, her zaman kanuna riayet etmeyebilirler, hatta bazen kanundışı adamlar bile olabilirler fakat özünde vicdan sahibi ve onurlu adamlardır. Çoğunlukla, etrafa korku salan namları da almış başını gitmiştir.

Kötü adamlar: Klişe bir karakter dahi olsa filminizin bir kötü adama olan ihtiyacı su götürmez. Hatta kimi zaman kötü adamınızın son derece basmakalıp olması daha da işinize yarayabilir. Böylece başkahramanınızın iyi yönlerine vurgu yapabilir ve onun erdemlerini daha belirgin hale getirebilirsiniz.

Kızılderililer: Onları öykünüzün kötü adamları olarak göstereceksiniz, çıkacak tartışmalara da hazırlıklı olmalısınız. Yok eğer olumlu bir Kızılderili profili çizecekseniz, yine eleştirilerin hedefi haline gelmeye razı olmanız gerek. Kesin olan başka bir şey de öykünüzün ister istemez politik bir alt metne sahip olacağıdır.

Banka Soygunu: Vahşi Batı'da sürüsüne bereket kanun kaçaklarının bir numaralı geçim kaynağı silahlı banka soygunlarıydı. Tabii iş yalnızca bu kadarla kalmıyor, soygunlar sırasında çoğu zaman silahlar da konuşuyor ve kan oluk oluk akıyordu. Dolayısıyla mülayim bir westerne imza atmak istiyorsanız bankalardan uzak durmak yerinde bir tercih olur.

Tren: Trenler Vahşi Batı için vazgeçilmez bir motiftir. Bir kere trenler üzerinden sanayi devrimine gönderme yapabilir ve filminize politik bir boyut katabilirsiniz. Ayrıca kanun kaçaklarının bankalardan sonraki öncelikli hedefi trenlerdir. Eh, haliyle bu da maceraya davetiye demektir.

Posta Arabası: Bütçeniz kısıtlı ve filminize bir banka ya da tren soygunu koyamıyor musunuz? O zaman posta arabaları işinizi görecektir. Ne de olsa varlıklı insanları ve onların değerli eşyalarını taşıyan posta arabaları suçlular için cazip bir hedeftir. Tabii biraz daha heyecan istiyorsanız siz siz olun, arabaya iyisinden bir silahşör yerleştirmeyi de ihmal geçmeyin.

Düello: Tırnak kemirten vuruşmaların olmadığı bir western olabilir mi? Seyircinin bir kısmı yalnızca bu gerilimli hesaplaşmanın gelip çatacağı an için yaşamaktadır. Düello sahneniz ister teke tek, isterse bire sekiz olsun, mutlaka finale yakın bir yere konuşlanmalı ve çarpıcı bir tema müziğine (tercihen Morricone) sahip olmalıdır.

Bar: Her zaman cesetleri üst üste yığacak değilsiniz, kahramanlarımızın biraz da kafa dinlemeye ihtiyacı var. Tabii Amerikalıların 'Saloon' da dedikleri bu yerde içkiyi fazla kaçırıp olay çıkartan serseriler oldukça bu ne kadar mümkün olur, orasını bilemiyoruz. Barın arkasına laf ebesi sevimli bir ihtiyar koymayı da unutmayın.

İç Savaş: Western filmlerinde politik alt metinler biter mi? Öykünün arka planına Amerikan İç Savaşı'nı da yerleştirebilirsiniz mesela. Hele bir de süvari birliğiniz varsa, akacak kanın miktarını varın siz hesap edin artık.

Binyıl sonu humması

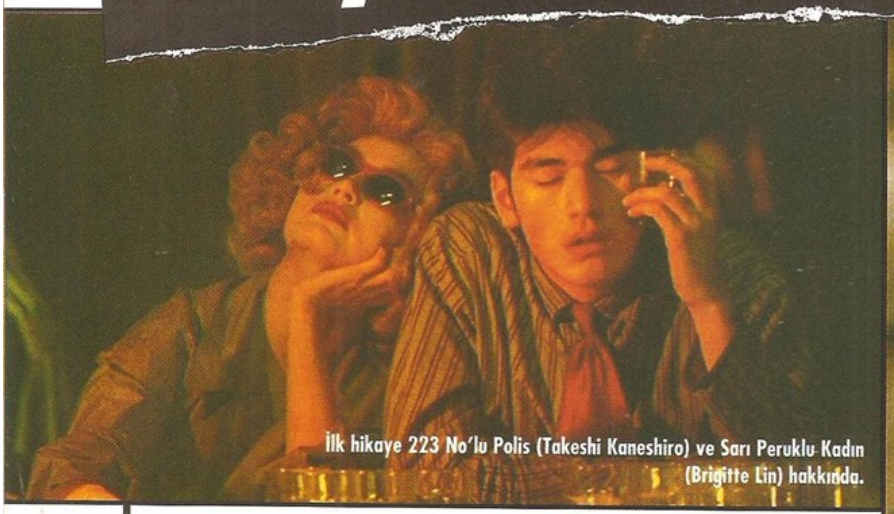

İlk hikaye 223 No'lu Polis (Takeshi Kaneshiro) ve Sarı Peruklu Kadın (Brigitte Lin) hakkında.

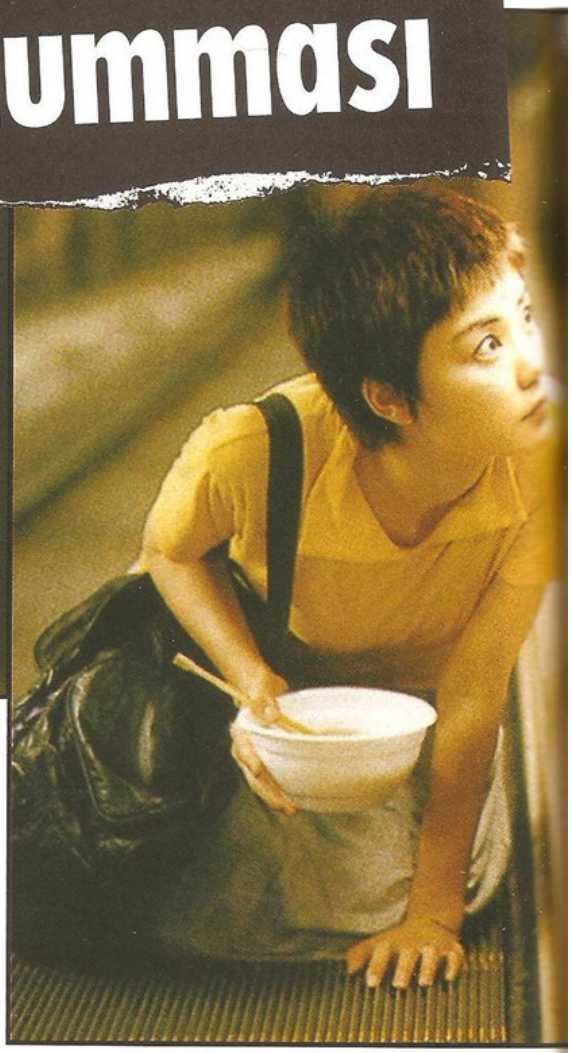

1994 yapımı "CHUNGKING EXPRESS", 90'ların ruh halini en iyi yakalayan filmlerden biriydi. Wong Kar Wai'nin bu renkli ve büyüleyici Hong Kong rüyâsı, gerek görselliğiyle, gerekse sinema yapmaya özgür yaklaşımıyla, bugün bile baştan aşağı gençlik ve dinamizm kokuyor.

KUTLUKHAN KUTLU

90'lı Yıllar Üzerine...

Doksanlı yıllara henüz yeterince uzaktan bakamıyoruz. O yüzden de bütününü yeterince berrak göremiyoruz, büyük tabloyu yeterince detaylı bir şekilde algılayamıyoruz. "Retro"lar aşağı yukarı yirmi küsür yılda bir gelip çatar ya, muhtemelen önümüzdeki on sene içinde bir yerde, bu ilginç dönemi baştan ele alacağız; eğilimlerini ve kaçışlarını, beğenilerini ve korkularını daha iyi anlayacağız. Nasıl ki 80'li yılların Batman'in Joker'i misali korkutucu yapmacıklıktaki gülümsemesini artık daha iyi tanıyoruz, 90'ların stresle çatılmış kaşlarını da daha iyi çözeceğiz.

Buna rağmen, şu an bile 90'lı yılların bir nevi "milenyum humması"ndan mustarip olduğunu görebiliyoruz. Dünyanın miladi takvim kullanmayan köşelerine dahi sıçrayabilen bu humma, aslında tam anlamıyla "2. binyıl kapanacak, alem sona erecek" korkusuna denk düşmüyordu. Ayrıntısı pek seçilemeyen, puslu bir "ruh hali"ydi bu daha ziyade. Ufuktan tanımlanamayan bir meşum cisim yaklaşıyordu da, herkesin toparlanıp hazır olması gerekiyordu sanki. "Deep Impact" ve "Armageddon" gibi filmler bu "ufukta beliren heybetli şey"i bilimkurgusal "başımıza taş yağacak" öyküleriyle ifade etmeye çalışırken, dönemin kaygılarını ve kafa karışıklıklarını çok daha alttan alta, çok daha incelikle anlatan filmler de vardı tabii: "Strange Days", "Trainspotting" ya da tam binyıl dönümünde gelen "Fight Club" gibi.

Miladi takvimle yeni bir binyıla giriliyor olmasının ötesinde, 90'ların hemen başında gerçekleşmiş kimi baş döndürücü gelişmelerin getirdiği o tuhaf uyuşmuşluk hâli vardı ortada. Bir tarafta Demir Perde çökmüş, Berlin Duvarı yıkılmış, SSCB dağılmış, Soğuk Savaş sona ermişti... Ve bir önceki on yılın, yani 80'lerin atmosferinde önemli role sahip bu bulutlu havanın seyrindeki değişikliğin ne getireceği pek de bilinemiyordu. Küresellikten, "global köy"den bahsediliyordu ama detaylar için beklemede kalmamız buyrulmuştu adeta. Buna koşut giden bir başka gelişmeyse, bilişim devrimiydi. İnternet 90'ların başından itibaren hızla gelişip yayılmaya başlamıştı ve burnumuzun dibinde gezinen "birbirine sıkı sıkı bağlı dünya", "bilgi dünyası", "sanal dünya" gibi kavramlar da yine ufkun orada bir yerlerde bizi muazzam bir şeylerin

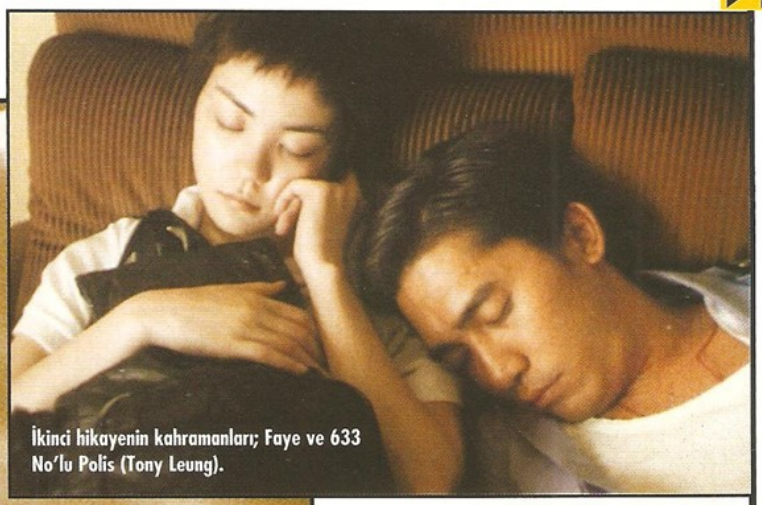

İkinci hikayenin kahramanları; Faye ve 633 No'lu Polis (Tony Leung).

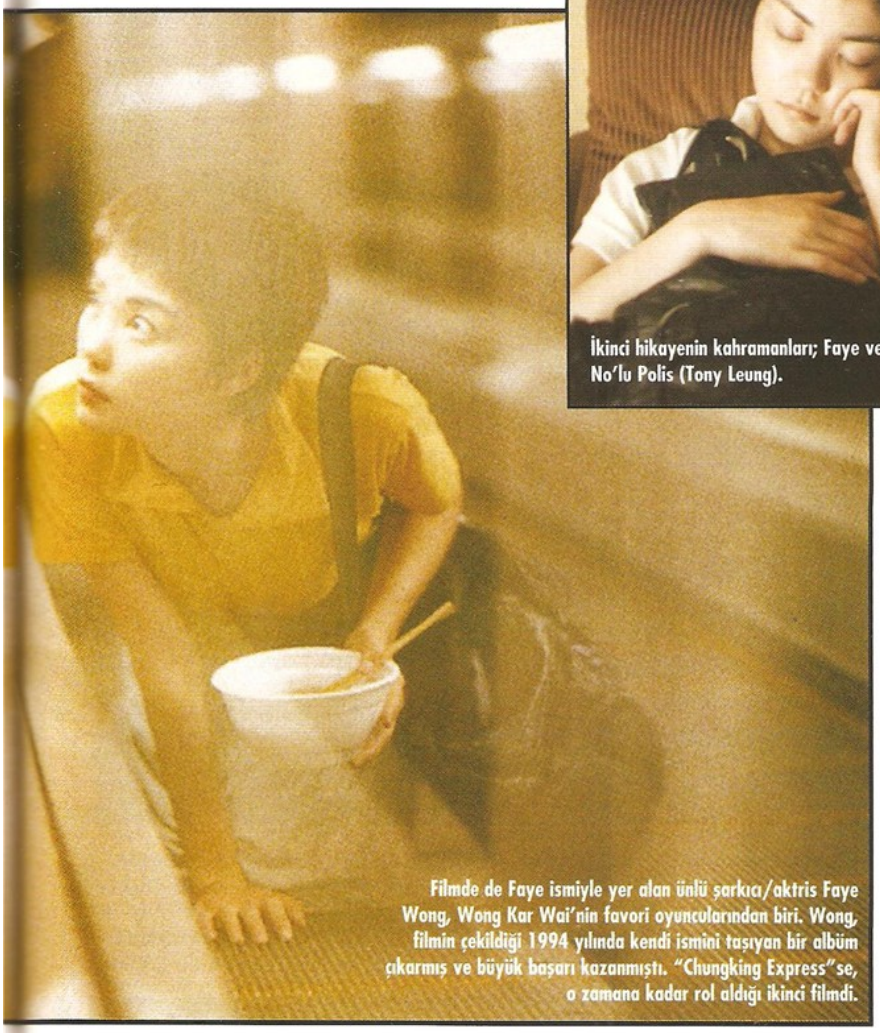

Filmde de Faye ismiyle yer alan ünlü şarkıcı/aktris Faye Wong, Wong Kar Wai'nin favori oyuncularından biri. Wong, filmin çekildiği 1994 yılında kendi ismini taşıyan bir albüm çıkarmış ve büyük başarı kazanmıştı. "Chungking Express"se, o zamana kadar rol aldığı ikinci filmdi.

beklediğini fısıldıyordu. Ve her yenilik haberinde olduğu gibi, heyecana ve düşlere koşut tedirginlik ve kabuslar da vardı bu manzaranın içinde.

İşte bu tuhaf ruh halinin belki de zirvesini bulduğu yer, Hong Kong'du 90'larda. Hızla akan ticaretiyle ve teknoloji trafiğiyle "her an en uçta" yer alan Hong Kong, o "ufuktan gelen şey"i ön saflarda karşılayacakmış gibi görünüyordu zaten ama, bunun da ötesinde, onu söz konusu "milenyum humması"nın önemli bir oyuncusu haline getiren çok önemli bir başka faktör de vardı: Hong Kong 1997 yılında İngiliz yönetiminden çıkacak, Çin'e devredilecekti. Dolayısıyla kent zaten kendi kilometretaşına doğru hızla gidiyordu; ve insanlık tek kutuplu ve internetli yeni dünyanın ne getireceğini merakla beklerken, Hong Konglular da bu büyük değişikliğin, geleceklerini, şehirlerinin çehresini ve kendi hayatlarının seyrini ne şekilde değiştireceği konusunda meraktaydılar.

Umut, korku, merak, belirsizlik gibi birbiriyle çekişen duyguları pekiştiren bu durum, sinemada kendi ifadesini çok güçlü bir şekilde buluyordu. Çünkü Hong Kong sinema endüstrisi 90'lı yıllarda büyük bir gelişme yaşıyor, dünyanın ilgisini giderek daha çok çekiyor, giderek daha çok Batılı hayran kazanıyordu. Evet, gerçi dünyanın ilgisi daha çok Hong Kong'un o meşhur, göz alıcı, maharetle dolu aksiyon filmlerine yönelikti... Ama tamamen farklı, janr sinemasıyla ilişkisi, onları düş görürken malzeme olarak kullanmaktan ibaretmiş gibi görünen "Chungking Express", kendini bambaşka bir çizgide ifade ederek 90'lara damgasını vurdu. Wong Kar Wai'nin filmi bir dönemin ve bir yerin nabzını benzersiz bir şekilde tutan, o dönemin ve yerin, o ruh halinin sözcüsü olan unutulmaz eserler arasına girdi. Tıpkı "Easy Rider" ya da "À bout de souffle" gibi.

Temiz olay silsilelerinin ötesinde

"İfade"ye dönersek... İlginç bir kelime seçimi bu aslında, çünkü "Chungking Express" aslında meramını klasik bir şekilde anlatarak kendini açık, net ya da güçlü bir şekilde "ifade etmiyor". Hayır, bundan anlaşılan – hele ki bir de, beklenen – "başı sonu belli", "derli toplu", "temiz" bir dramatik öyküyse, Wong Kar Wai'nin 1994 tarihli bu filmi sağlam bir hayalkırıklığına dönüşebilir. "Chungking Express"in gücü, birbirine net bir şekilde bağlanıp sonuca doğru ilerleyen bir olay örgüsünde ya da derinlemesine inşa edilen karakterlerde değil... Aksine, sinemanın bunların ötesinde de derin ve tamamen etkileyici bir sanat olabileceğini gösteren filmlerden biri bu.

Karakterlerden ve iç dünyalarından başlayalım. Film boyunca birilerinin ağzından "iç ses" dinliyoruz. Bu da bize doğal olarak en azından birilerinin iç dünyasına hakim olduğumuz izlenimini veriyor. Ama şöyle bir geri çekilip baktığımızda, aslında olan bitene getirdikleri serninkanlı açıklamaların ve envai çeşit tuhaflıklarının ötesinde, iç dünyalarının haritasını çıkardığımızı söylemek pek de kolay değil. Wong Kar Wai'nin kamerası ve mikrofonu onlarla içiçe, neredeyse kucak kucağa.

Modern Klasikler Chungking Express

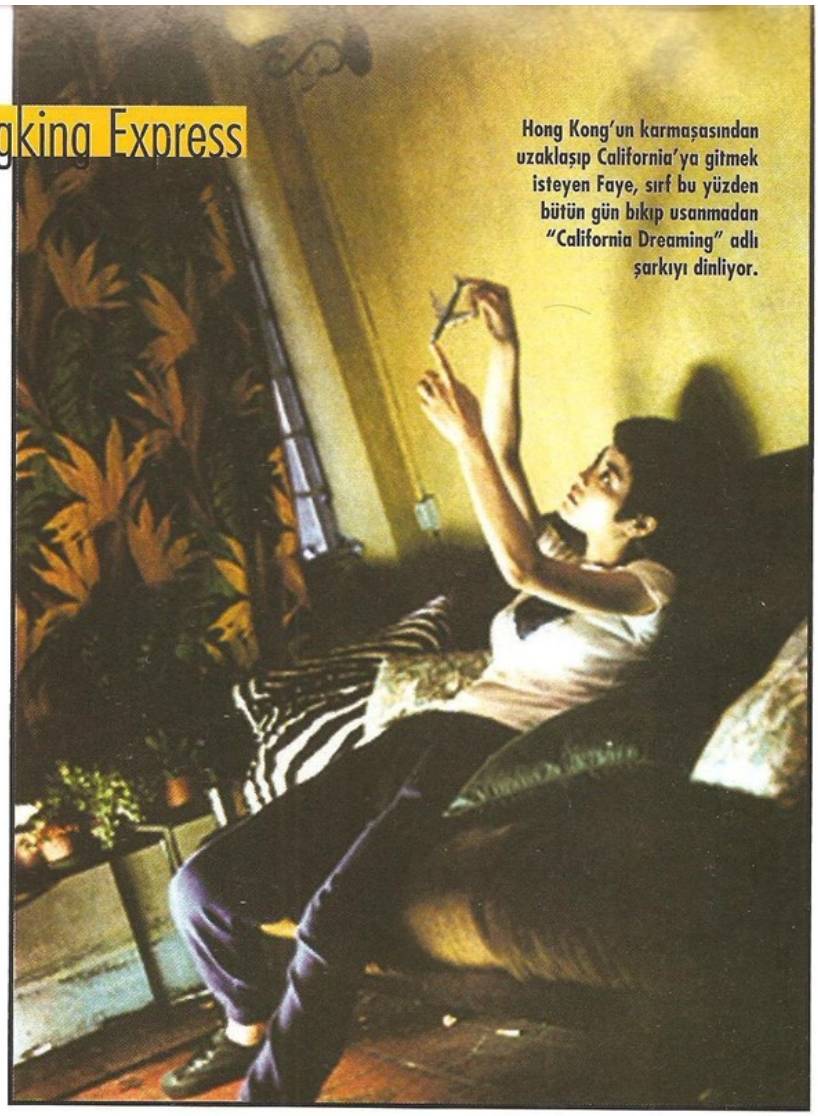

Hong Kong'un karmaşasından uzaklaşıp California'ya gitmek isteyen Faye, sırf bu yüzden bütün gün bıkıp usanmadan "California Dreaming" adlı şarkıyı dinliyor.

El kamerasıyla peşlerinden koşturuyor, sevgililerinin onları terk etme sebeplerini zihinlerinin içinden duyuyoruz. Ancak tıpkı Hong Kong sokaklarında sürekli birbirlerine sürtünüp geçen, karşı karşıya, yanyana oturan insanlar gibi, bizimki de bir "yakınlık ilüzyonu"; yakınlığın kendisi değil.

"0.01 santimetre vardı sadece aramızda," diyor He Zhiwu, yani 223 rozet numaralı polis. İki kere diyor hem de bunu, iki ayrı kadın hakkında. İlkinde bu fiziksel yakınlığın film evreninin içinde bir tür kehanet gücü olduğunu düşünüyoruz ister istemez, ileriye bir tür gönderme, bir tür saadet habercisi olduğunu. Ancak zamanla bu yakınlıkların, bu "omuz sürtmelerin" Wong Kar Wai'nin anlattığı şehirli yalnızlığının çıkışı değil, basit bir parçası olduğunu görüyoruz. Nitekim ikinci "0.01 santimlik" mesafe/yakınlaşma aslında 223 numaralı polisin değil, bir başka erkeğin, bir başka polisin, 633 numaralı polisin öyküsüne açılan bir kapı olarak kullanılıyor sadece.

Ama biz şimdilik 223'e dönelim. Beş yıldır birlikte olduğu sevgilisi tarafından terk edilmiş, kalbi kırık ama ümidini tamamen yitirmemiş, sivil kıyafetli, genç bir polis. Sevgilisi onu tam 1 Nisan'da terk etmiş; genç polis de bunun bir şaka olduğuna inanmak istiyor ve bu şakanın sonlanması için kendine (ve bitmiş ilişkisine) bir aylık mühlet tanıyor. Yani kendi doğumgününe, 1 Mayıs'a kadar. Takvim tutma niyetine de, her gün gidip son kullanma tarihi 1 Mayıs olan bir konserve kutu ananas alıyor.

Hayat tuhaftır, en azından bu filmde

Evet, biraz tuhaf. Ama "Chungking Express"de tuhaflıklara hızla alışıyorsunuz. Amerikan sinemasının büyük romantiklerinden Alan Rudolph

Chungking Express'in Ataları

Shadows (1959)

John Cassavetes'in ilk filmi, doğaçlamayla yoğurulmuş, sinemasal tarzıyla kendi dönemi içinde hayli farklı bir aşk öyküsü. Aynı "Chungking Express" gibi hem döneminin kıpırdanan gençliğiyle bağlantılı, hem de dinamizm ve enerji dolu.
"Chungking Express"deki sarışın kadın Cassavetes'in "Gloria"sındaki Gena Rowlands model alarak yaratılmışken, buraya Cassavetes filmi koymamak olur muydu zaten?

À bout de souffle (1960)

Peki ya Godard'ın etkisinden söz edip de bir filmine yer vermemek olur mu? Godard'ın Amerikan sinemasını ve ikonlarını kendi estetik evrenine entegre ettiği bu ilk klasiği ile Wong Kar Wai'nin "Chungking Express"i arasında sinemasal yaklaşım ve tavır açısından epey benzerlik var.

Taxi Driver (1976)

Martin Scorsese-Paul Schrader işbirliğinin ürünü olan bu karanlık klasik, bir dönemde bir toplumun nabzını tutması açısından unutulmaz bir sinema eseri. Sıradışı gelişmeler, eğreti anlar ve "şehrin kalbi" üzerine düşünceler. Uçup gidecekmiş gibi bir sarışın kadın karakter, tekrar eden cazımsı melodiler. "İnsanın bir şehir yaratığı olarak portresi"ni çizen filmler arasında önemli bir öncü.

Trouble in Mind (1985)

İşte her şeyden önce sinemasal evrende varolan, hayattan değil de sinema ikonları arasından yaratılmış gibi duran bir film daha. Biraz "Blade Runner" havası da taşıyan Alan Rudolph'un "Trouble in Mind"ı, melankolik bir film noir havasına, "büyük kentin yıkıcılığı" üzerine bir öyküye, karakterlerin toplandığı bir kafeye, bol bol yağmurlu ve caz tınılı rüyâ gibi bir atmosfere sahip.

Mystery Train (1989)

Amerikan bağımsız sinemasının en önemli yönetmenlerinden Jim Jarmusch'un nispeten az anılan filmlerinden "Mystery Train", Amerikan pop kültürünün efsane diyarı Memphis'de (yani Elvis'in ve Johnny Cash'in ünlü olduğu kentte) geçiyor ve üç ayrı öyküyü içiçe kullanıyor. Jarmusch'un filmi bir kent filminden çok, "Chungking Express"teki Faye karakterinin Amerika'ya gelince kendini içinde bulacağı bir öyküye benziyor: Eski Amerikan müziği, birkaç parçalı yapı, sıradışı karakterler ve envai çeşit enteresan gelişme.

ÖNCESİ

Godard Rüzgârları

Anayazıda geçen şu Yeni Dalga'ya dönelim...
Wong Kar Wai bu filmi, büyük bütçeli epik "Ashes of Time"ının montajındaki bir boşlukta, üç haftada çekmiş. Ve yönetmen "büyük projesi"nin içine sıkıştırdığı bu "küçük proje"de, kendi deyişiyle, bir öğrenci gibi çalışmış; hızlı yazmış, hızlı çekmiş, hızlı çözüm bulmuş... Belki biraz da bu yüzden buram buram gençlik, dinamizm ve doğaçlama kokan bir film. Sinema tarihine âşık ama uygulamada o tarihin geleneklerine kendini hiç borçlu hissetmeyen bir film – bu yüzden de imrenilesi bir özgürlüğe sahip bir film. İşte bütün bunlar, Wong Kar Wai'nin bu filmle bir Godard havası estirmesine sebep olmuştu 90'larda. İlk başta yersiz bir karşılaştırma gibi görünebilir belki, ama Hong Konglu yönetmen bu filmde gerçekten de benzer bir yenilikçiliği, sinema tarihiyle oyunbaz bir flörtü ve ferahlığı yakalamıştı. Belki Wong Kar Wai Yeni Dalga gibi bir hareketin öncülüğü yapmıyordu ama Godard nasıl 60'ların ruhunu yansıtıyorsa, Wong Kar Wai'nin "Chungking Express"i de (ve onun devamı niteliğindeki "Fallen Angels"ı da) 90'ların ruhunu yansıtıyordu; hem estetik olarak, hem de toplumsal olarak.

kendi filmlerindeki çılgın tesadüflerin ve insanı tamamen gafil avlayan eksantrik davranışların aslında gerçek hayata çoğu filmden daha sadık olduğu konusunda ısrar etmiştir her zaman. Gerçek hayatta birinin peşine takılsanız, filmlerde pek az rastladığınız bir sürü gariplik göreceğinizi söyler. Bu bakış açısına göre, popüler sinema "dramatik" bir şey yapmak için "gerçekçi" parçalarla hareket etmeyi benimsediğinden, öyküler çoğunlukla törpülenmiş, nispeten "normal", dolayısıyla da "hakiki" kokusu salgılayan unsurlardan oluşur.

1 Mayıs'a kadar 30 konserve kutusu ananası toplayıp, sevgilisinden yine haber çıkmayınca hepsini peşpeşe mideye indiren kalbi kırık 223, ayrıca vücudunda gözyaşı için su kalmasın diye düzenli olarak koşuyor da. Onun ilk başta "sürtünüp geçtiği" ve 57 saat sonra âşık olduğu kadın ise, sarı peruklu, her daim gözünde güneş gözlüğü, sırtında trençkotla dolaşan biri. Yönetmenin John Cassavetes'in "Gloria"sında Gena Rowlands'in karakteriyle Greta Garbo üzerine kurduğu söylenen bir tip. Buram buram sinema, buram buram kara film kokuyor... Öte yandan kadın bütün bu "kılık" hakkında sadece şunları söylüyor: "Nedense çok temkinli oldum artık. Trençkot giydiğimde, güneş gözlüğü de takıyorum. Ne zaman yağmur yağacağını, ne zaman güneş açacağını kim bilebilir ki?"

Bu ikilinin yollarının kesişmesinden sonraki öyküde ise sevgilisi gittikten sonra üzülmesinler diye ev eşyalarıyla konuşan bir başka polis, aynı parçayı ("California Dreaming") tam anlamıyla çıldırtıcı sıklıkta dinleyen ve her öğlen söz konusu polisin evine gizlice giren bir kız var.

Bütün bu ilginçlikler, karakterlerin önemli bir boyutu tabii. Wong Kar Wai karakterlerine tehlikeli saplantılı tipler ya da su katılmamış kaçıklar muamelesi etmiyor: şehrin ve dönemin içinde onları böyle olmaya iten bir şeyler olduğunu düşünüyor sanki. Ya da Hong Kong'un genel ruh halini bu tür "uç noktalar"ı metafor olarak kullanarak anlatmaya çalışıyor.

Bununla birlikte, ilginç bir denge de var filmde. Çoğunlukla bir yönetmen karakterini bir metafor olarak ele aldığında, karakter bir "fikir" olarak güç sahibi olmak adına canlılığından bir şeyler yitirir. Halbuki "Chungking Express"in karakterleri, bize en mesafeli ve yabancı durduklarında bile insan değil de birer yapı imiş hissini vermiyorlar. En uç noktalarda bile olsa tuhaflıklarını sahipleniyorlar; bu tuhaflıklar da onları sıcak ve ilginç kılıyor.

Brigitti Lin'in canlandırdığı Sarı Peruklu Kadın, buram buram kara film kokuyor.

Kentli öyküsü, kentin öyküsü

İkinci öykünün karakteri Faye, 633 rozet numaralı polisten hoşlanıyor ama onunla doğrudan, yüzyüze bir ilişkiye bir türlü adım atamıyor. Çalıştığı büfeye her gün yemek ve kahve almaya gelen bu adamın ilişkisinin sarpa sarışını, giden bir sevgilinin ona bir mektupla birlikte evinin anahtarlarını iade edişini izliyor... Devreye girmek istiyor ama buna kalkışma biçimi, mektupla verilen anahtarı kendine saklayıp, gündüzleri genç adamın evine gizlice girmek ve ortalığı değiştirmekten ibaret. Genç adamın "avutmaya çalıştığı" evini kendi dokunuşuyla donatınca bir kıvılcım mı çakmasını bekliyor bilmiyoruz; ama sürekli "Kaliforniya düşü"nün şarkısını

SONRASI

Yeni Asya Sineması

Wong Kar Wai'nin filmi her şey kadar 1997'yi beklemenin tedirginliği üzerine de bir film ise eğer, insan ister istemez 1997'den sonra Hong Kong'a neler olduğunu merak ediyor, değil mi?

Devir gerçekleşti, Hong Kong şimdi "Hong Kong Özel Yönetim Bölgesi" olarak anılıyor. En azından 2047'ye kadar, epey otonomiye sahip bir bölge. Hong Kong sineması ise devirden sonra sene başına üretilen film sayısında bir azalma yaşadı, ama can çekiştiği de yok: hâlâ oldukça etkileyici yapımlar çıkarıyor.

Öte yandan Asya sinemasındaki hareketlenme, o yenilik ve hareketlilik hissi başka ülkelere kaymış durumda. Şu anda Hong Kong sinemasının 90'ların hemen başındaki o müthiş dinamize sahip olduğu da pek söylenemez.

Asya sinemasının son 10 yılında, Japon ve Kore sinemasından epey yenilik gördük. Japon animesi (yani çizgi filmleri) zaten 90'larda da ilgi görüyordu; şu anda ise bir bakıma olunluk çağını yaşıyor. Hayao Miyazaki, Mamoru Oshii, Satoshi Kon. Ama tabii anime sanatçılarından da ibaret değil Japon sineması: Çok yönlü Takeshi Kitano, dayanılmaz anların yaratıcısı Takashi Miike, festival gözdesi Hirokazu Koreeda, yeni korku ustası Hiedo Nakata gibi yönetmenlerle, dünyanın ilgi gösterdiği bir sinemaya sahipler. Özellikle Nakata'nın parçası olduğu Japon korku sineması 2000'li yıllarda çok ilgi gördü.

Kore sinemasında ise 2000'li yıllarda festival seyircileri Kim ki-duk'un kendine has sinemasının yeni ürünlerini hevesle bekler oldular. Yönetmen özellikle başyapıtı "Boş Ev" ile az diyaloglu, insanlar arasındaki iletişimin ya da iletişimsizliğin yörüngesinde gezdiği sinemasının güçlü bir örneğini sundu. Ayrıca Park Chan-wook'un çok beğenilen "Oldboy"u ile "Sympathy for Lady Vengeance"ı ve yaratık filmlerine yepyeni bir soluk getiren "Gwoemul" da Hollywood'un giderek tektipleşen ve sıkıcılaşan çizgisinden hayli farklı, sağlam bir popüler sinemanın örnekleri olarak dikkat çekiyor.

Wong Kar Wai'nin "Chungking Express"i Asya sinemasında doğrudan birkaç taklit de doğurmadı değil... Ama herhalde asıl önemli etkisi, sinema yapmaya illa ki geleneksel yaklaşmanın gerekmediğini, dünya seyircisinden ilgi görmek için ne turistik paketlere yerleşen bir geleneksel Asyalı, ne de baştan aşağı Batılı olma mecburiyetinin bulunduğunu göstermesiydi. Onun özgürleştirici etkisi, bulaşıcıymış gibi yayıldı Asya sinemasına. Şimdi ne zaman biraz stilize bir görselliği olan ve janrlar üstü gezinmeye niyetli görünen biri çıksa, hemen "Wong Kar Wai olma heveslisi" biçiminde etiketleniyor.

"Chungking Express" Batı'da ise Quentin Tarantino tarafından epey tanıtıldı ve seyirciye sunuldu. Tarantino, Wong Kar Wai'nin etkisini hafif de olsa taşıyan bir Batılı yönetmen– ama zamanla daha çok Batılı sinemacının onun izlerini taşıması pek de uzak bir ihtimal değil.

Sarı Peruklu kadın karanlık işler çeviriyor...

dinlediğine ve gerçekten de Kaliforniya'ya gitmeyi düşlediğine bakılırsa, bir şekilde "dışarıdan içeriye doğru değişim"in peşinde olduğu da düşünülebilir tabii. Ve tabii buna da o dönemin Hong Kong'unun ruh halini yansıtan bir başka öğe olarak bakmak mümkün: Nihayetinde Hong Konglular dışlarındaki bir değişimin içeriye, yani kendi bireysel hayatlarına doğru bir değişiklik başlatacağından dolayı tedirgin olmuyor ya da umutlanmıyor muydu?

Karakterlerin kaderiyle kentin kaderi arasındaki muhtemel paralellikler bununla da sınırlı değil. "Chungking Express" hakkında belki de en çok yazılmış şey, filmin son tarihlerle, özellikle de yaklaşan "son kullanma tarihleri" ile dolu olması. İlk öyküde polis 223, son kullanım tarihi 1 Mayıs olan ananas konserve kutularını topluyor ve eski sevgilisine 1 ay süre veriyor; yeni âşık olduğu ve Amerikan sineması tarihinden fırlamış gibi görünen sarı peruklu Çinli kadına ise, sarpa saran uyuşturucu kaçırma işini (uyuşturucuyu verdiği Hintliler ortadan kayboluyor) düzeltmesi için yine 1 Mayıs'a kadar süre tanınıyor. İkinci öyküde ise Faye, 633 numaralı polisle tuhaf ilişkisi birdenbire "randevu"ya dönüşünce upuzun bir mola alıp, kendine ve genç adama tam 1 sene sonrasına tarih veriyor. Sürekli "her şeyin değiştiği", "yerine yenisinin konduğu" replikleri de cabası.

Aslında bütün bu tuhaf devinimin çok tanıdık bir janr ile, Amerikan romantik komedisiyle aynı temalar etrafında vuku bulduğunu düşünmek de ilginç. Kentli yalnızlığı, birbirine teğet geçen hayatlar, "esas çiftler"in yolculuklarında ancak yönlendiricilikleriyle ve tavsiyeleriyle devreye giren "uydu karakter"ler... "Sleepless in Seattle" ya da "You've Got Mail" gibi bir Nora Ephron romantik komedisinde görebileceğimiz öğeler bunlar. Yalnız burada Wong Kar Wai meselesinin "onlar ermiş

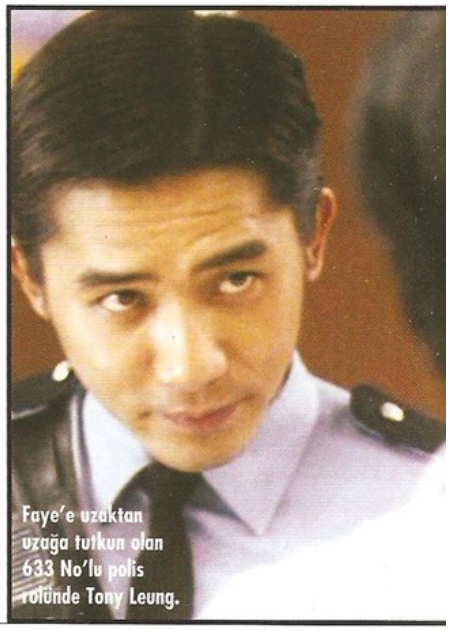

Faye'e uzaktan uzağa tutkun olan 633 No'lu polis rolünde Tony Leung.

muradına" olmadığını çok net gösteriyor: karakterleri kenti kendi arzularına boyun eğdirip içinden kendi masallarını çıkarıp almakla değil de, kendi bakış açılarına ince ayar yapmakla ve zihinsel olarak, moral olarak ayakta kalmakla ilgileniyor gibiler daha çok. Kent de birinin iç masalının dışavurumcu yansıması değil, herkesi içeren, hızla akıp yaşayan ve kendini sakinlerinde ifade edebilen bir canlı halini alıyor.

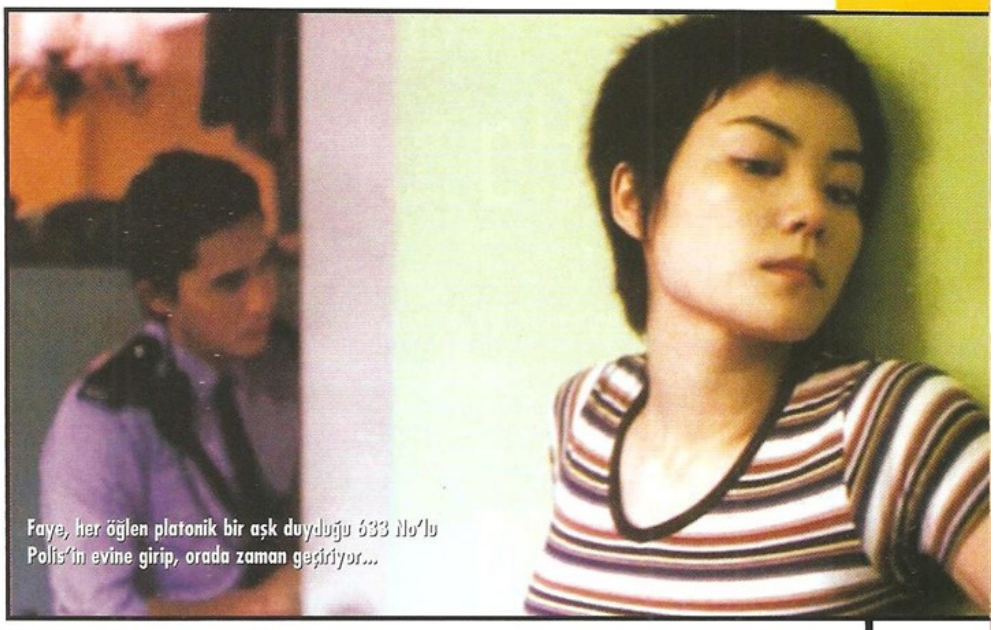

Faye, her öğlen platonik bir aşk duyduğu 633 No'lu Polis'in evine girip, orada zaman geçiriyor...

Bir rüyâ-kent olarak Hong Kong

Hızla akmaktan bahsetmişken... Wong Kar Wai ile, defalarca birlikte çalıştığı görüntü yönetmeni Christopher Doyle, "Chungking Express"de görsel açıdan baş döndürücü bir iş çıkartıyorlar; hem mecazen, hem de zaman zaman kelime anlamıyla... Farklı film hızları kullanarak, kameralarını sürekli hareketli tutarak, kareleri capcanlı renklerle bezeyerek, kentten çarpıcı ve her biri kendi karakterine sahip mekanlara yer vererek, Hong Kong'dan nefes kesici bir sinemasal dünya yaratıyorlar. Hem melankolik, hem umut dolu, yarı-fütürist ama geleceği belirsiz bir dünya bu. İçinde hem "Blade Runner" var, hem de Fransız Yeni Dalgasının Paris'i. Caz gibi hem geleneklerden yola çıkmayı seven, hem de serbest ve çağrışımcı davranan bir sinema.

Öte yandan, Wong Kar Wai ile Christopher Doyle'un tarzına "MTV tarzı" diye dudak büküldüğü de oldu. MTV o zamanlar hâlâ nispeten tazeydi ve "video klip tarzı sinema", o zamanlar hâlâ korkulası bir olumsuz etiketti. Sıçramalı, bol sallantılı, hızlı kurgulu, kare dondurmalı, ağır çekimli/hızlı çekimli, göze batacak derecede stilize açılı ve kompozisyonlu bu görsellik, hiç de "efendi" görünmüyordu tabii. Bir John Ford filmi basitliğine ve faydacılığına sahip değildi.

Ancak bu filmin temelde nasıl işlediğini şöyle bir düşününce, bunların hiçbirinin olumsuz nitelenmesinin mantıklı olmadığı görülüyor zaten. Sonuçta sakin ve görünmez kamera, faydacı açılar ve işlevsel anlatım, hep "öyküye hizmet etmek" kavramı üzerine edilmiş bir anlayışın parçaları. Oysa burada nihayetinde "neler olduğunu" anlatmaktan öte, "nasıl bir his olduğunu" anlatmak hedefleniyormuş gibi görünüyor. Tabiri caizse, temalar doğrudan hislerin üzerine oturuyor. Dolayısıyla da bütün o açılar, kamera hareketleri, renkler de, evet, biraz bir video klipte olduğu gibi, duygu yaratmaya hizmet ediyor. Ortaya düzgün akıp münasip bir şekilde noktalanacak dört başı mamur bir öyküden çok, düşsel bir yapı çıkarıyorlar. Bu açıdan da saf sinemasallığın, saf görsel-işitsel gücün at koşturduğu bir film "Chungking Express".

Chungking Express'in Peşinden

Holiday in Seoul (1997)

İçiçe geçmiş iki aşk öyküsü anlatan bu Kore yapımı filmin, "Chungking Express"e en hafif deyişle "özendiği" söylenebilir. Bir oteli merkez alan öyküde karakterler bir taksi şöförü, bir telefon operatörü, bir kapıcı ve bir bacak modeli.

Dong/Delik (1998)

Bu da Tayvanlı yönetmen Tsai Ming-liang'ın milenyum filmi. Hatta zamanında Festival'de "Milenyum filmleri" bölümü kapsamında gösterilmişti. Kopkoyu bir kentli yalnızlığı tablosu sunan filmin kahramanı, şehrin karantina altındaki bir kesimindeki yıkık dökük bir binada yaşıyor. Söz konusu "delik" ise, yerde açılan ve alt kat komşusunu gözetlemekte kullandığı, ama neredeyse grotesk bir şekilde giderek büyüyen bir delik.

Away with Words (1999)

Christopher Doyle'un yönetmen olarak ilk filmi, Wong Kar Wai'nin görüntü yönetmeninden bekleyeceğimiz bir görsel çarpıcılığa sahip. Ve pek şaşırtıcı olmayan bir şekilde, eski anılarla yeni anların içiçe geçtiği, gevşek bir öyküsü var.

Suzhou He (2000)

Çinli yönetmen Lou Ye'nin filmi, aynı anda hem gerçekçi hem de düşsel durmasıyla ve görsel dinamizmiyle "Chungking Express"i andırıyor. Yalnız burada Hong Kong yerine Şangay var. Filmin kahramanı, ihanet ettiği (ve bir denizkızı olarak geri dönüp ona musallat olacağı şeklinde bir lanet savuran) bir kadının anısıyla yaşamak zorunda olan motosikletli kurye Mardar. Mardar'ın yeni saplantısı ise bir gece kulübünde "denizkızı" olarak çalışan Meimei.

Bin-Jip/Boş Ev (2004)

Yeni nesil klasik adaylarından "Boş Ev" elbette Wong Kar Wai'ın üslubuyla değil, sinemaverlerin çok iyi bildiği o Kim ki-duk üslubuyla örülü. Ancak bu filmde ele alınan yalnızlık, etkileşim kurma, temas etme ihtiyacı, başkalarının hayatını sessizce de olsa dolaşma ihtiyacı gibi konular "Chungking Express" ile ortak. Bu bakımdan, en azından tema açısından "Boş Ev"in Wong Kar Wai modern klasiğinin takipçilerinden olduğu söylenebilir.

Lüküs Hayat

Hollywood'un sahne arkasını kamera önüne taşıyan "ENTOURAGE" yarım saat içinde güldürmeyi, zekice manevralarıyla etkilemeyi, oyuncu performanslarıyla hayranlık uyandırmayı beceriyor. Bonus olarak ise, bir sürü ünlü ve seksi aktör-aktrist ve muhteşem müzikler var.

YEŞİM ERDEM HOLLAND

Hollywood çoğumuza Yeşilçam'dan daha yakın, hukukumuz ilk oyuncaklarımız kadar eski. Yine de Hollywood'da işlerin nasıl döndüğünü aslında bilmeyiz. Ama en az bir film kadar hızlı ve dramatik, yine en fazla bir film kadar gerçek olduğunu düşünürüz. Tıpkı "Entourage" gibi. "Entourage", temposu, çekimleri, diyologları ve oyuncularıyla (özellikle konuk oyuncularıyla) o kadar gerçekçi ki, Hollywood da bütün görkemi ve hızıyla herhalde ancak bu kadar gerçektir.

Yıldızı yeni parlayan bir yakışıklı, bir akıllı yakın arkadaş-menajer, yıldızı sönmüş ama hevesi geçmemiş eski bir aktör abi, bir de getir götür işlerine bakan her anlamda geniş öteki arkadaştan oluşuyor sözkonusu 'entourage', yani maiyet. Hispanik görünüşlü seksi yıldız Vincent Chase (Adrian Grenier), bir filmle başarıyı yakalayınca, bu grupla beraber New York Queens'ten Hollywood'a geliyor. Beraber yaşayan, bütün toplantılara beraber giden ve parayı beraber harcayan bu grup, Hollywood'da yaşanabilecek bütün eğlencelere dalıyor, partilere katılıyor, heyecanları deniyorlar. Tabii ki bütün bunların merkezinde en az iş kadar kızlar da yer alıyor.

Vincent Chase için elini sallasa ellisi. Arkadaşlıktan menajerliğe terfi eden Eric (Kevin Connolly) her ortamda geçer not alan orta boylu ve kumral beyaz adamlardan. Gerçek ilişkiler yaşamaya çalıştığı için grup içinde problemli muamelesi görüyor. Spor salonlarında yaptığı pazularını ortaya çıkaran dar tişortler, yeterince bol olmayan pantolonlar ve biryantinli saçlarla gezen büyük abi Drama Chase'in (Kevin Dillon) kadınlara yaklaşımı en az görüntüsü kadar demode. Ama o bile Turtle'ın (Jerry Ferrara) yanında Casanova kalıyor. Hiphopçular gibi giyinen ama beyaz, tombul ve kısa olduğundan daha çok basketbola heves etmiş lise öğrencisi gibi görünen Turtle, kızları Vincent Chase'le tanıştırma vaadiyle kandırıp, yine rüşvet teklif ederek (Vincent'in bir eşyası) yatağa atıyor. Bundan zerre kadar da gocunmuyor.

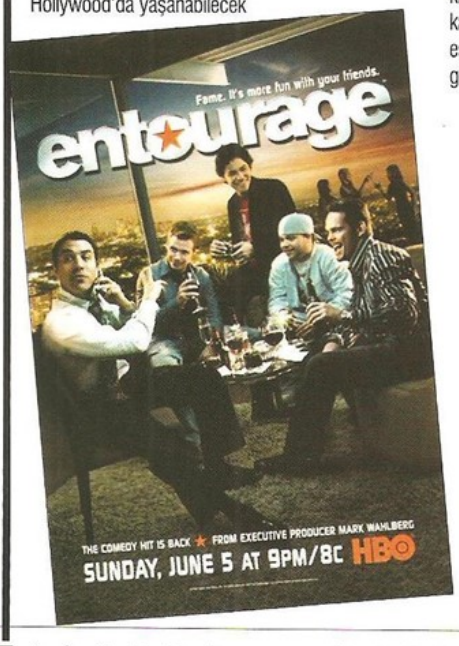

Dizinin asıl bombaları kirli iş ilişkileri

Ancak, "Entourage"ın esas esprisi kızlar değil, Hollywood usulü iş ilişkileri. Jeremy Piven, Hollywood simsarı Ari Gold olarak, dizi unutulsa bile akıllarda kalacak muhteşem bir tipleme ortaya çıkarmış. Rol, Piven'e geçen yıl Emmy'de komedi dalında en iyi yardımcı oyuncu ödülü kazandırdı. Dergi hazırlanırken 2007 Emmy ödülleri henüz açıklanmamıştı ama dizi ve Piven bu yılın da güçlü adaylarından. Son derece esprili, sarkastik ve küfürlü diyologlardan oluşan senaryonun en inanılmaz replikleri Ari Gold'a ait. Hiperaktif, aşırı stresli, hazır cevap, kaba, ırkçı, seksist ve iliklerine kadar simsar bir karakter Ari Gold. Ama, rüzgara göre hemen yön değiştirmesine ve güvenilmez olmasına rağmen çok da sevilesi bir karakter. Ari Gold'un dizi içindeki rolü başarısıyla paralel olarak ilk sezondan beri epey arttı. Aktörün tanıtım işlerini yürüten tatlı sert Shauna Roberts rölünde Debi

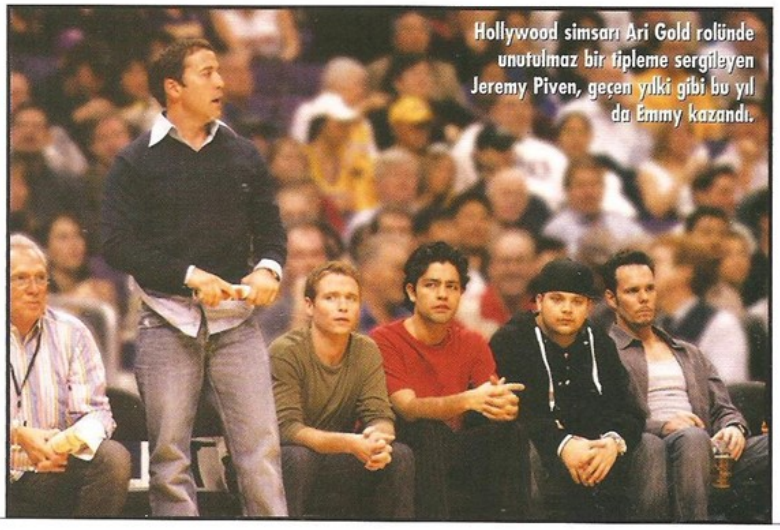

Hollywood simsarı Ari Gold rolünde unutulmaz bir tipleme sergileyen Jeremy Piven, geçen yılki gibi bu yıl da Emmy kazandı.

Vincent Chase ve ekibi ilerleyen sezonlarda Cannes'ı da ziyaret ediyorlar.

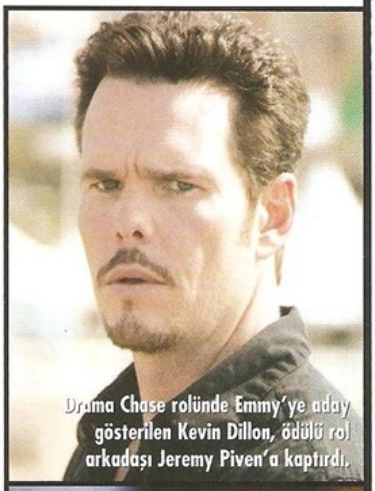

Drama Chase rolünde Emmy'ye aday gösterilen Kevin Dillon, ödülü rol arkadaşı Jeremy Piven'a kaptırdı.

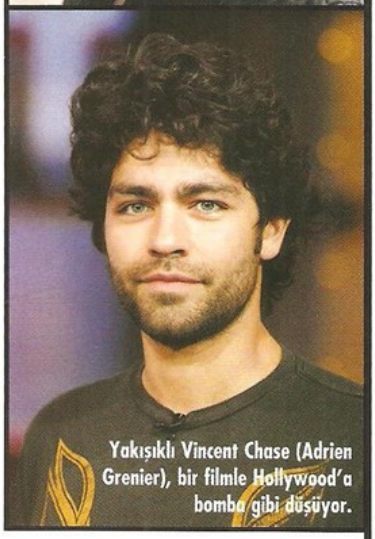

Yakışıklı Vincent Chase (Adrien Grenier), bir filmle Hollywood'a bomba gibi düşüyor.

Mazar'da çok iyi bir iş çıkartmış.

Büyük abi Drama Chase rolünde Kevin Dillon da bu yıl Emmy adayı. Üç yıldır film ve TV piyasasında iş alamayan, şimdilik ekipte aşçı ve fittness koçu olarak görev yapan ama hala kendisini fazlasıyla önemseyen, kardeşinin filmlerinden ufak roller kapmaya çalışırken ona aktörlük taslayan, karikatürize bir karakter Drama Chase.

Konuk oyunculara dikkat!

"Entourage"da şunu izliyoruz; sıkı bir başlangıç yapan Vincent'a sağlam bir kariyer yapmak, çok para kazandırmak ve çok para harcatmak için uğraşan bir ekibin stüdyolar, senaryolar, diğer aktörler, akristler ve yönetmenlerle olan ilişkilerini. Çıkış yaptığı filminden sonra, ot kafa bir entellektüel yönetmenle festival filmi yapan Chase, temsilcisi Ari Gold'un ısrarları ve parasının hızla erimesi sonucu büyük bir stüdyo produksüyonuna imza atmaya karar verir. Ama Hollywood dünyasında hiçbir şey kesin değildir, zemin gayet kaygan, insanlar kaypaktır.

Ari'nin çantada keklik muamelesi yaptığı, Vincent ve Eric'in istemeden kabul ettiği "Aquaman" projesi bir türlü teklif edilmez. Sonra "Aquaman"i James Cameron'ın çekeceği ve Vincent konusunda tereddütlü olduğu ortaya çıkar. Projeye güvenerek borçla bir malikane alan Vincent zor durumdadır. Son anda başka bir proje olasılığı ortaya çıkar ancak Cameron'un kararını beklerlerse bunu da kaçıracaklardır. Bu arada Cameron, aralarında Ryan Gosling'in de olduğu bir grup aktörün performanslarını izlemek için Toronto Film Festivali'ndedir. Vincent Chase'in şansı azdır ama artık Vincent, James Cameron'la "Aquaman"i çekmekten başka bir şey istememektedir. Ve riski alır. Tabii ki Aquaman olur. Bu arada dizide izlediğimiz James Cameron bildiğimiz yönetmen James Cameron'dan başkası değildir.

Dizinin en eğlenceli yanlarından ve onu gerçekçi kılan nedenlerden biri de küçük rollerde birçok gerçek ismin yer alması. Mesela, Aquaman'in kız arkadaşı rolünde Mandy Moore, olduğundan belki daha ünlü bir aktrist olarak karşımıza çıkıyor. Diğer konuk oyuncular arasında Brooke Shields ve James Woods gibi bir çok ünlü isim yer alıyor.

Şöhretin zemini hakikaten kayganmış

Vincent'ın eski kız arkadaşı olduğu ortaya çıkan Mandy Moore'un varlığı "Aquaman" projesini bir kere daha tehlikeye sokar. Ve biz şunu anlarız: Hollywood'da bir çekim sona erinceye kadar her şey tersine dönebilir, hiçbir söz geri dönülmez, hiçbir imza silinmez değildir. Bunca uğraşa film bir de başarısız olursa, oyuncuya bir şey katmayacağı gibi, ondan çok şey alabilir, hatta tüm kariyerini bitirebilir. Hollywood'un kaygan zemini tek başına dizinin adrenalini aslında. Bu nedenle, dizinin lokomotifi 'komedi' olmasına rağmen, "Aquaman" projesinin imzalanması, çekimlerin hayırlısıyla başlaması ve filmin başarılı olması izleyiciyi de en az Ari Gold kadar strese sokuyor.

"Entourage", yapımcılarından Mark Wahlberg'in Hollywood deneyimlerinden esinlenmiş. "The Substitute", "Renaissance Man", "Three Kings", "Perfect Storm" ve "The Departed" gibi birçok önemli yapımda yer alan Wahlberg, orta yaşlılığında film kariyerini iyi yardımcı rollerle tanımlamış görünüyor. "Oceans Eleven" için düşünülen ama son anda rolü Matt Damon'a kaptıran, "Brokeback Mountain" filminde sonradan Jake Gyllenhaal'e verilen rolü homoseksüel seks sahnelerinden rahatsız olduğu için reddeden Wahlberg, Hollywood'da yükselişin veya düşüşün ölçülemez bir takım kriterlere, kararlara, duygusal tepkilere bağlı olduğunu tecrübe etmiş olsa gerek. "Entourage"da da işlerin pamuk ipliğine bağlı olması hissini iyi veriyor.

Vincent Chase karakterini canlandıran Adrian Grenier film dünyasının çok da içinde sayılmaz. Belgesel yapımıyla ve müzikle de en az film kadar ilgileniyor. Grenier'i "Şeytan Marka Giyer" filminde Anne Hathaway'in naif ve dürüst erkek arkadaşı rolünde izlemiştik. "Entourage"da çok daha zengin, şöhretli ve seksi olmasına rağmen yine naif ve dürüst bir karakteri canlandırıyor. Çok iyi ilişki kuran, hiç kasmayan, sorumsuz, sorunsuz, hatalıysa bile insanın pek konduramayacağı şeytan tüyü sahibi bir karakter. Hoşça akıp giden bir adamı aynen öyle canlandırmış Grenier.

Her yere toplu halde giden bu ekibin Hollywood'da o kadar da yıpranmadan ayakta kalabilmelerinin sırrı aslında dostluklarında yatıyor. Queens'ten kalkıp gelirken taşıdıkları ruh halini hiç kaybetmeyen, en riskli kararları verirken, iki yıl önceye göre kaybedecek hiçbirşeyleri olmadığını hatırlayıp içlerinin sesini dinleyerek ilerleyen, bir yanıyla patetik, bir yanıyla süper bir ekip Entourage. Hollywood gerçekliğinin daha ziyade hiper gerçeklik olduğunu biliyor, çok da ciddi takılmıyorlar. Herşey bir yana müthiş eğleniyorlar.

SOUNDTRACK

Hazırlayan: Murat Emir Eren
meren@merkezdergi.com.tr

Suda Yaşam

Söz konusu bir Wes Anderson filmi olunca, o filmin soundtrack albümü de dikkat çekici olacak elbette. David Bowie'nin damgasını vurduğu "Suda Yaşam" da böyle özel bir soundtrack'e sahipti.

3 Life on Mars
Söz/Beste ve İcra: David Bowie

1973 yılında Bowie'nin efsane albümü "Hunky Dory"de yer alan ve ondan iki yıl önce de aynı isimde bir single olarak piyasaya sürülen "Life On Mars", filmde üç kez kulağımıza çalınıp, ses bandına tam anlamıyla damgasını vuran bir eser. Parçayı David Bowie'nin ağzından işittiğimiz orijinal versiyonu, Steve Zissou'nun, Ned Plimpton isimli 30 yaşında bir çocuğu olduğunu öğrendiği sekansta kulağımıza çalınıyordu. Zissou, haberi öğrendikten sonra bu parça eşliğinde gemisi Belfonte'de verilen kokteylin kalabalığından sıyrılıp geminin en ucuna gidiyor ve efkarlanıp bir sigara yakıyordu...

4 Starman
Söz/Beste: David Bowie
İcra: Seu Jorge

Filmde David Bowie şarkılarını Portekizce icra eden sanatçı Jeu Sorge ya da filmdeki adıyla Pele Dos Santos, adeta yürüyen bir soundtrack olarak gönlümüzde taht kurmuştu. Gerek Bowie şarkılarına getirdiği mükemmel yorum gerekse onları kendi diline çevirmekteki ustalığıyla Jorge, filmin müziklerini, her sahnede canlı olarak icra ettiği şarkılarla zenginleştirirken, Bowie'nin Starman'ini de Belafonte'nin denize açıldığı ilk anda diline dolamayı ihmal etmiyordu.

6 Rebel Rebel
Söz/Beste: David Bowie
İcra: Seu Jorge

Yürüyen soundtrack Pele Dos Santos, yeni bir film için açık denizlere açılmaya hazırlanan ekibe müzik ziyafeti çekmeye devam ederken, bu kez de Bowie'nin "Rebel Rebel"ini müthiş biçimde yorumluyor, bu yorum, hamile ve terk edilmiş gazeteci Jane'nin, bebeğin babasına bıraktığı telefon mesajına fon oluşturuyordu.

8 Gut Feeling
Beste: Mark Mothersbaugh ve Robert Mothersbaugh
İcra: Devo

İlk albümlerini 1978 yılında çıkarıp, 80'li yılların başında iyiden iyiye ünlenen New Wave gruplarından Devo'nun imzasını taşıyan "Gut Feeling", gerekli finansal desteği bulduktan sonra adeta çekime değil, şampiyonluk maçına hazırlanan kırmızı bereli, mavi Speedo'lu Zissou ekibinin hazırlıklarına eşlik ediyordu.

10 Rock N' Roll Suicide
Söz/Beste: David Bowie
İcra: Seu Jorge

David Bowie'nin en sofistike albümlerinden biri olan 1972 tarihli "The Rise and Fall of Ziggy Stardust and the Spiders from Mars"da yer alan bu şarkı, türlü okumalara gebe sözleri ve 70'lerin ruhunu mükemmel bir biçimde yansıtan müziğiyle gerçek bir klasik kuşkusuz. Bowie'nin sahne şovlarında büründüğü "Ziggy Stardust" kimliğiyle seslendirdiği şarkıyı Seu Jorge alıp tek gitarla icra ediyor ve ortaya yine harika bir cover çıkarıyordu. Parçayı, eşi Eleanor'un Zissou'yu terk ettiği çalkantılı bir sahnede işitiyoruz. "Bon voyage!"...

11 Here's to You
Beste: Ennio Morricone, Joan Baez/İcra: Ennio Morricone ve Joan Baez

Efsanevi kadın vokal Joan Baez'in seslendirdiği ve üstad Ennio Morricone'nin bestesi olan bu ünlü şarkı da filmin manidar bir sahnesinde, Zissou ve gazeteci Jane, ekibe ait balonla gökyüzünde muhabbet ederken devreye giriyordu.

13 Search and Destroy
Söz/Beste: Iggy Pop ve James Williamson
İcra: Iggy and The Stooges

Filmin en tuhaf ve en eğlenceli sahnelerinden birinde işittiğimiz "Search and Destroy", gemisini işgal eden Filipinli korsanları, eline aldığı bir tabancayla kovalayıp hacamat eden kaptan Zissou'nun kahramanca davranışlarına eşlik ediyordu. Film aniden bir kara komediden, bir aksiyon filmine dönüşüveriyor, Zissou, "ara ve yok et" nidalarıyla korsanları gemisinden postalıyordu... Bu sahne, Wes Anderson'ın abssürd mizah anlayışına en iyi yansıtan sahnelerden biriydi aynı zamanda...

14 La Niña de Puerta Oscura
Beste: Manuel Lopez-Quiroga
Söz: Rafael de Leon, Antonio Quintero
İcra: Paco De Lucia ve Ramon Algeciras

Korsan saldırısı, mali sıkıntılar derken beli bükülen kaptan Zissou, soluğu eski eşinin yanında, filmde "Port-au-Patois" ismini alan uydurma bir adada alıverir. İşte eşine doğru yaptığı bu bot yolculuğu sırasında fonda çalan şarkı da, ünlü enstrümantal müzik ustası Paco De Lucia ve Ramon Algeciras'ın imzasını taşıyan bu parça olur...

15 Life on Mars?
Söz/Beste: David Bowie
İcra: Seu Jorge

Şarkının David Bowie versiyonunu daha önce işitmiştik; ancak filmde iki kere daha ve bu kez Seu Jorge'nin yorumuyla karşımıza çıkıyordu "Life On Mars?". Bir tanesinde, Pele Dos Santos, arkasından yaklaşan korsan gemisini fark etmeden bu şarkıyı tıngırdatıyor, bir diğerindeyse Pele yine bu şarkıyı çalarken Eleanor'dan Zissou'nun kısır olduğunu öğreniyoruz.

16 Ping Island/Lightning Strike Rescue Op.
Beste: Mark Mothersbaugh

Sven Libaek'le birlikte filmin özgün müziklerine imza atan Mark Mothersbaugh, daha önce de bahsettiğimiz grup Devo'nun solisti. 90'lardan itibaren film müziklerinde de sıklıkla karşımıza çıkan Mothersbaugh, daha önce Wes Anderson'ın "Royal Tenenbaums"unun da müziklerine el atmış, yine harikalar yaratmıştı. Filmde son derece eğlenceli bir işe imza atan müzisyenin imzasını taşıyan bu enstrümantal beste, Zissou rolündeki Bill Murray'nin balık adam kostümü içindeki efsanevi dansına ve akla zarar bir kurtarma operasyonu sahnesine eşlik ediyordu...

17 Five Years
Söz/Beste: David Bowie
İcra: Seu Jorge

Bowie'nin "The Rise and Fall of Ziggy Stardust and the Spiders from Mars" albümünde yer alan ve filmde Seu Jorge'nin icra ettiği bir diğer şarkı da "Five Years". Şarkı filmde etkin biçimde yer almasa da, albümün nimetlerinden biri kesinlikle.

18 30 Century Man
Söz/Beste: Scott Engel (Walker) İcra eden: Scott Walker

Müthiş sesiyle imza attığı cover parçalarda olduğu kadar, kendi bestelerinde de başarıya ulaşan şarkıcı Scott Walker ya da gerçek ismiyle Scott Engel, 60'lı yılların ünlü seslerinden biri ve Walker Brothers üyesiydi. Bu şarkıysa sanatçının 1969 yılında piyasaya sürülen Scott 3 adlı albümündeki, kısa bir akustik beste. Şarkı, başına gelen tüm olaylardan sonra hayatını adadığı bu son filmi çekmekten vazgeçen Steve Zissou ve onu filmi tamamlaması için ikna etmeye çalışan Ned arasındaki müthiş diyalog sırasında devreye giriyordu.

19 The Way I Feel Inside
Söz/Beste: Rod Argent
İcra: The Zombies

Yıllar sonra karşısına çıkan ve oğlu olarak gördüğü Ned'le birlikte jaguar köpekbalığını havadan takip etmek için helikopterle yola çıkan Zissou, helikopterin su koyuvermesi sonucu göklerden okyanusa doğru süzülürken devreye giriyordu parça. Film boyunca yüzümüzde taşıdığımız gülümseme aniden hüzne dönüşüyor, bu kaza ve sonrasında Ned'in cenazesinde şarkı devam devam ediyor, "Ned Kingsley Plimpton Zissou", ünlü grup The Zombies'in bu eseriyle denize uğurlanıyordu...

20 20-Queen Bitch
Söz/Beste ve İcra: David Bowie

David Bowie'nin Hunky Dory albümünde yer alan ve filme eklenen bir diğer parça da "Queen Bitch". Finalde, yeni tamamladığı filminin galası boyunca salonun kapısında oturup, film bitişinde alkışları dinleyen Zissou'nun, dışarı çıkan davetlilerle birlikte bir merdivenden ağır çekimde inişine eşlik ediyordu parça... Zissou, omzuna aldığı küçük hayranıyla birlikte ağır ağır merdivenlerden iniyor, filmine alkış yağdıran kalabalık da "Queen Bitch" eşliğinde onu takip ediyordu. Hemen bunun peşinden de, film tüm ekibin sırayla Zissou'nun peşine takıldığı bir başka ek final sahnesine geçiyor ve nihayete eriyordu. Bize de, izledikten sonra insanı mest eden, her yönetmene kısmet olmayacak türden bir kapanış jeneriğine imza atan Wes Anderson'ı tekrar tekrar kutlamak düşüyordu elbet...

Albümde ayrıca:
(1.) Shark Attack Theme-Sven Libaek, **(2.)** Loquasto International Film Festival-Mark Mothersbaugh, **(5.)** Let Me Tell You About My Boat-Mark Mothersbaugh, **(7.)** Zissou Society Blue Star Cadets/Ned's Them Take 1-Mark Mothersbaugh, **(12.)** We Call Them Pirates Out Here-Mark Mothersbaugh gibi enstrümantal besteler de yer alıyor.

DVD Rehberi

Hazırlayanlar:
Murat Ersahin, Kerem Akça

KRİTİK

- Ayın DVD'Sİ / Memento/Akıl Defteri (2000)
- Ayın sürpriz DVD'si / Dead Silence/Ölüm Sessizliği (2006)

İNDEX

Memento/Akıl Defteri	✪✪✪✪✪
Dead Silence/Ölüm Sessizliği	✪✪✪✪
Die Hard 4.0/Zor Ölüm 4	✪✪✪✪
My Left Foot/Sol Ayağım	✪✪✪✪✪
Meet The Robinsons/Robinson Ailesi	✪✪✪✪✪
Combien Tu M'Aimes?/Beni Ne Kadar Çok SeviyorsunS	✪✪✪✪
28 Weeks Later/28 Hafta Sonra	✪✪✪✪
Gwoemul/Yaratık	✪✪✪✪✪
Allegro/Seni Seviyorum Diyebilmek	✪✪✪✪
Unknown/Bilinmeyen	✪✪✪
The Pursuit of Happyness/Umudunu Kaybetme	✪✪✪✪
The Boys from Brazil/Vahşetin Çocukları	✪✪✪✪✪
Breach/İhanet	✪✪✪
The Walker/Entrika	✪✪✪✪
Dracula 3: Legacy/Miras	✪
Out For Blood/Vampirler: Kan Banyosu	✪
Vampire Bats/Vampir Yarasalar	✪
Frostbiten/Vampirlerin Şafağı	✪✪
Underworld: Evolution/Karanlıklar Ülkesi: Evrim	✪✪✪
Rise: Blood Hunter/Diriliş: Vampir Avcısı	✪✪
The Dark Crystal/Siyah Kristal	✪✪✪✪
Labyrinth/Labirent	✪✪✪✪
Je M'Appelle Elisabeth/Benim Adım Elisabeth	✪✪✪✪
Bridge to Terabithia/Terabithia Köprüsü	✪✪✪✪

POLİTİK GERİLİMLER

Toplumsal paranoyanın yükselişe geçtiği 70'li yıllarda altın çağını yaşayan politik gerilim filmleri günümüzde de çok rağbet görüyor.

VAMPİR FİLMLERİ

"Nosferatu" ile başlayan serüvende korkunun en ilgi çekici alt türlerinden biri haline gelen vampir filmleri, yeni örneklerle yoluna devam ediyor.

MASAL UYARLAMALARI

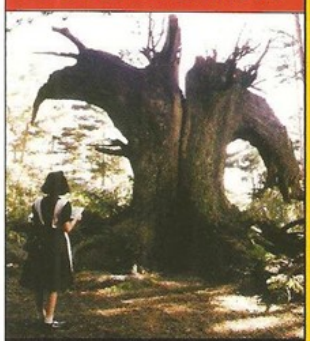

1939'da "Oz Büyücüsü" ile hayatımıza giren masal filmleri modernleştikçe gerçekle fantezi arasındaki çizgi giderek belirsizleşiyor.

DVD KLASİK: Deliverance/Kurtuluş (1972)

AYIN DVD'Sİ

Memento/Akıl Defteri (2000)

Y: Christopher Nolan
O: Guy Pearce, Carrie-Anne Moss
Bölge: 2 (Türkiye) 109 dakika
2.35:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG DTS, TR 5.1 DD
TR / İNG Altyazı
Umut Sanat

Karısının ölümünün ardındaki sırrı araştırmaya girişen, kısa dönemli hafıza kaybından mustarip bir adamın hikayesini anlatıyor film… Evet, bu haliyle kulağa çok basit geliyor ama Christopher Nolan'ın kurduğu film modeli içinde beklediğimizden çok farklı ve sürprizli bir hal alıyor hikaye. Hikâyenin, çok da fazla bir önemi yok aslında. Bir 'yönetmen filmi' "Memento". Türü, kara film. Christopher Nolan'ın yükselen kariyerinin zirve noktası olduğu ise su götürmez bir gerçek. Bugün bir modern klasik kabul edilen filmin sinema tarihindeki hangi öğelerden beslenerek bu noktaya geldiği ve kendinden sonra gelen filmleri nasıl etkilediği önemli; Christopher Nolan'ın kariyerinde nasıl bir yere oturduğu da elbette. Öncelikle "Memento", özellikle kara film türünün yükseldiği 40'ların sonu ve 50'ler Hollywood'undaki örnekleri takip ediyor. "Double Indemnity" (1944) ile başlayan, femme-fatale karakterin öne çıktığı kara filmleri ve tabii, "Chinatown"la (1974) başlayan neo-noirlar (renkli dönem kara filmleri) alıyor arkasına. Yapımın sonlarındaki yaklaşık 20 dakikalık siyah-beyaz bölümünse, ilk dönem kara filmlerine saygı duruşu niteliğinde olduğunu iddia edebiliriz. Nolan, bu etkilerin arkasına özellikle Tarantino'nun "Pulp Fiction"ı ile popüler olan 'lineer hikâye kurgusunu bozma' anlayışını ekliyor. Fakat o, Tarantino'nun anlayışını alıp daha planlı bir iskeletin üzerine oturtuyor ve öyküsünü sondan başa doğru anlatıyor. Böylelikle 'ana akım' sinema dilini tamamen yıktığını, izleyiciye karakterle özdeşleşme şansı vermediğini söyleyebiliriz. Bütün bunları, başroldeki Guy Pearce'ın canlandırdığı Leonard karakterinin hafıza sorununu kullanarak yapıyor yönetmen. Başkarakterin eşini kaybetmesiyle içine girdiği ruh halini resmetmek üzere son derece öznel bir görsel dünya ve yenilikçi bir film modeli oluşturuyor. Son dönemde çekilen birçok filmde izlerini görebileceğimiz bir model bu. Klasik hikaye kurgusuyla oynayan "Irreversible" ve başkarakterin öznel dünyası içinde yol alarak sürpriz bir finale ulaşan "The Machinist" örneğin. "Memento"nun Christopher Nolan'ın kariyerindeki yerine gelince; yönetmen, ilk filmi "Following"de (1998) de, üç farklı zaman diliminin iç içe geçtiği modern bir hikaye kurgusuyla perdeye yansıtıyordu başkarakterinin iç dünyasını. Bu siyah-beyaz filmde, kara film tarihinin etkileri görülüyor; suçlu psikolojisi daha önce pek karşılaşmadığımız bir biçimde yansıyordu perdeye. Bütün bunlar "Memento"da ayakları daha yere basan bir film modeli haline geliyor. Femme fatale, kurban, polis, gangster gibi kara film prototipleriyle donatılmış olan bu yenilikçi model, son derece planlı bir biçimde, büyük bir ustalıkla perdeye yansıyor. Filmin hikâye kurgusunda, Pearce'ın hafıza kaybı yaşamadan önceki halinin siyah-beyaz, sonraki halinin renkli yansıtılması bile ince bir yönetmenlik gözü gerektiriyor. Christopher Nolan'ın sonraki filmleri "Insomnia" (2002) ve "The Prestige"de (2007) de bilinçaltı yolculuğu, algı ve bellek üzerinde durmaya devam etmesi 'auteur'lüğe giden yolda önemli basamakları çıkmaya devam ettiğini kanıtlıyor adeta. "Memento", kuşkusuz her klasikleşen film gibi değeri yıllar geçtikçe daha iyi anlaşılacak modern bir klasik.

2 Diskli Koleksiyoner Versiyonu

Kutu: Özel iki diskli karton kutu. Kutunun içine özel bir biçimde yerleştirilmiş fotoğraflar, filmin öznel dünyasına göndermelerle dolu.

Diğer Ekstralar: İkinci diskte karşımıza çıkan eklerde, iki özel bölüm dikkat çekiyor. 'Senaryolu Versiyon', senaryonun ilk haliyle çekilen filmi karşılaştırıyor. Tam ekran senaryonun altında filmin küçük bir ekranda oynatılışını izliyoruz (108 dakika). 'Filmin Hikâyesi' (25 dk), standart bir yapım belgeseli sunuyor. Bunların dışında iki söyleşi dikkatimizi çekiyor. 'Christopher Nolan ile Söyleşi' (24 dk), bir konferans salonunda seyircilerin önünde yapılmış samimi bir röportajı ekrana yansıtıyor; 'Guy Pearce ile Söyleşi' (13 dk), yönetmenle film üzerine yapılmış bir başka özel röportaj. Son olaraksa, üç bölümden oluşan (Çekimler, Poster Çalışmaları, Konsept Çalışmalar) Fotoğraf Galerisi'ne bir bakış atabiliyoruz. Eklerde, Türkçe altyazı mevcut.

Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪✪

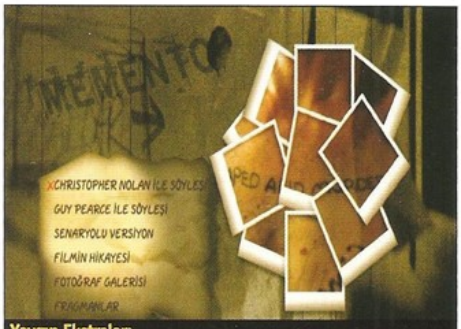

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

Bu DVD'den neler öğrendik?

1- İlk senaryo ile film arasındaki farkları.
2- Christopher Nolan'ın ağzından üç farklı zaman diliminin seyircinin 'algı'sına göre nasıl oluşturulduğunu.
3- Üç zaman diliminin, ilk sahnelerinin üzerinden paralel kurguyla nasıl iç içe geçirildiğini.
4- İlk sahnede Joe Pantoliano'nun karakteri Teddy'nin gözlüğünün düşüp 'geri sarma' tekniğiyle yeniden yerine gelmesi fikrinin Joe Pantoliano'dan çıktığını.
5- Guy Pearce'ın başrole seçilmesinde "L.A. Confidential" (1997) ve "The Adventures of Priscilla, Queen of The Dessert"daki (1994) birbirinden çok farklı iki roldeki performansının etkili olduğunu.

Dead Silence/Ölüm Sessizliği (2006)

AYIN SÜRPRİZ DVD'Sİ

Korku sineması dipsiz bir kuyu. O kuyunun derinliklerine inmekse türler arasında dolaşıp felsefi sularda yüzdüğümüz, keyifli, mistik bir yolcululuk... Her hikâyenin metaforik bir karşılığı, her katilin sembolik bir anlamı vardır genellikle. Sinema tarihi; Tod Browning, Jacques Tourneur, Terence Fisher, John Carpenter, Tobe Hooper, Wes Craven, Clive Barker gibi türe hâkim yönetmenler yetiştirmiştir. Korku türü meraklıları için, bu yönetmenlerin filmlerini izlemek oldukça keyiflidir, çünkü türsel motiflerin ve alt türlerin ustalıkla kullanılışını, korku severler için keyifli ve sürprizli hale getirir bu sanatçılar. Elbette nesiller geçtikçe egemen türlerdeki eserler, yerlerini tür kırmalarına bırakmıştır. Buna bağlı olarak da ismini saydığımız son dört yönetmen, alt türler arasında her türlü bulmacaya açık gezintileriyle dikkat çekerler. Son yıllardan da, modern dünyaya ayak uyduran ve türe hâkim gözüken birkaç yönetmenden bahsedebiliriz. James Wan, Christopher Smith, James Wong, Neil Marshall, Rob Zombie, Eli Roth gibi farklı sularda yüzen ve amaçları bütün alt türlerde değişik eserler vermek olan yönetmenler bunların en önde gelenleridir. Diğerlerinin nasıl bir yol çizdiklerini, bu noktada bir kenara bırakıp James Wan'a geçtiğimizde, karşımıza üç filmlik bir kariyerde üç farklı alt tür filmi ya da tür kırması örneği çıkıyor. Leigh Whannell ile oluşturdukları 'yazar birlikteliği' ile "Saw" serisinin tamamına imzasını koyan ikili, sinema tarihinde sıkça gördüğümüz bir beraberlik koyuyorlar ortaya; biri yazıyor, biri yönetiyor. Ancak esas üzerinde durmak istediğimiz nokta, James Wan'ın 2004 yılında "Saw" ile korkunun slasher alt türünde çığır açıcı bir eser vermiş olması. 2006 yılında "Dead Silence" ile korkunun hayalet türünde bir örneğe imza atan yönetmen, 2007 yılında ise henüz izleyemediğimiz "Death Sentence" ile kara film türüne transfer oldu...

Y: James Wan
O: Ryan Kwamten, Amber Valletta
Bölge: 2 (Türkiye) 86 dakika
2.40:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG 5.1 DD
TR / İNG Altyazı
Universal / Tiglon

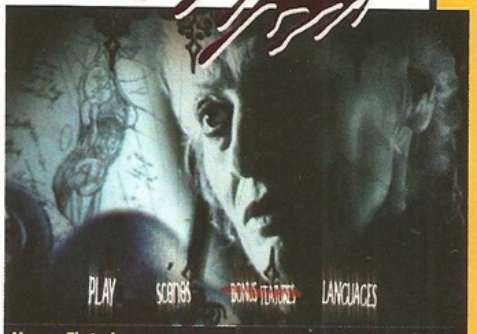

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

Kısaca, alt türler arasında dolaşan sinefil bir yönetmen var karşımızda. "Saw", polisiye, slasher, kara film, istismar filmi gibi alt türleri bir araya getirip ilginç bir karışım sunarak son dönemin kilit korku filmlerinden biri oldu. 90'ların slasher ve polisiye türüne getirdiği yeniliği takiben, 2000'lerin en farklı korku yapıtı olarak dikkat çekmekle kalmayıp, James Wan'ın türe hâkimiyetini de ispatladı. "Dead Silence" ise, James Wan'ın hayalet alt türüne giriş yaptığı bir film. Yönetmen, bu girişi alt türün egemen olduğu sessiz sinema dönemine göndermelerle dolu bir iskelet üzerine inşa ediyor. Bunu yaparken, Amerikan sinemasının korku serüvenini başlatan 1930'ların Universal filmlerinden 50'lerde gelen İngiliz korku filmlerine, William Castle'ın seyirciyi aktif hale getiren hayalet filmlerinden lanetli köy filmlerine kadar birçok öğeyi arkasına alıyor. Filmini de, Universal'ın 30'lardaki siyah-beyaz logosuyla başlatıyor. Böylece kendi 'fetiş filmi'ni çekiyor yönetmen. Yani Tarantino'nun "Death Proof"u, Richard Kelly'nin "Southland Tales"i varsa; Wan'ın da "Dead Silence"ı var diyebiliriz.

Eser alt türe yenilik getirmiyor, ancak bulmacalı yapısıyla ilgiyi hak eden bir 'sinefil filmi' olma özelliği taşıyor en kısa tanımıyla. Wan, iskeletini sinema tarihinde çok fazla karşımıza çıkmayan bir şekilde, bir vantrilogla kuklası üzerine kuruyor. "Dead Silence", şehirde başkarakterimizin sevgilisinin 'ağzı açık' öldürülmesi ile başlar. Bu ölümün müsebbibi ise, kapıya bırakılan bir kukladır. Kutusunun üzerinde, kuklanın 'Raven's Fair' adlı bir kasabadan geldiği yazmaktadır. Gizemli kasabanın yolunu tutan başkarakterimiz, orada yaşayan babasını malikânesinde ziyaret eder. Ardından da sır perdesini yavaş yavaş aralamaya başlar... James Wan filminde; lanetli kasaba, perili ev, mezarcı, sessizlik, yüksek ses, karanlık, mitolojideki cehenneme gidiş yolu olan nehir (Styx), gizemli bir obje, sürpriz son gibi birçok korku motifini kullanıyor. Bunları da öyküsüne çok iyi yerleştirerek akıcı bir dil kuruyor. İlk filminde 'video klip estetiği'ne yani hızlı kurgulu yeni nesil sinema diline hakim olduğunu belli eden yönetmen, bu filminde de o stili benimseyen bir görsel yapı kuruyor. Sonuç olarak yönetmen, belki alt türe bir yenilik katmıyor ama bizlere korku türünün sularında keyifli bir yolculuk sunuyor.

Kutu: Klasik siyah.

Diğer Ekstralar: Üç yapım belgeseli dikkat çekiyor. 'Dead Silence'ın Yapımı' (12 dk), James Wan'ın türe ve konuya hâkimiyetini anlatan örneklerle çeşitlenen bir yapım belgeseli sunuyor. 'Mary Shaw'un Sırları' (7 dk), Mary Shaw karakterinin nasıl yaratıldığına değiniyor. 'Görsel Efektlerde Devrim' (4 dk), filmde görsel efekt teknolojisinin nasıl kullanıldığını örnekliyor. Bunların dışında 4 dakikalık silinmiş sahneler seçkisine, 2 dakikalık alternatif açılış sahnesine ve 4 dakikalık alternatif kapanış sahnesine ulaşabiliyoruz. Eklerde, İngilizce altyazı mevcut.

Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

ESİN KAYNAKLARI:

1- The Tingler (1960) (1. Bölge)
Korkunun babalarından William Castle'ın – bilimkurgu/korku türünde olsa da - çeşitli numaralarla izleyicisini aktif hale getirdiği en bilindik filmi, 'çığlık atarsan yaşarsın' sloganıyla filmdeki karakterlerini ve sinema salonundaki seyirciyi perdedeki gösterinin bir parçası haline getirmişti. "Dead Silence" da 'çığlık atarsan ölürsün' diyen katil karakteriyle William Castle'a bir saygı duruşu niteliğinde kuşkusuz.

2- Child's Play/Çocuk Oyunu (1988) (1. Bölge)
Bir oyuncak bebeğin, canlanarak insanları çeşitli aletlerle öldürmesini konu alan yapım, özellikle tedirgin edici katil prototipiyle dikkat çekmişti. Bu metafiziksel slasher, dört devam filmiyle de onurlandırılarak kendine kült bir kitle oluşturdu. "Child's Play" ya da ülkemizde bilinen adıyla "Çocuk Oyunu", cansız bir oyuncak bebeğin korkutucu portresini çizen en başarılı filmler arasında yer aldı her zaman.

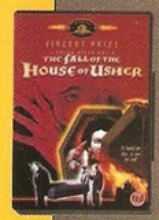

3- House of Usher (1960) (1. Bölge)
Roger Corman'ın Edgar Allan Poe'nun ünlü romanından uyarladığı yapım, tipik bir perili ev filmidir. Başroldeki Vincent Price'ın ev sahibini bütün korkutuculuğuyla yansıtması da Corman'ın bağımsız ruhunun üzerine bir şeyler katar elbette. Bu bağımsız ruhtan James Wan'ın nasıl etkilendiğini ise kendisine sormak lazım.

Die Hard 4.0/Zor Ölüm 4 (2007)

KOLEKSİYONCULARA ÖZEL 2 DİSKLİ VERSİYON

Y: Len Wiseman
S: Mark Bomback (John Carlin'in makalesinden)
O: Bruce Willis, Timothy Olyphant, Kevin Smith, Justin Long, Maggie Q
Bölge: 2 (Türkiye) 123 dakika
2.40:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İngilizce, Türkçe 5.1 Dolby Digital
Türkçe, İngilizce Altyazı
Fox / Tiglon

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: ✓ Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

Bruce Willis'i gerçek bir uluslararası yıldız haline getiren aksiyon şöleni "Die Hard/Zor Ölüm"ün dördüncü bölümü, ilk üç filminde olduğu gibi tipik bir gişe canavarı. Aksiyonu, avantür sinemanın bütün unsurlarıyla harmanlamayı başaran filmin yönetmeni, "Underworld" ile tanıdığımız Len Wiseman. Serinin ruhuna uygun dördüncü bölümde kahramanımız John McClane'i öldürmek yine çok zor. 1988'deki ilk filme oranla bir hayli ihtiyarlamış olan New York'lu dedektif John McClane, bu kez sanal dünyanın tehlikelerine karşı savaşıyor. İnterneti kullanarak bilgisayar aracılığıyla ABD'nin bütün hayati organlarını yok etmeyi amaçlayan terörist bir oluşuma karşı savaşan kahramanın bu kez bir yardımcısı da var. Genç bir 'hacker/bilgisayar korsanı' ile birlikte el ele verip teröristlere kolay teslim olmayan McClane, 88, 90 ve 95 tarihli "Die Hard"lara oranla bir hayli çökmüş durumda. Eski kurt, etrafında dönen siber olaylara, kafatasının içinde bir kalıp beyazpeynir varmışçasına yaklaşsa da, kendine özgü çözümleriyle yine hayatta kalmayı başarıyor. 11 Eylül sonrası yaşanan travmadan beslenen aksiyon, internetin karanlık yanını ortaya koyan senaryosuyla da ilginç. İnternet neslinden olmayanlar Mc Clane'in 'teknik çaresizliği'nde kendinden bir şeyler bulacaktır mutlaka. Bruce Willis'in doğru oyunu, aktörle kurulan sinerjiyi artırıp, filmden daha çok zevk almanızı sağlıyor. Bazı anları gerçekten çok iyi çekilmiş aksiyon, türün ve serinin hayranları için bir hediye değerinde.

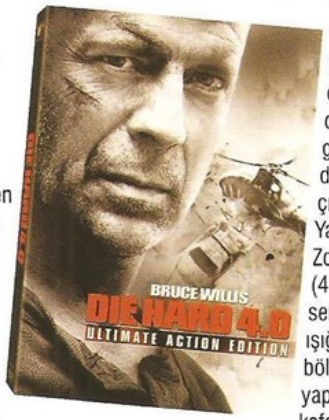

Kutu: İki diskli klasik siyah. Özel kutusu ve filmin aksiyon tonuna vurgu yapan kapağıyla dikkat çekiyor.

Diğer Ekstralar: İki disklik sette, ilk diske baktığımızda az, ama doyurucu bir ekstra menüsü ile karşılaşıyoruz. Dört silinmiş-uzatılmış sahne, içlerinde uzatılmış sonunda bulunduğu yaklaşık 5 dakika uzunluğunda bir bölüm sunuyor. 'Komedi Makarası' (8 dk), çekim hatalarına odaklanan eğlenceli bir parçaya ulaşmamızı sağlıyor. 'Guyz Nite ile Kamera Arkası' (6 dk), Amerikan Rock grubu olan Guyz Nite'ın kült ekibinin yorumlarıyla filmi yorumluyor. 'Guyz Nite: Zor Ölüm Video Klibi' (4 dk) ise, aynı ekibin filmle paralel olarak çektikleri klibe odaklanıyor. İkinci diske geçtiğimizde, karşımıza iki dikkat çekici belgesel çıkıyor. 'Yanlış Adam, Yanlış Yer, Yanlış Zaman: Zor Ölüm'e Bir Geri Dönüş' (45 dk), "Zor Ölüm" serisine uzman görüşlerinin ışığında bakış atan özel bir bölüm sunuyor. Bu geniş yapım belgeseli sayesinde kafamızdaki soru işaretlerini, daha önce hiç görmediğimiz detaylarla cevaplama olanağı yakalıyoruz. Serinin sevenleri için biçilmiş kaftan diyebiliriz. İkinci bölüm olan 'John McClane'in Maceraları' (15 dk) ise, kültleşen aksiyon kahramanı ile ilgili özel bir belgesel sunuyor. Karakter odaklı bir ek oluşuyla hayranlarını mutlu ediyor. İkinci diskte, bu belgeseller dışında filmin 'teaser'ı (2 dk) ve MSN Roadblock (2 dk) fragmanı da buluyor. Eklerde, İngilizce altyazı bulunsa da, Türkçe altyazı yok.

Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪✪

My Left Foot/
Sol Ayağım (1989)

Y: Jim Sheridan
O: Daniel Day-Lewis, Ray McAnally
Bölge: 2 (Türkiye) 99 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG / TR 2.0 Dolby Surround
TR Altyazı
Saga / A.E. Film

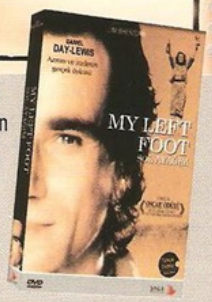

Yaşama sevincinin, azmin ve cesaretin gerçek öyküsü olan "Sol Ayağım/My Left Food", İrlandalı şair, yazar ve ressam Christy Brown'un (1932-1981) yaşam öyküsünü bütün çarpıcılığıyla beyazperdeye aktarır. Yoksul bir ailenin oğlu olan Christy, 'Serebral Palsi' (beyin felci) hastası olarak doğar ve sol ayağı dışında hiçbir uzvunu hareket ettiremez. 10 yaşına dek zekâ özürlü olarak algılanan Christy Brown, inatçı ve kararlı annesi, kendi cesareti ve çelik gibi azmiyle inanılmazı başaracak, bütün dünyayı kendine hayran bırakacaktır. Sanatçının ölümünden 8 yıl sonra, Brown'un kendi yazdığı romanından beyazperdeye uyarlanan etkileyici dram, usta İrlandalı yönetmen Jim Sheridan ve ünlü aktör Daniel-Day Lewis'in birlikte çalıştıkları ilk filmdir. (Daha sonra 93'te "In the Name of the Father/Babam için" ve 97'de "The Boxer/Boksör" filmlerinde de birlikte çalışmışlardı). Jim Sheridan'ın ilk yönetmenlik denemesi olan film, 5 dalda Oscar'a aday olmuş, 'En İyi Erkek Oyuncu' (Daniel Day-Lewis) ve 'En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu' (Brenda Fricker) dallarında heykelciğin sahibi olmayı başarmıştı. Başroldeki Daniel Day-Lewis'in üstün performansının yanı sıra, fedakâr anne rolünde Brenda Flicker'ın da Day-Lewis'ten aşağı kalır yanı olmayan oyunculuğuyla, sinema tarihinin akıldan çıkmayan filmlerinden biri.

Kutu: Klasik siyah.

Diğer Ekstralar: İki bölüm öne çıkıyor. 'Christy Brown'ın Öyküsü' (5 dk), yorumlarla filme konu olan sanatçının hikâyesine kısa bir bakış atıyor. 'Yapım Notları' (10 dk), çekildiği yıldan geriye kalan bilgileri önümüze getiriyor. Türkçe altyazılı bu eklerin dışında 'Fotoğraf Galerisi'ne de ulaşmak mümkün.

Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum - Film Fragmanı ✓ Diğer Fragmanlar ✓

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum ✓ Film Fragmanı - Diğer Fragmanlar ✓

Meet The Robinsons/
Robinson Ailesi (2007)

KOLEKSİYONCULARA ÖZEL KUTU

Y: Stephen J. Anderson
S: Angela Bassett, Daniel Hansen
Bölge: 2 (Türkiye) 91 dakika
1.78:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG / TR 5.1 DD
TR / İNG Altyazı
Buena Vista / Tiglon

Samed Behrengi'nin "Küçük Kara Balık", "Bir Şeftali Bin Şeftali" ve "Püsküllü Deve"siyle büyüyen bir kuşağın üyesiyim. Fazla duyarlı, kırılgan, tutunamamış, ne bileyim az muzır, çok romantik, hafif mahcup olmamda okuduklarım ve izlediklerimin rolü büyük. Hiç unutmam, annem elimden tutup "Kırmızı Balon"a götürmüştü. 1956'da Albert Lamorisse tarafından çekilmiş 34 dakika süren bu kısa çocuk filmi aklımdan hiç çıkmadı. Sonra "Beyaz Yele", "Ten Ten'in Maceraları" ve diğerleri... Disney yapımı "Robinson Ailesi"ni izlerken bunları düşündüm işte. Çocukluğumu, bütün o eski şeyleri ve bugünü... Bilimkurgu ve macera katkılı şahane animasyonun ana karakteri Lewis adında küçük bir mucit. Lewis, bebekken kendisini bir yetimhaneye bırakan annesini bulma derdinde. Bu uğurda çeşitli icatlar yaratıyor. Yaşadığı akıl almaz maceralar, başka bir zamanda, 'gelecekte' tanıştığı Robinson ailesiyle birlikte sürüyor... Bir kitap uyarlaması olan animasyon, bizden oldukça farklı değer yargılarıyla donanmış bugünün çocuklarıyla buluşmak için bir fırsat belki de. Neler yok ki içinde... Brecht var mesela. Usta'nın emek-mülkiyet ilişkisini sorguladığı ünlü oyunu "Kafkas Tebeşir Dairesi" var: 'Bir çocuğun gerçek annesi onu doğurmuş olan mıdır, yoksa onu büyüten, ona annelik yapan mı?' Jules Verne var. Saint Exupéry –Küçük Prens- var. Samuel Beckett var: "Hep denedin. Hep yenildin. Olsun. Yine dene. Yine Yenil. Daha iyi yenil". Koskocaman sinema tarihi var: Fritz Lang'ın "Metropolis"i var. Zemeckis'in "Back to the Future / Geleceğe Dönüş"ü var. Jurassic Park var. Charlie Chaplin var. Var da var... Animasyona burun kıvıranların, "Robinson Ailesi"ni izleyince ne düşüneceklerini merak ediyorum. Pişmanlık dolu bir naiflikle beyazperdede 'tür' ayırmamak gerektiğini, sinemayı sevmenin insanı daha 'iyi' kıldığını anlayacaklar belki de... Bugünün yetişkinleri, çocukları, geleceğin yetişkinleri ve gelecekte 'olmayacak' herkes için bir buluşma noktası "Robinson Ailesi". 'Yeniden deneyip daha iyi yenilenler için...'

Kutu: Kabartmalı ve parlak karton kaplı klasik mavi.

Diğer Ekstralar: İki yapım belgeseli dikkat çekiyor. 'Robinson'ları İcat Etmek' (17 dk), projenin ortaya çıkışından seslendirmecilerin seçilişine kadar birçok noktayı aydınlatıyor. 'İlerlemeye Devam: Dünyayı Şekillendiren Keşifler' (6 dk), filmin önemli keşiflerden nasıl etkilendiğini inceliyor. Bu bölümleri geçince karşımıza; üç adet çıkarılmış sahne (toplamı 7 dk), 2 müzik video (toplamı 8 dk) ve 'Aile Kurumu Soyağacı' oyunu çıkıyor. Eklerde, Türkçe altyazı mevcut.

MURAT ERŞAHİN

Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Combien Tu M'Aimes? / Beni Ne Kadar Çok Seviyorsun$ (2005)

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

Y: Bertrand Blier
O: Monica Bellucci, Gerard Dépardieu
Bölge: 2 (Türkiye) 90 dakika
2.35:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
FR / TR 5.1 Dolby Digital
TR / İNG Altyazı
Özen Film / Umut Sanat

"Combien Tu M'Aimes?", bütün hatlarıyla bir Bertrand Blier filmi. Betrand Blier sinema tarihinde hiçbir ekole dahil olmasa da saklı 'auteur'lerden biri aslında... Özellikle "Buffet Froid" (1979) ile bütün olarak kabul ettirdiği kişisel film modeli, günümüze değin kendi sinemasının kodlarını belirlemekle kalmadı, birçok sinemacıyı da derinden etkiledi. Blier, öncelikle absürt komedi türünde eserler veriyor. Ancak bununla kara komediyi birleştirmeyi de ihmal etmiyor. Bunu yaparken, arkasına 'Fransız Şiirsel Gerçekçiliği'ndeki tiyatro etkisini alıp mizansenlerini ona göre kurmasına karşın, aslında o görsel yapıyı modernleştirerek uzun planlar ve sabit açılar kullanıyor. Karakterlerini ise, o kadar uçuk hale getiriyor ki, absürt komedi, aynen bir vodvilde görebileceğimiz gibi kendiliğinden ortaya çıkıyor adeta. Blier'in filmlerinde, aslında somut bir hikâye iskeleti ya da kolay izlenebilecek bir öykü göremeyiz. Tam anlamıyla bir yönetmenin bakış açısını görürüz. Kamera arkasına geçip, geniş açı ağırlıklı çerçevelerini düzenler ve bunları karakterleri yabancılaştırmak için kullanırken ayrıntılarla ve karakter patlamalarıyla güldürmeyi hedefler. Sistemin yozlaşmışlığına vurgu yapar. "Combien Tu M'Aimes" için de aynı şey geçerli. Başrolde kalp hastası olan sıradan bir adam var. Bir genelevin önünde aşık olduğu Daniela'yı (Monica Bellucci) izliyor. Kadına lotodan yüksek bir para kazandığını söyleyince, onu satın alma hakkını elde ediyor. Bundan sonra, Daniela'nın patronu Charly (Gerard Dépardieu), baş karakterimizin doktoru, arkadaşı, erkek görünümlü kadın komşusu ve diğer yan uçuk karakterler de hikâyeye dahil olunca kara komedi görünümlü minimalist bir absürt komedi izliyoruz. Zaman zaman hayal öğeleri devreye giriyor, yaratıcı coğrafya tekniği ile mekân kavramı yok olabiliyor ve daha nicesi seyircinin algısını bozabiliyor. Ancak esas olarak, dürüst bir Bertrand Blier filminin içinde olduğumuzu biliyoruz, eğleniyoruz ve yönetmenlik sanatına hayranlık duyuyoruz. Önemli olan da bu zaten.

Kutu: Klasik siyah.
Diğer Ekstralar: Sadece 'Betrand Blier Söyleşisi' (7 dk) bulunuyor. Yönetmen ile evinde yapılan bu röportaj, filmin görüntüleriyle paralel olarak sunuluyor. Ekte Türkçe altyazı bulunuyor.
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

28 Weeks Later / 28 Hafta Sonra (2007)

Y: Juan Carlos Fresnadillo
O: Catherine McCormack, Robert Carlyle
Bölge: 2 (Türkiye) 96 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG / TR 5.1 DD
TR / İNG Altyazı
Fox / Tiglon

İnsanlığı yok etmeye yönelik, bulaşanı bir zombie haline getiren Rage virüsünün bütün İngiltere'ye yayılmasından altı ay sonra, Amerika ordusu düzeni yeniden sağlamış ve karantina altındaki bölgelere insanları tekrar yerleştirmeye başlamıştır. Ülke tekrar inşa edilirken, yurtlarına geri dönen mülteci bir aile tekrar bir araya gelmenin sevinci içindedir. Fakat içlerinden birisi korkunç bir ihanetin cezasına uğrar: Don'a, uzun zaman önce hastalıklı saldırganların, kana susamış zombilerin eline bırakıp kaçtığı eşi Alice'den virüs bulaşır. Alice, bir şekilde mukavemet geliştirmiş bir virüs taşıyıcısıdır. Yani, ölümcül virüs yenilememiş, her zamankinden daha öldürücü olarak ortaya çıkmayı beklemektedir. 2002 tarihli Danny Boyle filmi "28 Gün Sonra", çok ilgi görünce, bir devam filmi olan "28 Hafta Sonra", 2001 tarihli "Intacto/Bahis" filmi ile çok ses getiren yetenekli İspanyol yönetmen Juan Carlos Fresnadillo'ya emanet edilmiş. Korku-gerilimi, tempolu bir bilimkurgu ve ince siyasi mesajlarla harmanlayan Fresnadillo'nun filminde başrolde İskoçyalı usta aktör Robert Carlyle rol alıyor. Catherine McCormack, Amanda Walker, Shahid Ahmed ve Emily Beecham'ın diğer önemli rolleri paylaştığı İngiltere-İspanya ortak yapımı film, sinematografik başarısının yanında türe yeni bir soluk getirme çabasıyla da dikkat çekici.

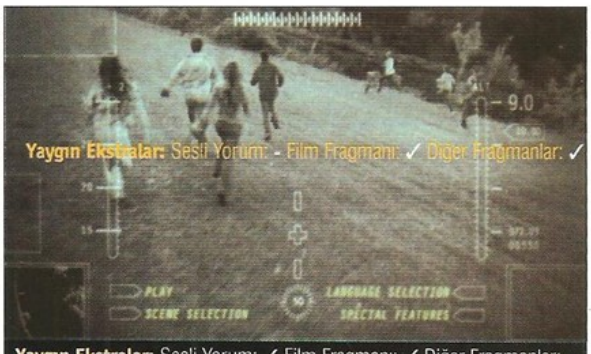

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: ✓ Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: -

Kutu: Klasik siyah.
Diğer Ekstralar: Üç yapım belgeseli özellikle dikkat çekiyor. 'Kırmızı Alarm: 28 Hafta Sonra'nın Yapımı' (13 dk), filmin görsel olarak nasıl yaratıldığına dair bilgiler sunuyor. 'Enfeksiyonlu' (7 dk), zombileşme hareketlerini inceliyor. 'Aksiyona Girmek' (7 dk), aksiyon sahnelerine değiniyor. Onların ardından karşımıza filmi çizgi roman karelerinde arka arkaya birleştiren iki bölüm çıkıyor: 'The Aftermath: 1. Bölüm – Gelişme' (8 dk) ve 'The Aftermath: Bölüm 2 – Katliam' (5 dk). Son olarak ise, iki silinmiş sahneyi (toplamı 5 dk), sesli yorum seçeneğiyle izleyebiliyoruz. Eklerde, Türkçe altyazı bulunmuyor.
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Toplumsal paranoyanın sinemadaki temsili

Belli dönemlerde yaşanan politik olaylarla onların yarattığı toplumsal paranoyaya yaslanan politik-gerilim filmleri 70'li yıllarda altın çağını yaşadı.

"The Boys From Brazil"

Paranoya, komplo ve güvensizlik ile gelen toplumsal kargaşa ortamı, politik-gerilimler için biçilmiş kaftan olmuştur her zaman. Çeşitli politik ve sosyal gelişmelerle bağlantılı olarak toplumu etkisine alan bunalım, kargaşa ve paranoya dönemleri, alt türün zirveye çıktığı zaman dilimlerini işaret ederler. Politik-gerilim 70'lerde altın dönemini yaşamıştır. Çünkü bu dönem, başka Kennedy suikastı olmak üzere çeşitli suikastları (Malcolm X vs.) ve Vietnam Savaşı'nı takip eden on yılı kapsamakla kalmayıp Watergate Skandalı'nı (1972) da içine alır ve İkinci Dünya Savaşı'nın etkisini taşır. Yani Amerikan halkının ruhsal olarak tarihteki en kötü dönemidir. Dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı savunmasız kaldıklarını hissettikleri bir paranoya psikolojisi hakimdir Amerikan toplumuna bu dönemde. Amerikan tarihindeki bir diğer buna benzer dönem olan 1930'lardaki 'Büyük Bunalım' döneminde de kara filmler yükselişe geçmiştir. Politik-gerilimin ilk örnekleri, Alfred Hitchcock'un "The Man Who Knew Too Much" (1934), "The 39 Steps" (1935) ve "Foreign Correspondent" (1940) filmleridir. 1958 yılında ise tür, Hitchcock'un "North By Northwest"i ile Amerikan stüdyo sisteminin içine 'muhalif' tavrıyla dahil olmuştur. Politik-gerilimin asıl esin kaynaklarıysa, Birinci Dünya Savaşı, Vietnam Savaşı, Körfez Savaşı, 11 Eylül 2001 ve Irak Savaşı gibi Amerikan tarihinin önemli olaylarıdır. Tabii bu önemli tarihi olaylar, savaş filmleri ve ajan filmlerine de esin kaynağı olmuştur. Zaten politik-gerilim, bu iki türle akraba olmakla beraber, kara filmle de belli akrabalık bağları taşır. Carol Reed imzalı "The Third Man" (1949) için politik-gerilim öğeleri taşıyan bir kara filmdir yorumunu bile yapabiliriz bu aşamada. Peki politik-gerilim, arkasına aldığı muhalif söylemi nasıl formüllerle sinemaya aktarıyor? Öncelikle, merkeze masum ve halkın içinden gelmiş sıradan bir insanı yerleştiriyor. Sistemin yozlaşmışlığından haberdar olmayan bu karakter, bir şekilde kumpasın içine düşürülüyor. Ya etrafındaki birinin öldürülmesine tanık oluyor, ya aşırı merakının kurbanı oluyor ya da hipnotize edilip katil olmaya zorlanıyor. Bu aşamayı geçtikten sonra özdeşleşilmeye açık karakterimiz sistemden kaçmaya başlıyor ya da sistemin istediğini yapmak için anlaşma sağlıyor. Yani bir şekilde ABD'de oluşan bir sistem (CIA içinde, hükümet içinde veya başka bir yerde), kötü adam ya da gangster yerine geçerek masum karakterimizi kovalıyor. 'Kaçış', yapımların esas kavramı olarak öne çıkıyor. Alt tür örneklerinde izlediğimiz ise, bu karakterin ipuçlarını toplayarak kendilerini aklamaya çalışması veya suçlu durumuna düşürülerek öldürülmesine yol açılması oluyor. Yani tür eserleri, dönemin yönetimini iyiden iyiye eleştiriyorlar. Tabii bu açıdan tehlikeli bir tarafı da var. Yozlaşmış sistemin içindeki bireyler veya kaçan kişi, yabancı bir milletten seçilirse; özdeşleşme engellenirken film milliyetçilik veya ırkçılık yapmaya itilebilir. Aynen Sydney Pollack'ın "The Interpreter"ında (2005) olduğu gibi. Tabii türün, belirli görsel kodlamalarına da girmemiz lazım bu aşamada. 70'li yıllarda post-Vietnam ruh haline göre kendisine görsel bir üslup oluşturan politik-gerilim; dingin bir tempo, genelde orta veya geniş planlarla ve geniş açı objektifleriyle çalışarak ülkedeki buhran atmosferini görsel hale getirmeyi amaçlıyordu. Bu görsel üslubun, dönemin özgürlükçü sinemasıyla da paralel seyretmesi, türün oluşumunda büyük rol oynadı kuşkusuz.

EN İYİ 5 POLİTİK GERİLİM:

1 - **The Parallax View** (1974) (Paramount)
2 - **The Boys From Brazil** (1978) (A.E. Film)
3 - **The Manchurian Candidate** (1963) (Türkiye'de Çıkmadı)
4 - **North By Northwest** (1958) (Tiglon)
5 - **Three Days of Condor/Akbabanın Üç Günü** (1975) (Studio Canal)

Dışarıdan gelecek tehditlerden korkan bir halkın paranoya dolu ruh hali, boş sokaklarda solgun renklerle resmedilirken, dengeli kaydırma hareketleri de ihmal edilmiyordu. Röntgenci birinin olayları gözlemlediğine vurgu yapan gözlemci bir kamera da cabası... Tabii bunların hepsi hem politik atmosfer için, hem de baş karakterin sistem içindeki sıkışmışlığını resmetmek için ortaya konan ve türün kodlamalarına dahil olan görsel numaralardı. Buna paralel olarak türün tarihine baktığımızda en önemli eserlerin, 70'li yıllarda verildiğini görüyoruz. O dönemde, başta tür yönetmeni olarak öne çıkan Alan J. Pakula imzalı "Klute" (1971) ve "The Parallax View" (1974) olmak üzere; "The Three Days of Condor" (Sydney Pollack, 1975), "The Manchurian Candidate" (John Frankenheimer, 1963), "The Boys From Brazil" (Franklin J. Shaffner, 1978) ve "The Conversation" (Francis Ford Coppola, 1974) gibi türün en önemli eserleri verildi. 80'li yılları neredeyse boş geçen; 90'lı yıllarda ise Körfez Savaşı'nı arkasına alarak az da olsa eserler veren tür, son yıllarda eleştiri oklarını Bush dönemine, 11 Eylül'e ve Irak Savaşı'na yönlendirmeye başladı. Özellikle bu yıl, türün 70'li yıllardaki bütün görsel ve dramatik kodlarını geri getiren "Michael Clayton", Sydney Pollack'ın canlandırdığı bir avukat şirketi sahibini Bush yerine koyup adeta bir mafya babası olarak çizmesiyle, paralel olayların, türe ne kadar da derinden etki ettiğini kanıtlıyor. (Tabii geçen yılki "Shooter" ve "Breach"i de bu eğilime dahil etmek lazım.)

YENİ ÇIKAN POLİTİK-GERİLİM DVD'LERİ:

The Boys from Brazil/Vahşetin Çocukları (1978)
A.E. Film – 1.85:1 – İNG / TR 2.0 – TR Alt
Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪

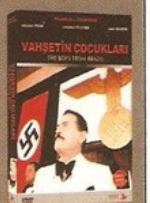

Breach/İhanet (2007)
Kanal D HV – 1.85.1 – İNG / TR 5.1 DD – TR Alt
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

The Walker/Entrika (2007)
Tiglon – 1.85:1 – İNG / TR 5.1 DD – TR Alt
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪

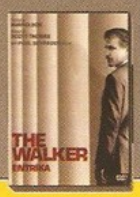

Gwoemul/Yaratık (2006)

Y: Bong Jon-Ho
O: Song Kang-Ho, Byun Hee-Bong
Bölge: 2 (Türkiye) 115 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
Korece 5.1 DS, TR 2.0 DS
TR / İNG Altyazı
Bir Film / Tiglon

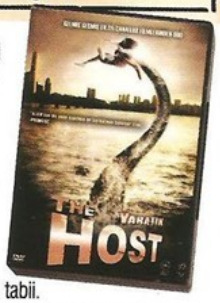

Güney Kore sinema tarihinin en çok hâsılat yapan filmi olmuş "Yaratık/Gwoemul". Seul'da bulunan Amerikan üssünde açılıyor film. Amerikalı bir görevli, kendine yakışır saçmalıkta bir nedenle, aşın miktardaki formaldehitin lavaboya dökülmesi emrini veriyor. Lağımdan, şehrin göbeğindeki Han nehrine karışan kimyasal, ne olduğu belli olmayan bir canlının mutasyona uğrayarak kocaman bir yaratığa dönüşmesini sağlıyor. Bu noktada Koreli bir aile olan Park'larla tanışıyoruz. Ailenin en küçük üyesi olan güzel kızlarını yaratığın pençesinden kurtarmak için aralarına mesafe girmiş aile, yeniden birleşiyorlar ve kenetlenerek yaratığa karşı savaşıyorlar. Hikâye bu. Sadece bu mu? Değil tabii. Amerikanın dünyaya ettiği… Çıldırmış kapitalizmin, adına sistem dediğimiz hastalıklı canavarın, düzenin içinde oradan oraya savrulan küçük insana yaşattığı acılar. Asıl canavar, Amerika ve onun uşağı düzen bekçileri diyen film, ülkesinin politikalarını da yerden yere vurmayı ihmal etmiyor. Cesur ve özgün yapım, sadece Amerikan karşıtı bir politik alegori değil elbet. Bir hayli duygusal bir sevgi filmi. Gerçekçi olduğu kadar kahkaha dolu bir absürt komedi. Hüzün dolu, insancıl bir dram… Amerika'nın Vietnam savaşında kullandığı 'Agent Orange' gazı, Seul'de yaratığa 'Agent Yellow' adıyla veriliyor. Masumlar her yerde bu gazla yok edilmeye çalışılıyor. Yaratık da aslında masum bir kurban. Çılgın bir kararın ürünü, yaratılmış bir canavar o… Korku dolu bekleyiş devam ediyor Han nehrinde. Oracıkta, sıradan küçük bir adam elinde tüfeği, nehirden çıkacak sıradaki canavarı bekliyor. Amerikan üssünde atıklar lavaboya dökülmeye devam ediyor çünkü. 2003 yapımı benzersiz gerilim-dram "Cinayet Günlüğü" ile adını duyuran Joon-ho Bong'un filmi, çok önemli bir yapım. Ülkemizde çevrilen Amerikan karşıtı 'slogan' filmleri düşünüldüğünde tür kırması filmin, ne denli ayrı bir yerde durduğunu görebiliyoruz. Burada çekilen ve söylenenlerin binlerce kat ağır, sinema estetiği ve ayrı bir şıklıkla söyleniyor. Üstelik daha sert, daha etkileyici ve daha kalıcı. Bir kültürel birikimin, özellikle son yıllarda özgün tarzıyla kendini gösteren Asya sinemasının bir ürünü "Yaratık"… Sarsıcı, etkileyici ve son derece insancıl olması boşa değil.

Kutu: Klasik şeffaf.

Diğer Ekstralar: Üç özel bölüm dikkat çekiyor. 'The Host'un Yapımı' (19 dk), yaratığın WETA şirketinde nasıl oluşturulduğunu anlatıyor. 'Yaratık'ı Tasarlamak' (8 dk), yaratığın çizimlerine değiniyor. 'Aktörlerin Eğitimleri' (5 dk) ise özellikle ok kullanma konusunda alınan eğitimleri gösteriyor. Bu bölümleri geçtiğimizde, karşımıza 23 dakikalık silinmiş sahneler seçkisi ve 4 dakika uzunluğundaki çekim hataları çıkıyor. Eklerde, sadece İngilizce altyazı bulunuyor.

Film: ✪✪✪✪✪

Ekstralar: ✪✪✪

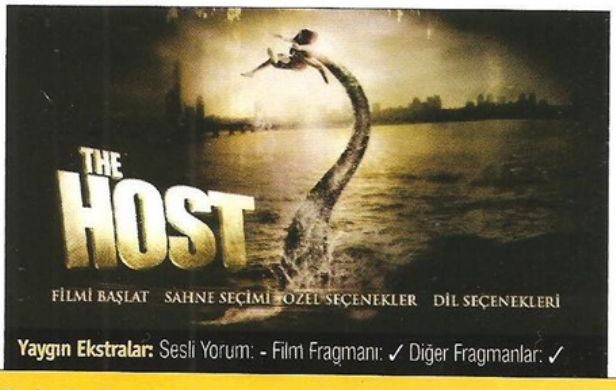

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: - Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: ✓

Allegro/Seni Seviyorum Diyebilmek (2005)

Y: Christoffer Boe
O: Ulrich Thomsen, Helena Christensen
Bölge: 2 (Türkiye) 87 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
DAN / TR 5.1 DD
TR / İNG Altyazı
Bir Film

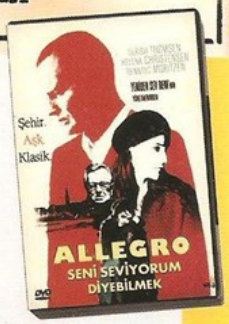

Aşk filmlerinin 2000'li yıllarda evrim geçirdiği su götürmez bir gerçek. Bir tarafta "In The Mood For Love/Aşk Zamanı" dururken, başka bir tarafa "Lost in Translation/Bir Konuşabilse...", onların uzağına "Eternal Sunshine of The Spotless Mind/Sil Baştan", en uzak köşeye ise "Reconstruction/Yeniden Sev Beni", farklı ve modern aşk filmi modelleri olarak yerleştiler 8 yıllık süreçte. Bunların ortak noktaları; soyut sinemaları, modern dilleri ve aşkın imkânsızlığını dert edinmeleriydi. Geçen yıl yanlarına, yine farklı ekollerden beslenen "The Fountain/Kaynak" eklendi. Film, farklı bir şey yapsa da, "2046" ve "Allegro" ile gelen bilimkurgu türü ve aşk filmini iç içe geçirme eğilimini arkasına almayı ihmal etmiyordu. Konumuz olan "Allegro"ya geldiğimizde, karşımıza "Reconstruction"daki film modelini farklı katmanlarla geliştiren bir yapıt çıkıyor. Christoffer Boe'nun bu ikinci uzun metrajı, aşk acısından mustarip bir adamın öyküsünü işliyor aslında, ama asla hikâye anlatma amacı gütmüyor. Aksine o karakterin bellek dünyasını, modern sinema motifleriyle kurmaya çalışıyor. Piyanist başkarakterimiz, masallarda olduğu gibi geçmişini bir kutunun içine tıkar ve o kutu garip bir şekilde patlayarak Kopenhag'ı yaşanmaz hale getirir. Bir anda şehrin, 'bölge' adlı etrafı çevrilmiş bir yeri dışında haritada gözüken bütün bölümleri karantinaya alınır. Bu duygusal patlama, asıl olarak başkarakterimizin bellek dünyasını yansıtan bir 'kıyamet sonrası bilimkurgu' filmine götürür bizleri. Yanına ise, "Stalker" ve "Zardoz" gibi iki farklı sinema anlayışıyla kotanlmış ama benzer amaçlara sahip bilimkurguyu alır. Onların bellekle oluşturdukları distopyayı, 16 mm'nin dokusuyla 2.35:1 sinemaskop formatına aktararak ve çeşitli kurgu numaraları kullanarak; plastik bir görsel yapının içine oturtan Boe, böylece kendi film modelini daha da ileri götürmüş olur.

Kutu: Klasik şeffaf.

Diğer Ekstralar: Tek dikkat çekici bölüm olan 'Kamera Arkası' (9 dk), set görüntülerini birleştirerek sunuyor. Ekte, Türkçe altyazı mevcut.

Film: ✪✪✪✪

Ekstralar: ✪✪

VAMPİR FİLMLERİ

Aristokrasinin korkutucu yüzü

Türün ilk filmi olan "Nosferatu" ile başlayan serüvende, korkunun en dikkat çekici alt türlerinden biri olan vampir filmleri, 2000'lerde "Blade", "Underworld" gibi filmlerle postmodern bir yapıya bürünerek yoluna devam ediyor.

"Underworld: Evolution"

Korkunun 'vampir filmleri' alt türü, arkasına Dracula kelimesini alarak doğmuştur. Kelimenin kaynağı, gotik roman yazarı Bram Stoker'ın 1897 tarihli eseridir. Yazar, romanında sanayi devriminin dünyaya yeni yeni girdiği bir ortamda ve aristokrasinin yıkılmaya yüz tuttuğu bir coğrafyada, sınıfsal krizi gözler önüne sermeyi amaç edinir aslında. Yani Dracula, esas olarak bir korku malzemesi değildir. Aksine, sırtını sosyolojik olaylara dayayan gotik bir romandır. Kont Dracula, Transylvania'da terk edilmiş bir köşkte yalnız başına yaşayan bir adamdır. Ölümsüzdür, geceleri dirilmekte ve kan içerek hayatını sürdürmektedir. Gündüzleri ise tabutunun içine yatıp, güneşten uzakta uyumaktadır. Çünkü bedeni gün ışığı görürse eriyip kül olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Stoker, romanına Dracula'nın yaşamı, ölümü ve konumu ile ilgili çeşitli motifler yerleştirmiştir. Bu motifler de, 1913'de çekilen ilk vampir filminden günümüze değin, vampir alt türünde belirleyici olmuşlardır. Bu özellikler, genelde Kont Dracula'nın bir aristokrat olması ile bağlantılıdır. Aristokrasi ve halk ile arasındaki derin uçurumu baz alarak, yozlaşmışlık ve 19. yüzyılın sonundaki çöküş gözler önüne serilir böylelikle. Aristokratlar zengin oldukları için gündüzleri geç saate kadar uyurlar ve malikânelerinde tembellik yaparlar. Geceleri ise ayılırlar ve dışarı çıkarak kötü işler çevirirler ya da birçok kadınla ilişkiye girerler. İlk aşamada, bu özellikler tam anlamıyla yansımış durumda Dracula prototipine. Bu da, zaten onu metaforik bir korku ikonu yapmaya yetiyor. Bunun üzerine aristokratların inançsızlıklarını, materyalist olmalarını, dış görünüşe önem vermelerini, dışarıya kokular sürünüp, süslenerek çıkmalarını ekleyince karşımıza; haçtan, kalbe saplanan kazıktan, aynadan ve sarımsaktan korkan bir prototip çıkıyor. Elbette bu özelliklerin arkası getirilebilir. Ancak Dracula'nın bir 19. yüzyıl korku imgesi olduğu gerçeği, bu ana motiflerle de gayet güzel kanıtlanmış oluyor. Hikâyesine geldiğimizde ise karşımıza, şehirde bir villa kiralamak isteyen Dracula karakteri ve onu ziyaret eden emlâkçı çıkıyor. Dracula, ziyaretçisini vampire dönüştürdükten sonra şehre gidip, içlerinde daha çok, güzel kızların bulunduğu insanları lanetliyor. Tabii Dracula'nın, filmin başından itibaren ölümsüz ve doğaüstü güçlere sahip olduğu da mesafeli bir şekilde yansıtılıyor bizlere... Dracula mitinin temel iskeleti böyle özetlenebilir. Peki 'bu mit, sinema tarihi boyunca nasıl yollardan geçmiş ve perdeye nasıl yansıtılmış?' diye soracak olursak; ilk kısa filmin 1913 yılında çekilen "The Vampire", ilk uzun metrajın ise 1922 yılındaki "Nosferatu" olduğunu görüyoruz. "Nosferatu", alt tür filmlerine ilk ivmeyi ve sinema dilini kazandıran film. Ekspresyonist Alman yönetmen Friedrich Wilhelm Murnau'nun imzasını taşıyan yapım, gölge oyunlarıyla korkutmayı, kurduğu ekspresyonist setlerle de farklı ve fantastik bir dünya yaratmayı amaçlarken; oyuncuların dışa dönük teatral oyunculuklarıyla da sessiz sinema döneminin dilini korkuya taşımaya çalışıyordu (bu sinema dili de, sonradan bütün siyah-beyaz vampir filmlerinde hâkim oldu). Bu kilit filmin ardından Universal, Bram Stoker'ın romanının haklarını satın aldı. 1931 yılında "Dracula" isimli ilk filmi, Tod Browning çekti. Başrole ise, Bela Lugosi'yi yerleştirdi. Bu sayede Universal'ın canavar filmleri döneminin ilk serisini başlatan yapım, "Frankenstein", "Kurt Adam" gibi serilerin de önünü açtı. 1932 yılında ise Carl Theodor Dreyer imzalı daha psikolojik ve doğaüstü öğeleri daha az kullanan "Vampyr" geldi ve günümüze değin en farklı alt tür filmi olma özelliğini korudu. Vampir filmleri, 1950'lerin sonunda korku filmleri çeken Hammer Film'in de dikkatini çekti ve kült yönetmen Terence Fisher ile kült oyuncu Christopher Lee önderliğinde ilki 1958'de çekilen toplam 8 filme imza atıldı. 1980'e kadar çeşitli B filmlerinde, parodilerde ("Love at First Bite" (1979)), istismar filmlerinde ("Blacula" (1972)) ve bağımsız filmlerde (Andy Warhol filmleri) karşımıza çıkan mit, 1980'lerde farklı bir yola girdi. "The Hunger", "The Lost Boys", "Near Dark" gibi filmlerle western, aksiyon gibi türleri içine alıp tür kırması örnekleri oluşturuken; dönemin özgürlükçü genç ruhunu da perdeye taşıyıp, vampirleri alt kültürün içinde var ederek dönüşüm geçirdi. 90'lı yıllarda Francis Ford Coppola imzalı "Bram Stoker's Dracula" (1992) ve 'The Vampire Chronicles' romanından uyarlanan "Interview with The Vampire" (1994), alt türü blockbuster formüllerinin üzerine oturtarak geniş kitlelere duyurmaya soyundular. 1998 yılında çekilen "Blade" ise, alt türün mihenk taşı filmlerinden biri oldu - 80'lerdeki atılımın da etkisini taşıyordu, zenci bir alt kültür bireyini vampir avcısı yaparak . Bir çizgi roman uyarlaması olan yapım, vampir ırkını melez hale getirerek insan-vampir kırması bir karakter yaratıyor ve onu vampir avcısı konumuna yerleştirip, kötü vampirin peşine yolluyordu. Aksiyonu bol film, üç filmlik bir seriye dönüşmekle kalmayıp, arkasından gelen vampir filmlerini de derinden etkeledi. "Blade" sonrasında, vampir ırkı melezleşmeye başladı. Hatta ve hatta "Underworld"de (2003) vampir-kurt adam kırması karakterler bile gördük. Vampir alt türü, sürekli kendini yenileyerek, günümüzde de varlığını sürdürmeye devam ediyor.

EN İYİ 5 POLİTİK GERİLİM:

1 - Nosferatu (1922) (Türkiye'de Çıkmadı)
2 - Blade 2 (2001) (New Line)
3 - Dracula (1931) (Türkiye'de Çıkmadı)
4 - Near Dark (1987) (Türkiye'de Çıkmadı)
5 - Vampyr (1932) (Türkiye'de Çıkmadı)

YENİ ÇIKAN VAMPİR FİLMİ DVD'LERİ:

Dracula 3: Legacy/Miras (2005)
Film: ○
Ekstralar: ○○

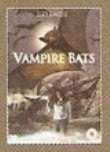

Vampire Bats/Vampir Yarasalar (2005)
Film: ○
Ekstralar: ○

Underworld: Evolution/ Karanlıklar Ülkesi: Evrim (2006)
Film: ○○○
Ekstralar: ○○○

Out For Blood/ Vampirler: Kan Banyosu (2005)
Film: ○
Ekstralar: ○○

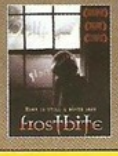

Frostbiten/ Vampirlerin Şafağı (2006)
Film: ○○
Ekstralar: ○○

Rise: Blood Hunter/Diriliş: Vampir Avcısı (2007)
Film: ○○
Ekstralar: ○○○

DVD Kritik

Unknown/ Bilinmeyen (2006)

Farklı yaş ve sosyal gruplardan beş adam, kilitli bir depoda uyandıklarında ne geçmişlerine, ne de oraya nasıl geldiklerine dair hiçbir şey hatırlayamazlar. Bir gazın sinir sistemlerine zarar vermesi sonucu kim olduklarından dahi haberleri yoktur. Aralarında kiminin yaralı, kiminin bağlı oluşu, ortada kanundışı bir şeylerin döndüğünü göstermektedir. Hafızaları yavaş yavaş yerine gelmeye başladıkça, içinde bulunduklan tuzağın adeta bir ölüm kalım oyunu olduğunu anlarlar. Canlı kalmak için aralarından hangilerinin iyi, hangilerininse kötü olduğunu bir an önce ayırt etmeleri gerekmektedir. Simon Brand'in ilk yönetmenlik denemesi olan gerilim yüklü yapım, öyküsü itibariyle, Bryan Singer'ın 1995 yapımı kült filmi "The Usual Suspects/Olağan Şüpheliler"i anımsatıyor. 'Kimseye güvenme, herkesten kork' tanıtım cümlesini afişine taşıyan, Jim Caviezel, Greg Kinnear, Peter Stormare, Bridget Moynahan, Barry Pepper, Jeremy Sisto, Joe Pantoliano ve Chris Mulkey gibi usta oyuncuların rol aldığı heyecan yüklü suç dramını çok seveceksiniz. Öyküsü, yönetimi, görkemli oyuncu kadrosu, her an yükselen gerilim dolu temposuyla, özellikle türün hayranları için gerçek ve görkemli bir sürpriz "Unknown".

Y: Simon Brand
O: Jim Caviezel, Bridget Moynahan
Bölge: 2 (Türkiye) 95 dakika
2.35:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG / TR 5.1 Dolby Digital
TR / İNG Altyazı
Kanal D Home Video

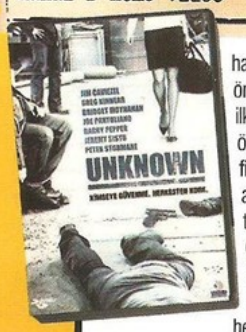

Kutu: Klasik şeffaf.

Diğer Ekstralar: 'Kamera Arkası-Bilinmeyene Yolculuk' (45 dk), en dikkat çekici ek. Film için özel olarak profesyonel bir ekiple kurgulanan yapım belgeseli, detaylı bir değerlendirme sunuyor. Onu geçince karşımıza 9 silinmiş sahneye uzanan ve toplamı 8 dakikayı bulan çıkartılmış sahneler çıkıyor. Eklerde, Türkçe altyazı mevcut.

Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

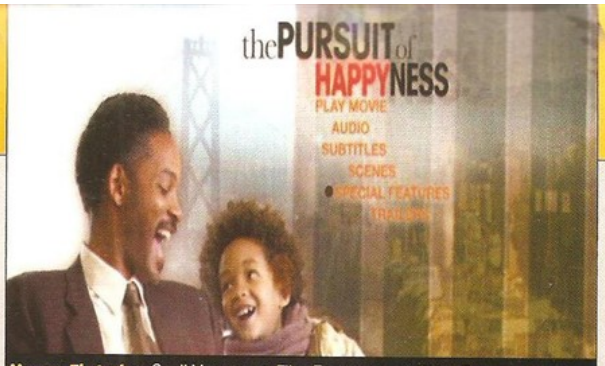

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: ✓ Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

The Pursuit of Happyness/ Umudunu Kaybetme (2006)

Sinemanın büyük ustalarından Vittoria De Sica'nın 1948 tarihli klasiği "Ladri di biciclette/Bisiklet Hırsızları"nı anımsatan sıcak, yaralayıcı bir film "Umudunu Kaybetme". Amerikan rüyası-kâbusu içinde sefaletten kurtulup başarı kazanmış Chris Gardner'ın gerçek hikâyesinden yola çıkan film, zor, hatta imkânsız şartlar içinde, beş yaşındaki oğluyla birlikte ayakta kalmaya çalışan bir babanın mücadelesini öykülüyor. Chris Gardner (Will Smith) iki yakasını bir araya getirmeye çalışan bir aile babasıdır. Ailesini ayakta tutmak için cesurca çabalamasına rağmen, maddi zorlukların yarattığı sürekli baskı altında direncini kaybetmek üzeredir. Aşırı sıkıntıya katlanamayan ve evi terk eden eşine rağmen Chris, yılmadan, bildiği tüm satış becerilerini kullanarak daha iyi kazandıran bir işin peşine düşer. Prestijli bir borsa şirketinde stajyerlik bulur ve ücret almasa da programın sonunda iş ve parlak bir gelecek elde edeceğini umarak kabul eder. Çektiği sıkıntılara rağmen Chris, babalık görevini sevgi ve özenle yerine getirmeye devam eder ve oğlunun kendisine karşı duyduğu sevgi ve güveni, karşısına çıkan engelleri aşmak için kullanır. Will Smith'e 'En İyi Erkek Oyuncu' dalında Oscar adaylığı getiren duygusal yapımda, Smith'in gerçek oğlu Jaden Smith ve yetenekli aktris Thandie Newton diğer önemli rolleri paylaşıyorlar. Yönetmen koltuğunda ise Hollywood'a bu filmle transfer olan İtalyan Gabriele Muccino oturuyor. Ülkemizde de sevilen "L' Ultimo Bacio/ Son Öpücük" ve "Ricordati di me/Beni Hatırla" filmlerindeki duygu yoğunluğuyla Hollywood yapımcılarının dikkatini çeken Muccino, 'Amerikalı' öyküye sıcak bir Akdeniz duyarlılığı katmanın yanında, dışardan bir bakış getirmiş. İnsanın boğazında yumruk olan film, yoğun 'duygusunun' yanında, ele aldığı meselenin etkileyiciliğiyle de sınıfı geçiyor.

Y: Gabriele Muccino
O: Will Smith, Thandie Newton
Bölge: 2 (Türkiye) 113 dakika
2.40:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG 5.1 Dolby Digital
TR / İNG Altyazı
Sony Pictures

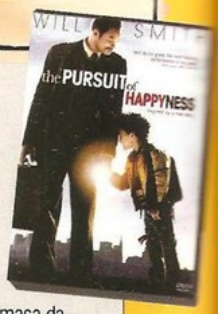

Kutu: Klasik şeffaf.

Diğer Ekstralar: Diğer Ekstralar: En dikkat çekici bölüm olan 'Amerikan Rüyasını Gerçekleştiren Bir İtalyan' (17 dk), standart bir yapım belgeseli sunuyor. 'Baba ve Oğul: Çekim ve Kamera Arkası Görüntüleri' (7 dk), baba-oğul ilişkisinin ardındakileri gözler önüne sererken; 'Rubik'in Kübü Hakkında' (7 dk), filmin önemli imgelerinden 'zekâ kübü'nün hikâyesine değiniyor. Bu bölümleri geçince, 'Gerçek Chris Gardner ile Röportaj' (13 dk) ile karşılaşıyoruz. Son olarak ise 'I Can' şarkısını dinleme olanağımız var. Eklerde altyazı yok.

Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

BU AY ÇIKANLAR

TIGLON
28 Weeks Later
American Pie 6
Black Snake Moan
Bobby
Die Hard 4.0
Hard Target
Harry Potter and The Order of Phoenix
Hot Fuzz
Junior
Michael Haneke Box Set (3 film)
Pirates of The Caribbean: At World's End
Simpsons: The Movie
Sleeping Dogs Lie
Waist Deep

KANAL D HOME VIDEO
12:08 East of Bucharest
Adem'in Trenleri
Banlieue 13
Contract
George and The Dragon
Invisible Waves
Jill Ripps
Killing Floor
Mavi Gözlü Dev
Memory
Mr. Brooks
Mutluluk
The Hitcher
The King
The Third Miracle
Until Death
Unrest

A.E. FİLM
Sophia Loren Box Set

Bir varmış bir yokmuş

Fantastik sinemanın bir alt türü olan çocuk masalı filmleri 1939'da "Oz Büyücüsü" ile sinema perdesine merhaba demişti . 2006 yapımı "Pan'ın Labirenti" ise türün zamanla ne kadar olgunlaştığının bir kanıtı.

"Pan'ın Labirenti"

Fantastik film, çocuk masalı filmleri ile başlamış, sonradan çeşitli alt türlere bölünmüş veya tür kırması örneklerle önümüze gelmiştir. Fantastik-epik, kılıç-büyü filmleri ve çocuk masalı filmleri en bilinen alt türleri olmuştur. "The Lord of the Rings", "Jason and The Argonauts" (1963), "The Witches" (1990), "The Adventures of Baron Munchausen" (1988), "Mary Poppins" ve "Harry Potter" gibi filmler, birbirlerinden farklı alt tür örnekleri olmalarına karşın, fantastik türe dahil edilmektedirler günümüzde. Ancak bizim esas konumuz, 'çocuk masalı filmleri' alt türü... 1939 yılında "The Wizard of Oz/Oz Büyücüsü" ile sinema dünyasına giren alt tür, yolunu o yıllardan belirlemiştir. Film ilk çekildiğinde fazla değerli bulunmasa da, zaman içinde klasikleşmiştir. Sadece tür içinde değil, çeşitli farklı türlerde de etkisini göstermiş, eşcinsel alt kültür için bile kült haline gelmiştir. Ama filmin sinema tarihini esas etkileyen özelliği, gerçek ile masal arasında kurduğu kalın çizgi ve bu çizginin üzerine yerleştirdiği hikâye iskeletidir. "Oz Büyücüsü", anne ve babası ölmüş bir kızın, Dorothy'nin hikâyesine uzanır. Dorothy rüyasında veya gerçek hayatında bir şekilde 'Oz Ülkesi'ne yolculuk yapar. Bu yolculuk için bir gökkuşağının altından geçer. Mitolojik bir kodlamadır bu. Masal dünyasına girmek için belli bir kapıdan geçmek gerekmektedir. Oz Ülkesi'ne gelince, derdini Oz büyücüsüne anlatabileceğini öğrenir. Oz büyücüsü, sarı tuğla yolun sonunda bulunan bir sarayda yaşamaktadır. Çıktığı yolda ona, iyi cadının verdiği kırmızı ayakkabılar ve onun manevi desteği yardımcı olacakken; yeşil suratlı kötü cadı ise bu yolculuğu yarıda kesmek için her şeyi yapacaktır. Yolculukta yanına duygusal sorunları olan birkaç 'arkadaş' da alır. Bunlar; aslan, korkuluk ve teneke adamdır. Birinin cesarete, birinin kalbe, diğerinin ise beyne ihtiyacı vardır. Yani insanda bulunması gereken üç özelliği ararlar aslında Dorothy ile birlikte. Bu yolculukta başkarakterimiz, kötü cadı ile anlaşma yapmak zorunda dahi kalır. Aslında yolculuk, varoluşçuluk aşılamak için fazlasıyla sembolik kurulmuştur. Esas olarak, Dorothy'nin çocukluğunda öğreneceklerini lirik olarak vermeyi amaçlar. Yaşamak için kalbe, beyne ve cesarete ihtiyaç vardır dünyada ve özellikle iş hayatında. Aileden kopan bir kız için de bu özellikler çok değerlidir. Oz büyücüsünün sarayına geldiğimizde, adamın hiç de büyük ve büyülü biri olmadığı, aksine sıradan bir insan olduğu anlaşılır. Bu dersleri, bir de didaktik olarak onun ağzından öğreniriz. Böylece 'çocuk masalı filmleri'nin yapısı oluşturulmuş olur. 10-15 yaşlarındaki bir karakter, gerçek hayattan masal dünyasına girer. Arka plana, duruma göre ailevi sorunlar, savaş ortamı ve daha nice öğe yerleştirilebilir. Masalın sonunda kahramanımız genellikle hayatındaki ilk dersini almış olur ve yaşamına adeta yeniden başlar. Daha çok Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler, Kırmızı Başlıklı Kız, Alaaddin gibi animasyonlarda da gördüğümüz gibi masal kitaplarının iskeletlerini kullanmayı tercih ederler kurmaca filmin içinde. Zaman zaman büyü kavramını kullanarak çocukların mükemmeli arayışı da vurgulanır: "Mary Poppins" ve "Harry Potter" örneklerinde olduğu gibi. Sinema tarihine bakacak olduğumuzda, çocuk masalı filmlerinden çok, aile filmlerinin, çocukları eğitmek için fantastik öğelerden sıyrılarak karşımıza çıktığını görüyoruz (arada müzikal-çocuk masalı kırması filmleri çıkmasına karşın). Ta ki 1980'lere gelinceye kadar... Jim Henson'ın "The Dark Crystal", "Labyrinth" gibi camp (bilinçli bayağılık estetiği) masal dünyası yaratan işlerinin gücünü arkasına alan bir grup yönetmen, "The Princess Bride" (1987), "The Neverending Story" (1984) gibi bu iskeletleri kullanan filmler ürettiler o yıllarda. Ancak bu yapımlar, mesajlarından çok görsellikleriyle anılıp zaman zaman çöp muamelesi görseler de, daha çok kült olarak anıldılar. 80'lerin sonundan itibaren ise, Terry Gilliam, Tim Burton gibi 'auteur' yönetmenlerin rüzgarı esmeye başladı çocuk masalı filmlerinde. 'Burtonesk' ve 'Gilliamesk' tanımlarının oluşmasına yol açacak derecede özgün bir anlatımla sıra dışı dünyalar kuran, "Edward Scissorhands", "Beetlejuice", "The Adventures of Baron Munchausen" gibi yetişkin masalları çıktı perdede karşımıza. Günümüzde ise, masal ile gerçek arasındaki ince çizgi, tamamen kaybolmaya başladı yenilikçi çocuk masalı filmleri sayesinde. Guillermo Del Toro'nun geçen yıl izlediğimiz filmi "Pan'ın Labirenti", gerçek-masal arasındaki derin çizginin yok olup, politikanın somut olarak içeri girdiği, metaforik bir 'olgun çocuk masalı' filmiydi ve modern sinema adına çok önemli yeniliklere imza atıyordu kuşkusuz.

EN İYİ 5 ÇOCUK MASALI FİLMİ:

1- The Wizard of Oz / Oz Büyücüsü (1939) (Tiglon)
2- El Laberinto Del Fauno / Pan'ın Labirenti (2006) (Türkiye'de Çıkmadı)
3- Edward Scissorhands / Makaseller (1990) (Tiglon)
4- Mary Poppins (1964) (Tiglon)
5- Labyrinth / Labirent (1986) (Sony)

Yeni Çıkan Çocuk Masalı Filmi DVD'leri:

The Dark Crystal/ Siyah Kristal 25. Yıldönümü Versiyonu (1982)
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪✪

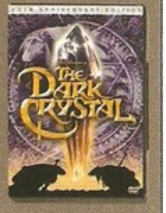

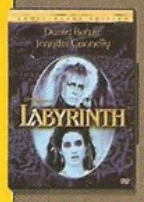

Labyrinth/Labirent 20.Yıldönümü Versiyonu (1986)
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪✪✪

Je M'Appelle Elisabeth/ Benim Adım Elisabeth (2006)
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Bridge to Terabithia/ Terabithia Köprüsü (2006)
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Le Mépris/Contempt (1963)

CRITERION COLLECTION

Y: Jean-Luc Godard
S: Jean-Luc Godard (Alberto Moravia'nın romanından)
O: Brigitte Bardot, Michel Piccoli, Fritz Lang, Jack Palance, Raoul Coutard, Giorgio Moll, Jean-Luc Godard
1. Bölge
Çıkış Tarihi: 10 Aralık 2002
Koleksiyon No: 171

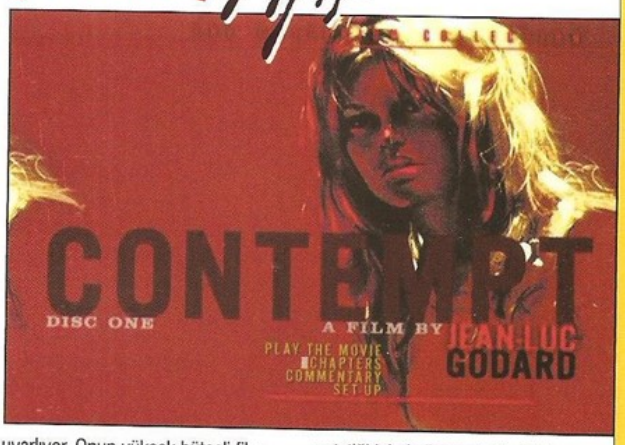

1960'da 'Fransız Yeni Dalgası' adıyla devreye giren ve klasik anlatı yapılarını yıkarak sinemayı modernize eden akımın, en önemli temsilcilerindendir Godard. O yıllarda diğer ülkelerde çıkan birçok akımı da derinden etkileyen eğilim, daha çok Godard'ın ismiyle anılmıştır zaten; yoldaşları arasında François Truffaut, Claude Chabrol ve Eric Rohmer gibi yine çok önemli isimler var olmasına karşın hem de. Bunun nedeni, içlerinde en cesurunun o olmasıdır belki de. Godard, filmlerinde klasik anlatı yapısını bozmakla kalmayıp dramatik ve görsel yapılar için yeni formüller de üretir. Hiçbir filminde akan bir hikâye göremeyiz. Aksine, yönetmen olarak kendi modelini oturtmaya çalışan bir sanatçı görürüz. Politik dertleri de olan sinemacı, André Bazin etkisiyle devreye giren Cahiers du Cinéma'nın 'sinefil' eleştirmenlerinden biriydi aynı zamanda. Bu nedenle de sinemanın geçmişinden fazlasıyla beslenir. Tüm yönetmenlik tarzlarını ve formüllerini ezbere bilir. Belli yönetmenlere hayranlığı özellikle dikkat çeken gerçek anlamda bir sinema tutkunudur Godard; tıpkı sonradan etkilediği Brian De Palma ve Quentin Tarantino gibi. Yönetmenlik kariyeri, kimi kaynaklara göre Yeni Dalga'yı gerçek anlamda başlatan film olan "A Bout de Souffle/ Breathless" (Serseri Aşıklar - 1960) ile başlar. 1967 yılına kadar serbest ve özgür bir sinema anlayışıyla, Hollywood'daki bütün formüllerle ve numaralarla ilgilenmiştir. 1967'li yılların ikinci yarısında, öğrenci hareketleri ve ülkedeki politik atmosfer sebebiyle, politik dertleri daha çok öne çıkar. Konumuz olan film, Godard'ın en önemli eserlerini verdiği dönem olarak bilinen ilk döneminden... "Le Mépris/Contempt" (1963), yönetmenin büyük bir stüdyo filminin içine, 'Yeni Dalga' etkisini kattığı eseri olarak ün salmıştır. Yeni Dalga'nın, sansüre ve cinsel özgürlüğe karşı tavrını ortaya koyan ilk film olarak kabul gören "Et Dieu... Créa La Femme/Ve Tann Kadını Yarattı"daki (1956) seksiliğiyle dikkat çeken Brigitte Bardot, akımın esaslı oyuncularından Michel Piccoli, eğilimin esin kaynaklarından Fritz Lang ve bir Amerikalı oyuncu olan Jack Palance, başrolleri paylaşırlarken; görüntü yönetmenliği koltuğunda, Godard'ın yanından ayırmadığı Raoul Coutard yer alıyor. Godard da daha önce yapmadığı bir sürprizle açıyor filmini. Yürüyen Brigitte Bardot'yu şaryonun üzerinde kameraya alan Raoul Coutard'ı, geniş plandan görüyoruz. Bunun üzerine, bir dış ses biniyor ve filmin oyuncu kadrosu ile teknik kadrosunu tek tek sıralıyor. Sonra da, filmin en önemli dayanak noktası olan André Bazin'in şu sözünü ekliyor: 'Sinema, bakış açımıza göre arzularımızla dengelenen bir dünya yaratır.' Ardından da, 'Contempt, işte bu dünyayla ilgili bir film' sözünü görüyoruz perdede. Böylece daha ilk sekanstan izleyiciyi yabancılaştırmış ve özdeşleşmenin önüne geçmiş oluyor yönetmen. Diğer filmlerinde genelde büyük puntolarla temalan yazarak ve ekibini tanıtarak filme jeneriksiz giren yönetmen, bu seferki yapı bozucu stratejisini daha yüksek bütçeli bir filme böyle uyarlıyor. Onun yüksek bütçeli film projesi mantığının da diğerlerinden farklı olmaması beklenemezdi zaten... Filmin ilerleyen bölümünde de aynı mantığı sürdürüyor. Evet, elimizde belli bir hikâye var ve bu hikâyeyi tek bir cümle ile özetleyebiliriz: 'Film, epik bir film çekmesi için tutulan bir yönetmenin bir sanat filmi çekmeye başlaması üzerine yapımcının müdahalesiyle yeni bir senaryo yazarıyla çalışmaya mahkûm edilmesini anlatıyor.' Ama tabii, bu öykü 'Godardiyen' bir formüle sokuluyor. İlk sekanstan itibaren Brigitte Bardot'nun vücudu ve kalçası ön plana yerleştiriliyor. Hatta ve hatta ilk sekansta iki renk filtresi, bir de doğal renklerle gösteriliyor (ne olur ne olmaz, kaçırabilirdik o anı!). Godard, filmin içerisine bir aşk üçgeni yerleştiriyor. Yapımcı-senarist ile Brigitte Bardot arasındaki aşk ile gerçek-kurmaca arasında kalmışlığı vurgulamayı değil de, ana hikâyeyi bozmayı hedefliyor. Godard, filmi çeken yönetmen koltuğuna Fritz Lang'ı yerleştirmekle kalmayıp ana hikâye iskeletini de bozarak yine anti-sinema yapıyor. Filmde genelde dingin plan sekanslar mevcut. Daha doğrusu; 'Godard'ın eline büyük bütçenin sayesinde bir vinç geçmiş. O da onu, plan sekans estetiği için kullanmış' diyebiliriz. Tam da kendinden beklendiği gibi filmin temposunu ağırlaştırıyor, neredeyse hiç ayrıntı plan çalışmıyor ve 'açı-karşı açı' tekniğini kullanmıyor. Böylece, klasik anlatı yapısına uygun hikâyeyi, görsel açıdan yıkmayı beceriyor. Bunların üzerine, 30 dakika uzunluğunda olan ev içindeki 'evli çiftin kavgası' sekansını yerleştirmeyi de ihmal etmiyor tabii... Peki, 'Godard'a karakterin (Brigitte Bardot) psikolojisini simgeleyen ara planlar (flashback) girmek için alan tanınırsa ne olur?' İşte o zaman da araya girilen flasbackler, karakterin psikolojisiyle uzaktan yakından ilgisi olmayan tamamen hikâye kurgusunu ters yüz etmek ve seyircinin konsantrasyonunu bozmak için kullanılan birer malzemeye dönüşüyor. Karşımızdaki sinemacının, modern sinemanın babası olduğunu ve Nicholas Ray, Jean Renoir, Fritz Lang gibi sayısız farklı isimlerden etkilenerek, onları bu filmde de "Rio Bravo", "M" gibi göndermelerle onurlandırdığını unutmamak gerek. Yönetmenin getirdiği 'yapı bozucu film modeli'nin günümüze değin süren yolculuğunda Seijun Suzuki'den Alejandro Jodorowsky'e, Derek Jarman'dan Edgar Wright'a kadar, sayısız ismi etkilemiş olması boşuna değil. "Le Mépris/Contempt", birçok yönüyle yönetmenin en iyi filmleri olarak kabul ettiğimiz: "A Bout de Souffle" (1960), "Vivre Sa Vie" (1961), "Pierrot Le Fou" (1965), "Week End" (1967) ve "Masculin, Feminin"in (1966) ardına yerleşen katıksız bir başyapıt.

Bu ay çıkan Criterion DVD'leri:
Berlin Alexanderplatz (1980)
Drunken Angel (Akira Kurosawa, 1948)
Sawdust & Tinsel (Ingmar Bergman, 1953)
The Lady Vanishes: 2 Disc Edition (1938)

DVD KLASİK

Deliverance/Kurtuluş (1972)

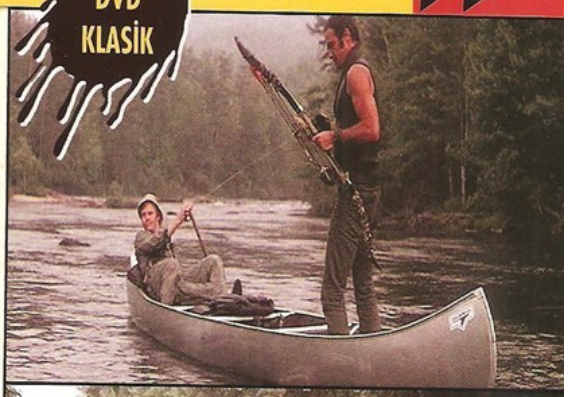

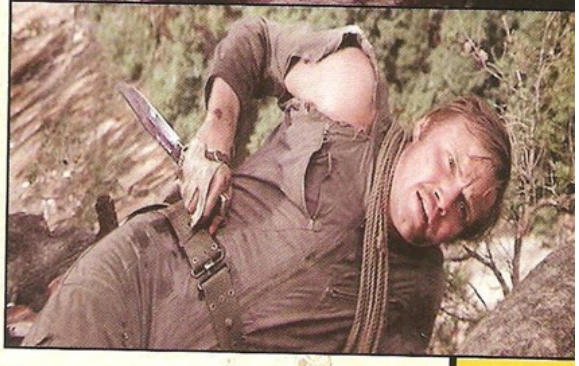

Yönetmen : John Boorman
Senaryo : James Dickey (Kendisinin aynı adlı romanından)
Oyuncular : Jon Voight, Burt Reynolds, Ned Beatty, Ronny Cox, Ed Ramey, Seamon Glass, Randall Deal, Bill McKinney, Herbert 'Cowboy' Coward, James Dickey
1972 / ABD / 109 dk.
İngilizce / Türkçe altyazılı
2. Bölge (Türkiye)

"Point Black" (1967), "Hell in the Pacific" (1968), "Leo the Last" (1970), "Zardoz" (1974), "Exorcist 2 – The Heretic" (1977), "Excalibur" (1981), "The Emerald Forest" (1985), "Hope and Glory" (1985), "Beyond Rangoon" (1995), "Lumiére et Compagnie" (1995), "The Tailor of Panama" (2001) gibi farklı dönemlerde birbirinden tamamen farklı türlerde filmlere imza atmış 1933 doğumlu usta İngiliz sinemacı John Boorman'ın belki de en önemli filmidir 1972 tarihli "Deliverance/Kurtuluş". James Dickey'in aynı adlı romanından bizzat Dickey tarafından beyazperdeye uyarlanan film, dört şehirli arkadaşın doğaya yaptıkları bir hafta sonu gezisi sırasında yaşadıklarını öyküler. Usta oyuncular Burt Reynolds, Jon Voight, Ned Beatty (Beatty'nin ilk filmi) ve Ronny Cox'un başrolü paylaştıkları filmde, senarist Dickey'de 'kasaba şerifi Bullard' rolünü üstlenir. Lewis, Ed, Drew ve Bobby'nin yabani doğanın ortasında verdikleri bıçak sırtında yaşam mücadelesi, doğaya dönüşün sanıldığı kadar kolay olmadığının, hatta imkânsız olduğunun altını çizer.

'Modernleşmiş, şehir hayatını iliklerine kadar benimsemiş insanoğlunun ilkel yaşam ve doğaya olan hayranlığı, sonu büyük ihtimalle trajedi ile bitecek özenti dolu bir yolculuktur' der Boorman son derece sarsıcı dramında. Birbirlerinden karakter olarak tamamen farklı dört arkadaş, Georgia eyaletinin kuzeyinde, Amerika'nın 'derin doğa'sının kalbine, Appalaches yöresindeki vahşi Cahulawassee nehrine kanolanyla birlikte bir hafta sonu gezisine çıkarlar. Bu bir nevi veda ziyaretidir. Çünkü yakın bir zamanda nehre bir baraj yapılacak, coşkun nehir suyu, ölü bir kütleye dönüşecek ve çevredeki kasaba ve insanların yerini suni bir göl alacaktır. İlk başta, neşe içinde başlayan gezi, kısa sürede gerçek bir kâbusa dönüşür. Dört arkadaşın tanıdığı ve bildiği 'medeniyetten' uzakta yaşayan yöre insanları, Ed (Voight) ve Bobby'ye (Beatty) diğer iki arkadaşları yokken saldırırlar. Ed bir ağaçta bağlıyken iki dağ köylüsü Bobby'ye tecavüz ederler. O sırada diğerlerinin yanına ulaşan Lewis (Reynolds) ve Drew (Cox), saldırganlardan birini öldürür. Kaçan saldırganın ardından dört arkadaş önemli bir karar verirler; ya geziden vazgeçip olayları şerife bildireceklerdir ya da ölüyü gömüp diğer saldırganın peşine düşeceklerdir. Onurları kırılmış, aşağılanmış ve öfkeden çılgına dönmüş dörtlü, ikinci seçeneği uygularlarken asıl kâbusun henüz başlamadığının farkına varırlar. Uygarlığın konfor ve güveninden uzakta, doğanın derin sessizliğinde gerçek bir can pazarı kurulmuştur. Sınanan, o ana dek kaybedip kaybetmediklerinin farkında olamadıkları insanlıklarıdır belki de... Gerilim yüklü macera, aslında kopkoyu bir dramdır. Şiddet sahneleriyle yüklü gerilim serüveni, alt metinleriyle çok farklı okumalara açıktır. İnsanoğlunun uzun zaman önce yenip, kontrolü altına aldığı doğa, şimdi onu yok etmektedir. Toplum halinde şehirlerde yaşamaktadır insanlar ve konforları uğruna atıklarıyla ve saldırılarıyla doğayı yok etmeye çalışmaktadırlar. Toplumsal hayatta uyulması gereken temel kurallar ve insanların elinden çıkmış hukuk kuralları vardır. Doğa ise farklı bir adalet sistemi uygulamaktadır. Sert ve vahşidir doğa. Ama en az insan kadar. Asıl kötülük insanın içindekidir.

Doğanın kurallarını ve tuzaklarını yenip, evine, modern toplumuna döndüğünde yalnız kaldığı ilk an kendi vicdan ve bilinciyle olan en büyük savaşına girecektir insanoğlu. Boorman, ilkel yaşama özlem duyulmaması gerektiğini, doğaya mutlak dönüşün kurulan bu 'medeniyetten' sonra imkânsız olduğunu, modern dünyadan doğaya yapılan kaçamakların sürekli bir tehlike ve vahşet barındırdığını vurgular. İnsan kaybetmiştir artık. Doğanın kaybettiği gibi... 'Karabasana dönüşen ekolojik yolculuk', beyazperdeye yansıyan en 'erkek' haliyle vücut bulur. Fantastik ve mistik öğelerle gizem dolu bir atmosfere de sahip olan sarsıcı dram, sinemanın bugüne dek gördüğü en sapkın, sert ve tavizsiz tecavüz sahnesini de içinde barındırır. Direkt ve somut bir fiziksel mücadeledir film. Bu mücadele içinde iki erkeğin bir diğerine tecavüzü olanca gerçekliğiyle sunulur izleyiciye. Burt Reynolds, sahne için, "İlk kez kameramanların başlarını çevirdiklerini ve başka tarafa baktıklarını gördüm" açıklamasını yapacaktır. Öykünün, Vietnam sendromunun, çiçek çocuklarına karşı tepkilerin, muhafazakârların 'kıllandığı' liberal görüşlerin yeşerip kökleşmeye başladığı bir dönemde, 70'lerin hemen başında geçmesi de filmin gerçekçi atmosferini güçlendirir ve geçen yıllara karşın hep gerçek kalmasını, derinlerde bir yerde, ideal bir dönem filmi hüviyetine sahip olmasını sağlar. 'En İyi Film', 'En İyi Yönetmen' ve 'En İyi Kurgu' dallarında Oscar adayı olan yapım, yine üç dalda BAFTA, beş dalda da 'Altın Küre' için yarışmıştır. Düşük bütçeyi dengelemek ve gerçeklik duygusunu arttırmak için beş, altı ana oyuncu hariç, yöre insanlarının rol aldığı oyuncu kadrosu yapıma büyük bir lezzet katmış, John Boorman'ın proje aşamasında Jon Voight ve Burt Reynolds'un yerlerine Marlon Brando ve Lee Marvin'i düşündüğü açıklanmıştır. Fakat senaryoyu okuyan iki usta aktör, genç meslektaşlarının rollere daha uygun olduklarını belirtmişler, Boorman da onlara hiçbir itirazda bulunmamıştır. Ardından gelen birçok benzer filme emniyetli bir yol açmış olan yapım, günümüze dek asla taklit bile edilememiştir. Ne söylediğini bilen sağlam öyküsü, kusursuz oyuncuları, egemen yönetimi yanında, ünlü Macar görüntü yönetmeni Vilmos Zsigmond'un bizi doğanın tekinsiz kollarına emanet eden kamerası ve Lynn Stalmaster'ın ders verir nitelikteki kurgusuyla, 'insanlığı sınayan' "Deliverance" gösterişli bir karamsarlık ve umutsuzluk destanıdır işin aslı...

DVD Kritik

The Reaping/Hasat Zamanı (2006)

Tiglon – 2.40:1
İNG / TR 5.1 DD – TR Alt

Kocasını ve kızını kaybettikten sonra Tanrı'ya olan inancını yitiren Katolik misyoner, üniversite öğretmeni Katherine, Louisiana'da bir çocuğun ölümü sonrasında bir gölün tamamının kana bulandığını öğrenince, olayı araştırmak üzere bölgeye gider. Orada karşısına çekirge sürüleri, ateş yağmurları ve daha nice metafiziksel olay çıkar. Bunların hepsi de İncil ile ilintilidir... Korkunun şeytan alt türünde belli egzersizler sunan film, yönetmen Stephen Hopkins'in imzasını taşıyor. Başrollerde ise Hilary Swank, David Morrissey ve Stephen Rea'yı izleyebiliyoruz.

Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪

3 Zéros/Futbol Sevdası (2002)

Belge Film – 2.35:1
FR 5.1 DD – TR 2.0 DD – TR Alt

"3 Zéros" (3-0), bir futbol filmi. Ancak daha çok futbol menajerliği konusunun üzerine giden bir yapım. Hapse giren iki arkadaş Manu ve Tibor, futbol bilgilerini menajerlik mesleğinde kullanmak için ant içer ve bu şekilde para kazanmayı hedefler. Ancak şöhret dünyası onları çok farklı bir noktaya götürecektir. Samuel Le Bihan'ın başrolü üstlendiği yapım, futbol dünyasının içindeki gelişmeleri iğneleyen bir kara komedi. Ronaldinho, Lilian Thuram, Jay Jay Okocha, Lilian Thuram, Jean-Pierre Papin gibi önemli futbol simalarını yakından görmek için bu filmi seçebilirsiniz.

Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪

L'Uomo Delle Stelle/Yıldız Avcısı (1995)

Tiglon – 2.35:1
İNG 5.1 DD – TR 2.0 DD – TR Alt

'Cast' yönetmeni olduğunu iddia eden bir adam, arabasıyla Sicilya'yı boydan boya dolaşmaktadır. Bu yolculukta karşısına ünlü olmak için soyunanlar, şikâyet edenler ve daha nice kişi çıkar. Sinema tutkunu olduğunu belli eden arabasıyla dikkat çeken ve maddi sıkıntı içinde yaşayan bir adamdır bu aslında. "La Strada" gibi Fellini filmlerine, İtalyan Yeni Gerçekçiliği eserlerine ve yönetmenlerine somut göndermeler yapan bu yol filmi, "Cinema Paradiso" ile tanıdığımız Guiseppe Tornatore'nin imzasını taşıyor. Çekildiği yıl Oscar adayı olmuştu.

Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪

Funny Money/Tatlı Para (2006)

Tiglon – 1.85:1
İNG 5.1 DD – TR 2.0 DD – TR Alt

Kendi halinde bir muhasebeci olan Henry Perkins, tesadüf eseri içinde 1 milyon dolar bulunan bir çanta bulur. Ailesine durumu özetleyen karakterimiz, evine gelen polis memurunu ve taksi şoförünü de idare etmek durumunda kalır. Vodvil yazarı olarak tanınan Ray Cooney'nin, Haldun Dormen tarafından defalarca tiyatroya uyarlanan eseri, bu sefer sinema perdesinde karşımıza çıkıyor. Film, Chevy Chase, Armand Assante, Penelope Ann Miller gibi oyuncuların varlığıyla, eğlenceli karakterleri ve durumları iyi yaratarak, keyifli bir seyirlik sunuyor.

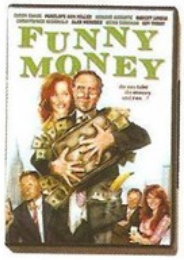

Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪

Junebug/Haziran Böceği (2005)

Tiglon – 1.33:1
İNG / TR 2.0 DS – TR Alt

Tipik bir Amerikan bağımsızı ile karşı karşıyayız. "Kasabada yaşayan ailenin yanına ziyarete gelen bir yabancı ve onun yaşadığı dramatik zıtlaşmalar" üzerine bir film. Hal Hartley ile bağımsız sinemaya giren bu model, Phil Morrison'ın Sundance'de yarışıp bir de ödül alan filminde, en basit haliyle kullanılıyor. Madeleine ve güneyli eşi George, Madeleine'in yıllardır görmediği Kuzey Carolina'lı ailesine ziyarete gidiyorlar. Orada geçimsiz bir anne, kızgın bir kardeş ve onun hamile kansının, George ve alışık olmadıkları çift ile girdikleri dramatik çatışmayı izliyoruz. Hamile eş rolündeki Amy Adams'ın Oscar'a aday olduğunu ve sayısız ödül aldığını da bir not olarak düşelim.

Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪

The Eagle Has Landed/Kartal Kondu (1976)

A.E. Film – 1.85:1
İNG / TR 2.0 DD – TR Alt

Usta yönetmen John Sturges (1911-1992) imzalı 1976 tarihli film, 2. Dünya Savaşı sırasında geçen macera ve heyecan yüklü bir yapım. Başrollerini Michael Caine, Donald Sutherland, Robert Duvall gibi çok usta isimlerin paylaştığı film, ünlü best-seller yazarı Jack Higgins'in yine çok satan aynı adlı romanından beyazperdeye uyarlanmış. Gizlice İngiltere'ye giren bir Nazi timi, Norfolk'ta dinlenen İngiliz başbakanı Winston Churchill'e suikast yapmayı amaçlamaktadır. Suikastın başarıya ulaşması durumunda savaşın kaderi değişecektir. Savaşın cephe gerisinde oynanan oyunları nefes kesici bir gerilimle kurgulayan "Kartal Kondu", kuşkusuz türün önemli örneklerinden biri olmasının yanı sıra, kendinden sonra gelen birçok filmi etkilemiş önemli bir klasik.

Film: ✪✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪

Moulin Rouge/Kırmızı Değirmen (1952)

A.E. Film – 1.33:1
İNG / TR 2.0 S – TR Alt

Moulin Rouge, Paris'in göbeğinde bir gece kulübüdür aslında. Ancak daha çok dans ve tiyatro merkezi olarak bilinir. Yer ile ilgili sinema tarihindeki sayısız uyarlamadan biri olan John Huston imzalı bu yapım, kulübe gelip olanları resmeden ressam Toulouse Lautrec'in hikayesine uzanır. Çocukluğunda yaşadığı bir olay yüzünden sakat kalan aristokrat Lautrec; sanatını, yaşadığı aşkın verdiği heyecanla da bütünleyince karşımıza bir insanlık dramı çıkıyor; hem de bütün ihtişamı, müzikleri ve 19. yüzyılın sonlarındaki kaos ortamıyla gelen buhran atmosferin içinde.

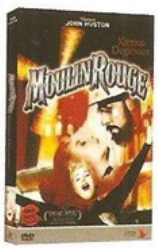

Film: ✪✪✪✪ **Ekstralar:** ✪

Prick up Your Ears/Kulaklarını Dik (1989)

A.E. Film – 1.85:1
İNG / TR 2.0 DD – TR Alt

Joe Orton, 1960'larda şöhrete kavuşmuş homoseksüel bir oyun yazarıdır. Sevgilisi Kenneth ile yaşadığı ilişki, dönemin İngiltere'sinde hiç de iyi karşılanmamıştır. Dönemin sosyopolitik atmosferi içinde sıkışmış iki bireyin öyküsüne uzanan eser, cümlesini doğru bir şekilde kurmayı başarıyor. Stephen Frears'a sevdiği sularda bir yolculuk yapma olanağı tanıyan film, derin toplumsal mesajları ve muhalif tavrıyla etkileyici bir roman uyarlaması. Gary Oldman, Alfred Molina ve Vanessa Redgrave'in genç hallerini izlemek için de iyi bir fırsat.

Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪

Falscher Bekenner/Sahte İtiraflar (2005)

BirFilm – 2.35:1
ALM 2.0 DD – TR Alt

Yapım, Genç Alman sinemasının dikkat çekici ismi Christoph Hochhausler'in ikinci yönetmenlik denemesi. Alman burjuvazisinin kayıp genci Armin'in hikâyesine uzanıyor. Bu kültürel yolculukta başkarakterimiz, fahişelik yapan bir eşcinsele ve birçok cinayete karıştığını söyleyen bir zanlıya dönüşmekten zevk alan, sıkışmış bir burjuva olarak karşımıza çıkıyor. Ucundan David Lynch'e de göz kırpan bu minimalist eser, Avrupa insanının yabancılaşmışlığının en önemli sinemasal belgelerinden biri; aynı zamanda yükselen Alman sinemasının son yıllardaki en iyi eserleri arasında.

Film: ✪✪✪✪ **Ekstralar:** ✪

Les Chevaliers du Ciel/Gökyüzü Savaşçıları (2005)

R film – 2.35:1
FR DTS – TR 5.1 DD – TR Alt

20 Milyon euro'ya mal olan yapım, "Top Gun"a kafa tutmaya çalışan bir gökyüzü aksiyonu. Farnborough Havacılık Fuarı'nda Mirage 2000 modeli bir uçak, gösteri sırasında kaybolur. Bunu araştırmak için iki uçuş pilotu görevlendirilir. Pilotların bir savaş uçağıyla alana hareket etmeleriyle birlikte, filmin temposu yavaş yavaş yükselir. Benoit Magimel'in başrolünü üstlendiği film, aksiyon, savaş, romantik-komedi, komedi gibi türleri iç içe sokan bir gişe filmi. Fransa'da hatırı sayılır bir hasılat elde etmesi hiç de şaşırtıcı değil.

Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪✪

Because I Said So/Ben Sana Söylemiştim (2006)

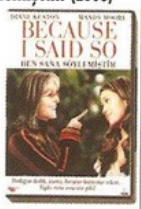

Kanal D HV – 1.85:1
İNG / TR 5.1 DD – TR Alt

Üç kız annesi orta yaşlı Daphne, erkeklerle arası bir türlü iyi gitmeyen kızı Milly'e bir erkek arkadaş bulmak için kolları sıvar. İnternetten tanıştığı erkeklerle buluşup, onları test eden karakterimiz, bir şekilde kızına uygun bir tip bulur ve onu kızı ile tanıştırır. Ama bir süre sonra gerçek ortaya çıkacaktır... Durum komedisi ile romantik-komedi arasında gidip gelen bu yapım, türe hâkim Michael Lehmann'ın akıcı diliyle izlenir bir filme dönüşüyor. Diane Keaton, Piper Perabo ve Mandy Moore'lu oyuncu kadrosuyla da ilgi çekici.

Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪✪

The Painted Veil/Duvak (2006)

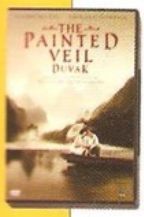

Tiglon – 1.85:1
İNG / TR 2.0 DD – TR Alt

1874-1965 yılları arasında yaşamış ünlü İngiliz yazar Somerset Maugham'ın 1925 tarihli aynı adlı romanından beyazperdeye uyarlanan" The Painted Veil/Duvak", hüzünlü ve etkileyici bir romantik dram. "Aşk Artık Burada Oturmuyor" adlı filmiyle dikkat çeken John Curan'ın yönettiği filmin başrollerini iki yıldız oyuncu, Naomi Watts ve Edward Norton paylaşıyorlar. İki oyuncunun aynı zamanda yapımcıları arasında oldukları film, çoğunluğu Çinlilerden oluşan bir ekiple tamamen Çin'de çekilmiş. Üst sınıfa mensup güzel bir kadın olan Kitty, yaşamından sıkılarak Şanghay'da bakteriyolog olarak çalışan Doktor Walter Fane ile evlenir. Aşık olmadan evlenen Kitty, kocasını başka bir erkekle aldatmaya başlar. Walter, karısının sadakatsizliği karşısında intikam almak amacıyla, ölümcül kolera salgınının hüküm sürdüğü Çin'in ücra bir köyünden gelen iş teklifini kabul eder. Ölümün kol gezdiği yabancı topraklarda Kitty hayatın gerçekleriyle yüz yüze gelirken, Walter'a duyduğu his, aşka dönüşür. Görüntü yönetimi, müziği, oyuncu kadrosu ve etkileyici atmosferiyle dikkat çeken yapım, son zamanların en iyi aşk filmlerinden.

Film: ✪✪✪✪ **Ekstralar:** ✪✪

The Butterfly Effect 2/Kelebek Etkisi 2 (2006)

Tiglon – 1.85:1
İNG 5.1 DD – TR 2.0 S – TR Alt

24 yaşındaki Julie, önüne gelen yüksek lisans fırsatını teperek, sevgilisi Nick'in yanında yaşamayı seçer. Bir gün Julie, Nick'in arabasındayken kaza geçirir ve hayatını kaybeder. Bir süre sonra, 'Kelebek Etkisi' laneti devreye girer ve Nick zamanda yolculuk yapmayı öğrenir. Ancak tabii ki bu sayede günümüzü ve geleceği de değiştirecektir istemeden de olsa... Serinin ilk filmini sevenler için uygun bir seyirlik olan yapım; korku, gerilim, aşk, komedi gibi türleri iç içe sokan yapısıyla yine dikkat çekiyor.

Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪✪

Come Early Morning/Gecenin Ardından (2006)

Kanal D HV – 1.85:1
İNG / TR 5.1 DD – TR Alt

Lucy ya da Luce adı ile tanıdığımız 30 yaşlarında bir kadın, filmimizin ana konusudur. Gecelik ilişkileri tercih eden kahramanımız günün birinde gerçek aşkı bulur; fakat eski hayatından vazgeçmesi, o kadar da kolay olmayacaktır... 2006 yılında Amerikan bağımsızlarının kalesi olarak bilinen Sundance'de 'En İyi Film' dalında aday olan film, oyuncu Joey Lauren Adams'ın ilk yönetmenlik denemesi. Başrole Ashley Judd'ı yerleştirip oyuncu yönetiminin üzerine giden yönetmen izlemeye değer bir drama imza atmış.

Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪

Shes The One/İşte Aradığım Kız (1996)

Tiglon – 1.85:1
İNG 5.1 DD – TR 2.0 DD – TR Alt

Biri taksi şoförü, diğeri broker olan iki New Yorklu, kadınlar ve hayat konusunda sürekli çekişirler. Bu iki evli adamın, bir gün eskiden aynı kızla çıktıkları ortaya çıkınca bu rekabet daha da artacaktır... İlişkiler, New York ve kapitalist sistem ile ilgili belli dertleri olan felsefi bir romantik-komedi ile karşı karşıyayız. İlk yönetmenlik denemesi "The Brothers McMullen" ile Sundance'de büyük ödül alan oyuncu-yönetmen Edward Burns'ün bu ikinci filmi, Cameron Diaz ve Jennifer Aniston'lı kadrosuyla dikkat çekerken, bağımsız sinemanın türdeki eğilimini takip eden başarılı bir esere dönüşüyor.

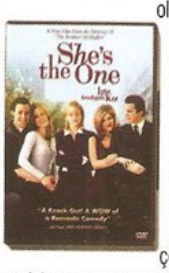

Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** ✪

Amerikalı'lar Karadenizde 2 (2007)

Energy – 1.78:1
TR 5.1 DD

Bir Karadeniz köyüne, ileri bir tarihte patlayacak olan bir Amerikan füzesi düşünce, köy sakinleri birbirlerinin değil de ülkenin derdine düşerler. Köye gelen turist kılıklı Amerikan ajanları da olayın içine dahil olur... Peker Açıkalın, Metin Akpınar, Kadir Çöpdemir gibi isimlerin rol aldığı bir politik taşlama. Laz kültürünü arkasına alarak prim yapmaya çalışan film bu şekilde eğlenceli bir seyirlik olmaya soyunuyor.

Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪

Emret Komutanım: Şah Mat (2007)

Altıoklar Film – 1.85:1
TR 5.1 DD

'Emret Komutanım' adlı TV dizisinden aşina olduğumuz 56. Piyade Alayı Karargâhı Destek Bölüğü'ne, bir günlük askerlik yapmak için psikolojik sorunları olan 7 asker gelir. Hamdi Alkan, Ahmet Mümtaz Taylan gibi oyuncuların canlandırdığı bu karakterler filmin temel mizah malzemesi. Öte yandan da Mehmet Ali Erbil'in canlandırdığı Karpov, birliğin üst teğmeni olan eski düşmanı Levent'ten intikam almaya çalışır. Mustafa Altıoklar'ın yapımcılığını üstlendiği film, televizyondan transfer olan komedilerin son örneklerinden.

Film: ✪ **Ekstralar:** ✪✪

Lovewrecked/Aşk Adası (2005)

Kanal D HV – 1.33:1
İNG / TR 2.0 DD – TR Alt

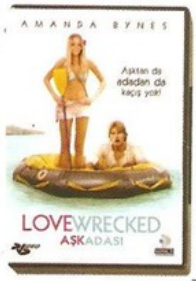

Jenny, bir rock yıldızına aşıktır; ancak en iyi arkadaşı Ryan da ona aşıktır. Bir adada aynı otelde kaldığı rock yıldızı ile şans eseri terk edilmiş bir adaya düşünce, dünyalar onun olur. Ancak bir süre sonra ada zannettiği yerin, kaldıkları adanın arka sahili olduğunu öğrenir. Jenny bu gerçeği rock yıldızından saklayarak, onu duygusal olarak etkilemeyi amaçlar. Ancak olaylar hiç de beklediği gibi gelişmez. "Grease"in yönetmeni Randal Kleiser'ın imzasını taşıyan film, Amanda Bynes'ın başrolünde olduğu eğlenceli bir gençlik komedisi.

Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪

Gömülü hazineler

Hazırlayan: Alkan Avcıoğlu
alkanavcioglu@merkezdergi.com.tr

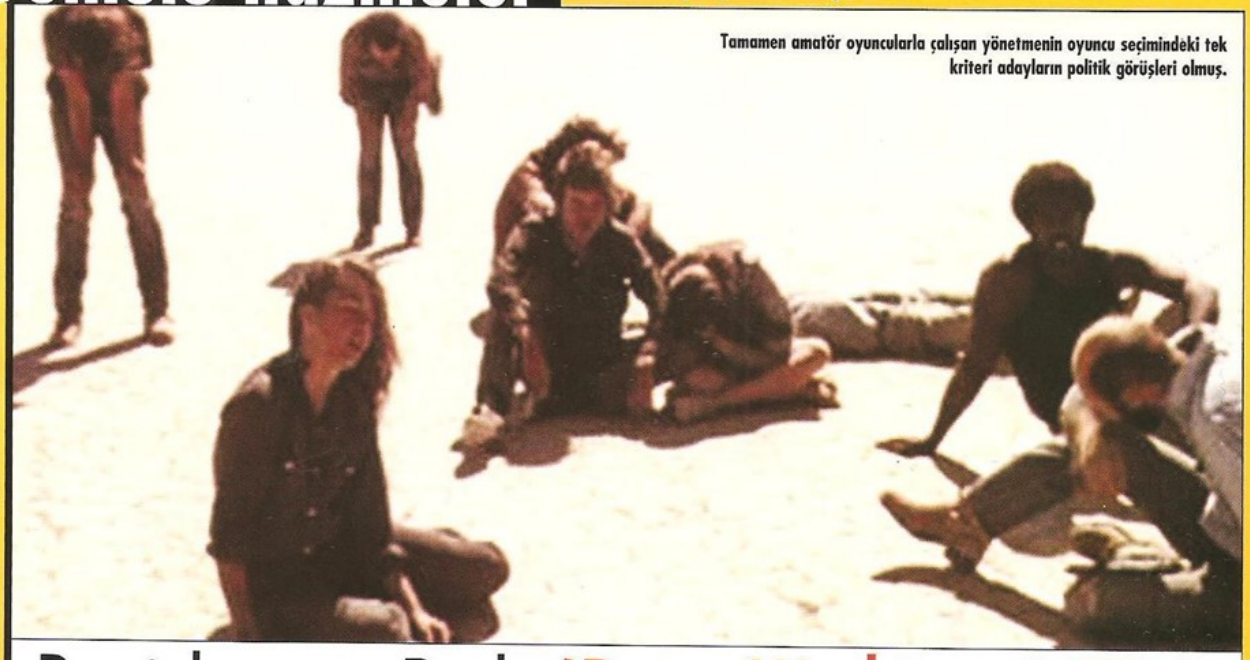

Tamamen amatör oyuncularla çalışan yönetmenin oyuncu seçimindeki tek kriteri adayların politik görüşleri olmuş.

Punishment Park (Peter Watkins, 1971)

1970'lerin en radikal filmlerinden biri... Düşük bütçesine rağmen insanı dehşete düşürecek kadar "gerçek" gibi gözüküyor. İki yıl önce DVD'si basılan film, Amerikan sineması tarihinde hak ettiği yeri alacak gibi duruyor.

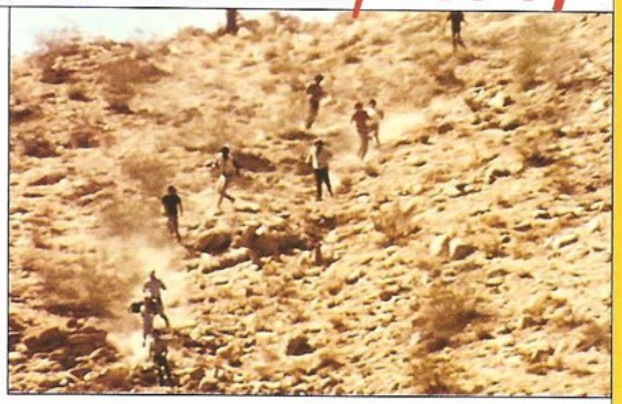

Hikaye: Madmax'ı aratmayacak bir ortamda Amerikan muhafazakarları sisteme başkaldıran muhalifleri yargılıyor ve cezasını veriyor.

Politik olmayan bir film yoktur. En apolitik gözükende bile olay örgüsü seçkisinden herhangi bir plandaki kameranın konumuna, alan derinliğinden her montaj kararına kadar tüm anlatım tercihleri filmin temsil politikalarını ve nihayetinde bir ideolojiyi meydana getirir. Fakat bazı filmler de vardır ki politik düşüncesi veya söylemeye çalıştığı fikirler her şeyin önünde gelir. Bu yaklaşım bazen -belki de genellikle- sinemasal her şeyi ikinci plana iterken derdini veya mesajını izleyicisinin gözünün içine sokacak kadar bayağı şekilde sonuçlanır. Politik içerik yegane amaçken anlatı ve anlatım araç olarak kalır. "Punishment Park" ise gücünü Peter Watkins'in politik hedefleri kadar onlara uygun bir araç/sinemasal anlatım üzerine de kafa yormasından alıyor.

Nitekim, hikayesiyle de "cinema verite" tarzındaki anlatımıyla da "Punishment Park" provoke etmeyi hedefleyen ve bunu fazlasıyla başaran bir film. Öğrencisiyle, zencisiyle, savaş karşıtıyla, Marksistiyle, 1960'lardan bir grup muhalifi, muhafazakar despotların karşısına yerleştiren film kurmacasını gizleyip BBC için düzenlenen bir televizyon yayını formatını taşıyor. Bu mockumentary (geleneksel dokümanter anlatım yollarını kullanarak belgesel taklidi yapan kurmaca film) düzenlemeler Watkins'in amacına uygun olarak filmin izleyici üzerindeki etkisini kat kat artırıyor. Başkana "ulusal güvenlik" için tehdit unsuru taşıdığına inandığı insanların sivil haklarını askıya alma hakkı veren 1950 McCarran Güvenlik Hareketi'nden ve Kent Üniversitesi Cinayetleri'nden ilham alan film bu ideolojiyi aşırı uca taşıyarak distopik bir dünya yaratıyor. McCarran Güvenlik Hareketi politik mahkumları cezaevleri yerine özel bir kampta toplamayı da öngörüyordu. Bu terkibi devam ettiren filmde mahkumlara iki seçenek tanınıyor: Uzun yıllar boyu hapiste yatmak veya Punishment Park/Ceza Parkı'nda 3 gün geçirmek. Güney California'daki çölde bulunan Ceza Kampı'nda mahkumlar bir noktadan serbest bırakılıyor. Sınırları belli olan bir rota üzerinde 3 gün içerisinde 100 km uzaktaki bitiş noktasına ulaşanların serbest bırakılacağı söyleniyor. Ancak zor koşullar bununla sınırlı değil: Suyu ve yiyeceği olmayan mahkumların iki saat sonra peşlerinden, tehlike anında ateş açma izni olan askerler yola çıkacak.

BBC muhabirinin açıklayıcı bilgiler veren sesiyle başlayan film 3 günlük yollarına salınan 637. grup ile o sırada yargılanmakta olan 638.

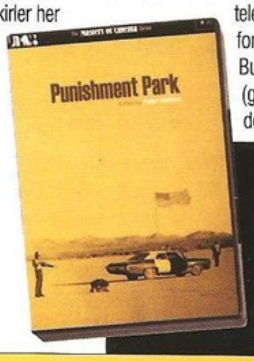

Tahmin edileceği gibi filmin New Yorker baskısına göre daha iyi görüntü kalitesine sahip Eureka'nın Masters of Cinema serisi altında basılan DVD'si www.amazon.co.uk adresinden temin edilebilir. Sadece İngilizce altyazı içeren DVD'nin ekstralarında yönetmenin 30 dakikalık video sunumu ve tüm filmle ilgili açıklamaları bulunuyor.

grubun hikayesini çapraz olarak kurguluyor. 637. grubun hayatta kalma savaşı kadar 638. grup mahkumlarının jüri karşısındaki hararetli tartışmaları da izleyiciyi sımsıkı kavrayacak cinsten. Burada Peter Watkins'in yönetmenliği için de bir parantez açmak gerekiyor. Watkins çapraz kurguyu ve zamanlamaları, filmin bir janr filmine dönüşüp gerçeklik etkisini yitirmesine izin vermeyecek kadar zeki planlamış. "Punishment Park" ne bir 'hayatta kalma' gerilimine, ne de bir mahkeme filmine dönüşüyor. İki öykü iç içe geçiyor, birisinin etkisi olmadan diğerini izlemek mümkün olmuyor. Bunun dışında zaten Watkins belgesel konvansiyonları ile oynayan ve sineması üzerine çok kafa yoran bir yönetmen. Belgesel konusundaki hakimiyeti ve birikimi "Punishment Park"ta büyük bir avantaja dönüşüyor. Halihazırda, günümüz sinefillerinin en büyük ayıplarından biri olmayı sürdürüyor, Peter Watkins'in sinemasını gün ışığına çıkaramamak. Kuşkusuz onun sineması ancak başlıca başka bir yazının konusu olacak ehemmiyette ama en iyi işi "Edvard Munch"un (1973) ve BBC tarafından 15 seneyi aşkın bir süre yasaklanıp rafa kaldırılan ve kendisinin ülkeyi terk etmesine neden olan "The War Game"in (1965) yönetmenin mutlaka izlenmesi gereken iki filmi olduğunu not düşelim.

Filme dönersek Watkins'in sallanan omuz kamerası BBC muhabiri güdüsüyle izleyiciyi bir habere tanık olurmuşçasına hikayenin içine çekiyor. Yönetmen ayrıca filmde tamamen profesyonel olmayan bir oyuncu kadrosuyla çalışmış. Oyuncu seçiminde ise tek kriterin başvuranların politik görüşleri olduğu belirtiliyor. Zira diyaloglar konusunda onlara büyük bir doğaçlama alanı bırakan Watkins, neredeyse kendilerini oynayan bu muhaliflerin kendi düşüncelerini aktarmalarına izin vermiş. Özellikle yargılama sürecindeki diyalogların hararetli bu yüzden eşsiz. Mahkumların boyun eğmeyen asi çıkışları filmin kışkırtıcı atmosferini tetikliyor. Gelgelelim, aynı şeyi devlet çalışanlarını oynayan zorlama kötü adamlar için söyleyemeyecek olsak da feministinden siyahi hareket öncülerine, öğrencisinden kapitalizm karşıtlarına tüm oyuncular ve "gerçek" performansları filmin en büyük kozuna dönüşüyor.

"Punishment Park" çekildiği sene festivallerde filmi izleyen Amerikan eleştirmenlerinin gazabına uğradı. Fazlasıyla provoke edici ve Amerika karşıtı bulunan film tahmin edilebileceği gibi gösterime sokulmadı. Birçok yazar filmi milli bir mesele olarak ele alıp bir İngiliz yönetmenin bu kadar kolayca Amerika'yı eleştirmesini kınadı. Benzer bir savunma refleksi için geçtiğimiz aylardaki Uluslararası 10. İstanbul Bienali'ndeki Hou Hanru "kınama"sını hatırlayabiliriz. Ferasetli belgesel çalışmaları ve politik vizyonuyla adından söz ettirmiş bir yönetmen olan Watkins o yıllarda Amerika'da yaşamaktaydı. "Punishment Park"ı çekme niyeti için "sokaktaki radikal hareketi gördüğünü", bu harekete karşı başlatılacak savaşı hissettiğini ve daha fazla sessiz kalamayacağını söylüyordu. Aslında askerlerin yaptıklarını gördükçe filmin sonuna doğru sessiz kalamayan BBC muhabirini kendisinin oynaması kendi konumunu daha da açık gösteriyor.

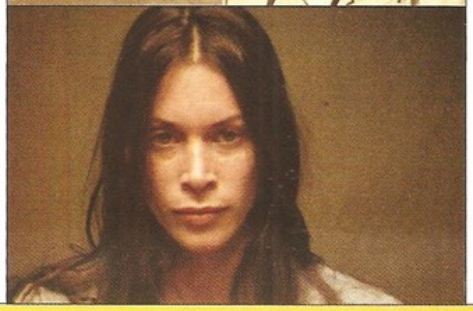

Neyse ki Eureka ve New Yorker, 2 sene önce filmin DVD'sini basınca nice sinema dergisi ve yazar bu alegorik filmin hakkını teslim etmeye başladı. 36 sene öncesine ait olmasına rağmen günümüz Amerikan politik filmlerinin yanına yaklaşamadığı kadar ham ve kışkırtıcı olmasına şaşıran Amerikan eleştirmenlerinin bazıları da satırlarında filme methiyeler düzdü.

"Punishment Park" meselesini bilinçli bir şekilde abartılı bir dünya yaratarak dile getiriyor olabilir; ancak filmin öngördükleri hem dönemi hem de günümüz için eşsiz bir metafor niteliğinde. Üstelik sözgelimi Bush'un 2001 yılında sarf ettiği "Ya bizimlesinizdir ya da teröristlerle" cümlesini hatırlarsak en azından ideolojik algılama olarak belki de "Punishment Park"ın gerçekten o kadar uzak, abartılı bir dünya yarattığını düşünmeyebilirsiniz. "Punishment Park" dönemindeki hareketliliğin bağlamı içinde değerlendirilecek bir film olabilir, ancak bu döneme özgü enerjisi filmi günümüz politik filmleri arasında taze kılıyor. "Punishment Park"ın "Bir Başkanın Ölümü" gibi politik mockumentary'lerden farklılaşan etki gücü, insanın zihnini uzun süre meşgul etmesine neden olacak cinsten. Filmdeki "Ceza Parkı"ndaki gibi alenen şiddetli eylemlerle olmasa da muhaliflerin sistem için nasıl bir tehdit olarak algılandığını görüp, 1970'lerde gizliden gizliye "görünmez" bir şekilde seslerinin nasıl bastırıldığını hatırlatabilir seyirciye.

Bu eksende yazıyı mahkumların avukatının söz aldığı bir sahnede söyledikleriyle noktalamak isabetli olabilir: "Baylar ve Bayanlar. Sizlere bir şey okumak istiyorum: 'Ülkemizin sokakları kargaşa içinde. Üniversiteler asileşen ve ayaklanan öğrencilerle dolu. Komünistler ülkemizi yıkmaya çalışıyor. Rusya gücüyle bizi tehdit ediyor ve Cumhuriyetimiz tehlikede. Evet, tehlike hem içeride hem dışarıda. Kanun ve düzene ihtiyacımız var yoksa ulusumuz kurtulamaz.' Bunları Başkan'ımızın sözleri diye var sayıyorsak hepimiz hoş görülebiliriz. Bu sözler 1932'de Adolf Hitler tarafından söylendi."

Sinema Çıkışı

Füsun Demirel

Geçmişte "Züğürt Ağa", "Asiye Nasıl Kurtulur", "Ah Belinda", "Uçurtmayı Vurmasınlar" ve "Boynu Bükük Küheylan" gibi birçok önemli filmde rol alan usta oyuncu, yakın dönemde de "Büyük Adam Küçük Aşk" ve "Eğreti Gelin" gibi iki sinema filminde, ayrıca başarılı televizyon dizilerinde yer aldı. Bu ay "Saklı Yüzler" filminde bir kez daha izleme şansı bulacağımız aktrisle, en sevdiği filmlerden biri olan "Una Giornata Particolare/Özel Bir Gün" üzerine konuştuk...

MURAT EMİR EREN

Sinemasal özelliklerini bir kenara koyarsak; "Özel Bir Gün" filmini seçmenizin ana nedeni nedir? Neden aklınıza gelen ilk filmdi?
Bu filmin yaşamımda adı gibi çok "özel" bir yeri var; çünkü 30 yıl önce, yani filmi izlediğim o yıllarda, benim de özel yaşamımla fazlasıyla örtüşen duyguları yansıtıyordu film... O nedenle de filmi defalarca izlemiş, her seferinde de ağlamıştım

Filmi ilk olarak nasıl ve nerede izlemiştiniz?
"Özel Bir Gün"ü ilk olarak öğrenci olarak Roma'da bulunduğum 1977-78 yıllarında izlemiştim. O dönem Dramatik Sanatlar Akademisi'nde öğrenciydim. Birkaç kez yalnız başıma izlediğimi anımsıyorum. Daha sonra da arkadaşlarımı götürdüm sinemaya.

Filmi izlemek kendi tercihiniz miydi yoksa birisi mi önermişti?
Ettore Scola zaten çok ünlü bir yönetmendi. Politik filmlerin yönetmeni olarak bilinirdi. Zaten başrolde de Sophia Loren ve Marcello Mastroianni ikilisi vardı. Haliyle kimse önermedi; konuyu okuyunca ve bu isimleri görünce hemen gittim izlemeye.

Bu filmde hangi karakteri canlandırmak isterdiniz?
Elbette 6 çocuklu ev kadını Antonietta'yı oynamayı isterdim. O kalabalıkların içinde ne kadar anlaşılmaz ve yalnızdır Antonietta. Bir sahneyi hiç unutamam; Gabirele onu (Marcello) ziyarete gelecektir ve Antonietta çok heyecanlıdır. Kapı çalar, Antonietta tüm heyecanıyla ayna karşısında parmaklarını tükürükler ve saçının kıvrımını düzeltip, kendisine çeki düzen verir. Harika bir sahnedir. Bir de terasta ikilinin çamaşır astıkları bir sahne vardır; bu da olağanüstü bir aşk sahnesidir.

Filmde birbirine tamamen yabancı iki dünyadan gelen iki kişinin ilişkisi söz konusu (Biri eşcinsel bir devrimci, diğeriyse faşist bir kocayla evli bir ev hanımı). Size gelirsek, siz yabancılara karşı önyargılı mı yoksa anlayışlı mısınızdır?
Filmde, farklı dünyalardan da olsalar onları birleştiren çok önemli bir şey var. Yönetmenin politik yorumu da bu noktada geliyor. Rejimin hor gördüğü bir ev kadını ve bir eşcinseli yan yana getiriyor. Üstelik Hitler'in Roma'ya geldiği gün birbirlerine aşık oluyorlar. Faşist söylem Avrupa'yı kasıp kavururken, rejimin aşağıladığı bu iki insan kendi naif, tertemiz duygularını kaçamak bir şekilde yaşamaya çalışıyorlar. Bana gelince, böyle bir filmi 30 yıl sonra sizlerle paylaştığıma göre, yeryüzünde hiçbir canlıya önyargım olmadığı kesin.

Biriyle tanıştığınızda ilk olarak onunla ilgili neyi öğrenmek istersiniz?
Aslında hakkındaki her şeyi hemen öğrenmek isterim. Özel hayatını merak ederim. Ekonomik şartlarını, aşk hayatını, her şeyi sorarım. Dostluk kurarsak ve o insanı hayatıma almaya karar verirsem gücüm yettiğince arkasında olurum.

Peki, bir karakteri ele alırken ilk olarak hangi özelliğine dikkat edersiniz?
Karakterin sosyal şartlarına dikkat ederim. Genelde kadın karakterler ezilmiş olarak karşımıza çıkar, ama o hikaye içinde kadının durumlara isyanının sınırlarını zorlarım, müdahale gücünü zorlarım. Kendi dünya görüşüme göre "Ben ne katabilirim" sorusunu sorar ve o karaktere "kişilik" kazandırmak için her şeyi denerim.

Filmin yönetmeni Ettore Scola'nın diğer filmlerini de beğeniyor musunuz?
Çok sayıda filmi var ustanın ama "Özel Bir Gün" dışında beni etkileyen "Che ora é?", "C'eravamo tanto amati" ve "La Terrazza" filmlerini sayabilirim.

Genel anlamda politik sinema ilginizi çekiyor mu?
Evet gençliğimden beri politik filmler öncelikle ilgimi çekiyor, ama bu filmlerin slogan kokmayan, içten filmler olması gerekiyor.

Rol seçerken filmin politik yönüne göre de bir değerlendirme yapıyor musunuz?
Bir film teklifi geldiğinde filmi yapanların daha önce ne gibi işler yaptığını, para kaynaklarının kimler olduğunu hep sorarım. Herkesin hayatta bir duruşu vardır. Ben de bu duruşa zarar verebilecek işlerde yer almaktan mümkün mertebe kaçınırım. Fakat her karakter de seveceğim, ortak paydada buluşacağım bir karakter olacak diye bir kural yok. O nedenle, proje açısından içim rahatsa ve rolü kabul ettiysem, o noktadan sonra oturup özellikle politik bir değerlendirme yapmam, ancak karakteri yaratırken senaryonun izin verdiği ölçülerde kendi müdahalem olabilir...

"Saklı Yüzler" filmindeki rolünüzden bahseder misiniz?
Töre ve namus cinayetlerine değinen "Saklı Yüzler"de bir kadın savcıyı oynadım. Hikayede devleti temsil ediyor bu savcı karakteri, ancak izleyeceğiniz üzere, kadın ve insan yanı daha ağır basan bir devlet görevlisi olarak görüyoruz onu filmde.

SİNEFİL KİMLİĞİ:

Favori filmler
"Özel Bir Gün", "Mamma Roma", "Cezayir Savaşı", "Cristo si e fermato a Eboli", "Salò o le 120 giornate di Sodoma", "Madrid", "Carla's Song", "My Name Is Joe", "Land and Freedom", "The Mirror", "Duvara Karşı", "Boys Don't Cry", "Brokeback Mountain".

Favori yönetmenler
Anna Magnani, Sophia Loren, Gian Maria Volonte, Jodie Foster, Dustin Hoffman, Robert Redford, Robert De Niro, Hilary Swank, Gael Garcia Bernal, Şener Şen, Uğur Yücel.

Favori oyuncular
Ken Loach, Federico Fellini, Pedro Almodovar, Gillo Pontecorvo, Ettore Scola, Francesco Rosi, Luis Bunuel, Kimberly Peirce, Mohsen Makmalbaf, Ö. Lütfi Akad, Metin Erksan, Atıf Yılmaz, Uğur Yücel, Fatih Akın, Çağan Irmak.

Çalışmak istediğiniz yönetmenler
Fatih Akın, Uğur Yücel, (imkansız da olsa hayal etmesi bile hoş) Ken Loach, Pedro Almodovar, Mohsen Makmalbaf.

Yarısında çıktığınız film:
Hatırlamıyorum.

Televizyon statiğinin %1'i "Büyük Patlama"
dan geriye kalandır.
THE
UNIVERSE
TARİHİN KAPILARI ARALANIYOR
"Büyük Patlama'nın Ötesi" 1 Kasım
Perşembe saat 20:00'de (prömiyer)
Digiturk 85.Kanalda
DIGITURK
©2007 AETN 1381C
THE HISTORY CHANNEL

sinema KOLEKSİYON

The Apartment/Apartman (1960)

2002 yılında kaybettiğimiz yönetmen Billy Wilder'ın imzasını taşıyan "The Apartment", En İyi Film, En İyi Yönetmen ve En İyi Senaryo ödülleri dahil tam beş dalda Oscar ödülü kazanmış bir klasik. Başrollerinde Jack Lemmon ve Shirley McLane gibi iki büyük yıldızın bulunduğu film, ustanın hemen bir yıl öncesinde çektiği "Some Like It Hot" kadar sükse yapmış, gösterildiği dönem izleyiciden büyük ilgi görmüştü. Büyük bir sigorta şirketinde çalışan Bud Baxter, işinde yükselebilmek için enteresan bir yola başvurur. Patronları metresleriyle gelip, onun apartman dairesini bir garsoniyer olarak kullanmakta, bunun karşılığında da Baxter'ın şirket içindeki pozisyonu hızla değiştirilmektedir. Ancak Baxter'ın sorumlulukları sadece evini patronlarına bırakmakla sınırlı değildir. Onların, birlikte oldukları kadınlardan kaynaklanan sorunları ve geride kalan tüm dağınıklığı toplamak da Baxter'ın işidir. Günün birinde Baxter, patronlarının metreslerinden biriyle diyaloga girer. Bu kadın Fran Kubelik'tir. Fran'e aşık olması, Baxter'ın kurulu düzenini kökünden değiştiren bir gelişme olur... Sinemanın unutulmaz klasikleri arasındaki yerini çoktan almış olan filmin setinde çekilen bu karede, yönetmen Billy Wilder ve filmde Baxter'ın aklını başından alan güzel Fran Kubelik'i canlandıran Shirley McLane bir arada görünüyor.

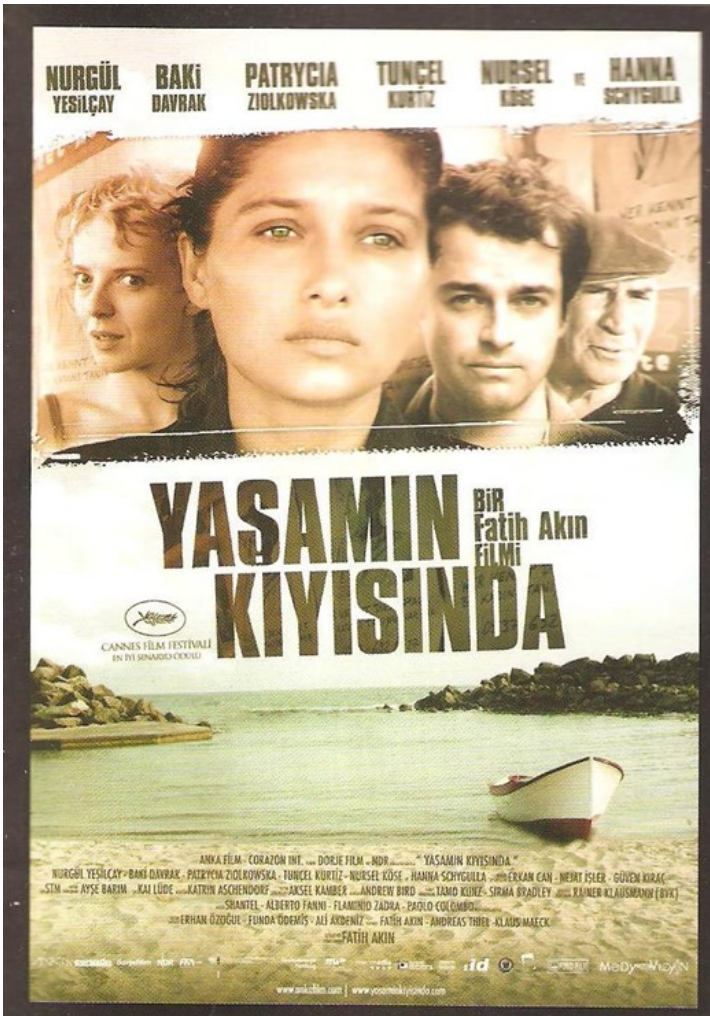
NURGÜL YEŞİLÇAY
BAKİ DAVRAK
PATRYCIA ZIOLKOWSKA
TUNÇEL KURTİZ
NURSEL KÖSE
ve
HANNA SCHYGULLA
YAŞAMIN KIYISINDA
Bir Fatih Akın Filmi
CANNES FİLM FESTİVALİ
EN İYİ SENARYO ÖDÜLÜ

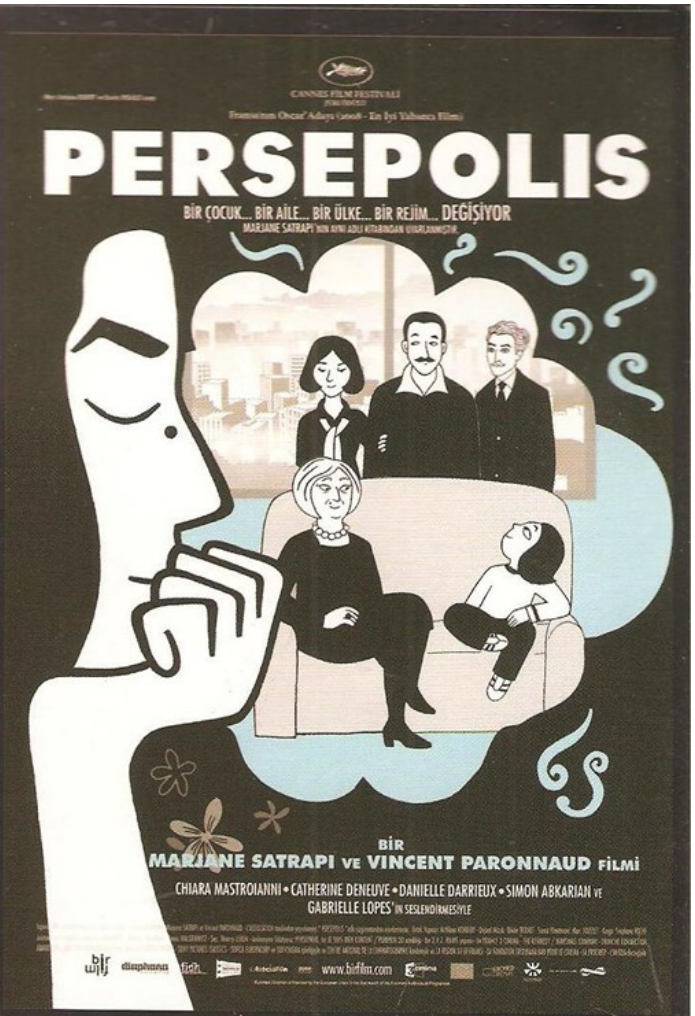
CANNES FILM FESTIVALI
PERSEPOLIS
BİR ÇOCUK... BİR AİLE... BİR ÜLKE... BİR REJİM... DEĞİŞİYOR
MARJANE SATRAPI'NİN AYNI ADLI KİTABINDAN UYARLANMIŞTIR
BİR
MARJANE SATRAPI ve VINCENT PARONNAUD Filmi
CHIARA MASTROIANNI • CATHERINE DENEUVE • DANIELLE DARRIEUX • SIMON ABKARIAN ve
GABRIELLE LOPES'in SESLENDİRMESİYLE
www.birfilm.com

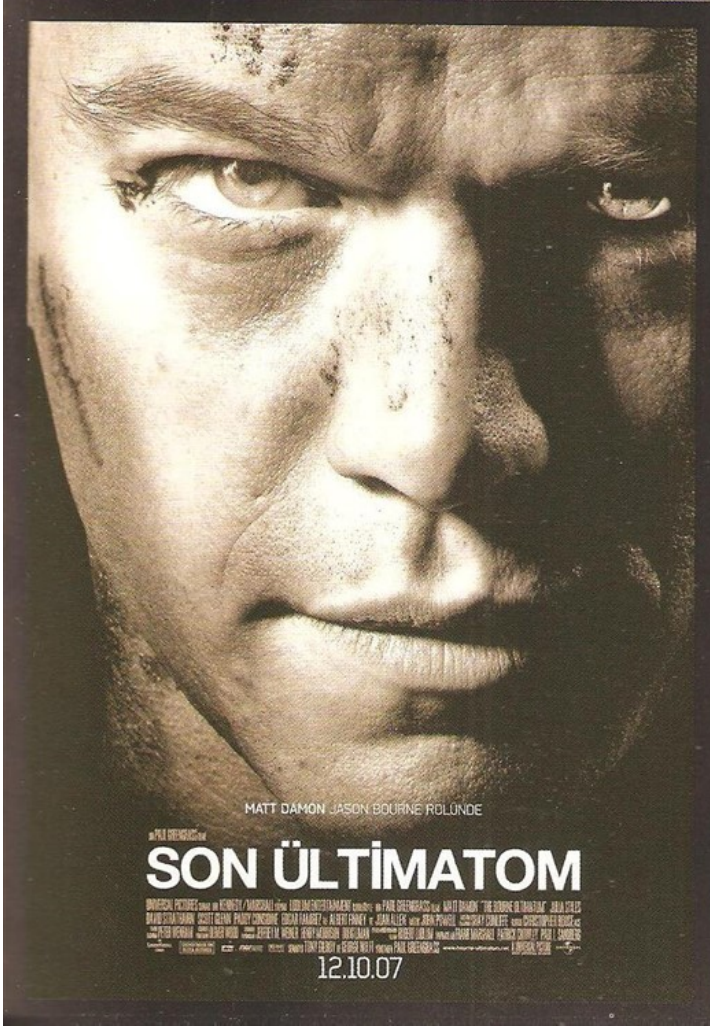
MATT DAMON JASON BOURNE ROLÜNDE
SON ÜLTİMATOM
12.10.07

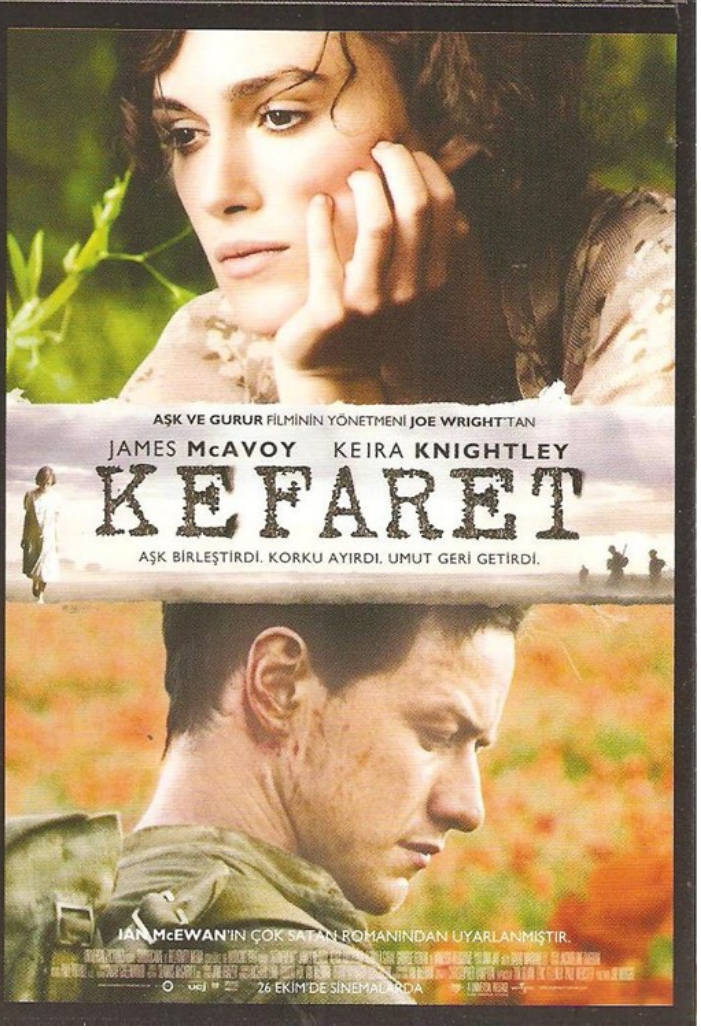
AŞK VE GURUR FİLMİNİN YÖNETMENİ JOE WRIGHT'TAN
JAMES McAVOY KEIRA KNIGHTLEY
KEFARET
AŞK BİRLEŞTİRDİ. KORKU AYIRDI. UMUT GERİ GETİRDİ.
IAN McEWAN'IN ÇOK SATAN ROMANINDAN UYARLANMIŞTIR.
26 EKİM'DE SİNEMALARDA

PERSEPOLIS

Yönetmen: Marjane Satrapi, Vincent Paronnaud. **Seslendirenler:** Chiara Mastroianni, Catherine Deneuve, Danielle Darrieux, Simon Abkarian, Gabrielle Lopes Benites, Gabrielle Lopes, François Jerosme, Arié Elmaleh, Mathias Mlekuz, Jean-François Gallotte. **Senaryo:** Marjane Satrapi, Vincent Paronnaud (Marjane Satrapi'nin kendi yaşamından yola çıkarak yarattığı aynı adlı çizgi roman serisinden). **Kurgu:** Stéphane Roche. **Müzik:** Olivier Bernet. **Yapım Tasarımcısı:** Marisa Musy. **Yapımcı:** Xavier Rigault, Marc-Antoine Robert. **Süre:** 95 dk. **Yapım:** Fransa, ABD (2007). **Dağıtımcı:** Bir Film.

Gösterim Tarihi: 26 Ekim 2007

Konu: Şah devriminin yıkılmasının ardından küçük Marjane ve ailesi sevinçle sokaklara dökülürler. Uzun süren sancılı bir dönemin ardından demokratik bir düzenin geleceğine inanan Iranlılar'ı karanlık ve zorlu bir dönem beklemektedir.

Yönetmen: "Persepolis" Marjane Satrapi ve Vincent Paronnaud'un ilk sinema filmleri.

sinema

YAŞAMIN KIYISINDA

Yönetmen: Fatih Akın. **Oyuncular:** Nurgül Yeşilçay, Baki Davrak, Hanna Schygulla, Patrycia Ziolkowska, Tuncel Kurtiz, Nursel Köse, Yelda Reynauld, Erkan Can, Güven Kıraç, Nejat İşler. **Senaryo:** Fatih Akın. **Görüntü Yönetmeni:** Rainer Klausmann. **Kurgu:** Andrew Bird. **Müzik:** Shantel. **Sanat Yönetmeni:** Tamo Kunz, Sırma Bradley. **Yapımcı:** Fatih Akın, Andreas Thiel, Klaus Maeck. **Süre:** 122 dk. **Yapım:** Türkiye, Almanya - Corazon International, ANKA Film (2007). **Dağıtımcı:** Medyavizyon.

Gösterim Tarihi: 26 Ekim 2007

Konu: Emekli dul Ali (Tuncel Kurtiz), fahişe Yeter'e (Nursel Köse) belli bir ücret karşılığında kendisiyle kalmasını teklif eder. Ali'nin oğlu Nejat (Baki Davrak), babasının bu seçimini onaylamamaktadır. Fakat genç bir Alman Dili ve Edebiyatı profesörü olan Nejat, Yeter'in zorluklarla kazandığı paraları Türkiye'de üniversite okuyan kızı Ayten'e (Nurgül Yeşilçay) gönderdiğini öğrenince fikri değişir. Yeter'in ölümü üzerine Nejat, Ayten'i bulmak üzere İstanbul'a gider. Ancak Nejat 20'li yaşlarında olan siyasi eylemci Ayten'in Türk polisinden kaçarak Almanya'ya gittiğini bilmemektedir. Yalnız ve beş kuruşsuz olan Ayten, Alman öğrenci Lotte (Patrycia Ziolkowska) ile arkadaşlık kurar. Bir süre sonra Lotte, sınır dışı edilen ve Türkiye'de hapse giren Ayten'e yardım etmek için Türkiye'ye gitmeye karar verir.

Yönetmen: Fatih Akın "Kurz und schmerzlos-Kısa ve Acısız", "Im Juli.", "Solino", "Gegen die Wand-Duvara Karşı" ve "Crossing the Bridge: The Sound of Istanbul"u yönetti.

Oyuncular: Nurgül Yeşilçay "Her Şey Çok Güzel Olacak", "Şellale", "Mumya Firarda", "Asmalı Konak: Hayat", "Eğreti Gelin", "Anlat Istanbul" ve "Adem'in Trenleri"nde rol aldı.

sinema

KEFARET
ATONEMENT

Yönetmen: Joe Wright. **Oyuncular:** Keira Knightley, James McAvoy, Brenda Blethyn, Romola Garai, Saoirse Ronan, Vanessa Redgrave, Juno Temple, Alfie Allen, Nonso Anozie, Andrew Appleyard. **Senaryo:** Christopher Hampton (Ian McEwan'ın aynı adlı romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Seamus McGarvey. **Kurgu:** Paul Tothill. **Müzik:** Dario Marianelli. **Yapım Tasarımcısı:** Sarah Greenwood. **Yapımcı:** Tim Bevan, Eric Fellner, Paul Webster. **Süre:** 130 dk. **Yapım:** İngiltere (2007). **Dağıtımcı:** UIP.

Gösterim Tarihi: 26 Ekim 2007

Konu: On üç yaşındaki Briony Tallis (Saoirse Ronan), hayal gücü geniş bir kız çocuğudur. 1935 yazının sıcak bir gününde, ablası Cecilia'nın (Keira Knightley) yazlık evlerinin bahçesindeki küçük havuza girdiğini görür. Cecilia ile birlikte onun çocukluk arkadaşı Robbie (James McAvoy) de oradadır. Briony, Robbie'yi işlemediği bir suçla, kuzeni Lola'ya (Juno Temple) tecavüz etmekle itham eder. Hâlbuki tanık olduğu şey Cecilia ile Robbie'nin sevişmesidir ve Lola'nın başına gelen olayla karıştırmıştır her şeyi. Cecilia, kız kardeşinin suçlamasını kesinkes reddeder, Robbie'nin suçsuz olduğunu söyler. Ancak ok yaydan çıkmıştır bir kere. Suçlu bulunup hapse atılan Robbie'nin ikinci sürgün yeri ise savaşa gönderildiği Fransa olacaktır.

Yönetmen: Joe Wright'ın ilk sinema filmi "Pride & Prejudice".

Oyuncular: James McAvoy "The Near Room", "Regeneration", "Swimming Pool - Der Tod feiert mit", "Bollywood Queen", "Bright Young Things", "Wimbledon", "Inside I'm Dancing", "The Chronicles of Narnia: The Lion, the Witch and the Wardrobe", "The Last King of Scotland", "Penelope", "Starter for 10" ve "Becoming Jane"de rol aldı.

sinema

SON ÜLTİMATOM
THE BOURNE ULTIMATUM

Yönetmen: Paul Greengrass. **Oyuncular:** Matt Damon, Julia Stiles, David Strathairn, Scott Glenn, Paddy Considine, Edgar Ramirez, Albert Finney, Joan Allen, Tom Gallop, Corey Johnson. **Senaryo:** Tony Gilroy, Scott Z. Burns, George Nolfi (Robert Ludlum'un aynı adlı romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Oliver Wood. **Kurgu:** Christopher Rouse. **Müzik:** John Powell. **Yapım Tasarımcısı:** Peter Wenham. **Yapımcı:** Patrick Crowley, Frank Marshall, Paul Sandberg. **Süre:** 111 dk. **Yapım:** ABD (2007). **Dağıtımcı:** UIP.

Gösterim Tarihi: 12 Ekim 2007

Konu: Jason Bourne'un (Matt Damon) tek isteği ortadan kaybolmaktır. Simon Ross (Paddy Considine) adlı İngiliz gazetecinin kendisini haber yapmasından sonra işi daha da zorlaşır. Kaybolmayı başaramadığı gibi kendisini yaratan gizli servis tarafından kovalanır. Hafızasını ve sevdiği tek insanı kaybetmiş olan Jason Bourne, iyi eğitimli yeni kuşak katillerin yoğun ateşi altındadır. Artık sadece tek bir hedefi vardır: Başlangıca dönmek ve kendisinin kim olduğunu bulmak.

Yönetmen: Paul Greengrass "Resurrected", "The Theory of Flight", "Bloody Sunday", "The Bourne Supremacy" ve "United 93"ü yönetmişti.

Oyuncular: Julia Stiles "I Love You, I Love You Not", "The Devil's Own", "Wicked", "Wide Awake", "10 Things I Hate About You", "Down to You", "Hamlet", "State and Main", "Save the Last Dance", "The Business of Strangers", "O", "The Bourne Identity", "A Guy Thing", "Carolina", "Mona Lisa Smile", "The Prince & Me", "The Bourne Supremacy", "Edmond", "A Little Trip to Heaven" ve "The Omen"de rol aldı.

sinema

BEKO miniBIG

Bilgisayarın yeni şekli.

Beko MiniBIG'i bağlayın TV'ye veya monitöre, oturduğunuz yerden internete girin, ofis işlerini yapın, film izleyin, müzik dinleyin, kayıt yapın, oyun oynayın...

Bekohizmetmerkezi **444 1 404** 0216 585 8 404 | www.beko.com.tr

Koç

BEKO
Dünya markası.